بسم الله الرحمن الرحيم

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ޔައުމިއްޔާ

92/2010

އަހަރު:	2010
ދައުރު:	ތިންވަނަ ދައުރު
ޖަލްސާ:	28 ވަނަ ޖަލްސާ
ތަން:	ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގ
ތާރީޚު:	27 ޑިސެމްބަރ 2010، (ހޯމަ ދުވަސް) 21 މުޙައްރަމް 1432
ފެށި ގަޑި:	ހެނދުނު 9:04 ގައި
އިންޓަވަލް:	10:30 ން 11:06 އަށް
ފުރަތަމަ ހުސްވަގުތުކޮޅު:	12:31 ން 13:19 އަށް
ދެވަނަ ހުސްވަގުތުކޮޅު:	15:00 ން 16:03 އަށް
ނިމުނު ގަޑި:	އިރުއޮއްސި 18:00 ގައި
ޖަލްސާގައި ހޭދަވި ޖުމްލަ ވަގުތު:	6 ގަޑިއިރާއި 30 މިނެޓް

ހާޒިރީ

ރިޔާސަތު: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލް ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ނާޒިމް

މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓެވި މެންބަރު: ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު

ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: އިންޓަވަލްކުރިން 55 މެންބަރުން، އިންޓަވަލަށްފަހު 49 މެންބަރުން، ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު 57 މެންބަރުން، ދެވަނަ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު 48 މެންބަރުން*

ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުން:

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ އާޒިމް
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމީދު ޢަބްދުލްޣަފޫރު
ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފް
މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަޙްމަދު ދީދީ
މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު
މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް
މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު
ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު
ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު
އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ

ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ޝިފާޒް

ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަމީރު

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މައުސޫމް

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު މުޖްތާޒް

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނަޝީދު

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފް

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނަޝީދު

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ހުސައިން

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޒާ

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް

ކެނޑިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އީސާ

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ޠާރިޤް

ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙަންމަދު

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝީމް ޢަލީ

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ޒުބައިރު

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ވިސާ ޢަލީ

ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޒިމް ރަޝާދު

އޭދަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ތަސްމީން ޢަލީ

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙަންމަދު ޞާލިޙު

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މުޙަންމަދު

ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މޫސާ

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް ޢަބްދުލްޙަމީދު

ތުޅުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް

ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޟާ

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙަންމަދު

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ވަޙީދު

މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފް ނަޢީމް

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް

ބިލަހްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަމްޒާ

ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޙުސިން ޙަމީދު

މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙަންމަދު

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު މުސްތަފާ

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ޒަމީރު

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހީމް

ގަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފް ޢަބްދުލްޣަފޫރު

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްއަޒީޒް ޖަމާލް އަބޫބަކުރު

ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރާމިޒް

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރިޔާޟް

ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު

ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ޤަސަމް

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނާޒިމް

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބް

ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޒާހިރު އާދަމް

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރަފީޤް ޙަސަން

ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާޤް މުފީދު

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މަސީޙް މުޙަންމަދު

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލްހާން ފަހުމީ

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އާދިލް

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު އަސްލަމް

ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނަޝީދު

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފް

މަޖިލީހުގެ ދަތުރުފުޅެއްގައި

ވަޑައިގެންއުޅުއްވާ މެންބަރުން: -

ޗުއްޓީގައި ހުންނެވި މެންބަރު: -

ސަފަރުގައި ހުންނެވި މެންބަރު: މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރުޤިއްޔާ މުޙަންމަދު

ވަކި ސަބަބެއް ނާންނަގާ

ވަޑައިނުގަންނަވާ މެންބަރުން: އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނާޝިޒް

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޔާމީން

ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެންނެވި ވަޒީރު: -

---

* އިންޓަވަލަށްފަހު، މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޒާ، ކޮމަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ވަހީދު، ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މުޙައްމަދު، ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޒާ، މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން މުޙައްމަދު، ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްމުޙުސިން ހަމީދު، އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހީމް، ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝް ފަހުމީ، އަދި މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން އާދިލް ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ. އަދި އިންޓަވަލަށްފަހު، ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމީދު އަބްދުލްޣަފޫރު، މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަޙްމަދު ދީދީ، ގަލޮޅު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު، އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ، ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް، ކުޅުދުއްފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝިމް ޢަލީ، ކާދެއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާކިރު، ހިތަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ޒަމީރު، ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާޒް، ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު، ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަސަލް، ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޒާހިރު އާދަމް، ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާޒް މުފީދު، އަދި ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މަސީހު މުޙައްމަދު ޖަލްސާއިން ވަކިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.

ފުރަތަމަ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު، ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމީދު އަބްދުލްޣަފޫރު، ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިޔާޒް ހުސައިން މަނިކު، ގަލޮޅު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު، ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް، ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝިމް ޢަލީ، މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ވިސާމް ޢަލީ، ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ހަސީން ޢަލީ، މުޑުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޚަޒްއިން އާދަމް، ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަހީދު، ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ދުސާލް ނައިލް، ކާދެއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާކިރު، މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު، ހިތަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ޒަމީރު، ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު، ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަސަލް، ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޒާހިރު އާދަމް، ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާޒް މުފީދު، އަދި ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ. ފުރަތަމަ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު، ބާރަށް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް، ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޖުތަބާ، ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ، ކެނދިއްކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އީސާ، ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޒާ، ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް، ބިލެތްފަހި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ހަމްޒާ، ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްމުޙުސިން ހަމީދު، ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝް ފަހުމީ، އަދި މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން އާދިލް ޖަލްސާއިން ވަކިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.

ދެވަނަ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު، އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ، ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ، ކެނދިއްކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އީސާ، ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޒާ، ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް، ބިލެތްފަހި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ހަމްޒާ، ދަރަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ، ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މަސީހު މުޙައްމަދު، އަދި ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ. ދެވަނަ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު، ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހުސައިން، ކޮމަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ވަހީދު، އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމްދޫން އަބްދުﷲ ހަމީދު، ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް، ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ހަސީން ޢަލީ، ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މުޙައްމަދު، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަބްދުލްހަމީދު، ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ދުސާލް ނައިލް، ކާދެއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާކިރު، މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު، ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަދީބު، ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު، ހިތަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ޒަމީރު، ގަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޢަޒީޒް ޖަލީލް އަލްބައްމާރު، ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހަމްޒާ، ޖަލްސާއިން ވަކިވެވަޑައިގެންނެވިއެވެ.

ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 28 ވަނަ ޖަލްސާ.

ތާރީޚް: 27 ޑިސެމްބަރ 2010 ހޯމަ ދުވަސް.

---

1. ދުޢާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ޙާޟިރީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިވަގުތު ޖަލްސާ އަށް ޙާޟިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި 20 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުމާއި ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

3.1- މިއަދުގެ އެޖެންޑާގެ ނަންބަރަކީ އޖ/28/3/2010.

3.2- އެޖެންޑާ އައިޓަމް 3.2- ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން. ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު 83/2010 އިން 85/2010 އަށް 3 ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ. އެއީ 2010 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 19 ވަނަ ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ އިން ފެށިގެން 21 ވަނަ ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާއާ ހަމައަށް. މި ޔައުމިއްޔާތައް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމަށްފަހު އެއްވެސް މެންބަރަކު އިސްލާޙެއް ހުށަހަޅުއްވާފައި ނުވާތީ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ޔައުމިއްޔާތަކަކީ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ފާސްކުރެއްވި ޔައުމިއްޔާތަކެއް ކަމަށް ނިންމައިފިން.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 4- ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް އަމާޒުވެފައި މި އޮތީ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ފުރަ މަރުހަލާ އަށް. އެއީ ބަޖެޓު ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމާއި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރައްވާ ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅުމާއި އަދި ހުށަހެޅުއްވި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ބަހުސްކުރުން. އަޅުގަނޑު ޤަސްދުކުރަނީ މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި މި މަސައްކަތް ނުނިމިއްޖެނަމަ މިރޭގައި ވެސް ޖަލްސާ އެއް ބާއްވައިގެން މި މަސައްކަތް ނިންމުމަށް. މިގޮތަށް އަޅުގަނޑު މަސައްކަތް ތާވަލުކުރަން ގަސްދުކުރަނީ ސަބަބަކީ ކޮމިޓީތަކުން ނިންމަވާފައިވާ ވަރަށް މުހިއްމު ބިލުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތްމަތީގައި އެބަހުރި. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނުނު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓުތަކެއް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެން މި ބާކީ އޮތް 4 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތް ރަނގަޅަށް ތާވަލުކޮށްގެން ގެންދެވިއްޖެނަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އެއްބާރުލުމާއި އެކު އެ ހުރިހާ ބިލުތަކެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޖިލީހުން ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ފުރުސަތު އެބަ އޮތް. އެހެންކަމުން އެ ގޮތުގެ މަތިން އަޅުގަނޑު މިއަދު މަސައްކަތްކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދަން ގަސްދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

5. ސުވާލު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 5. ސުވާލު. މި އައިޓަމުގެ ދަށުން މިއަދަކު މަސައްކަތެއް ނެތް.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

6. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ފޮނުވުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 6. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ފޮނުވުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން. 6.1 މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒްގެ މަޝްވަރާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަންގެ މަޝްވަރާއި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ މަޝްވަރާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 3 ބިލުގެ ނަންތައް މަޖިލީހަށް އިއްވާ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 171 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން

މަޖިލީހުގެ ކަމާ ބެހޭ ކޮމިޓީން އެ މައްސަލަ ފޮނުވުން. އަޑުގަނޑު އަމީންޢާއްމު އަރިހުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީފުޅު މަޖިލީހަށް އިއްވަވާދެއްވުމަށް އެދި ދަންނަވަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

އިދާރީމުދީރުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒްގެ މަޤާމަށާއި، މިނިސްޓަރ އޮފް އެޑިއުކޭޝަންގެ މަޤާމަށާއި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަނުކުރައްވާފައި ވާ 3 ބޭފުޅުންގެ ނަންފުޅު މަޖިލީހަށް އިއްވައި، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 171 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، މަޖިލީހުގެ ކަމާ ބެހޭ ކޮމިޓީ އަށް އެ މައްސަލަ ފޮނުވުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 171 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ، މަޤާމުތަކަށްވާއި، ސަރުކާރު ހިންގާދުރުކުރުވުމުގެ ކޮމިޓީ އަށް މި މައްސަލަ ފޮނުވުމަށް ކަމަށް އަޑުގަނޑު ނިންމައިފިން.

7. މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ގަރާރު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7. މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ގަރާރު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7- މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ގަރާރު.

7.1- *7.1*- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު *8/2009* ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕެންޝަނާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް .. ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުމުގެ ގޮތުން އެ ބިލުގެ ސުރުޚީ މަޖިލީހަށް އިއްވުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު *8/2009* ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕެންޝަނާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް .. ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު.

7.2- އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.2- ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/81 މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ޤާނޫނު 1981 އަށް .. ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުމުގެ ގޮތުން އެ ބިލުގެ ސުރުޚީ މަޖިލީހަށް އިއްވުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/81 މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ޤާނޫނު 1981 އަށް .. ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު.

8. ކުރިން ތަޢާރުފްކުރެވިފައިވާ ބިލެއްގެ ކުށެއް އިސްލާހުކުރުން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 8. ކުރިން ތަޢާރުފްކުރެވިފައިވާ ބިލެއްގެ ކުށެއް އިސްލާހުކުރުން. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މިއަދު ވެސް އެފަދަ ކަމެއް ނެތް.

9. އިބްތިދާއީ ބަހުސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

9.1- އެޖެންޑާ އައިޓަމް 9- އިބްތިދާއީ ބަހުސް. މި އައިޓަމުގެ ދަށުން މިއަދަކު މަސައްކަތެއް ނެތް.

10. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 10- ނުނިމިހުރި މަސައްކަތް. މި އައިޓަމުގެ ދަށުން ވެސް މިއަދަކު މަސައްކަތެއް ނެތް.

11. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން. އެޖެންޑާ އައިޓަމް 11.

11.1- 11.1- 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން ތަޢާރަފުކުރައްވައި ފާސްކޮށްފައިވާ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވުން. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވައި ދެއްވާނީ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ހޮއްވި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު. މާމިނގިލީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގާސިމް އިބްރާހީމް. އަޅުގަނޑު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުސަތު އަރުވަން ޕޯޑިއަމަށް ވަޑައިގެން ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވައި ދެއްވުމަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުން)

މާމިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ގާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރައްވާ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުމަށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފުރުސަތު ދެއްވީ ޝުކުރު ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑު ފަށައިގަންނާނަން. އާދެ، ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރައްވާ ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މިދަންނަވާލަނީ. ތަޢާރަފު. ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ އަކީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އާއި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ގުޅިގެން އުފައްދާފައިވާ ކޮމިޓީ އެއް. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށްޓަކައި މި ކޮމިޓީ އުފައްދާފައިވަނީ 15 ޑިސެމްބަރު 2010ގައި އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 24 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންގެ ލިސްޓު ޖަދުވަލު 1ގައި އޮވޭ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވަގުތު ސަލާމަތްކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ކޮންމެހެން އެބޭފުޅުންގެ ނަންނަގާކަށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ އިޖާޒަތާއި އެކީގައި ނުދާނަން. އާދެ، އެއީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އާއި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލާފައިވާނެ. މި ރިޕޯޓަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރެއްވުމުގެ މަސައްކަތް ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން ނިންމަވާ އެ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޢަމަލުކޮށް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓާގުޅޭ މަޖިލީހުން ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި އެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ)ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓެވެ. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ދިޔަ ނުދިޔަ ގޮތް. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނީ 15 ޑިސެމްބަރު 2010ގައި. މި ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރާއި ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުޤައްރިރު ނަންގަވާފައި ހުރިހާ ތާއީދު ލިބުން. ނަމަވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޮމިޓީގެ އަޣުލަބިއްޔަތު

ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ ފަނޑިޔާރުންގެ އަދުލުވެރިކަމާ ހުރިހާ ތަޢާރުފުކުރުން ނަޒާހަތްތެރިކަން ކޯޓުގެ މުޤައްރިރާއި ނައިބު މުޤައްރިރު ބައްދަލުކުރުމުގެ އިތުރު ބައްދަލުވުން 19 ސެޕްޓެމްބަރު 2010ގައި ބޭއްވުނު. މި ބައްދަލުވުމުގައި މި ކޯޓުގެ މުޤައްރިރަކަށް އާދޭ، އަޢުޟާއަކު ޝާހިދު އިބްރާހީމް، މާލިކީ ދާއިރާގެ ފަނޑިޔާރު ޢ ކޯޓަށް އައީ ހާޒިރުވެވަޑައިގެންނެވި އިންސާނީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަނޑިޔާރުންގެ އިޖުތިމާޢީ ހާލަތު. އެކަމަށްބަލައި މަޖިލީހުގެ އިންސާފު ބައިނަލްއަޤްވާމީ މި ދެ ކޯޓުގައި ހިދުމަތްކުރައްވާ ފަނޑިޔާރުންނަށް ޝަރުޢީ ދަރަޖަ ދެއްވަން ދަންނަވާލަން. އަދި މި ކޯޓުގެ ނައިބު މުޤައްރިރަކާން ކޯޓުގައި ހާޒިރުވެވަޑައިގެންނެވި ފަނޑިޔާރުންގެ އިންސާފުވެރިކަން ހިންގަވާދޭ ގާއިމްކުރާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަނޑިޔާރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޝަރީފް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ވާތީ އަ މަސްލަހަތާ ތަޤްރީރާ ދަންނަވަން. އަދި އިނގިރޭސިވަރު ވޯޓު ހުށަހަޅައިދޭ ފަނޑިޔާރުންނަށް ޝަރުޢީ ދަރަޖަ ދެއްވަން ދަންނަވާލަން. އެއްބަސްވެ މި ކޯޓުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތް ވޯޓު މަޝްވަރާކުރެއްވުން. އެގޮތުން ކޯޓު އިން ބަޔާނުގެ މަސައްކަތާ ނިންމާން ސުންގަޑި އަދި ސިޔާސަތު ފުރިހަމަކޮށްދޭ މަޝްވަރާއާ އެކުގައި މަޖިލީހުގެ ރިޕޯޓު ހަމަޖައްސާވާފައިވާ ތަރުތީބުކުރުމަށް ވާ ތާރީޚަށް 23 ސެޕްޓެމްބަރު 2010ގައި ކަމަށް ނިމުނު. އަދި މި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކޯޓު އިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޑޮކެޓް އަދި ފަރިތަ، 8 ފަނޑިޔާރުންކުރުމަށް ވޯޓު ނިންމާވުނު. މިގޮ އިޖުރާ ކޯޓުގެ ހިންގާ ގާއިދާތަކާ ބެހޭގޮތުން މަޖިލީހުގެ އިސްލާޙީ ކޯޓުގެ ހިންގާ ގާއިދާތަކުގައި ހަމައެކަނި ބަދަލު ގެނައުމަށް، ބަޖެޓް ކޯޓުން ދެވާ ބައިވެރި އިސްލާޙީ ކޯޓުގެ ހިންގުމުގެ ގާއިދާގެ ތަރުތީބު ބެލެހެއްޓުމަށް ނިންމުނު. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ޓަކައިވާ ދަތުރުތަކުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރަނީ މަސައްކަތް ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޯޓުން ތައްޔާރުކޮށް 19 ސެޕްޓެމްބަރު 2010ގައި. އާ ކޯޓުގެ ޖެނެރަލް ބަޖެޓް ދިރާސާކުރެވުނު ކޯޓުގެ ޖަލްސާތައް ހިންގަވައިދެއްވާ ކޯޓުން ހަމަ 21 ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުނު. އަދި މި ޖަލްސާތަކުގައި ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ހަމަ 25 ގެބައިގައި 27 މިންޓުއަށް ހުށަހެޅުނު. ކޯޓުގެ ޖަލްސާތައް އެއްކޮށް ނިންމާލުމަށް 23 ސެޕްޓެމްބަރު 2010 ވަނަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 10:05 އިން ފެށިގެން 23 ސެޕްޓެމްބަރު 2010 ވަނަ ދުވަހުގެ ހަވީރު 17:00 އާއި ހަމައަށް ކޯޓުގެ މަސައްކަތް ބާއްވަން ނިންމުނު. މި ކޯޓުގެ ބައްދަލުވުންތަކާ ފަނޑިޔާރުން ހާޒިރުވެވަޑައިގެންނެވި ނިސްބަތް އަސާސީ ކޯޓު ބިލުތަކާއި، މި ހާޒިރު ރިޕޯޓަށް ޖަދުވަލު 2ގައި އެކުލެވިފައިވާން. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދަތުރުތަކުގެ ބަޖެޓުގެ ބަޔާނު މަޖިލީހުގެ 19 ސެޕްޓެމްބަރު 2010 އިން ފެށިގެން ހިންގަން ގެންގޮސްފައިވޭ. ބަޖެޓް ގެމައްލޫން މަޖިލީހުގެ ޚިދުމަތާއިއެކު ބަޖެޓުހުށަހަޅައިދެއްވާ ބަޖެޓާމެދު މަޖިލީހުގައި ބަޖެޓްގެ ނިމުމުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 170 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަޖެޓް ދެން ގޮތުން މަޖިލީހުގައި ފަނޑިޔާރުން ފާސްކުރުމުގެ ޒާތީމަޢުލޫމާތު ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޯޓު އަށް ފޮނުވުނު. ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތާ ކޯޓު އިން ހިނގައިގެން ގެންދާއިރު މަޖިލީހުގެ ފަދަގައި ފަނޑިޔާރުން ފާސްކުރުމުގެ ޒާތީމައުލޫމާތު ކޯޓު އިން ދިރާސާކޮށްގެން ވާތީ. މި ކޯޓުގެ މަސައްކަތާ ހިނގައިގެން ގެންދިޔުމުގެ މަރުޙަލާގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް

އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން ކޮމިޓީ އިން ސާފުކުރަން ބޭނުންފުޅުވި މަޢުލޫމާތުތައް ސާފުކުރުމަށްޓަކައި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތެރެއިން 10 ބައްދަލުވުމެއްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި. އަދި މި މަޢުލޫމާތުތައް ކޮމިޓީ އަށް ފޯރުކޮށްދެއްވުމުގައި އެ މިނިސްޓްރީގެ ވަރަށް ބޮޑު އެއްބާރުލުމެއް ކޮމިޓީ އަށް ލިބުނުކަން ކޮމިޓީ އިން ވަރަށް އުފަލާއިއެކު، ޝުކުރުވެރިކަމާ އެކު ފާހަގަކުރަން. މީގެ އިތުރުން ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން މި ކޮމިޓީ އަށް ބޭނުންފުޅުވާ ބައެއް މަޢުލޫމާތުތައް ސާފުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް އެ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި. އަދި މިބޭފުޅުންގެ ފަރާތުން ވެސް ކޮމިޓީ އަށް ފޯރުކޮށްދެއްވި އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުމަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމުން މަޢުލޫމާތުތަކުގެ އަސާސަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓާއި އެ ކޮމިޓީގެ މަރުޙަލާގައި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު އިތުރު ތަފްސީލު އެ ކޮމިޓީ އަށް ބޭނުންވެގެން އެ މިނިސްޓްރީ އިން ހޯދައިދެއްވި 2011 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު، ދައުލަތުގެ އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކާއި އޮފީސްތަކުގެ ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލު [illegible] [illegible] [illegible] 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓާ ގުޅިގެން މެންބަރުން ސުވާލުކުރެއްވި [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ކަމާ ބެހޭ ބޭފުޅުން ކޮމިޓީ އަށް ވަޑައިގެން ދެއްވި މަޢުލޫމާތު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން ހޯދައިދެއްވި ބަޖެޓާ ގުޅިގެން މެންބަރުން ސާފުކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވި މަޢުލޫމާތު އެހެން މުއައްސަސާތަކުންނާއި ބައެއް [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީއާ [illegible] [illegible] ބޭނުންފުޅުވާ ބައްދަލުވުން [illegible] [illegible] [illegible] ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން [illegible] [illegible]. ކޮމިޓީ އިން ބައްދަލުކުރެއްވި ފަރާތްތައް. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޓީ އިން އިތުރަށް ސާފުކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވި މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމުގެ ގޮތުން ތިރީގައި މިވާ ފަރާތްތަކާއި [illegible] [illegible]. އެއީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން، މޯލްޑިވްސް އިންލެންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ، މޯލްޑިވްސް ޕެންޝަން އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފީސް، [illegible] [illegible] [illegible]، މޯލްޑިވްސް މީޑިއާ ކައުންސިލް، މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަން. ކޮމިޓީ އަށް ސިޓީ ފޮނުވި ފަރާތްތައް. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ބައެއް މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުންނާއި ބައެއް މިނިސްޓްރީތަކުން އަދި ބައެއް [illegible] ގުޅިގެން ވެސް ކޮމިޓީ އަށް ސިޓީ ފޮނުއްވައިފި. އަދި، [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] ދަންނަވާލަން. އަދި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، ސިވިލް

ސަރވިސް ކޮމިޝަން، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ، މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ، މޯލްޑިވްސް މީޑިއާ ކައުންސިލް، ސައިރިކްސް ކޮމިޓީ އަދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން. އަދި މީގެ އިތުރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޒުބައިރު. އަދި، ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ޒުބައިރު ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީއާ ގުޅިގެން މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ ކަމާބެހޭ [illegible] [illegible] މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުން. މިގޮތުން މި ކޮމިޓީ އިން [illegible] [illegible] ރ.ދުވާފަރުގައި 45 ގެ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަމަށާއި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް. ސައިރިކްސް ކޮމިޓީގެ [illegible] ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވި ސިޓީއާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން އިއްތިފާޤުވި ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މައްސަލައާ މެދު ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ ދަންނަވައިގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ދަންނަވާފައެވެ. އަދި، ކޮމިޓީން ސިޓީ ފޮނުވި [illegible] ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ [illegible] ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން [illegible] [illegible] [illegible] މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގައި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީ [illegible] [illegible]. މިގޮތުން [illegible] [illegible] މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުން. އަދި، މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީ، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން، މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ، މޯލްޑިވްސް މީޑިއާ ކައުންސިލް، ޓެކްސް އެޕީލް ޓްރައިބިއުނަލް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޯޕަރޭޝަން، ސައިރިކްސް ކޮމިޓީ. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަދާކުރެވިފައިވާ ގޮތް މިދަންނަވާލަނީ. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާ ކުރެއްވުމުގެ މަސައްކަތް އަދާކުރެވިފައިވަނީ މައިގަނޑު 3 ބަޔަކަށް. އެއީ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ބަޖެޓު ހުށަހެޅިފައިވާ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ، ދައުލަތުގެ ޚަރަދު އަދި ކެޕިޓަލް ޚަރަދާއި، ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް. އަދި މީގެ އިތުރުން ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައިގެ މައްސަލަ. ދައުލަތުގެ މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓާ މެދު ބަހުސްކުރުމުގައި ގިނަ ވަގުތުތަކެއް ހޭދަކުރެއްވި. މިކަންކަމުގެ އިތުރުން ވެސް އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކާއި ރަށު ކައުންސިލްތަކާއި ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުގެ ބަޖެޓު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން [illegible] ވެސް [illegible] ހޭދަކުރެއްވި. މީގެ އިތުރުން ކޮމިޓީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އިތުރު ކަންކަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތުން ހޯދުން. ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ. 2011 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތުގެ ޖުމްލަ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި 8761.6 މިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭނެ ކަމަށް ލަފާކުރައްވާފައި ވާއިރު މިއަދަދަކީ 2010 ވަނަ އަހަރާއި އަޅާބަލާއިރު، 2010 ވަނަ އަހަރަށް މިހާރު ލިބޭނެ ކަމަށް ލަފާކުރާ އަދަދަށް ބަލާއިރު 44%ގެ ކުރިއެރުމެއް. މީގެ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ 2011 ވަނަ އަހަރު އާމްދަނީގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރީގެ ފައިދާ އިން ނަގާ ޓެކްސާއި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ އިން ނަގާ ޖީ.އެސް.ޓީ އާއި ފަތުރުވެރިކަމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ރަށްތަކުގެ ކުލީގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ކަމަށް ބަޖެޓުގައި ހިމަނުއްވާފައި ވާތީ. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ އާމްދަނީގެ ތަފްސީލަށް ބަލާއިރު އާމްދަނީގެ 59% ހިއްސާކުރަނީ ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ކަމަށް ބަޖެޓުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައި ވާ އާމްދަނީ. ނަމަވެސް ޖީ.އެސް.ޓީ ޓެކްސް ނެގުން ފެށިފައި ނުވުމާއި ވިޔަފާރީގެ ފައިދާ އިން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލު އަދި [illegible] ފޮނުވައި ނުވުމަކީ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކޮށްފައި ވާ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ލިބޭނެ ކަމާ މެދު [illegible] ކަމެއް ކަމުގައި [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލު [illegible] ކަމުގައި [illegible] ޓެކްސް ނަގަން [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ވިޔަފާރީގެ [illegible] ވެސް [illegible] ފާހަގަކުރެވެ. ވިޔަފާރީގެ ފައިދާ އިން ނަގާ ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި 612.5 މިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭނެ ކަމަށް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނުއްވާފައިވޭ. އާއްމުކޮށް ލިބޭނެ ކަމަށް ބަޖެޓުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ އިތުރު ވަސީލަތްތަކަށް ބަލާއިރު 2011 ވަނަ އަހަރުގެ މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއަތް 4.6% ދަރަންދާން ކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއަތުގެ 2011 ވަނަ އަހަރު ދަރަން ދާން ކަމަށް އަންދާޒާ ކުރެވިފައިވި ކަމުގައި ވިޔަފާރިވެސް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާއަތުން 2011 ވަނަ އަހަރުގައި 7.8% ކުރިއަރާނެ ކަމަށް ލަފާކޮށްފައިވާކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ލިބޭނެ ކަމަށް ބަޖެޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން އިތުރަށް ސާފުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން [illegible] އެދިވަޑައިގަތުމާ ގުޅިގެން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކާ ކޮމިޓީން [illegible] މަޢުލޫމާތު ހޯދިއެވެ. އާދެ، ދައުލަތުގެ ޚަރަދު. މިހާރު މި ދަންނަވާލަން ޚަރަދުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން [illegible] ހިމެނިފައިވާ ގޮތް. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތަކުގެ ތަފްސީލަށް ބަލާއިރު ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ޖުމްލަ 9777.4 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމަނުއްވާފައިވޭ. މިއަދަދުގެ ތެރެއިން އެންމެ ބޮޑު ބައެއް ހިއްސާކުރަނީ މުވައްޒަފުންނަށް ހިނގާ ޚަރަދަށް. އާދެ، އެއީ ޖުމްލަ ރިކަރަންޓް ޚަރަދުގެ 49 އިން ސައްތަ 2010 ވަނަ އަހަރާއި އަޅާބަލާއިރު މިބައި އިތުރުވެފައިވާ ކަމަށް ދައްކަނީ. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ޖެނުއަރީ މަހުން ފެށިގެން 2010 ވަނަ އަހަރުގެ އިޤްތިޞާދީ ހިސާބު ކަމުގެ ސަބަބުން ކުޑަ ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ސަރވިސް، ސިޔާސީ އަދި

ޓޫރިޒަމް މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައަށް ކުރިން ހުރި ވަރަށް އިޔާދަކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައި ވާތީ ކަމަށް ބުނޭ. އަދި މީގެ އިތުރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތަކަށް ޚަރަދުކުރާ އުސޫލުން ހިންގަން ޖެހުމުން ޚަރަދު އިތުރުވާނެ ކަމަށް ބަލައި 200 މިލިއަން ރުފިޔާ ބަޖެޓުގެ ހިމަނާފައި ވާނީ. ރިކަރަންޓް ޚަރަދު ބަދަލުކުރެވިފައި ވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު ޖުމުލަ ރިކަރަންޓު ޚަރަދުގެ 18 އިން ސައްތަ އަކީ ސަރުކާރުން ދޭ އެހީ އާއި އިޝްތިރާކު. އަދި ސަބްސިޑީ އަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންވަރެއް. އަދި އޮފީސް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތުގެ ޚަރަދުގެ ހިއްސާ އަކީ 12 އިންސައްތަ. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތަކުގެ އިތުރު ތަފްސީލަށް ބަލާއިރު ޖުމުލަ ޚަރަދުގެ 13.7 އިން ސައްތަ އަކީ، ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތަކަށް ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަންތަނުގެ ފުރިހަމަ ތަފްސީލެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ނުވާކަން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވިއެވެ. އެހެންކަމުން ކޮމިޓީގެ އެދިވަޑައިގަތުމުގެ މަތިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން ކަމާ ބެހޭ ބޭފުޅުން ވަޑައިގެން ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތަކުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް އެރުވުނެވެ. އަދި މެންބަރުން ބޭނުންފުޅުވާ މައުލޫމާތު ލިބުނުމުން ކޮމިޓީ އަށް ފޮނުއްވައިދެއްވިއެވެ. އަދި، މިނިސްޓްރީއާއި އިދާރާތަކާއި އެ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް ހިންގުމާ ހަވާލުވެ ހުންނަވާ އޮފިސަރުން ކޮމިޓީއާ އެކު ސުވާލުކުރެއްވިއެވެ. މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ ޚަރަދު. ދައުލަތުގެ މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާ ބަޖެޓަރީ އެލޮކޭޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އެކަށީގެން ބަޖެޓެއް ކޮމިޓީން ބައްލަވާލެއްވިއެވެ. މި ގޮތުން ދައުލަތުގެ މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހެޅުއްވި ބަޖެޓުތަކާއި ފިނޭންސް ބައެއް މިނިސްޓްރީން އުނިކުރެއްވުމާ ގުޅިގެން ބަޖެޓު ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީ އަށް ބައެއް މުއައްސަސާތަކުން އެކަމާއި ހިތްހަމަނުޖެހިވަޑައިގަތީ މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ ފިކުރާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ފިކުރާއި ދެމެދު ތަފާތު ބޮޑުކަމުގެ ހާޒިރުވެ ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވުނެވެ. އެގޮތުން މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތައް ތިރީގައި މި ދަންނަވާލަނީ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން، ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދި މޯލްޑިވްސް، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، ޑިޕާރޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން، ކެޕިޓަލް މާރކެޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އޮތޯރިޓީ، މޯލްޑިވްސް އިންލެންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ، ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން އޮތޯރިޓީ، މޯލްޑިވްސް މީޑިއާ ކައުންސިލް، މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަން. ދައުލަތުގެ މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުން ކޮމިޓީ އަށް ދެއްވި މަޢުލޫމާތުގެ އަލީގައި ކޮމިޓީ އަށް ތިރީގައި މިވާ ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވުނެވެ. މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހެޅި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން ފާސްކޮށްފައި ވާ ބަޖެޓާއި ބަދަލުގެންނަވާފައި ވާތީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ

އިން ބަޖެޓް ހުށަހަޅުއްވާފައި ވިނަމަވެސް 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދެ މުއައްސަސާއަކަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ބަޖެޓަކީ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ހަރަދުތައް ބެލެހެއްޓޭނެ ބަޖެޓެއްކަމަށް މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރެއިން ގިނަ މުއައްސަސާތަކުން ފާހަގަކުރައްވާފައި ވާކަން. (ށ)- މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓުން ބައެއް އުނިކުރުމުގެ ސަބަބުން ދެ މުއައްސަސާތަކުގެ ޒިންމާ ވާޖިބު އަދާކުރުމަށް ދަތިވާ ކަމާއި މުވައްޒަފުންގެ ޤާބިލުކަން އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން ދޭންޖެހޭ ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށް ދަތިވާކަން. (ނ)- ބައެއް މުއައްސަސާތަކަށް ޖާގަ، ބައެއް މުއައްސަސާތަކަށް ޖާގައިގެ ދަތިކަން ކުރިމަތިވެފައި ވާތީވެ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދެ މުއައްސަސާތަކުން ހުށަހެޅި ބަޖެޓުގައި އެކަމަށް ފައިސާ ކަނޑައެޅިފައި ވީ ނަމަވެސް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ބަޖެޓަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ ސަބަބުން ޖާގައިގެ ދަތިކަން ހައްލުނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ. (ރ)- މުއައްސަސާތަކަށް ދެއްވާފައިވާ ބަޖެޓް ދޫކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން އެންމެ އެކަށޭނަ ގޮތެއްގައި އަމަލުކުރައްވަން ނުދާކަން. (ބ)- ޕަބްލިކް ފައިނޭންސް ރެގިއުލޭޝަންސްގެ ބަޖެޓް [illegible] ބަޖެޓުގެ ތެރޭގައި ހިމެނިފައި ނުވާކަން. (ޅ)- [illegible] [illegible] ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] އަދި ދެ މުއައްސަސާތަކުން އެދޭކަން. މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ ކަމާ ބެހޭ ބޭފުޅުންނާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ކަމާ ބެހޭ ބޭފުޅުންގެ ހާޒިރުގައި ކޮމިޓީން މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު ދެ މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓް [illegible] [illegible] ކޮމިޓީން ނިންމެވި. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ، 2011 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރެއްވި ބަޖެޓުން [illegible] [illegible] ވާ 130.85 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓް ކުޑަކުރައްވައި، [illegible]، ބަޖެޓަށް ކޮންޓިންޖެންސީން 95 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކުރައްވާފައި ދެ މުއައްސަސާގެ ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައި ދޫކުރެއްވުން އަދި ބަޖެޓް މަދުވާ ބައި ދެ ކޮމިޝަނަކަށް ލިބޭ އާމްދަނީން ހަމަޖައްސަވަން. 2 އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ބަޖެޓް މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާފައިވާ އަދަދަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުތެރެއިން [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ފާސްކުރި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ބަޖެޓާއި މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާފައިވާ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ބަޖެޓުގެ [illegible] ކޮމިޝަންގެ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރައްވަން ނިންމެވުން. 3 ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ބަޖެޓުން [illegible] ކޮންޓިންޖެންސީ ބަޖެޓުން [illegible] ބަޖެޓް އިތުރުކުރައްވަން ނިންމެވުން. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުން ފައިސާ [illegible] ސިވިލް ސަރވިސްގެ [illegible] 3 [illegible] ނިންމެވުން. -5

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ އިލެކްޝަނާ ބެހޭ ބައިން 4 މިލިއަން ރުފިޔާ އުނިކޮށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސްގެ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރެވުނު. އެއީ ކެޕިޓަލް ޚަރަދަށް 5 ލައްކަ އަށާރަ ހާސް ހައްސަތޭކަ ރުފިޔާ. އަދި ރިކަރަންޓް ޚަރަދަށް 3 މިލިއަން ހަތަރު ސަތޭކަ އައްޑިހަ އެއް ހާސް ހައްސަތޭކަ ރުފިޔާ. އާދެ، މިކަން ވީގޮތަކީ އިލެކްޝަނާ ވާހަކަދެއްކުނުއިރު އެބޭފުޅުންގެ ވާހަކައިގައި އިލެކްޝަންސް ކަންތައްތައް ސްމޫތުކޮށް ހިނގައިގޮސްފި ނަމަ އެ ބޭފުޅުންނަށް ދެއްވާފައިވާ ބަޖެޓުން ބައެއް އިތުރުވެދާނެކަމަށް ވިދާޅުވެފައި ވާތީ އެ ގޮތަށް ނިންމާފި. ކެޕިޓަލް ޚަރަދާއި ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް ބަލާއިރު ބަޖެޓުގެ ޖުމްލަ 79% ކުރަނީ ރިކަރަންޓް ޚަރަދު ކަމަށްވާއިރު ކެޕިޓަލް ޚަރަދަކީ އެންމެ 21%. މީގެ 2010 އަހަރަށް ބަޖެޓަށް ބަލާއިރު ވެސް ހަމަ ފެންނަން އޮތްގޮތް. ރިކަރަންޓް ޚަރަދު ތަފާތު، ކެޕިޓަލް ޚަރަދަށް ބަލާއިރު އިންތިހާ އަށް ބޮޑުވެގެންދާ ދިއުން ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ މުހިއްމު ކަމާއިމެދު ބައެއް މެންބަރުން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި. އަދި ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ ޚަރަދުތަކަށް ކުޑަކޮށް [illegible] [illegible] ކޮމިޓީގައި އާމްދަނީ އިތުރުކޮށް ކެޕިޓަލް އިންވެސްޓްމަންޓް އިތުރުކުރުމުގެ މުހިއްމުކަން ކޮމިޓީގެ ބައެއް މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވި. ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ދަށުން 2011 ވަނަ އަހަރު ހިންގުމަށް ރާވާފައިވާ އެކިއެކި މަޝްރޫއުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީގައި ބަހުސްކުރެވުނު. ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް، ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ހިންގުމަށް ރާވާފައިވާ މަޝްރޫއުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ފުރިހަމަ މައުލޫމާތު ހުށަހެޅުއްވި ބަޖެޓުގެ އެންމެ ފުރިހަމަ އެއް ނަންބަރަކަށް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވި. އެހެންކަމުން އެ މެންބަރުން ބޭނުންފުޅުވި މައުލޫމާތު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން ހޯއްދަވައިދެއްވި. ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން 2011 ވަނަ އަހަރު ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެކި ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ތަފްސީލު ޖަދުވަލު 3ގައި ހިމަނާފައި ވޭ. ބަޖެޓާ ބެހޭގޮތުން ހޯދުން ޕްރެޒެންޓޭޝަން އޮފިޝަލުން. ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން ދައުލަތުގެ މިނިވަން 2 މުއައްސަސާއެއްކަމަށްވާ މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީ އާއި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ބަޖެޓާ [illegible] [illegible] ހޯދުން. އާދެ، އެކަމަށްޓަކައި އެ 2 މުއައްސަސާ އަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީގެ ނަމުގައި ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭ ގޮތުން މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ޕްރޮޖެކްޝަން އޮފިޝަލުންނާއި ހިމެނުން ހޯދުން. އަދި އެ ކޮމިޓީން މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ބޯޑުންނާ ބައްދަލުކުރައްވާ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ސުވާލުކުރައްވަން އެދިވަޑައިގެންނެވި ކަންތައްތައް ސާފުކޮށްދެއްވި. އެ އޮތޯރިޓީން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ސަބަބުން، 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ސަބަބުން [illegible] އަށް [illegible] [illegible] އިންފްލޭޝަން ބަޔާންކުރައްވާފައި އެބަވޭ. މިގޮތުން ދައްކަވާފައިވާ [illegible] [illegible] ބަޖެޓް ދަރަނި 2011 ވަނަ އަހަރު 2010 ވަނަ އަހަރަށް ވުރެން 185.21 މިލިއަން ރުފިޔާ ދައްކަވައި ވާކަން، ދައްކަވައި [illegible] [illegible] [illegible] ނިސްބަތަން ބަލާއިރު

2010 ވަނަ އަހަރު 25 އިންސައްތަ އިން 2011 ވަނަ އަހަރު 21 އިންސައްތަ އަށް ދަށްވެފައި ވާކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވޭ. މީގެއިތުރުން 2010 ވަނަ އަހަރާ އެއްފަދައިން 2011 ވަނަ އަހަރު ވެސް ފައިސާ ޗާޕުކޮށްގެން ބަޖެޓް ޑެފިސިޓް ފައިނޭންސް ނުކުރައްވާ ގޮތަށް 2011 ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓް އެކުލަވާލައްވާފައި ވުމަކީ އެ ފަރާތުން މަރުޙަބާ ކިޔާ ކަމެއްކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވޭ. އެމް.އެމް.އޭ އިން އެންމެ ހާއްސަގޮތެއްގައި ފާހަގަކުރައްވާފައި ވަނީ ބަޖެޓުގެ ސިޔާސަތަށް ދުރުވެފައި ވާނަމަ މަނިޓަރީ ސިޔާސަތު މިހާރަށް ވުރެ ބޮޑަށް ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި އޯޕަން މާކެޓް އޮޕަރޭޝަންސް ދުރުވިޔަކުން އެކްސެސް ލިކުއިޑިޓީ ދަށްކުރުމަށް އިތުރަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި އޯޕަން މާކެޓް ދުރުވިޔަކުން ޑިސްކައުންޓް ވިންޑޯ ދަށް ނުކުރެވުނުކަމުން ނަމަ މިނިމަމް ރިޒާވް ރިކުއަރމަންޓް މިހާރު ހުރިވަރު 25 އިންސައްތަ އަށް ވުރެ މަތިކޮށްގެން ނަމަވެސް ބޭރުފައިސާގެ މާކެޓް ސްޓެބިލައިޒްކުރުމަށް އެމް.އެމް.އޭ އަށް މަޖުބޫރުވާނެކަމަށްވޭ. ނަމަވެސް، މިކަން ކުރުން ވެގެންދާނީ އެންމެ ފަހުގެ ޙައްލެއްގެ ގޮތުގައި ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވޭ. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރައްވާފައިވާ 1.35 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ޓީ-ބިލް ވިއްކަން ނުލިބުމާއި ނަމަ ހަމަޖައްސަވާން ގޮތުގެ ކޮންޓިންޖެންސީ ޕްލޭނެއް އޮތުމުގެ މިއަދުކަމުގެ މައްސަލަ ވެސް އަރިހުގައި ވިދާޅުވެފައިވޭ. މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އެ އޮފީހުން ސުވާލުކުރެއްވުމުން ޖަވާބު ބުނުއްވީ މަސްރަފުކުރުމުގެ ސަރުކާރުގެ ޓްރެޜަރީ ބޮންޑު ނޫން އެ އޯކްޝަންގެ ކަމާ ބެހޭ ބޭނުން އޮތީ، ކުރިން އޯކްޝަނެއްގެ ތެރެއިން އެ ގޮންޑަރުންނަށް މައުލޫމާތުދެއްވާފައިވޭ. ފޮރެކްސް މަނިޓަރީ އޯކްޝަން ދުއްވާފައިވާ ޕްރައިމަރީ އިންވެސްޓަރުން ޖަދުވަލު 4 ގައި ހިމެނިފައި ވޭ. އަދި، އިޖާރާ ސުކޫކް އިޖާރާ. 2011 ވަނަ އަހަރު އިޖާރާ ސުކޫކްގެ ބަޖެޓް ދެއް ކުރީ އިޖާރާ ސުކޫކް އޯކްޝަން ޖަވާބުދާރީ އިންވެސްޓަރުން ހަމަ އެކަން. އިޖާރާ ސުކޫކް އޯކްޝަން ކުރިއްސި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތަފްސީލު ބަޖެޓުގެ ޖުމްލަ ޚަރަދުތަކުގެ ބޮޑު ބައި އާއި ލޯނުގެ މުސާރަ ހޯދަން ހިމެނޭ ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކުން ޕްރައިވެޓައިޒްކޮށްފައިވާ ތަނެއް ހިމެނޭ ސަރުކާރަށް ލިބުނު ފައިސާ ލިބިފައި. މިގޮތުން ޓީ-ބިލް ނަގަން ވާނީ ރައްޔިތުންގެ ހޯދާ ސަރުކާރު އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް ކަންތައްތަކީ ޕްރައިވެޓައިޒޭޝަން ޓްރެޜަރީ އިންވެސްޓްމަންޓް ފަންޑުން ހިސާބުތަކަށް ފައިސާ ބޭނުންކުރުމަށް އަދާކުރަން ދިނުމުގެ ސުކޫކު އަހަރުން އަހަރު މަތިވެފައި ވެސް އޮތްއިރު އިންޓްރެސްޓް ގޮތުން ރޭޓް ގެ ބަހާލާފައިވާ އަހަރުން މަތިވެފައި ދެކަން ފާހަގަކުރައްވާފައިވޭ. ދައުލަތުގެ ލިބޭ ކަމުގެ ދަރަނިތަކާއި ޖުމްލަ ޢާއްމު ދަރަނީގެ ދެބައިވަރު ހިމެނޭ ފަހުން ވަނީ ބަޖެޓް އަށް ލިބޭނެ ގޮތަށް ކުރުމަށް ބޭނުން ވާނީ ސަރުކާރަށް ލިބޭ ރިޕޯޓުގައި ބަލާ ކަމެއް އަދި އަތުން ޙަވާލުކުރުމުގެ ހިމެނޭ އެއް އަދި މިންވަރު ބޮޑު ބައެއް އަހަރުގެ ރިޕޯޓުގައި ލިބޭ ކަމެއް ދައުލަތުގެ ވާހަކަ ކުރެއްވުމަށް ނޭޝަނަލް ބަޖެޓަށް ފާސްކުރައްވާފައިވޭ. މީގެއިތުރުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ބަޖެޓުގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ލޯނު ލިބޭނެ ބަޖެޓްގެ ފާސްވާ ލިބުނު ހިމެނޭ ކަމަށް ލިބޭ ދަރަނި ކާޑުތަކާ ދޫކުރެވުނު މައްސަލަ ދައުލަތުގެ ދެބައިވަރު ބަޖެޓް

ޑެފިސިޓް ބޮޑުވެގެން ހިނގައިދާނެކަން ފާހަގަކޮށްފައިވޭ. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓާ ގުޅިގެން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ފޮނުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓް ޖަދުވަލު 5ގައި ހިމެނިފައި ވާނެ. ކޮމިޓީ އިން ހުށަހަޅުއްވާ ހުށަހެޅުންތައް. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ކޮމިޓީގެ ބަހުސްކުރުއްވުމަށްފަހު ކޮމިޓީ އިން ނިންމުނީ ބަޖެޓަށް އުނިއިތުރު ތިރީގައި މިވާ ގޮތަށް ގެނައުމަށްފަހު ބޭނުންކުރެވޭގޮތަށް މި ކަންކަން ބަޖެޓުގެ ބައިގެ ގޮތުގައި ހިމެނުމަށް. އަދި މި އުނިއިތުރު ގެނައުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވާފައިވާ 2011 ވަނަ އަހަރަށް މަދުކޮށް ހަރަދުކުރުމަށް ބަޖެޓުގެ ޖުމްލަ އަދަދަށް އުނިއިތުރު ނުގެނެސް ބަޖެޓުގެ އެކި އައިޓަމްތަކުގެ ތެރެއިން ތިރީގައި މިވާ ގޮތަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ނިންމުނު. 2011 ވަނަ އަހަރަށް މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަން، އެމް.ބީ.ސީ އިން މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވާފައިވާ 138.85 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓަށް ކޮންޓިންޖެންސީ ބަޖެޓުން 95 މިލިއަން ރުފިޔާ ދޫކުރުމަށް. އަދި ބަޖެޓަށް މަދުވާ ބައި އެ ކުންފުނިން ލިބިވަޑައިގަންނަވާ އާމްދަނީ އިން ހަމަޖެއްސުމަށް. 2- އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ބަޖެޓް މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާފައިވާ އަދަދާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވި 2011 ވަނަ ބަޖެޓަށްވުރެ ކުޑަ އަދަދަކަށް ވީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އިން ފާހަގަކުރި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ބަޖެޓާއި މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާފައިވާ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ބަޖެޓުގެ ތަފާތަކީ ފަސް މިލިއަން އެއް ސަތޭކަ ދިހަ ހާސް ފަސް ސަތޭކަ ބާރަ ރުފިޔާ ބޮޑުކަން އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރުމަށް. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ބަޖެޓުން އިތުރުކުރައްވާފައިވާ ހަ ލައްކަ ފަން ހާސް ފަސްސަތޭކަ ނުވަ ރުފިޔާ ކޮންޓިންޖެންސީ އިން އެ އޮފީހުގެ ބަޖެޓަށް ދޫކުރުމަށް. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުން ފައިސާ އުނިކުރެވިފައި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ ޓްރެއިނިންގ ބޭނުންތަކަށްޓަކައި ބޯނަސް ސަރވިސް ފައިސާ އިސްތިސްނާކުރައްވާފައި ވީ ސާފަށް އެހެން ކުރިޔަށް ބަނދަރު 3 މިލިއަން ރުފިޔާ ކޮންޓިންޖެންސީ އިން އެ ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރުމަށް. އިލެކްޝަން ކޮމިޝަން އިލެކްޝަނުގެ ބޯޑު ބައިން 4 މިލިއަން ރުފިޔާ އިނީޝިއޭޓިވް ސަރވިސްގެ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރުމަށް. އަދި، އެކި ކޯޓުތަކުގެ ހަރަދަކަން ހާސް ވަރަކަށް އަހަރަ ހާސް ފަސް ސަތޭކަ ހަތަރު. އަދި ކުޑަކަމުގެ ހަރަދަކަން ނަ މިލިއަން ހަތަރު ސަތޭކަ އެއްހާސް އެއްލައްކަ ފަސް ސަތޭކަ ހަތަރު. މިހާރުއަދި ކޯޓު އިން ހުށަހެޅި އެސްޓިމޭޓް މިނޫން ހަމަހަމަ ގޮތަށް، މަސްވެރިންގެ ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި 100 މިލިއަން ރުފިޔާ ބަޖެޓް ކޯޑު 228001 ސަބްސިޑީ ނަމުގައި ހުއްދަކުރުމުގެ އަމާނާތްކުރުމުގެ ގޮތުން ފައިސާ އިން ހަމަޖެއްސުން. މިހާރުއަދި ކޯޓު އިން ހަމަހަމަ ގޮތަށް މަސްވެރިންގެ ހަމަހަމަ ގޮތަށް ގޮތަށް ދަނޑުވެރިންނަށް ދޭ ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި 50 މިލިއަން ރުފިޔާ ބަޖެޓް ކޯޑު 228001 ސަބްސިޑީ ނަމުގައި ހުއްދަކުރުމުގެ އަމާނާތްކުރުމުގެ ގޮތުން ދޭ ފައިސާ އިން ހަމަޖެއްސުމަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ރަމަޒާނީ އިސްލާމީ ރިޔާސީ ރިޕޯޓުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ކައުންސިލްތަކަށް ދޭ ހުއްދަކުރުމުގެ ދިރުމަށްޓަކައި 200 މިލިއަން ރުފިޔާ

ރަށު ކައުންސިލުތަކާއި، ސިޓީ ކައުންސިލުތަކާއި، އަތޮޅު ކައުންސިލުތަކުގެ ބަޖެޓުގައި ޖަދުވަލު 6ގައިވާ ގޮތުގެމަތީން ހިމެނުމަށް ނިންމުނެވެ. އަދި މި 200 މިލިއަން ރުފިޔާ މި އަހަރުގައި ހިމަނާނީ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިމެނުމަށް ބަޖެޓް ކުރެވިފައިވާ ބައިން އުނިކުރުމަށްފަހުގައި ކަމަށް ވެސް ނިންމުނެވެ. އާދެ، 2011 ވަނަ އަހަރުގައި އޮފީސްތަކުގައި ހުންނަ ފަންޑުގެ އެކައުންޓުތަކަށް ލިބޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަހަރުގެ ތެރެއިން 500 މިލިއަން ރުފިޔާ އަދި ބިން ވިއްކައިގެން ލިބޭނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާމްދަނީ އެއް ކަމަށް ވިޔަސް މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން ބިން ވިއްކައިގެން ލިބޭ އާމްދަނީ ހޯދުމަށް ކަނޑައެޅުނެވެ. ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް، ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ދަށުން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށްޓަކައި ޖަދުވަލު 3ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން ބަޖެޓުގައި ހިމެނުމަށް ނިންމުނެވެ. ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަ 2010 ވަނަ އަހަރުގެ އުނިކުރެވުނު އަދަދު ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންނަށް ދޭންޖެހޭ ކަމަށް ޝަރީޢަތުން ނިމިއްޖެ ހާލަތެއްގައި އެ މީހުންނަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ދިނުމަށް ސަޕްލިމެންޓްރީ ބަޖެޓެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭނެ ކަމަށް ނިންމުނެވެ. ރަށްރަށުގައި ހުރިފައިވާ އިންޖީނުދޯނިތަކުގެ ހާޖަތު ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި [illegible] ކުންފުނިތަކަށް [illegible] އަދި ބޯޓުގެ [illegible] [illegible] ދުރާލާ ކުރިއަރުވާ [illegible] [illegible] ޖުމްލަ ބަޖެޓުގައި [illegible] [illegible] މިލިއަން ރުފިޔާ ސަރުކާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުނެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓް އެ [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅުމުން [illegible] ކޮންޓިންޖެންސީ އިން [illegible] ކަމަށް ކަނޑައެޅުނެވެ. އަތޮޅު ކައުންސިލުތަކާއި ރަށު ކައުންސިލުތަކުގެ އިދާރީ ޚަރަދު ހިމެނުމަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓް އަތޮޅު ކައުންސިލުތަކާއި ރަށު ކައުންސިލުތަކުގެ ވަކިވަކިން އެނގޭނެ ގޮތަށް އަތޮޅު ކައުންސިލުތަކުގެ ޖަދުވަލު 7ގައި ހިމެނިފައިވާނެ. އަދި ޖަދުވަލު 8ގައި، ރަށު ކައުންސިލުތަކުގެ ޖަދުވަލު 8ގައި ހިމެނިފައިވާނެ. އާދެ، 2010 ވަނަ އަހަރުގައި ކޮންޓިންޖެންސީގެ ބަޖެޓުން ކޮށްފައިވާ ބައެއް ޚަރަދުތަކަށް ބަލާއިރު އެ ޚަރަދުތަކަކީ ބަޖެޓް ތައްޔާރުކުރިއިރު ސާފުކޮށް އެނގޭނެ ގޮތަށް ހިމަނައިގެން ކުރެވޭނެ ޚަރަދުތަކަކަށް ވިޔަސް ކޮންޓިންޖެންސީ އިން ބަޖެޓުން ކުރެވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓް އެކުލަވާލުމުގައި ހިމެނުމަށް ކޮމިޓީ އިން ނިންމުނެވެ. ކޮމިޓީގެ [illegible] ސަބަބުން ބަޖެޓަށް އަންނަ އުނި އިތުރު [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] މި ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގެ 31 ވަނަ [illegible] ހިމެނިފައިވާނެ. ދެން ހަމަ [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުނެވެ. އާދެ، ނިންމުމުގައި [illegible] 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީ އިން [illegible] ގޮތަށް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް އުނިއިތުރު [illegible] [illegible] ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ޖުމުލަ އަދަދަށް އެއްވެސް

އުނިއިތުރެއް ނާންނާނެ. ނަމަވެސް، ކޮމިޓީ އިން ގެންނަވި ބަދަލުތަކުގެ ސަބަބުން ބަޖެޓުގެ އެއް އައިޓަމުން އަނެއް އައިޓަމަކަށް، ބައެއް އޮފީސްތަކާއި މިނިސްޓްރީތަކުގެ ބަޖެޓުގެ ދަށުން ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕްރޮގްރާމުތައް ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ބަދަލު އަންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ރިޕޯޓް ނިންމާލުމުގެ ކުރިން މަޖިލީހުގެ އިދާރީ ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްވި އިޚްލާސްތެރި އެހީތެރިކަމާއި އެއްބާރުލުއްވުމަށް އަދި ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކުން ވަޒީރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހީތެރިވެދެއްވުމުގައި ހާއްސަކޮށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް ހިންގެވުމާއި ހަވާލުވެ [illegible] އަދި އެ މިނިސްޓްރީގެ ސްޓާފް މިނިސްޓަރު [illegible] އަދި ޑެޕިއުޓީ މިނިސްޓަރުން ވަޒީރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުއްވި އެހީތެރިކަމާއި ޕްރޮފެޝަނަލް މަޝްވަރާތަކަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރުދަންނަވާލަން ބަޖެޓް ކޮމިޓީގެ ނަމުގައި. އަދި ހަމަ އެހެންމެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރެއްވި އިދާރީ މުވައްޒަފުން އެ [illegible] ހިތްވަރުދެއްވުން މުޅި ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމުގެ ކަންތައްތައް އެންމެ [illegible] ހަމަޖެހި ދުވަސްވަރެއްގެ ތެރޭގައި ނިންމަވައިދެއްވާފައި ވާތީ ވަރަށް ބުރަ މަސައްކަތްކޮށްގެން ކޮށްދެއްވާފައި ވާތީ އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރުދަންނަވަމުން، އާދެ، އަދި އެންމެ ފަހުން [illegible] ދިޔައިރު ޚާއްސަކޮށް ދެކެން [illegible] ނަމަވެސް އެއީ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ނުދެކެން. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނޭގޮތުގައި [illegible] ކަމެއް. އާދެ، އެ ބޭފުޅުން ޝުކުރުދަންނަވާލަމުން [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޖިލީހުގެ އިދާރާ އިން [illegible] ފޮނުވިގެން [illegible] ޝުކުރުދަންނަވަމުން، [illegible] އަޅުގަނޑުގެ ނަމުގައި މުޤައްރިރުގެ [illegible] ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރެއްވި [illegible] ޝުކުރުދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑު ނިންމާލާނަން. އާދެ، އެހެންވީމާ، ވީމާ އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހަށް މި [illegible] ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ނިންމަވައިދެއްވުމަށް ދަންނަވަން އަޅުގަނޑުގެ އެންމެ ފަހު [illegible] މި ބަޖެޓަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މާތްﷲ ހެޔޮ ތައުފީޤު ދެއްވާށި [illegible] ދުޢާކުރަން އަދި [illegible] އަޅުގަނޑު އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ އަރިހުން [illegible] ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް ނިންމަވައިދެއްވުމަށް ހުށަހަޅަމުން އަޅުގަނޑު ނިންމާލާނަން. وسلام عليكم ورحمت الله وبركاته.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ. [illegible] ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ އަދި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރަށް. އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރުދަންނަވަން ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް. އަދި ހަމަ މި ފުރުޞަތުގައި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްކުރެއްވި ހުރިހާ އިޤްތިޞާދީ

މެންބަރުންނަން ވެސް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރުދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރުގެ ވާހަކަފުޅުގައި [illegible] ފަދައިން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްކުރައްވާފައި ވަނީ ވަރަށް ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ގިނަ ވަގުތު އެކަމުގައި ހޭދަކުރައްވައިގެން ވަރަށް ބުރަކޮށް. އެހެންވީމާ، އަދިވެސް އެއް ފަހަރު ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި ކޮމިޓީގެ މުވައްޒަފުންނަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން.

11.2- އަޅުގަނޑު މިހާރު މިދަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 11.2- 2011 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމަށް ކޮމިޓީ އިން ހުށަހަޅުއްވި ރިޕޯޓް އިސްލާހު ހުށަހެޅުން. އަޅުގަނޑަށް ލިބިފައިވާ އިސްލާހުތައް މަޖިލީހުގެ ތަރުތީބުން ހުށަހެޅުއްވުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަމުން އަޅުގަނޑު ގެންދާނަން. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހުތަކަށް އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަރުވަން މިއޮތީ ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު. މިވަގުތު ވަޑައިގެން ނުވޭ. ގަދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހިމްއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ގަދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހިމް ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހުތަކުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، 2011 ވަނަ އަހަރު ލަފާކުރާ ބަޖެޓް ކޯޑު ނަންބަރު 223012 ބަޖެޓް ފޮތުގެ ޞަފްޙާ ނަންބަރު 303ގައި ސާފު [illegible] ޚަރަދުތަކަށް މި ނަމްބަރުގައި ހިމަނާފައިވާ ދުއިސައްތަ އެއްތިރީސް މިލިއަން ދުއިސައްތަ ސާޅީސް ހާސް ނުވަދިހައިން ދުއިސައްތަ މިލިއަން ރުފިޔާ އަ [illegible] އުނިކޮށް އަންނަނިވި ޚަރަދަށް ފައިސާ ބަދަލުކުރުން. 1- ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ތަރައްޤީގެ ޕްރޮގްރާމްތައް މި ބައިގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތު އެންޑް ފެމިލީގެ ދަށުން ހިނގާ ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލްތައް އަދި އަތޮޅު ހޮސްޕިޓަލްތައް ޤާއިމުކުރުމުގެ މަޝްރޫޢު އަމާޒު ހިނދުގައި ހުރި ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލް ފެންވަރު މަތިކުރުމަށް ބޭނުންވާ މެޝިނަރީ އާއި އިކުއިޕްމަންޓް ހޯދުމާއި ހޮސްޕިޓަލްގެ އިމާރާތް ތަރައްޤީކުރުމަށް ސ. ހިތަދޫ ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލްގެ ފެންވަރު މަތިކުރުމަށް 100 މިލިއަން. 2- ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ތަރައްޤީގެ ޕްރޮގްރާމްތައް މި ބައިގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަންގެ ދަށުން ހިންގުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ހަޔަރ އެޑިއުކޭޝަން ސީނިއަރ ކޮލެޖު ޤާއިމުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް [illegible] ހ. ރަށާ ކައިރީގައި ހުރި އަތޮޅުތަކުން ދަރިވަރުންނަށް އިތުރު ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަށް ސ. ހިތަދޫގައި ޤާއިމުކުރެވޭ ވާ ޕޮލިޓެކްނިކް ކޮލެޖު ހޮސްޓެލް އެޅުމަށް [illegible] 50 މިލިއަން ރުފިޔާ. 3. ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ތަރައްޤީގެ ޕްރޮގްރާމްތައް، މިބައިގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓްގެ ގިރާ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުމަށް މި ޕްރޮގްރާމުގެ ދަށުން ފަށައިގަތުމަށް ގާ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުމަށް [illegible] 50 މިލިއަން ރުފިޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. މާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒް ޖަމާލް.

މާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒް ޖަމާލް އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން ހުށަހަޅުއްވަން.

ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅާ އިސްލާހަކީ ޕްރޮވިންސް އަށް މި ބަޖެޓުގައި މިހާރު ކަނޑައަޅާފައި ވާ 54 މިލިއަން އުނިކުރުމަށްފަހުގައި އެ ފައިސާ ބަދަލުކުރާށް ގޮތުގެ ތަފުސީލެއް. އާދެ، އެ ގޮތުން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ތަފުސީލާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައިވާ އައިޓަމު ކޯޑު 12- 159 އަދި 1028، އަދި 1143 އަދި 1193، 1223، 1225، 1260، އާދެ، މި ޕްރޮވިންސްތަކުގެ ޖުމްލަ 54 މިލިއަން....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބ◌ު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާއިދުކޮށް މަޖިލީހުގައި އަމަލުކުރާ ގޮތުން އިސްލާހެއް ހުށަހަޅުއްވާ ބޭފުޅަކު އެ ހުށަހަޅަންޖެހޭ ގަޑީގައި ފޯމުގައި ސުރުޚީއާ ކަމެއް ވަންޏާ އެ އިސްލާހެއް ދެން ހުށަހަޅުއްވުމަށް ނުފެށޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރީގެ ކަންތައްތައް ފެނިގެން ހުރި ގޮތުން. ދެން އެ ވާހަކަ ފާހަގަކޮށްލަން. ދެން އަޅުގަނޑު

އަދިވެސް ދަންނަވާލަން ބޭނުން، ދެންމެ ހުށަހެޅުނު އައްޑޫ ސާކް ސަމިޓުގެ އިސްލާހީ ވޯޓަރ އެހެން އިސްލާހަކާ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ނުދެކެން. ސަބަބަކީ އެއީ އަތޮޅެއްގެ ދާއިރާއެއްގެ ތަރައްޤީ އަށް އޮތް ފައިސާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު،

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިއުން)

ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލިޔާސް ލަބީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އުނިކޮށްލަން އެ ބޭފުޅުން ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާތީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިރުޝާދުވެވަޑައިގަންނަވާ. މި މައްސަލައިގައި އަދި ބަހުސްކުރުމުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަދި ވަގުތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާ. ދެން ވޯޓަށް، އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތުގައި އެ މެންބަރަކު އެވަގުތު ވަޑައިގެން ނުކުތް ނަމަވެސް މީގެ ކުރިން ވެސް ހުންނަނީ ފުރުޞަތު އަރުވާފައި. އެއްނިލާ، އެއީ އަޅުގަނޑު ދޫކޮށްލެއް ނުކުރަން އުޅެނީ އެއް ބޮޑު މައްސަލައެއް ކަމަކަށް. އަޅުގަނޑު ވިލިފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ވިލިފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަގު ވީމަ ބައެއްފަހަރު މިކަހަލަ މައްސަލަ ނުކުންނަން ކަންކަމުގައި. އެގޮތުން އާމްދަނީ ކުރިން މި ދަންނަވާ މަގަން 54 މިލިއަން، އެ ފައިސާ އަޅުގަނޑު ބަދަލުކުރަން މި ހުށަހަޅަނީ މަސްވެރިންނަން ދޭ ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި، ތަކެތި ނުވަތަ ޚިދުމަތުގެ އަގު ހޯދުމުގެ ގޮތުން ދޭ ފައިސާ ކޯޑް ނަންބަރު: 228001، އެ އައިޓަމުގެ ތެރެއިން 10 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކުރުމަށް. އަދި ސްކޮލަރޝިޕް، ފެލޯޝިޕްގައި ގާ ދިރުންގެ ފައިސާގެ ކޯޑް ނަންބަރު: 225001، މި އައިޓަމަށް 10 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކުރުމަށް. އަދި ރައްޓެހިގައި ހިންގާ އެކެއެކެ ބޯޑިންގ ކޯސްތަކާ ހިންގުމަށް ކުރާ ޚަރަދު، ކޯޑް ނަންބަރު: 225004، މިއަށް 9 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކުރުމަށް. އަދި

ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ތަރައްޤީގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތެރެއިން ފެނާއި ނަރުދަމާ ނިޒާމު ގާއިމުކޮށް ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމަށް 25 މިލިއަން 377 ހާސް 285 ރުފިޔާ އިތުރުކުރަން. އެހެންކަމުން މި ހުށަހެޅުމަކީ، މި އިސްލާހަކީ މިހާރު ޕްރޮވިންސްތަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޕްރޮވިންސް ބޯޑުތަކުން ފާސްކޮށްފައި ނުވާކަމަކަށްވާތީ މިކަމަށް ބަދަލުކުރަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްތަލިބް.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްތަލިބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާސް ރަޝީދު ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އެއީ ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް އިސްލާހެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްތަލިބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިސްލާހަކީ، 2011 ވަނަ އަހަރަށް ތަފާތުކުރާ ބަޖެޓު ކޯޑު ނަންބަރު: 422999 އެހެނިހެން އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އަށް ހިމެނިފައިވާ 7 މިލިއަން 710 ހާސް ރުފިޔާ އެ އައިޓަމުން އުނިކޮށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ބަޖެޓުގައި މިސްކިތްތައް މަރާމާތުކުރުމުގެ އައިޓަމަށް އިތުރުކޮށް އެ އައިޓަމަށް މި އުނިކުރެވުނު 7 މިލިއަން 710 ހާސް ރުފިޔާ ކަނޑައެޅުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. ކުޅުދުއްފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު އާރިފް.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ދެންމެ ހުށަހެޅި އިސްލާޙަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އަޅުގަނޑު މިދަނީ ގަވާއިދުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ދެ އިސްލާހެއް އެބައޮތް. ފުރަތަމަ އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުގެ މި ހުށަހެޅުމަކީ 26 ޑިސެމްބަރު 2004 ސުނާމީ ކާރިސާގައި ހާލުގައި ޖެހިފައިވާ މ.ކޮޅުފުއްޓާއި، ތ.މަޑިފުށި، އަދި ތ.ދިޔަމިގިލި، އަދި ތ.ބުރުނި، އަދި ތ.ކިނބިދޫ، އަދި ލ.މާބައިދޫ އަދި ދ.މާއެނބޫދޫގައި ނަރުދަމާ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުމަށް 20 މިލިއަން ރުފިޔާ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކީ، ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާ ދެވަނަ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުގެ މި ހުށަހެޅުމަކީ ވެސް ސުނާމީ ކާރިސާގައި، 26 ޑިސެމްބަރު 2004 ސުނާމީ ކާރިސާގައި ހާލުގައި ޖެހުނު ރަށްތަކުގެ ތެރެއިން މ.ކޮޅުފުށި، ތ.ވިލުފުށި، ތ.މަޑިފުށި، ރ.ދުވާފަރު، ލ.ދަނބިދޫ އަދި ލ.މާބައިދޫގައި ކޮންމެ ރަށެއްގައި ހިނަވާގެ އެއް އެޅުމަށް 6 މިލިއަން ރުފިޔާ ބަޖެޓަށް އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެވެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖުބައިރު.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޖުބައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެން މިދަނީ 2011 ވަނަ އަހަރު ޗަޕާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ރެކަމެންޑޭޝަންތަކަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާޙުތަކަށް. އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ގަލޮޅު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ޖުމްލަ 5 އިސްލާޙެއް ހުށަހަޅާފައި މި އޮތީ. އޭގެ ތެރެއިން 4 އިސްލާޙަކީ.....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފުރަތަމަ އިސްލާޙު ހުށަހެޅުއްވުމަށް ދަންނަވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، މިތަނުން މިހާރު ދެ އިސްލާޙު އަޅުގަނޑު ބޭނުން، އަޅުގަނޑު އިއްޔެގައި މިނިސްޓަރާއްމާ ވެސް މަޝްވަރާކޮށްލިން މިކަމުގައި. އެއީ އަޅުގަނޑަށް ސީދާ ހަމަ އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާ ކަން ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅަމުގައި

އިސްލާހު ހުށަހެޅޭ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ އެ ދެ އިސްލާހު ހުށަހަޅަން. އެހެންނޫނިއްޔާ އަނެއް ދެކި ހުށަހަޅަން. އެހެންވީމާ، ކުރިޔަށް ހަމަ މި ހުރިހާ އެއްޗެއް ހުށަހަޅަންވީތީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބޭނުންފުޅުވާ އިސްލާހުތައް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިސްލާހަކީ، 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ޚުލާޞާގައި ޕްރޮގްރާމް 1.3ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާ ރާއްޖޭގައި ދަތުރުފަތުރުގެ ވިއުގަ އެއް ގާއިމުކުރުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ 293.9 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރެއިން މަސްޖިދުލްފުރުޤާން މިސްކިތް އިމާރާތްކުރުމަށް 10 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަމަޖެއްސުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކީ، ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް.

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ދެންމެ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ގަލޮޅު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް ހުށަހަޅުއްވާ ދެން އޮތް އިސްލާހަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

2011 ވަނަ އަހަރަށް ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ޚުލާޞާގައި ޕްރޮގްރާމް 1.3ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރާއްޖޭގައި ދަތުރުފަތުރުގެ ވިއުގައެއް ގާއިމުކުރުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ 293.9 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރެއިން މާލޭގައި އިމާރާތްކޮށްފައިވާ ސިނަމާލެ އާއި މާލެ ހިޔާ މަރާމާތުކުރުމާއި ސިކިއުރިޓީ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށް 5 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަމަޖެއްސުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި ރިޔާސް ރަޝީދު.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާސް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފުގެ އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފު ހުށަހަޅުއްވާ ދެން އޮތް އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ދެން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާލައި އޮތް މިއާއި ގުޅުންހުރި ދެ އިސްލާހު އަޅުގަނޑު އެ ދޭތި ހުށަހެޅުނީމަ ބޭނުމެއް ނޫން ހުށަހަޅާލަން. އަދި އެބައިން އެކަމަކު އަޅުގަނޑުގެ އިތުރު އިސްލާހެއް. އޭތި ވެސް މި ވަގުތު ހުށަހަޅަންވީތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނޫން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އެ ހިސާބަށް ދިޔައިމަ. ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި އަޙްމަދު އާމިރު ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ބަޖެޓު ރިޕޯޓުގެ ޖަދުވަލު 3. ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަނދަރު، [illegible] ބަނދަރުތަކާއި [illegible] ދ.މާއެނބޫދޫގައި ބަނދަރު ހެދުމުގެ މަސައްކަތް ހިންގުމަށް. އާދެ، މި ބަޖެޓުގައި އެއްވެސް އުނިއިތުރެއް [illegible] ހިމަނާފައެއް ނޫން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްތަލިބު.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢިބްރާހީމް މުއްތަލިބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު އާދަމް ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު އާދަމް ދެން ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވަން.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބަޖެޓް ރިޕޯޓު ޖަދުވަލު 3 ޕީ.އައި.އެސް.ޕީ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮންޓްރެކްޓް ފައިނޭންސް އުސޫލުން 11 ރަށެއްގައި ނަރުދަނާގެ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުމުގެ ލިސްޓުގެ ތެރެއަށް ތ. ވޭމަންޑޫ އިތުރު ކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. މިވެސް ބަޖެޓުގެ ތެރެއަށް އެއްވަސް އުނި އިތުރެއް އަންނާނެ އިސްލާހެއް ނޫން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވަން. ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢިބްރާހީމް މުއްތަލިބު.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢިބްރާހީމް މުއްތަލިބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު އާދަމް ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު އާދަމް ދެން ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވަން.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބަޖެޓް ރިޕޯޓް ޖަދުވަލު 3 ޕީ.އައި.އެސް.ޕީ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސްކޫލުގައި ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ގޮތަކާއި އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އަލުން ގާއިމުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްގެ ތެރެއިން ދ.ވާނީ ރައްޔިތުން ކުރެހުމަށް އަށް ބަދަލުކުރުމަށް ކުރެހުމުތަކުގައި 72 ގެ އިމާރާތްކުރުމުގެ މަޝްރޫޢު ހިމެނުމަށް. މި ވަގުތު ބަޖެޓަށް އުނި އިތުރެއް އަންނާނެ އިސްލާހެއް ނޫން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޝަރިފް.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޝަރިފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު އާދަމް ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު 2 އިސްލާހެއް ހުށަހަޅަން އެދިގެން އޮންނާނީ. އެ 2 އިސްލާހު ވެސް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތުދޭތޯ މިއީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފުރަތަމަ އިސްލާހު. ޙުސައިން އެއަށް ތާއީދުކުރައްވާ ބޭފުޅަކު ހުރިތޯ ބަލާލައި ދެވަނަ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ އިސްލާހު ކަމުގައި މި ބަލަނީ ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުގައި ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުއްވުން މި ސުރުޚީގެ ދަށުން ގެންނަވާފައިވާ 10 ވަނަ ނަންބަރަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިސްލާހު. ދެން އޮތް އިސްލާހަކީ 12 ވަނަ ނަންބަރަށް ހުށަހަޅާ އިސްލާހެއް. އެހެންވީމާ އެއީ ދެވަނަ އިސްލާހުކަމުގައި ބަލާފައި ފުރަތަމަ އިސްލާހަކީ 10 ނަންބަރުން ހުށަހަޅާ އިސްލާހު ކަމުގައި މި ހުށަހަޅަނީ. ބަޖެޓު ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓުގެ ހުށަހަޅުއްވުންތައް މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައިވާ 10 ވަނަ ނަންބަރު ތިރީގައިވާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅަނީ. ޕަބްލިކް އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް، ޕީ.އައި.އެސް.ޕީގެ ދަށުން 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށްޓަކައި ޖަދުވަލު 3ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަޖެޓުގައި ހިމަނުމަށް. އަދި ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް ޕީ.އައި.އެސް.ޕީގެ ދަށުންނާއި އެ ނޫން ގޮތުގޮތުން ވެސް ބަނދަރުހެދުމާއި ފަޅު ފުންކޮށްހެދުމާއި، ބަނދަރު މަރާމާތުކުރުމާއި، ފާލަން އެޅުމާއި، ތޮށިހެދުމާއި، ކޯޒްވޭ ހެދުމާއި، ބިންހިއްކުމާއި، ބަނދަރުމަތީ ވަސީލަތްތަކާއި އުފައްދަވާފައިވާ މި ނޫންވެސް މިފަދަ ތަރައްޤީ އަށް މަގުފަހިކޮށްދޭ ވަސީލަތްތަކާއި [illegible] ރަށްރަށުގައި ޤާއިމުކުރެއްވުމުގައި އެކަމަކަށް ބޭނުން ޖެހިފައިވާ ހުރިހާ ހަރުމުދަލާއި [illegible] މަސައްކަތް [illegible] ބޭނުން ޖެހިފައިވާ މިންވަރުގެ [illegible] މީގެ ކުރިން އެއް ފަހަރު [illegible] ރަނގަޅަށް އިސްކާން ދެއްވާ އުސޫލުން ވަ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގާ ރަނގަޅަށް ކަނޑައެޅުއްވުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ސަލީމް.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ހުސައިން ރ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ހުސައިން ހުށަހަޅުއްވާ ދެވަނަ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުރިން ވެސް ދަންނަވާލި ފަދައިން ދުވަސަ އިސްލާހާއި ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓުގެ ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުން މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައިވާ 12 ވަނަ ނަންބަރަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިސްލާހު. އެ އިސްލާހު މި ހުށަހަޅަނީ އެ ރިޕޯޓުގެ 12 ވަނަ ނަންބަރު. ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުން މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައިވާ 12 ވަނަ ނުކުތާ ތިރީގައި މިދަންނަވާ ގޮތަށް ބަދަލު ކުރުމަށް. ރަށްރަށުގެ އިންޖީނުގެތަކުގެ ހާލަތު ރަނގަޅު ކުރުމަށްޓަކައި ޔުޓިލިޓީ ކުންފުނިތަކަށް އެހީވުމަށާއި [illegible] އަދި ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުގެ އެހީގައި ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ކުރިއަރުވާ [illegible] ބަޖެޓު ކުރައްވާފައިވާ ޖުމްލަ 22 މިލިއަން 317 ހާސް 488 ރުފިޔާގެ ތެރެއިން [illegible] ކޮމިޓީން ނިންމަވާ ގޮތެއްގެ މަތިން ރާއްޖެތެރޭގެ އިންޖީނުގެތަކާއި [illegible] ނުވަތަ ރަށްރަށުގައި އެ ރަށްރަށުގެ ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ލިބޭ ގޮތަށް، އެ ރަށްރަށުގެ ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ލިބޭ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ހަމީދު.

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ހަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު ހުސައިން ހުށަހަޅުއްވި އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު މުސްތަފާ ހުށަހަޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތަކެތީގެ އަގު ބޮޑުވުމުގެ ސަބަބުން ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުން ދިޔަ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކުންފުނިތަކަށް 2008 ވަނަ އަހަރު ލިބިފައި ވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގައި އެ ކުންފުނިތަކަށް ދެއްވަން ސަރުކާރުން ނިންމަވާފައި ވާ 280 މިލިއަން ރުފިޔާ ދެއްކުމުގެ ގޮތުން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި އެހެނިހެން އެހެން ބައިން 20 މިލިއަން ރުފިޔާ މި ފަރާތްތަކަށް ދައްކާ ގޮތަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޤާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙަސަން.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ދެންމެ އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ހުށަހެޅުއްވާ އިޞްލާޙަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 26 ޑިސެމްބަރު 2004ގައި ސުނާމީ ކާރިސާގައި ހާލުގައި ޖެހިފައިވާ މީހުން ކޮޅުފުށި، ތ.މަޑިފުށި އަދި ތ.ދިޔަމިގިލި، ތ.ބުރުނި، ލ.މާބައިދޫ، ލ.ދަނބިދޫ، ލ.މާބައިދޫ އަދި ދ.މާއެނބޫދޫގައި ނަރުދަމާ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުމަށް ކޮންޓިންޖެންސީ ބަޖެޓުން 20 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަމަޖައްސަވައިދިނުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޤާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް، ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް.

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ހުށަހެޅުއްވާ ދެވަނަ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 26 ޑިސެމްބަރު 2004، ސުނާމީގައި ހާލުގައިޖެހުނު ރަށްތަކުގެ ތެރެއިން، މ.ކޮޅުފުށި، ތ.ވިލުފުށި، ތ.މަޑިފުށި، ރ.ދުވާފަރު، ލ.ދަނބިދޫ، އަދި ލ.މާބައިދޫގައި ހިނަވާގެ އެޅުމަށްޓަކައި ކޮންޓިންޖެންސީ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން 6 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަމަޖެއްސުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. ދުވާފަރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒުބައިރު.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒުބައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާ ދެން އޮތް އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

2011 ވަނަ އަހަރަށް ތަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނުއްވާފައިވާ އެއްވެސް ސަބްސިޑީއެއް ނުވަތަ ލޯނެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ފައިސާގެ އެހީއެއް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ދޫކުރާނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއިން ނިންމާ ގޮތެއްގެ މަތިންނެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް، ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު.

ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ގަމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔޫސުފް އަބްދުލްޣަފޫރު ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހަށް ފުރުސަތު އަރުވަން.

ގަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފް އަބްދުލްޣަފޫރު ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުގެ މީޑިއާ މިނިވަންކޮށް، މުސްތަޤިއްލުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2010 (މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިން ކޯޕަރޭޝަން ގާއިމުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) 6 އޭޕްރީލް 2010 ވަނަ ދުވަހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް، 20 އޭޕްރީލް 2010 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤުކުރައްވާ ގެޒެޓުކުރައްވާފައި ވިއިރު، އަދި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2010 (މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޯޕަރޭޝަން ގާއިމުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ، "މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޯޕަރޭޝަން"ގެ ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައި 95 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނުމަށް ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ އިން ރެކޮމެންޑޭޝަން ކޮށްފައި ވިއިރު، އަދި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ކޮންމެ ރެކޮމެންޑޭޝަނަކީ ސަރުކާރުން އެއަށް އަމަލުކުރަން ޖެހޭ ރެކޮމެންޑޭޝަނެއް ކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 34 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވިއިރު، ދައުލަތުގެ މީޑިއާ ހިންގުމަށް ހޯދުން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން "މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޯޕަރޭޝަން" ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ފައިސާ ހަރަދުކުރުމުގެ ނުވާނެކަމަށް ފެނިގެންދާތީ، 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރަކުން އުފައްދަވާފައިވާ، "މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް" އަށް ނުވަތަ ކުރިމަތިގައި "މޯލްޑިވްސް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޯޕަރޭޝަން" ފިޔަވައި ދައުލަތުގެ މީޑިއާ ހިންގުމަށް އުފައްދާ ނުވަތަ ބައްޓަންކުރާ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އެއްވެސް ނަމެއްގައި، އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ފައިސާ ނުދިނުމަށް، އަދި މިއަދުގެ ބައިވެރިން ރުހިގެން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ވެސް އެއްވެސް ނަމެއްގައި އެއްވެސް މިންވަރަކަށް، "މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ބްރޯޑްކާސްޓިން ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް" އަށް ނުދިނުމަށް، ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް މި އިސްލާހު ހުށަހަޅައި ބަޖެޓު ރެކޮމެންޑޭޝަނުގެ ގޮތުގައި އިޞްލާހުކުރުމަށް އެދިގެން ހުށަހަޅަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ތާއިދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކީ، ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު.

ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގަމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އަބްދުލްޣަފޫރު ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

2011 ވަނަ އަހަރަށް ހިންގަވާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ޚުލާޞާގައި ޕްރޮގްރާމް 1.3ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރާއްޖޭގައި ދަތުރުފަތުރު ވިއުގަ ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާ 293.09 މިލިއަން ރުފިޔާ، ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމު ހިންގުމަށް ސަރުކާރުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށް މި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ މިންވަރު ބެލުމަށްފަހު، އެ އަތޮޅެއްގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްރަށުގެ ޖުމްލަ އަދަދަށާއި އަދި އަތޮޅުތަކުގެ ދަތުރުފަތުރުކުރަންޖެހޭ ސަރަހައްދުގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށް ބެއްލެވުމަށްފަހު، މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާގެ މަތިން އެކަން ރާވައި ހިންގުން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފުގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމްދޫން އަބްދުﷲ ހަމީދަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމްދޫން އަބްދުﷲ ހަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިސްލާހަކީ، "ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ" އިން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް، އެހެން އަހަރުތަކާ އެއްފަދައިން،

"މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ރެކޮމެންޑޭޝަންތައް" މި ސުރުޚީގައި ބައެއް އިތުރުކޮށް، ސަރުކާރުން ކުރުމަށް ޖަވާބުދެއްވުމަށް މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ކަންކަން މިބައިގައި ހިމެނުމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަކީ، ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު.

ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫން އަބްދުﷲ ޒަމީރު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫން އަބްދުﷲ ޒަމީރަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވަން ދެން އޭނާ އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމަށް.

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫން އަބްދުﷲ ޒަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިސްލާހަކީ، "ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ" އިން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމެވިގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި "މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ރެކޮމެންޑޭޝަންތައް" މި ސުރުޚީގެ ދަށުން އަންނަނިވި ރެކޮމެންޑޭޝަން ހިމެނުން. ޖުމްލަކޮށް އޮތް ނޭޝަނަލް ޕްރޮގްރާމްގެ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ތަރައްޤީގެ ހުރިހާ މަޝްރޫޢުތައް ހިނގާނުހިނގާ ގޮތް ބަލައި ވަޒަންކުރުމުގެ އެންމެހާ މަސްއޫލިއްޔަތު ސަރުކާރުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަކަށްވާތީވެ، ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމް (ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ) 2011ގައި ހިމެނިފައިވާ މަޝްރޫޢުތަކާއި، ބަޖެޓު ހިލޭ އެހީ ލޯނު އާއި އަދި ވަކިވަކި އަމިއްލަ ފަރުދުންގެ އެހީގައި ފައިސާ ކަނޑައެޅިގެން ދާއިރާތަކަށް ހިންގާ މަޝްރޫޢުތައް ހިނގާނުހިނގާ ގޮތް އާ ޖުމްލަކޮށް ބަލައި ވަޒަންކުރުމުގެ އިތުރުން، ކޮންމެ މަޝްރޫޢެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް ޚަރަދުކުރަމުންދޭތޯ ބަލަން ސަރުކާރުން ހަވާލުކުރައްވާފައިވާ ފަރާތްތަކުން މަޝްރޫޢުތައް ހިނގާ ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ކޮންމެ ތިން މަހަކުން އެއްފަހަރު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން، ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު ހުށަހަޅުއްވާ ތިން ވަނަ އިޞްލާޙަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ ތިން ވަނަ އިޞްލާޙަކީ، "ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ" އިން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމަވާފައިވާ ރިޕޯޓުގައި "މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްދެއްވާފައިވާ ރިކޮމެންޑޭޝަންތައް" މި ބާބުގެ ދަށުން އަންނަނިވި ރިކޮމެންޑޭޝަން ހިމެނުން. 2011 ވަނަ އަހަރަށް [illegible] ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ހުށަހެޅުއްވި އިރު ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމްގެ [illegible] "ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީ" އިން [illegible] (މި ރިޕޯޓުގެ ޖަދުވަލު 3ގައި އޮތް) [illegible]، [illegible] 2012 ވަނަ އަހަރަށް [illegible] ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ހުށަހެޅުއްވުމުގައި، ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމްގެ [illegible] ހުށަހެޅުއްވުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޖުތަބާ.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޖުތަބާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދެއްވުނު ފުރުސަތުގައި ފޮނުއްވާފައި ހުރި އިސްލާހުތައް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި އެ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 11.2 މި ނިމުނީ.

-11.3 ދެން އަޅުގަނޑު މިދަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 11.3 އަށް. އެއީ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގެ ކޮމިޓީ އިން ހުށަހަޅުއްވި ރިޕޯޓާމެދު ބަހުސްކުރެއްވުން. މި ބަހުސް މިދިޔަ އަހަރުތަކާ އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑު ކަނޑައަޅާފައި މިވަނީ މިދިޔަ އަހަރު ވެސް ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 5 މިނެޓު މަދުން ފުރުޞަތު އަރުވާފައިވަނީ ދެ ވަނަ ބަހުސްގައި. އެހެންވީމާ، އެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ހުޅުވާލަނީ. ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ވެސް 5 މިނެޓުގެ މަދުން ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. ޑީ.އާރް.ޕީ އަށް 2:10 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 2:30 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 5 މިނެޓުއިރު. ޕީ.އޭ އަށް 35 މިނެޓުއިރު. ޤައުމީ ޕާޓީ އަށް 10 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ އަށް 5 މިނެޓު. މި ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑު، މި ގޮތުގެމަތިން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދަން. ޑީ.އާރް.ޕީ ގެ ފަރާތުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ވެސް 5 މިނެޓު ހަމަވުމުން މައިކު ކަނޑާލާނަން ޑީ.އާރް.ޕީގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑަށް އަންގަވާފައިވޭ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން އަދި މިހާތަނަށް ވަކި އެއްޗެއް އަޅުގަނޑަށް އަންގަވާފައެއްނުވޭ. އެހެން ޕާޓީއަކުން ވެސް ވަކި އެއްޗެއް އަދި އަންގަވާފައެއްނުވޭ. އެހެންވީމާ، ޕާޓީތަކުގެ ފަރާތުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއްގެ މަތިން އަޅުގަނޑު އެކަން ކުރިއަށް ގެންދާނަން. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން މި ބަހުސް. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުން) ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ދައުރުގެ ހާލަތު ކުރިއާ އަޅާބަލާއިރު ވަރަށް [illegible] ދަސްވެފައިވާ ދަނޑިވަޅެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މިދަނީ މިއަދު 2011 އަށް ހުށަހެޅިގެންދާ ބަޖެޓުން ވެސް ވަރަށް ބޮޑެތި ކަންތައްތަކެއް ކުރުމަށްޓަކައި މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ނިންމަވާފައި ވަން. އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މިދަނީ [illegible] [illegible] ގޮތްތަކެއް [illegible] [illegible] [illegible] މި ބަޖެޓުން ކަނޑައެޅިގެންދާ [illegible]. ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] ވަކި [illegible] [illegible] [illegible] އެ ބަޖެޓަކުން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible]

ކަންކަމުގެ ނަސްތައް ފޮތް ޖެހިފައިވާ ތަން. އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކުރެވިދާނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑެއް ތަބުދީލެއް ނުކުރަން. ހުރިހާ ކަމެއްގެ ފަހުގައި، ބަނދަރު ފޮތް ބޭނުން އެބަވޭ. ހުރިހާ ކަމެއްގެ ސިޔާސީ ހިދުމަތް ފޮތް އެބަ ބޭނުންވޭ. ހުރިހާ ކަމެއްގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމު ފޮތް އެބަ ބޭނުންވޭ. ހަމަ އެންމެ ކުދިކުދި ކަންކަމުގައި ފޮތް ބޭނުމީ ކަންކަމާ ހަމަ އެއްފަދަ ވަރަކަށް ބޭނުންވެފައިވާ އެއް އެކަމަކު ބޭނުންވެފައިވާ ހިނދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ ބޭނުންވާ ކުދިކުދި ކަންކަން ފޮތް ވެސް ޖަހައިގެން ކަނަކަން ކުރައްވަން އުޅުއްވާ މަސައްކަތް. މިއީ ދެން ވަރަށް ހީވަމުންދާ ގޮތުން މަސައްކަތެއް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ މިދިޔަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ފޮތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގައުމީ ލައިބްރަރީ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ވިދާޅުވެފައި ވެސް ގއ.ކަނޑުހުޅުދޫގައި ފޮތް މިސްކިތެއް ބިނާކުރައްވާން ކަމަށް ވެސް ވިދާޅުވެފައި. އަޅުގަނޑަކަށް މިޒަމާނުގައި މަޖިލީހަށް އިސްލާހުއް ހުށަހެޅިދާނެ ގއ.ކަނޑުހުޅުދޫގައި މިސްކިތެއް ބިނާކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އެއީ ކުރިއަށް ދާންވީ ކަމެއް ނޫނަސް ކަމަކަށް. އަހުރެންނަކީ އެ އިސްލާހަކަށް ވޯޓު ފޮތް ނުދޭން. ސަރަހައްދު ވަކި ކަންކަމުގެ ނަމުން ޖަހައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ކުރުވާ ކަމަކަށް ގާބިލުނުވާނެ ކަމަކަށް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ދާން މިޖަހާ މަސައްކަތަކީ ކުރިއަށް ދާންޖެހޭ ކަމެކެވެ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ނުވަތަ ނިކަމެތި ކަމަށް ބައްލަވަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. މިދިޔަ ހަފުތާ އަހަރު

އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން މިދިޔަ ބަޖެޓުގައި 2011 މި ޕްރޮގްރާމުގެން އަދި ހިނދު މިއީ ކޮމިޓީ މަޖިލީހާ ނިމުމަކަށް އައިސް ވަކި ކަންކަމުގެ ނަމަށް ބަދަލުވި. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ގއ.ކަނޑުހުޅުދޫގެ ކަމަކީވެސް ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނޑުވެރިކަމުގައި ފާހަގަކުރަމުން ބޭނުންވޭ. ގއ.ކަނޑުހުޅުދޫގެ ކަމަކީވެސް އެކަމަކު ބޭނުންވާ ކަމަކަށް ވީހިނދު އަޅުގަނޑުމެން ސަލާމަތީ ކަމެއް ނުވާނެ އެހެން ކަމަކަށް އެކަމަކު ފުރުސަތު ނުދޭން މިއަދު ވެސް އެ ކަމުގެ ފުރު ފޮތް ކުރަމުން ބުނެވޭކަމަށް ފުރުސަތު ފުރުޞަތުދެވިފައި. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ޒިންމާދާރުވާ ވެރިކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅޭ ގޮތަކީ ވިސްނުންހުރި ބަޔަކު ބެލެހެއްޓުމަށް ގަބޫލުކުރެވޭނެ ގޮތް މިއީ. މަސައްކަތް ކުރެވޭ ހިސާބު ފެށިފައިވާ ގޮތަށް އެއްކަލަ މަސައްކަތް ކުރަނިކޮށް ސަރަހައްދުގެ އެކިއެކި ތަރައްޤީގެ ދާއިރާތަކަށް ނުހިނގާ ކަމެއް ކަމަށް. ގއ.ކަނޑުހުޅުދޫ އަޅުގަނޑުމެން ފޮތް އެ ދާއިރާ ފާހަގަކުރާ ނިސްބަތުން ބޭނުންކުރާނެ. އެކަމަކު ބަލައިލާއިރު ކުރިއަށް ދާން ނިޔާމަތް ހުރި ވަސީލަތް ބޭނުންކުރުމަށް ވެސް ފަރުވާލެވޭ. އަޅުގަނޑު ވީ އާދަޔާ ހިލާފު މަސައްކަތެއް ކުރަމުންދާ ސަރުކާރަކަށް އެނބުރިފައިވާ ބަޔަކަށް. ދެން ހަމައެއާއެކު ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ ގ.ދ.ތިނަދޫގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން އަހަރުން 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވަނީ ގ.ދ.ތިނަދޫގެ ބަނދަރު، ދެވަނަ ފާސްކުރެވުނު ވާހަކަ. ފާސްކުރެވިފައިވާ މިގޮތަށް ދާއިރާގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބޭބޭކަލުން ވިދާޅުވި ގ.ދ.ތިނަދޫގެ ބަނދަރު، ދެން ތިނަދޫއާ ގުޅޭ ވާހަކަ. އެ ދެން ހަމަމޮޅުވާއި ދެކުނުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ވާދަވެރިވެދާނެ ކަމަށް ހީކުރެވޭ. ގ.ދ.ތިނަދޫގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ދަތިތަކާއި ދިމާވެ ފުރާނަ 10 ހާސް ވަރަކަށް ހަރަދުވާ ތަރައްޤީ ނިމުމަކަށް ނާދޭ. އެހެންވީމާ އިސްލާހު ހުށަހަޅަން ކުރިން ހަމަ މިގޮތަށް ވެސް ބަނދަރު އެއްކޮށް ހަމަޖެއްސުމަށް. އެކަމަކު މިދިޔަ އަހަރު 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ފޮތް އެދެވުނު ނިމުމެއް އެ ސަރަހައްދުގެ ތަރައްޤީ އެކަށީގެން ފާސްކުރެވުނު ކަމަށް. މިއަދު ހިތާމަ

އަދި 2010 ނިމި 2011 އަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިލާއިރުގައި ގއ. ގެމަނަފުށީ ބަނދަރު ވެސް ވަނީ އެއްވެސްވަރަކަށް ކުރިއަށް ނުދިޔައީ. ގެމަނަފުށީ މިސްކިތަށް ބަލާއިރު ގެމަނަފުށީ މިސްކިތް ކުރީ ސަރުކާރުން އަންނަނީ ކޮންމެ އަހަރަކު މަދުން އެތަނެއް ތަރައްގީކޮށް ނުވަތަ ކުޑަ ނުވަތަ މަރާމާތުކުރުމަށް މަސައްކަތްކޮށްފައި. އެކަމަކު މިއަދާ ހަމައަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނިގެންދިޔައީ މިއަދު ސަރުކާރު، މިއަދުގެ ސަރުކާރު އައިސްފައި 2 އަހަރުވެގެން ދިޔައިރު މަރާމާތުގެ އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ނުކުރެވުމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަނީ އެ މިސްކިތުގެ ވެސް ބޮޑެތި ކަންތައްތަކާއި ކުރިމަތިލާންޖެހިފައެވެ. ހަމަ އެއާއެކު ކުރީގެ ސަރުކާރުން ނިންމަވާފައިވާ ފުޓްބޯޅަ ދަނޑުގެ ކަންތައްތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ސަރުކާރުން އެކަންތައް ކުރައްވާނަމޭ ވިދާޅުވެފައި އެކަންތައްތަކެއް ނުކުރެއްވޭ. މިއީ ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ވާނީ ތަކުރާރުކޮށް ދަންނަވާފައި ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކައިރީގައި މި ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ ފަރާތުން ބަލާވެގެން ވިދާޅުވި ގެމަނަފުށީ ބަނދަރު ވެސް ކޮންޓްރެކްޓްވާން. މިއީ ބޮޑުގައި އެކަންތައް ވަނީ ހަމަ ނިންމަވާފައެވެ. މިއީ އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެކަންތައްތައް ވެސް ކޮންޓްރެކްޓްވާން ކަމަށް. ހަމައެއާއިއެކު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ދައުލަތުގެ ކަންތައްތަކަށް ބިލުތަކުގައި ވިޔަސް ގަވާއިދު ހެދި މަޖިލީހުގައި ހަމަ ގަވާއިދު ވާގޮތަށް ބިލުތަކުގައި ވިޔަސް ގަވާއިދުގެ ގޮތުން ވެސް ބޭނުންވަނީ މިއަދު ކަންތައްތައް ބޭނުންވާފައި. އެކަމަކު މީގައި ހަމަ ހިތާމަކުރަނީ ފުރުސަތުގައި ވެސް އެއްވެސް ކަމެއް މި ބަޖެޓުން ފުޅާވެގެން ނުވާ ހިނދު ކުދިކުދި 200، 400 މީހުން ހިމެނޭ އާބާދީގެ ކަންކަން ވެފައި ހުރި ރަށްރަށް ވެސް މި ބަޖެޓުން ފުރުސަތު ދޭނަން މިއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހިތްވަރުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑަކީ ބަޔަކު މިލިޔައި އަށް އަންނަން އެއްވެސް ކަމަކަށް އެކަހަލަ މީހަކު ނޫން. އަޅުގަނޑަކީ ސާފު ސަފުހާގައި މި ކަނޑައެޅިފައިވާ 231 މިލިއަން ރުފިޔާ އަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ފާޑުކިޔައި އެކަންތައްތައް ހިމަނަންޖެހިން ފާހަގަކުރާ މިހާރު. އެހެން އަމުދު ބަޔަކީ އަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކަށް އަޅުގަނޑާ ވަޑައި ނިލައިނަން. ފުވައްމުލަކު މަހައްލުތަކު އަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކަށް އަޅުގަނޑާ ވަޑައި ނިލައިނަން. އަޅުގަނޑު ގުޅުމުތަކުރު ހިމު އެމީ އަހުމުއް އަމުވަން ވެސް، ފުވައްމުލަކަށް ވެސް ތަރައްގީތަކާ ވިބޭ ކަންތައް ކަމެއްގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއަށް އެންމެ ކުޑަ ސަފުގައި މަސައްކަތްކުރެވޭނަން. އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަނީ 6 ހިލޭޑައި ބޭނުންވާ ދަރުބާރުގެ އަދުރުކަން އެމްޑީ އެމްލީގެ މައްސަލަތަކަން އިއްޔެ ކުރިން މަންގޮތު ނޫނީ މިއީ އަޅުގަނޑުން ހަވައްދަނޑުމަ ސުވާލު. އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ނުކުރަން 6 ހިލޭގެ މީގެ 5 އަހަރު ކުރިން ވެސް މީގެ 10 އަހަރު ކުރިން ވެސް އަހުމު އެމްޑީގެ ރައްޔިތުން ހިލުން ބޭނުންދުވަސްޖެހި އެއްވެސް މަޑިގަ އެއް އެއްވެސް ކަމެއް އަންނަން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ނުކުރަން. އަދި ރުންނައި ދަރުބާރުކުރުގައިން މަސްގަފުސް ކައިވެސް ގޯޖެ އައި ބަހައްވިދިން. އަންނަނިވިގޮތަށް ކުލިވިދަން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑާއި ގަބޫލު ނުކުރަން. ފުވައްމުލަކު ވެސް....

މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން. އާދެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2011 ވަނަ އަހަރު ދުރާސްތަކުގެ އަމާޒަކީ ދައުލަތް ހިންގުން ހަމަ މަގަށް އަޅުވައި ދައުލަތުގެ ޚަރަދު ކުޑަކޮށް އިޤްތިޞާދީ އަދި އިޤްތިޞާދީ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގުމަށް މަގުފަހިކުރާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މާލީ އިދާރާތަކަށް އިތުބާރު ކުރެވޭ ގޮތަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އޮނިގަނޑު ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އަދި ދައުލަތުގެ މިސްރާބު އަމާޒުވެފައި ހުރި 2011ގެ ބަޖެޓު ޖީޑީޕީ 15.3 އިންސައްތަ ހިފެހެއްޓި ކުރިއަށް އޮތް 3 އަހަރު ނިމޭއިރު ބަޖެޓު ޖީޑީޕީގެ 5.3 އިންސައްތަ އަށްވުރެ ކަމިންވާން ގޮތަށް ހިޔާލުކުރެވިފައިވާ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަމޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ހުރިހާ ކުރުކޮށްލުމަށް އަދި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތާ އެކު ގުޅިގެން ބަޖެޓަށް 2010ގެ ބަޖެޓާ އަޅާބަލާ ގޮތުން ދިރާ ފެދިން އުސްކޮށް ތަކުރާރު ނުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭގޮތުން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ޗެއާޕާސަން އެއް ވަނީ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީ އަށް ހުށަހަޅައި. އަދި އެ ކޮމިޓީން 2011ގެ ބަޖެޓުގެ ސަބަބުން ރާއްޖެ އަށް ކުރާނެ އިޤްތިޞާދީ އިމްޕެކްޓް ބާރަންކާރިވި. އެމް.އެމް.އޭ އިން ހެއްދެވި ފިސްކަލްފައިނޭންސްގައި ބަޖެޓުގެ ސިޔާސަތު ދޫކޮށްލި ނަމަ މަނިޓަރީ ސިޔާސަތު މަރުކަޒުވެ ބޭރުން ސީދާ އިންވެސްޓްމަންޓާ ލުއިކުރާ ގޮތުގައި ބަޖެޓް ނެގެންޏާ ގޮތަށް ރާއްޖޭގެ ޑޮލަރުތަކުގެ ދަތިކަން އޮތެއްސެ ހިދުމަތްކުރުމާ ދަރަނިކުރުމާއި އަދި އިތުރު މަސައްކަތްކުރުމާއި އެޖެންސީ ދައުލަތުގެ ޑޮލަރު ބާޒާރުގެ ދަން ނުކުރެވިއްޖެ ނަމަ މިނިވަން ރިޔާލު ރުފިޔާ މިޔާރު ހުރި 25 އިންސައްތަ އިން މަތިވެގެން ނަމަވެސް ބޭރު ފައިސާ މާރުކެޓް ސްޓޮކްބެއިރް ކުރުމަކީ އެމް.އެމް.އޭ އަށް ކަމުގައި ބަޖެޓު ބޮޑު ޚަރަދުކުރެވި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގޮތްތެރިވެސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ފައިނޭންޝަލް ބައިސްކޯޕް އަދި ކުރަންދާ މަސްއޫލިއްޔަތު 2009 ވަނަ އަހަރާއި 2010 ވަނަ އަހަރު އަދާކުރެއްވި ނަމަ މިގޮތަށް މި ވަގުތުން ދާ ގޮތަށް ފެނިގެންދާނެ ފައިބައިގެން ޖެހިލުން ހުއްޓައި ޖީއެސްޓީ ނެގުމާއި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އަދި ހިސާބުކުރި ދަފުތަރު ވަންނަނީ ބޭނުން ބަނދަރުތަކުގެ ޔުނިޓްތަކުން މާލީ ބިލުތައް ގަވާއިދުތައް މަސައްކަތްތަކުގެ ގޮތުގައި 14، 15 ރުފިޔާ އަށް އަދަބަހައި ބަދަލު އަޅުވައިގެން ބޭރުން ޕޮލިސީގެ ފުރިހަމަ ސަރުކާރުގެ އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން. މިފަދައިން މިދަންނަވާ ޕްރޮޖެކްޓަށް ބެލި ފައިސާގެ ބޭނުންކުރުމުގައި އޭގެ އަސަރު އެކު ވެސް މިކަމާ ގުޅިގެން ހަރުގެ ދޭދެން ބައްލަވާ ބަނދަރުތަކުގެ ބޮޑެތި ތަންތަނުގައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ބާރު ހުއްދަ ފޯރުވުމަށް ޓަކައި ފޮނުވޭނެ ބަޖެޓު ހުށަހަޅާއިރު ބިލަށް 12.85ގެ ގޮތުން ދުވަހަކު 15 ދުވަސް ހޯދާއިރު ބަދަލު ފައިސާ އަދި ބަދަލު ހުރި ދެވަނަ ފަރާތް ހިއްސާކުރަމުން ބަލާނެއެވެ. ގުޅިގެން ހިސާބު ފާސްކުރާ ގޮތަށް ލަފާދޭ ފާރަވެރިކަމާއި އެކު ހުށަހަޅަމުން

މިފަދަ އޮޕީނިއަނެއް ދެއްވި ނަމަ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރި ދަރުބާރުގައި ކޮމިޓީ އަށް މިފަދަ އޮޕީނިއަނެއް ދެއްވާކަށް ނުޖެހޭނެކަން ކަށަވަރު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުން ފާއިތުވި 2009 ވަނަ އަހަރާއި 2010 ވަނަ އަހަރު ކަނޑައެޅުނު މާލީ ސިޔާސަތާއި ޕީ.ޕީ އުސޫލުން ހިންގުން މަޝްރޫޢުތަކާއި އާއްމު ވިޔަފާރިވެރިން އިމްތިޔާޒު ދިނި ސަރުކާރާއި ކުންފުނިތަކާއި އަދި އެހެނިހެން ތަކެތި އޮތޯރިޓީތަކަށް ބޭނުންވާ ބޭރު ފައިސާ ހޯދުމަށް އިތުރު ފުރުޞަތުތައް ލިބިގެން ދިޔައީސްކަން ކަށަވަރު. އަދި މިފަދައިން ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމުންނަމަ މަނީ ޕްރިންޓިންގއާއި އެކަމާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ދައުލަތުގެ މީހުން ވިޔަފާރިކުރަމުންދާ މީހުންގެ ވިޔަފާރި ނޮކުރިއަކަށް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމީ ދަރަނިތަކާއި ބޭރުގެ ވަޒީފާތަކާއި ކޮމާޝަލް ބޭންކުތަކުން ފުރުޞަތު ބޮޑު ވެގެން ދިޔައީސްކަން ކަށަވަރު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ކޮމިޓީ ދިރާސާކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވުނު މުހިންމު ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި މާލީ ސިޔާސަތު އަދި ދައުލަތުގެ ޚަރަދު ކުރުމުގެ އުސޫލުތައް ހިމެނެއެވެ. އެގޮތުން 2011 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ރާވާފައިވާ މަޝްރޫޢުތަކާއި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ޚަރަދުތަކަށް ބަލާއިރު ދައުލަތުގެ ދަރަނި އިތުރުވާނެކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި މިއީ ދައުލަތުގެ މާލީ ހާލަތަށް ބުރަ ބޮޑުކޮށްދޭ ކަމެއް ކަމަށް ކޮމިޓީން ދެކެއެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާތަކުގައި އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީއާ ގުޅޭ ސިޔާސަތުތަކާއި ބޭރުގެ އެހީ ލިބުމުގެ ފުރުޞަތުތައް ވެސް ހިމެނުނެވެ. ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށް ޓެކްސް، ސަރވިސް ޗާޖު، ޑިއުޓީ ފަދަ ކަންތައްތަކާއި ބޭނުންކުރެވޭނެ ސިޔާސަތުތައް ދިރާސާކުރެވުނެވެ. އަދި މިގޮތުން އުފެދޭ ފައިސާ ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތަކަށް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުރިން ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަން ޖެހޭނެކަމަށް ފާހަގަކުރެވުނެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދައުލަތުގެ ވަޒީފާތަކުގައި ތިބި 5000 އާއި 4000 އަށް ވުރެ މުވައްޒަފުން މިފަދަ

މިނިވަން އެހެން މުއައްސަސާތަކަށް 2500 ރުފިޔާ އަށް މިފަދަ މުއައްސަސާ އަށް ކުނިކާ މީހަކަށް 12000 ރުފިޔާ ދެވޭ. އެހެންކަމުން ދައުލަތުގެ މުސާރައިގެ ޚަރަދަށް ދައުލަތަށް ކުރިއަރުވާގޮތަށް ވާވަރަށް ހަމަހަމަ އުސޫލެއް ކަނޑައެޅުމަކީ ކުރަންޖެހޭކަން ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ހަރަދުތަކުގެ ތަފްސީލުން ބަޔާންކުރުމަކީ ރިކަރަންޓް ހަރަދަށް ބަޖެޓުން ޖުމްލަ ނުވަ ހާސް ހަތް ސަތޭކަ ހަތްދިހަ ހަރަދުން ހަމައެކަނި މިވެއްޖެ ދުވަހަށް، މި އަދަދުގެ ބޮޑުބައި ހިއްސާކުރަނީ މުވައްޒަފުންނަށް ދޭ މުސާރައިން ހިނގާ ހަރަދު. އެއީ ޖުމްލަ ރިކަރަންޓް ހަރަދުގެ 49%. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް، 2011 ވަނަ އަހަރު މި ބަޖެޓް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން [illegible] ނޫނީ އުނިއިތުރު ގެނެސް ސަރުކާރު މާލީ ސިޔާސަތު އަމާޒުތައް ކަސިޔާރުވާ ގޮތަކަށް ބަޖެޓް ބަލައިގަންނަން ބައިނަލްއަޤްވާމީ މާލީ އިދާރާ އިން ދުނ ވަޒަންކުރާ ދިރާ އިންޑިކޭޓަރސް ބަޖެޓް ފުސްކޮށްލިއްޔާ ނަމަ ސަރުކާރަށް ރައްޔިތުންގެ ތަރައްގީއަށްޓަކައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެހީއެހީ ފަންޑުތަކުން ތިރީގެ މުއްދަތަކަށް ފަރާތް އާރާސްތުކުރުމަކީ ދަތުރުކުރަމުން ފާސްކުރުން ވިޔަފާރިދިއުން އަދި އަތުރުކުރުމާ ޤާބިލު ބޮޑު ރައްޔިތުންނަށް ދަރިންގެ ދަރިން އުފުލަން ޖެހުމަކީ ވާދޫން ކަރުދާހަކުން އެކަށީގެން ގޮވުނުކުރެވޭ. އެހެންކަމުން މި ބޮޑު ދަރިންގެ ދަރިންނަން އުފުލަން ނުޖެހޭ ފުދު ޖިންސާވާރު ގަވާއިދު 2011 ވަނަ އަހަރުގެ މި ޕްރޮގްރާމު ބަޖެޓަށް ވޯޓުދެއްވުމަށް އެންމެހައި އިޤްތިޞާދީ މެމްބަރުންގެ އަރިހުން ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާއި ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ލަތީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

﷽. އައްސަލާމް އަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމުގައި ކޮމިޓީން ކުރެއްވި މަސައްކަތްތެރިކަމަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރުއަދާކުރަން. ވަކިން ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ބަޖެޓް ކޮމިޓީގައި ވަރަށް ހުރި ގަދަކަމުން ބަހުސްކުރެވިގެން ދިޔަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރެވިގެން މިދިޔައީ ސާފު ސަބަބުން ކަނޑައެޅުމަށް ޓަކައިވާ ބަޖެޓުގެ ކަންތައްތަކުގައި. ދެން އެކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލި ތަންތަނުގައި މަޝްވަރާކޮށް ހިންގާފައިވާކަމަށްވެއްޖެއްޔާ އޭގެ ސަބަބުން ފުރުޞަތުގެ ތަރައްގީ އެއް އަންނާނެ. އަދި ހަރަދުތަކަށް ކުރެވޭކަމަށްވެއްޖެއްޔާ އޭގެ އަސަރުކޮށް ރައްޔިތުންނަށް ކުރަމުންދާނެ. އޭގެ އިތުރަށް އެކަމާ ގޮވުން އިތުރު މަޝްވަރާތަކެއް ހިންގާނެ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މަސްދަރުތަކަށް ބިލުތަކަށް ދަމުން ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އެ މަޝްވަރާއެއްގެ ތެރޭގައި އެ ބަޔަކާގެ ތެދުތެރި ކަންތައްތަކާއި އެއްބާރުލުން. މިސާލަކަށް ދަރުބާރުގެ އިމާރާތްކުރެވިގެން ދާއިރު އޮތީދެ ވަރަށްގާތް މަސްވެރިކަމާ އެ ސަރަހައްދުން އިތުރު ތަރައްޤީތަކެއް އަންނާނެ. މިސާލު އިމާރާތްކުރަން ކަސްރަތުގައިވާ ސަރަހައްދުތަކާއި އަތިރި އާބާދީވުން ތާ ސަރަހައްދުތަކާ ވާހީ އެ ސަރަހައްދުން އިތުރު ފުރުޞަތުތަކެއް އަންނާނެ. ތަރައްޤީގެ އަސަރު ކުރިއެރުވޭ އެ ސަރަހައްދުން ފުރުސަތުތައް. އެއީ އަދަދު އާބާދީވާ

ސަރަހައްދަކަށް ފެތުރިފައިވުރެ އެ ސަރަހައްދަކީ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ދިމާލަކަށް ވެސް ކިލޯ ދޮރުފައިވާ ގޮތްތަކެއްކަން 1500 ވަރަކަށް ކިލޯ ދުރުމިނުގައިވާ ސަރަހައްދެވެ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެ ސަރަހައްދަށް އަންނަ ތަރައްޤީގެ ސަބަބުން ކުރިމަގުގައި އޮތީ މައި މަރުކަޒުތަކުން، ތަރައްޤީގެ މައި މަރުކަޒުތަކުން އެ އިދާރީ ދާއިރާތައް އަދުލު ސިޓީ ކައުންސިލަރުން މަދުފުރިތުރުމަށްބަލައި އެންމެން ވެސް އުއްމީދުކުރާ ތަރައްޤީގެ އުސޫލުތަކަށް ދަތުރުފަތުރުކުރުމަށްބަލައި މަގުފިލުވުން ދެން ކަމަކަށް އަދިވެސް ތަރައްޤީކުރުމުގެ އުޅެނިވި ބޮޑު ކުރި ހަމަގޮތަކުން މި މަޝްވަރާ އެ އޮތް ގޮތުން ބާއްވައިދެއްވުން މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ދެންބޭނުންގެ އަރިހުން ވަރަށް އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހެޅުނީ. އަދި އެކަމަށްބަލައި އަތޮޅުގެ ހަމަ ގޮތެއް މަގުބަލާލައި އެ މަޝްވަރާއަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ނުގެނެސްދޭ ސަރުކާރުން ބޭނުންފުޅުވާ ގޮތަކަށް އެ ބާއްވައިދެއްވި ވެސް އަތޮޅުތަކުގެ އިސްލާހުތަކާ އެކު ދެއްކުމުން. ސަބަބީ އަތޮޅުތަކު ސަރުކާރުން އެ ހުރަހެއްވެސް ގޮތަށް އެ ބާއްވައިވާ ބާއްޖޯތިދުނީ އަތޮޅުތަކުގެ ގޮވާލެވުނު ގޮތަކުގައި އެ މަޝްވަރާގައި އެ ފައިސާ ހަރަދު ނުކުރެވޭ އިސްލާހުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ނިންމުމެވެ. އެހެން ކައުންސިލްތަކާ ވެސް ސަރުކާރުން ހަމަ ތަރި މަސަތަކައި ވެސް ހަރަދުކުރެވިފައި ކުރަން ފައިސާ ހުށަހެޅުނީ. ގައުމީ އަދާލަތުގެ ބޭނުންތަކާ ފައިސާ ހަރަދުކުރެވުނީ. އަތޮޅު ހީ އިސްލާހު ހަމަ ދިނުމަށް ބޭނުންވާ އަތޮޅުތަކު ވެސް އެއްބަސްވުން ސަރުކާރުން ވެސް ކައުންސިލްތަކުގެ ކައުންސިލުތަކުގެ އެބައިގުރި އަތޮޅުތަކުގެ ޑޮލަރަށް ކައުންސިލްތަކުގެ ވެސް. އެއް ދައުރު ވެސް ވިސްނުންތަކެއް. އަތޮޅުތަކުން އެއްގޮތަށް ވެސް ވިސްނާ އެކުލަވާ ހުސްނުގެ ހުރި ކައުންސިލުތަކުގެ ވެސް ތަފާތުކުރުން މަސައްކަތްކުރުން އެބަހުރި. އަތޮޅުތަކުގެ ސިޓީ ކައުންސިލްތަކާއި ގުޅިގެން މިހާރު އަތޮޅުތަކުގެ ބަޖެޓު ވަރަށް ތަފާތުވެފައި ހުރިހާ ބޭނުންކުރަނީ ވެސް ފިހާރަތަކަށް ސަރުކާރުން އަތޮޅު ކައުންސިލު އާބާދީއާއި ބަޖެޓުގެ 6 ވަނަ އަހަރު އަތޮޅު ބަޖެޓު އެކުލަވާ. އެއީ 22 މިލިއަން ރުފިޔާ. 6 ވަނަ އަހަރު އެހެން، ގުރާ، ބިސްރާ، ކުރަމުން ގެސް ބަޖެޓުގެ މަސްރަހާ އިން ގެސް 6 ވަނަ އަހަރު ފެށިފައިވާ ކަން. 2012 ވަނަ އަހަރަށް ބަޖެޓުތައް ބާވަތުކުރެއްވާފައިވާ ގޮތުން ކަމަށް ފެށިއްޔާ 2012 ވަނަ އަހަރު 7 ވަނަ އަހަރު ފެށިފައިވާ ބަޖެ އެބަވެސް. އެވެސް 23 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓެވެ. ހަމައެގޮތަށް 2013 ވަނަ އަހަރަށް މިހާރު 8 ވަނަ އަހަރު ފެށިފައި. އެކަންކަމާ ގުޅިގެން ތަރައްޤީގެ ކައުންސިލުތަކާ ރާއްޖެއިން ގުޅިގެން އާބާދީއަށް ބަޖެޓު ބާރުލިބިގެން މި ކައުންސިލުތަކުން ބަޖެޓުގައި އެކަށީގެން ބަޖެޓު ފުލުކުރުމުގެ ތަފާތުކުރެވިފައި ހުރިލު ވެސް މިންގަނޑު ބަޖެޓު ކުރެވިފައިވާ. އާބާދީ ވަނަ ނަގައި މިކަމަށް މިންގަނޑު އަޅާލާފައިވާ. އަދި ދެން ބަޖެޓުގެ ވެސް އަދި އާބާދީ މަތީ ބަޖެޓުގެ ވެސް ތަރައްޤީގެ ކައުންސިލުތަކުން ހިސާބުކުރުމުގައި ކައުންސިލުތަކުން މިންގަނޑު ކަނޑައަޅާފައިވާ. އެކަންކަމާ ގުޅިގެން މިކަމަށް ބަޖެޓުތަކާ ރާއްޖެއަށް ކަނޑައަޅާ ބަދަލުކުރަން ގޮތަކުގެ އިނގެން މިކައުންސިލުތަކުން އެއްބަސްވެއްޖެ. މިގޮތުން ހުރިހާ ވެސް ސަބަބަކީ، ހުރިހާ ވެސް ސަބަބަކީ އަތޮޅުތަކުގައި 52 ކައުންސިލަރުން ތިބެން ޖެހޭ ބަޔަކަށް 6 ކައުންސިލަރުން ތިބެން ގޮތަކަށް ބޭނުންވާ އެކުލަވާލުމުގެ ބަޖެޓު މި ބަޖެޓު ފުލުބަދަލުކުރުމުގެ ސަރުކާރަށް ވެސް ކަނޑަ ބޭނުމަކީ

އެގޮތަށް ވެފައި. އަދި ކޮމިޓީ އަށް ވެސް އެއޮޅީ އެ ކަންތައްތައް ކުރެވިފައި. އެހެންވީމަ، މި ސަބަބަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަހުއްޓޭ މިކަހަލަ ގެއްލުންތަކެއް ދިމާވެފައި. މި ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ވެސް ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަން އެބަޖެހޭ. ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު އަޅުގަނޑަށް މި ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަޅުގަނޑު އެދެނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބަޖެޓާ ދޭތެރޭގައި އިތުރަށް ވިސްނާ ކުރިމަގުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނާ ދޭތެރޭގައި ތަންކޮޅެއް އަޅާލާ ސަރުކާރުން ވެސް އެ ކަންތައްތަކުގައި ފުރިހަމަ އަށް އެއްބާރުލުން ދެއްވާނެ ކަމަށް ހީކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ. ވައްސަލާމްޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހު.

ރިޔާސަތުން ބަޔާންކުރެއްވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. މިހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތުގެ ތާވަލު ހަމަޖެހިފައި އޮންނަ ގޮތުން 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށް ބަންދުކުރަނީ. 11.00ގައި އަޅުގަނޑުމެން އަލުން މަސައްކަތް ފަށާނީ. އެހިސާބުން ފެށިގެން އަޅުގަނޑު އަނެއްކާ ވެސް މި ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދާނަން. މި ހިސާބުން 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށް އަރުވަން. ވައްސަލާމްޢަލައިކުމް.

[ހުސްވަގުތުކޮޅު 10:30 އިން 11:00 އަށް]

ރިޔާސަތުން ބަޔާންކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން މި ފަށަނީ. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާ ކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށްފަހު ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައި ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ. [illegible] އޮތީ. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބަށް.

ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާ ކުރާ ބަޖެޓް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި އިރު ބަޖެޓް ކޮމިޓީ އަށް [illegible] ކޮމިޓީން ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްކުރައްވައިގެން [illegible] މިއަދު މިވަނީ މި ރިޕޯޓު މި ފްލޯރަށް [illegible]. [illegible] މަސައްކަތްކުރެއްވި [illegible] ކޮމިޓީގެ [illegible]

ބައިވެރިވި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަދި ވަކިން ހާއްސަކޮށް ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު މާމިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް އެ މަނިކުފާނު ވަރަށް ގިނައިރު ހޭދަކުރައްވައިގެން ވަރަށް ގިނަ ދާއިރާތަކުން މަސައްކަތް ކުރައްވައިގެން އެ މަނިކުފާނުގެ ތަޖުރިބާ އާއި އެ މަނިކުފާނުގެ އަމިއްލަ ވިސްނުންފުޅާ އެކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލަފާއި އިރުޝާދު ދެއްވައިގެން މި ކުރެއްވި މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު އެ މަނިކުފާނަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓު 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ލަފާކުރާ ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ބެލި ބެލުމުން އަޅުގަނޑުމެން ދޭހަވި އެއްޗަކީ މި ބަޖެޓަކީ 2011 ވަނަ އަހަރު ހަރަކާތްތަކުގައި މިއޮތް ބަޖެޓަކީ ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގައި ހަރަކާތްތަކުގައި އޮތް އެންމެ ފުރިހަމަ އެންމެ ޗެލެންޖިންގ، އެންމެ ވަރުގަދަ އެއް ބަޖެޓޭ. އެހެންނަމަވެސް މި ފުރުސަތުގައި އަޅުގަނޑު ދިވެހި ސަރުކާރަށް ފާޅު މިފަދަ ފުރިހަމަ ބަޖެޓެއް ހުށަހެޅުއްވުމަށްޓަކައި ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓު ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތް ކުރައްވަމުން ދިޔައިރު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ފަރާތުން އެ މިނިސްޓްރީ ހަވާލުވެ ހުންނެވި [illegible] އެ މިނިސްޓްރީގެ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރާއި އަދި [illegible] މިނިސްޓަރާ އަދިވެސް އެ މިނިސްޓްރީގެ ބައެއް ވެރިންނާއި އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އޮފީހުގެ ބައެއް ވެރިން މިތަނަށް ވަޑައިގެން [illegible] ދެއްވި އެއްބާރުލުމަށް އަޅުގަނޑު އެބޭފުޅުންނަށް ވެސް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓަށް ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުމުން ދިޔައިރު ބަޖެޓަށް އުނިއިތުރު ގެނެސްފައި ވާނެ. އެހެންނަމަވެސް މުޅި ބަޖެޓުގައި [illegible] މުޅި ބަޖެޓަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް އައިސްފައި ނުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓަށް ގެނައި ބަދަލުތަކަކީ ގެނެސްފައިވަނީ ބަޖެޓުގެ އެއް ބައިން އަނެއް ބަޔަށް [illegible]. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ވެސް [illegible] މިނިސްޓްރީތަކާ ވެސް [illegible] އެ ބޭފުޅުންގެ ވެސް [illegible] ބަޖެޓު ރިޕޯޓަކީ މިއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި 2011 ވަނަ އަހަރު މި ދައުލަތުގައި [illegible] އެންމެ ރަނގަޅު ބަޖެޓެއް. [illegible] ތަފާތު ފަރާތްތަކާ ވެސް މަޝްވަރާކުރެވި އެބޭފުޅުންގެ ވެސް [illegible] އިސްލާހު ހުށަހަޅައިގެން ކޮމިޓީގައި [illegible] މި ބަޖެޓަށް [illegible] އިސްލާހުތަކުން [illegible] ވިސްނުމާއި [illegible] މި ބަޖެޓުގެ [illegible] ފުރިހަމަ [illegible]. މި ބަޖެޓު [illegible] ބައެއް [illegible] އަދި [illegible]. އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް [illegible] ބަޖެޓު [illegible]، [illegible] ދާއިރާގެ [illegible] އިސްލާހު. އެ [illegible] އިސްލާހު [illegible] އަދި އެހެން ދާއިރާތަކުގެ ތަރައްޤީ އަށް [illegible]

ހިމެނޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ކޮމިޓީގައި ދިރާސާކުރަމުން ދިޔައިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު ހަމަ މި ބަޖެޓުގައި ހިތަދޫ އައު ހޮސްޕިޓަލް އެޅުމަށް ފައިސާ ކަނޑައެޅިފައި ވާކަން. ސިއްޙަތު ތަނަވަސްކުރުމަށް ފައިސާ ކަނޑައެޅިފައި ވާކަން. އަދި އައްޑޫގެ އެހެން ސިއްޙީ މަރުކަޒުތަކުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅު ކުރުމަށްޓަކައި ވެސް ފައިސާ ކަނޑައެޅިފައި ވާކަން. އައްޑޫ އަތޮޅު ތަޢުލީމީ ފެންވަރު ރަނގަޅު ކުރުމަށްޓަކައި ވެސް ބަޖެޓުގައި ފައިސާތަކެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ. އަދި އޭގެއިތުރުން ވެސް [illegible] [illegible] އިސްކޫލުތަކުގައިވާ ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިލާއިރު ފުވައްމުލަކުގައި ގިރުމުގެ ކަންތައްތަކަށް ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި ވެސް ސަރުކާރުން ވަނީ މި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ފައިސާ ހިމަނާފައި. މިކަންކަމަށްޓަކައި ފައިސާ ހިމަނާފައި ވީނަމަވެސް އައްޑޫގައި ސާކް ސަމިޓަށް ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި [illegible] އެބައި ބަރާބަރަށް ހަމަ ސީދާ [illegible] އަތޮޅުގެ [illegible] [illegible] މިކަމާ މަސައްކަތް ހުރަސްއެޅުން ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންކަމުން މިއަދު އަޅުގަނޑު އެކަމާ ހިތާމަކުރަން ޕީ.އޭގެ ފަރާތުން އެ ހުށަހަޅުއްވި [illegible] [illegible] [illegible] އެކަމާ [illegible] ވެސް [illegible] ކަމެއް ނޫން ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އަދި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އެއީ ހަމައެކަނި އައްޑޫގެ [illegible] ނޫން. މުޅި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ވެސް ބޭނުންވާ ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި ތަރައްޤީ ކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު [illegible] މި [illegible] ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި [illegible] ބަރާބަރު [illegible] ކުރަން. އެހެން އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ވެސް [illegible] ރާއްޖޭގެ އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި [illegible] އެކި ކަންކަން ބާއްވަން [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] ކުރަންޖެހޭ [illegible] ކަމެއް. މި [illegible] [illegible] އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] އެހެން [illegible] [illegible] އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ [illegible] [illegible] މި [illegible] ރައްޔިތުން [illegible] ވެގެން. ރައްޔިތުންނަށް [illegible] އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މިއަދު [illegible] [illegible] ރައްޔިތުން [illegible] އެހެން މި [illegible] [illegible] ޕީ.އޭ އިން މިއަދު މި ހުށަހަޅުއްވި އިޞްލާޙު [illegible] [illegible] [illegible] ކަން. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] ބޭނުންވަން. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާކް ސަމިޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ސާކް ސަމިޓް [illegible] ނޫން. އެހެންނަމަވެސް [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީގެ [illegible] ވެސް އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] އައްޑޫގައި ސާކް ސަމިޓް ބާއްވަމުން. އަދި އެ ދުވަހު އެ ކޮމިޓީ ބައްދަލުކުރުމުގައި ނިކުމެ، 23 ވަނަ ދުވަހު 23 ޑިސެމްބަރުގެ ހަވީރު އަހަރު، ހަވީރު [illegible] 23 ޑިސެމްބަރުގެ އަހަރު [illegible] ވެސް އެ ބާރުގެ [illegible] އިން ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަމިޓް ބާއްވަން [illegible]. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު އެކަމާ ވެސް ހިތާމަކުރަން [illegible] [illegible] [illegible]

ގޮވާލަން މިއީ ހަމަ ޤާނޫނާ އާއި ޚިލާފު ގޮތަކަށް ދުރުކުރާކަމެވެ. އަދުލުއިންސާފުގެ ކޮމިޓީގައި މި ކަންތައްތައް ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެނިއްޖެއެވެ. މިބާބުގެން ބައެއްގޮތް ބޭނުންވާއިރު ކޮމިޓީގެ ތަޢުލީމީއާއި ފުރަ އަ ހޯދާނެކަމެވެ. އެހެންކަމުން އަދި އެބަލު ހަރަކާތްތަކުގެ ދޮރުއަޅާ ވިސްނާވާނީ މި 2 ފޮތީ އަދި އަދި އެބަލު ބޭރުގެ އަދި މަސައްކަތްކުރާ ފޮތީ، ދު ފޮތީކަމުގައި އަދުލުއިންސާފު ސަރުކާރުގެ އެ ވަކިކަ ފުށް އަދުލުއިންސާފު ދަންނަވާލަން. މިއަދު ހުށަހެޅުން ބައެއް އިބްތިދާއީ ބަލާއިރު އަދުލުއިންސާފު ފާރަވެރިކުރުން ބޭނުންވާ އަހަރެމެން މަސްލަ ހުށަހެޅުމެ އިބްތިދާއީގެ ބޭރުގައި ހިމެނޭ ރާއްޖޭގެ އަމިއްލަ ދައުރުފުރުޅުގެ ސިޔާސަތު ގުޅުވާލުމަށްޓަކައި ހުށަހެޅިފައިވާ 293 މިފަހަރު ރިޕޯޓް އިން ފުރުސަތު އުޅަނދު މާލޭގެ މަސްދަރުތަކާއި އަޅުވާސް މާލޭގެ އެހެން ދިރާސާތަކުން އެ ފުރުސަތު ބަލާފައިން ހުށަހެޅުނު ހުށަހެޅުމާ ތަން. އަދުލުއިންސާފު ސަރުކާރުން މިހާރު ސަރުކާރުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބަޔާންކުރާ އެބަ އެއް ދަޢުވާގެ ހިންގާތަކުގެ ރާއްޖޭގެ ދަރިއްޖަކު ސިޔާސަތު މަރުކަޒުތަކުގެ 293 މިފަހަރު ރިޕޯޓް ބަޔާންކުރާފައިވާ. އެ ބައި އުނިކުރުމުގެ އަމިއްލަކަމުގެ ދިރުއާލުމާ ރަށްދިރާސާ އެއް ރަގަނޑު އަޅާއި ރަނގަޅު ދަރަޖަތަކުރުމަކަށް އަރަ ފައިސާ މަޢުލޫމާތު. އެއީ އަދުލުއިންސާފު އަމިއްލަގެ ފަރާގަތި މިއަދަށް ބޭނުން އެއްގަރާތަކުން ފެށި ފަރުދުރިހަކުން ވަކިކަ އެއް ދޫން ކަރުގައި އަދުލުއިންސާފު ދަންނަވާލަން. އަދުލުއިންސާފު ފުރަގަސްދެމެން ބޭނުންވާ އިއްޔަމާދީ ދެއްބަދު މި އިބްތިދާގެ ހުށަހެޅުމަށްއިގެން މިހާރު ކަރުއަށް ގެންދިޔަ މަޖިލިސް ފުރުޤީ ބަޖެޓު ބަރާސް ކުރަދިއުކަރުތު ފަށް އެ ބާބުގެ ދިރާސާ ފާތުމަތު. ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރަދިއުކަރުތު ފަށް އެ ބާބުގެ މާލޭގައި ވެރިއާގެން ނުކުތުމަދަށް. އެބާބުގެން ވެރިއާގެން މިއަދުގެ ފުރަޝަރަހަގައި އެ ބާބުގެން ކަރުގެ ޖަމިއްޔާގެ އަރިހުގަކު ޓީމެއް ގެދަރުދަކަވަރަން. އެހެންކަމުން ބަޖެޓު ދަރަސަފުކަދަރާ ކޮމިޓީން ވަރަން މުހިއްމު ވަރަން ބަލަ މަސައްކަތްކުރަދިއުކަރުތު ހުކުމް މިއަދު މަޖިލިސްގެ ފުރާ މި ހުށަހެޅުމުގެ ރިޕޯޓް އިބްތިދާއީ ހުށަހެޅުމަށްއިގެން މުދި ބަޖެޓު ހަމަޖެހިފައި ހުރި މިކަން ކޮމިޓީގެ. އަދުލުއިންސާފު ރިޕޯޓުކުރާ ކަމެއް. އެހެންކަމުން އަދުލުއިންސާފު އިބްތިދާއީ ހުށަހެޅުމަށް އަރިހުން އެދުނު މިއަދު މި ހުރަހެޅުމާ ބަޔާން ރިޕޯޓް ކޮމިޓީން ސިސްޓަމް ގޮތަށް ފުރުސަތު ކަރުދާހުދޭ އަދުލުއިންސާފު އެދު ކަމެއް. އަދުލުއިންސާފެއް ހަމަ ދަރީންކާ އެދި ދަންނަވަން މިއަދު މި ފުރުޤީގައި ރިޕޯޓް ކޮމިޓީގައި ރިޕޯޓުވަކިކުރަނަށް ހުރިހާ އިބްތިދާއީ ހުށަހެޅުން ފަށް އެދިވަކިކުރަނަށް އެ ގޮތް. އަދުލުއިންސާފު މިހާރު ދަންނަވާލަން ފަށް އަދުލުއިންސާފެއް އެދޭ ފުރާގެ ބާބުގެ ކަރުގައި ޖަމިއްޔާގެ ބާބުގެން މިކަމާ ރިޕޯޓުކުރަނަށް ދަންނަވާލަން. އެއީ އެ ބާބުގެން ބަޖެޓުގެ ގޮތަކުން ބަދަލު ރަނގަޅުކުރަން ނަމަވެ އެ ބާބުގެން އެގޮތަކުން ނުދަންނަން. އެހެންނަމަ، އަދުލުއިންސާފު ވެރިކަ ނިންމާލާނީ މިއަދު މި ހުރަހެޅުމާ ބަދަލު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގައިވާ ގޮތަކުން ބަދަލު މި މަޖިލިސްގެ ފުރާ ސިސްޓަމްގެ އަދި. ވަރަން ބޭނުން ސިޔާސަތެވެ.

ވައިކަރުދޫ ދާއިރާގެ ފުށުބަރު އަދި އާރިފު ވާހަކަދައްކާލަން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބަޖެޓަކީ ތަފާތު ގޮތްގޮތަށް ބޭފުޅުން އެބަ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަމުން ގެންދަވާ މި ބަޖެޓަކީ ވަރަށް މޮޅު، ވަރަށް މުހިއްމު ބަޖެޓެކޭ. ތެދުފުޅެއް. ބަޖެޓަކީ މުހިއްމު އެއްޗެއް. ކުރިއަށް އޮތް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ރައްޔިތުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓު މިއީ. އެހެންނަމަވެސް ބައެއް [illegible] 1900 ރުފިޔާ އިން ފެށިގެން 2000 ރުފިޔާ އިން ފެށިގެން 25 ހާސް ރުފިޔާއާ ހިސާބަށް ވެސް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑު އެންމެ ކަންބޮޑުވަނީ އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ 3 ރަށެއްގައި މިދާ ބަޖެޓުގައި އެބައޮތް މަސައްކަތް [illegible]. އެގޮތުން ހދ.ކުމުންދޫ އާއި ހދ.ނޭކުރެންދޫގައި އަލަށް މިސްކިތް އެޅުމަށް ފައިސާ ހިމަނާފައި އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް އެފައިސާ ހިމަނާފައި ހުރީ ގާތްގަނޑަކަށް [illegible] ފަންސަވީސް [illegible] 37 މިލިއަން ރުފިޔާ. 37 މިލިއަން ރުފިޔާ [illegible] ފަންސަވީސް [illegible] [illegible] ބޭނު މާ [illegible] މިސްކިތެއް އެޅޭ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް އަޅުގަނޑުގެ ސިކުނޑި ޤަބޫލެއް ނުކުރޭ. އެހެންކަމުން 37 މިލިއަން ރުފިޔާ އިން [illegible] މިސްކިތް [illegible] ފެންވަރުގެ [illegible] މިސްކިތް [illegible]. އެއީ 4.7 މިލިއަން ރުފިޔާ، 4.5 މިލިއަން ރުފިޔާ އެހާކަން ވަރަށް [illegible] މިހާރު އާދައިގެ ވަރެއްގެ މިސްކިތެއް [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މިސްކިތް އަދި ވެސް ގާތްގަނޑަކަށް 1500، 1600 އާބާދީގެ ރަށެއް. ހަމަ [illegible] އަދި ވެސް 1400، 1500 އާބާދީގެ ރަށެއް. މިވަރުގެ ރަށްރަށުގައި މިހާރު ހުރި މިސްކިތްތައް ކުޑަވެގެން އަދި [illegible] [illegible] [illegible] މިހާރު [illegible] ނަމާދުކުރާމީހުން [illegible] މިސްކިތުގައި [illegible] [illegible] އެ މިސްކިތް [illegible] [illegible] އަންހެނުން ނަމާދުކުރާ [illegible] އޭގައި މިހާރު ނަމާދުކުރަމުން [illegible] މިހާރު [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، ކޮންމެހެން ވެސް [illegible] އެ ރަށްރަށުގައި ވެސް އާ މިސްކިތެއް [illegible]. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވަން ބޭނުން 2009 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް [illegible] ސަރުކާރުން ހިމަނާފައި އޮތް މަކުނުދޫގައި މިސްކިތެއް އެޅުން. އެހެންނަމަވެސް އެ 2009 ވަނަ އަހަރު ވެސް އަދި 2010 ވަނަ އަހަރު ވެސް މިދިޔައީ. ބިން އެބަހުއްޓޭ [illegible]. މިސްކިތް އެޅުމަށް [illegible] [illegible] ބިން އަދިވެސް އެބަހުއްޓޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އިލްތިމާސްކުރަން [illegible] ސަރުކާރުން މިއަންނަ އަހަރު އެ ރަށުގައި އާ މިސްކިތެއް [illegible] [illegible] މިސްކިތްތައް. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް [illegible] ހުރި ރަށްރަށުގައި، [illegible] [illegible] ރަށްރަށުގައި ވެސް މިސްކިތް ބިނާކުރަން އެބަޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް ވަރަށް [illegible] [illegible] ބަޖެޓެއް [illegible] ނަމާދުކުރާ [illegible] [illegible] އެބަހުރި. އޭގެ މީހުން ހަމަ [illegible] އެ [illegible] އަދި ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުން ދެ ކަން. އެހެންވީމާ، [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިސްކިތްތަކުގެ [illegible] އެ [illegible] މިސްކިތް ވެސް [illegible] [illegible]. ދެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ނަމާދުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓުގައި އެބަހުރި. [illegible] އަދި ހަމަ ބޭނުންވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ވީއިރު މި ބަޖެޓުން އަދި ބަޖެޓުގެ [illegible] ވެސް [illegible] [illegible]

ވައިކަރުދޫގައި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު އެޅުމަށް ވަކިވަރެއް ފައިސާ އެލޮކޭޓްކުރި ކަމެއް އެނގޭކަށެއް ނެތް. ބައިވަރު ރަށްރަށުގެ ކިޔަވައިދޭ ގޮތަށް ހުރި ހިނި. އެހެންވީމާ، އަސްލުގައިވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑު އެކަން ބޭނުންވަނީ ހަމަ މި ރަށްރަށް ދަތުރުވުމުގައި ހުރި ކަންތައްތައް ނިންމުމަށްބަލައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަތުރުގައި، އަދި ހާއްސަކޮށް، އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑަށް ދެއްކޭނީ އަޅުގަނޑުގެ ދަތުރުގެ ހުރި ދަތުރުތަކުގެ ވާހަކަ. ދެން ސިއްބި ކަނޑުމުގައި ފެށި މިއިން ބެސްޓު ކަނޑުއެގައި ފެށި ހަމަ ސިއްބި މަރުކަޒު ނޫނިއްޔާ ހެޔޮމު ޕްރޮސެސްގެ ފެށި ހާދަމު ފަހަރު ދަން. އެ ޓެކްސްޓްބުކުތަކެއް ފެށި ނޫޅި ހުރި ކަންކަން ގިނައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ޑޮކްޓަރަކީ މި ބެޗަން ދިޔައީ ކަނޑުދޮޅުންކަން މިއަދުގެ ސަރުކާރުން އެ ބޮޑަނީ ހަރު ފެނިފައިވާ މި ޓޯދީ. ތިމަންނަމެން ހަމަ ހުރިހާ ކަނޑުދޮޅުންކަން ފެށި ހަމަ އަޅު ފެހެވުނު ހުރިހާ ޕަބްލިކް ބީޗް އިންވެސްމެންޓް ހަމަޖެހިސާނާ ބޮޑުންނަވަނީ. އެގޮތުގައި ސަރުކާރާ ތިމަންނަމެންނަކީ. މިކަމަށް ކުދިދި ބަސްބަސް ކިއުމުގެ ބަދަލު އެބަފުޅުން ޖަމަލުން އެކަން ދަތުރުކުރައްވާ. އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެއިގެ ހަރުކަތުގައި މިއިތަ މިސްފިރުންނަށް ވަރަން ޖާލުގައި، ސިއްބި ކަމަށް ދިޔާފިލާސް ވަރަން ޖާލުގައި، ހާއްސަކޮށް މަސްދަތުރު، ވައިކަރުދޫ، ނުލާރަށްދޫ، މި ހުރިހާ މިހުން ފެށި މި ތަނަށްދާނީ ކުދިކުދި ދޯނިތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ މިހުން ދަތުރުކުރާ ފެށި ކުދިދި ހުސްބޮޑު ބޮޑެތި ފައިސާ އެބަ ހިތަނަގައި އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް މި ހަރުދަނާ ފެށި ހަމަ ކަނޑުމަތީން ޖަރީޖާނު ފިޔަވައި ހަމަ ކުދިދުވަސްތަކެއް ފިޔަވައި އަދި މާލެ އަށް ފިޔަވައި އަދި އެހެން ހަރަކާތް ފެށި ދަތުރު މިހުންނަ ނޫން. ފެނިގެން ގެގަ އަތި ގަނޑުން ދޯނިތަކުން މި ދޯނިތަކުގައި 500، 700 ރުފިޔާ ހަރަދުކުރަނީ ދަތުރުތަކަށްދޭން. އެހެންވީމާ، މިކަންކަން މިހެން ހުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެންމެ އަސާސީ ޒަރޫރަތެއް ހަރުން ފިޔަވައި ޕްރޮޕޯސަލް ހަމަޖެއްސަވައިދެއްވާށޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް، ރަނގަޅު ދަތުރުމަގު ވާހަކަދައްކަނީ ދެއްކަވަމުން އިލެކްޝަން ރަށު ފެށި ވިދާޅުވެއްޖެ، އަޅުގަނޑުމެން ހުޅުވިދާ ދަތުރުގެ އިއްޔެއަށް ކުރިއަށް އިލެކްޝަން ރަށު ފެށި ވިދާޅުވެއްޖެ ހަރުގެ އެހެން ރަށްރަށުގައި ފެށި ކުދިކުދި ސަރަޙައްދުތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި އެހެން އިއްޔެއަށްވެސް ފެށި އެގޮތަށްވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ދަރަޖައެއް ނޫން. އަކަންވި. އެހެންނަމަވެސް އަސާސީ ކަންކަމަށް އިސްކަންދެއްވާށޭ. ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން މިސާލަކަށް ކިޔަވައިދީ ހިއްސާއިން 25 މިލިއަން، 21 މިލިއަން މ.އެސް ޖެހުނު ނޫނީ އެހެންވިޔަސް މުހިއްމު ކަންތައްތައް އަބަދުވެސް އަސާސީ ހިދުމަތްތަކަށް ދައުލަތުން ފުރުސަތުތައް ބަހައި ދިނުން އެދެން. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދެކެނީ އަސާސީ ކަންކަމަށް ގޮވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެދޭ. އެހެންނަމަވެސް....

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

السلام عليكم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މިއަދު މި ހުށަހެޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުން ގެންދާ މި ބަޖެޓަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މި ބަޖެޓުން ރައްޔިތުންނަށް ހާއްޞަ އިނާޔަތްތަކާއި ޙައްޤުތަކެއް ޕޫރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހޮއްވެވި ކޮމިޓީ އިން، އާދެ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އަދި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ މި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރެއްވިއިރުގައި އިސްކަން ދެއްވާފައިވާ ކަންތައްތަކެއް ގިނަކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އާދެ، ބައެއް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިތަނުގައި ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވިއިރުގައި، ހާއްޞަކޮށް ހުޅުމީދު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބުގެ ވާހަކަފުޅުގައި ފެއްދި އާއި ޖީ.އާ އިން އައްޑުގެ އަތީރުން ބަރައްޓަކީ ގެންދިއުމުގައި ބަރައްޓުވުމުގައި ޕިއަރަކު އަރުގެބަޔަން ވާހަކަފުޅުތަކާއި ހައްދުކަށި ދި ރަހުމިއްޔާރު އިން އުނިކުރަމަޔާ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ކުރައްވަންބަރާ ކަމެއް. މަޖިލީހުގެ ދިރާސާކުރުމުން ދިހަ ކޮމިޓީގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި އައްދާގައި އުރުމަ ކަމެއް ނުކުރުމަން އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާފަ އެއް ނުނާން. އަދި ޖީ.އާ އިން ފުސް އެވުމަ ވާހަކަ އެއް ހުއްޖި އަގެއް އަޅުގަނޑަށް ނުރަން. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުމި އެރުވާފުވަންޓަކައި ކުރިއަށް މުސްތަޤްބަލުގައި ކަމެއް ހުސްކުރަން ބޭނުން ވިއަސް ރައްޔިތުންނަށް ކަންތައްތައް އެރުވުމާއި އަޅުގަނޑުމެން ކަންގަން ވާނެ ކަމެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން އެނގައި ފުސް ދަންނަވާ ވާހަކަ އަދި 231 މިލިއަން ރުފިޔާ އައްޗި އަން އޮތިއިރުގައި އިވިއާސް ރަޖެޓުމުން ކަރަވަ ޓިބުވުންގެ ޖިބަން މިވިއަސް ނުވާން ގެތަކަން މިކަން ކުރައްވަންޔަވުނީ. ބިބައަރާއި، މައްތައަރާއި، ފަންމައަރާއި، ކައްކައަރާއި އެންގެންނަން ވަޖިވުތަކާއި އެއްކުރި ދިގެން މިގެތަން ދާ އެސްވު އެބިވުގެންގެ އެޔަން ނުގެންގެގެއްވާން. އެނިވެގައިވަންނަވާން އެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ މުލި އާއިވާ އެބި މިއަދު މި ސަރުކާރުގެ އެރި މަވާމުވުމަވަގައި އެރި ގުމްގުމަން އެތިވ. އެހެންވީމާ، އެގުމަން އަޅުގަނޑުމެން އެރިމަން ނުރުކަރާ އަޅުގަނޑުމެން މި ބުނަން ބަޖެޓުން ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ކުރެވޭނެ. މި ބަޖެޓުން ހަމަ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ލިބޭނެ، 231 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑައިލެވުނު އެއް ދިގު ވާހަކަ، 31 މިލިއަން ރުފިޔާ. މިހާރު އެބަހުން ވަޒީފާ ދޭން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ބަޖެޓުން ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރި ކުރަމުން ގެންދާ މަސައްކަތްތައް އަދި ވެސް ކުރިއަށް ގެންދަން. އެކަމަކު، މިސާލަކަށް 31 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑައިލެވުނު ވާހަކަ. އެކަމަކު، އަހަރެމެން ބަލަން ޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުން ގެންދާ ކަންތައްތަކެވެ. އަޅުގަނޑުމެން އަދި މި ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭނެ ހުރިހާ ފުރުޞަތުތަކެއް ދޭނަމެވެ. މިހާރަކު ކޮންމެ ދުވަހަކު ވަޒީފާ ހޯދަމުން އަންނަ ފަރާތްތައް ގިނަ ވަމުން ދާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ގޮވާލަނީ ރާއްޖޭ އާބާދީ ބޮޑު ތަންތަން ތަރައްޤީކުރާށެވެ. އެހެންވީމާ، އާބާދީ ބޮޑު ރަށްރަށް ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި އަބަދު ވެސް ގޮވާލަމުން އިރުއިރުގައި އޮންނަ ސަރުކާރުތަކުން އެކަންކުރަން. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ ރާއްޖޭގެ 7 ސަރަހައްދުތަކަށް ބަހާލާ ވާހަކަ ކުރީގައި ވެސް މިހާރު ވެސް. ބަހާލިއިރު އެތަންތަނުން ތަރައްޤީ ނާސްނަ ގޮތް ނަގައިގެން ތަރައްޤީ ފުރިހަމަވެގެން ނުދެވޭނެ ސަރަހައްދު ތަރައްޤީ ލިބޭ ފަރާތްތަކާއި މިހާރު ތަރައްޤީވެފައިވާ ތަންތަނުގެ ތެރެއިން ލިބޭ ފަރާތްތައް ބޮޑުވެގެން ދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ޤައުމީ ފުޅާ ވެސް އަދި އަޅުގަނޑު ވެސް އަހަރުމެން އަށް ފެނިފައިވާ. އަދި އަހަރުމެން ތަރައްޤީ އެއް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ވެސް ކުރަމުން ގެންދަމާ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ މިއަދު އަޅުގަނޑު އިންތިޚާބު ކުރެވުނު މަޖިލީހުގެ ރައީސުއްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސިޔާސަތާއި އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތު ގެންދެވޭ ރީތިކޮށް. އަ ކާމިޔާބު ތަރައްޤީ ގެނައުމަށް ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ދިޔައީ. ނަމަވެސް ޚާއްޞަ ސަރުކާރުން ހުރި ކަންކަމާއި ދިމާވެފައިވާ ނުތަނަވަސްކަން ދަށުން ހަމަ ނިޔަތުން ޕީއޭގައި ތަރައްޤީ މިއަދު ވިސްނަން މީހުންގެ މަސްވެރިންނާ ދެކުނު ސަރަހައްދު ކޮޅުގެ ތަރައްޤީވުމެއް ދިޔައީ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން ފަރުދީ ވަކި މީހެއްގެ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބާރު ލިބޭ މަސައްކަތްތައް ތަރައްޤީވެ އެ ސަރަހައްދުތަކުގެ އެކި ރަށްރަށުގައި ވީހާވެސް ބޮޑަށް ފެންނާނެ ކަމުގެ ސިކުނޑި އަދި ޚިދުމަތްތަކާއި ނިސްބަތުން ސަރަހައްދު ތެރެއިން ގޮސް. ތަރައްޤީ ތަރައްޤީގެ މި 3 ސަރަހައްދުގެ ތަރައްޤީ ރަށްރަށުގައި ވަސީލަތް ދެން ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ހަމަޖެހުނީ. ސަރަހައްދުގެ ހިދުމަތްތަކާ ވެސް އަދި ވީނަމަވެސް މިކަމުގެ ސަރަހައްދުތައް އެއް މިކަމަށް ހުރި ދަތިތަކަށް ރަށް ވަރަށް ބޮޑު ތަރައްޤީ ލިބުނު އަޅުގަނޑުމެން އިސްކަން ދޭން ބޭނުންވަނީ. އެހެންވީމަ، މިދަންނަވާ ތަރައްޤީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރަހައްދުތަކުގެ ބާރުތައް ދާއިރާތަކުން މި ބޭނުންތަކުގެ ފަރާތުން ވަކިވެފައި ތިބި ރަށްރަށް ބޭނުންކުރަމުން. އެހެން ކަމަކު މިކަމަކީ ތަފާތު ތަރައްޤީވުމެއް އެއީ އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާ ގޮތް. ކުރިއަށް ދާން މިގޮތަށް ވަރަށް ބޮޑު ސަރަހައްދު ބަލާއިރު ހަމަހަމަ ތަރައްޤީއެއް ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ފުރުޞަތުތަކެއް ލިބޭ ގޮތަށް. އެހެންވީމަ، އަދި ހަމަ އާބާދީ ބޮޑު ސަރަހައްދުތައް ފެނިގެން ދިޔައީ މި ބަޔަކު ތަރައްޤީކުރުމަށް ޓަކައި ދާއިރާތަކާއި އެއް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފުރުޞަތު ލިބިދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އާބާދީ ބޮޑު ސަރަހައްދު މާލެ ބޭރު ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީއަށް ތަރައްޤީވެގެން ދިޔައީ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ އާއި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔައީ ހަމަ ހައެއް ސަރަހައްދު ފަދަ ރަށްރަށުގައި ޢަމަލުކުރާ ސިޔާސަތު ދިޔައީ. އަކީ ބޭނުންވާ އަޅުގަނޑުމެން ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ބޮޑު ސިޔާސަތު ތަރައްޤީ ރައްޔިތުންނަށް ދީފި. މިއަދު މިބޭނުންތައް އައިސް އެހެން ކަންކަމާއި ފަރުމާކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި. އެހެންވީމަ، އެންމެ ބޭނުންތެރި ކަމަކީ އަދިވެސް އެކަން ކުރަން

ކޮންފިއުޝަން ހެދިގެން އެ ކޮންފިއުޝަން ސިޓީ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބާރުއަޅަމުން މި ގެންދަނީ. ވަކި އާއިލާއަކަށް ނިސްބަތްވާ ބަޔަކަށް ވަކި ބަޔަކަށް މަންފާ ހުންނަ ގޮތަށް ބަޖެޓްކުރުން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ޚަރަދުކުރާކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްބަސްވެ ނުވެވޭނެ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސާބިތު ވެސް ކޮށްދީފައި. އަޅުގަނޑުމެން 2010 ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓު ދިރާސާކުރިއިރު އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމުން ގެންދިޔައިން އެމް.އެން.ބީ.ސީއާއި އަދިވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަޅާއި މި މީހުން ކޮންފިއުޝަނަކަށް ބަޖެޓް ކަނޑައެޅިގެން އެއް ނޫނޭ. ކޮބައިހެއްޔެ. ބިން ބިރަކަށް ބަޖެޓް ޚަރަދަކަށް ނުދޭނޭ. ކޮބައިތޯ ކިހިނެއް ކިހިންނެއްތޯ އެކަން އެހުރީ. ފަސްހަރު މިނިސްޓްރީގައި އޮތް ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޫނީ، ރައްޔިތުންނަށް ނޫނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޑިޕާޓްމަންޓާއި، ކަނޑައެޅުނު ސަރވިސްތަކާއި އިރާދަކުރެއްވިން އެހެން މީހުން ބޮޑު އެއްޗެހި. 60 މިލިއަނުން، 50 މިލިއަނުން، 90 މިލިއަނުން ބުރިއާ ނަގާފައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، މިކަން މިގޮތަށް ނުކުރެވޭނެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ޕާލިމެންޓުން ފާސްކުރި މިއަދު މިއޮތް ފާސްކޮށްފައި. ޕާލިމެންޓުން ފާސްކުރި ގޮތަށް ދޫކޮށްލާފައި އެއީ ބައިވަރު ބައިވަރު ކަންތައްތައް. އަނެއްކާ ވެސް އެ ޚިޔާލުގައި ހުރެގެން ވެސް ބައިވަރު ކަންތައްތަކެއް ބައިވަރު ކަންކަމުގައި ކުރާނެ މަގުފަހިކޮށް ނުދޭ ކަމުގައި ވިޔަސް ވިސްނާލަން ބޭނުންވޭ. ކަމެއް މި ސަރުކާރުން އަށް ވަނަ ބޮޑު ކަމެއް ފާހަގަކުރާ ކަމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގޮތްގޮތުން ބުނެދޭން ބޭނުމީ މިކަން ކުރިމަތިލާ ކަމުން. އަޅުގަނޑު އެދެނީ ސަރުކާރުން ކުރިމަތިލާ ފަސްޓޭޓްގައި ފޮނުވާ އެ ކުރިމަތިލާ ދާއިރާގައި ކަމަށް ވުރެ ހަރުކަށި ގޮތަކަށް ބަލަން ޖެހޭނެ. މިއަހަރުގެ ބަޖެޓް މިހާރު މިސާލަކަށް ބުނާނަމަ ސަރުކާރުން ސަރުކާރުގެ ބޭފުޅުންގެ ސެކްޝަނުގައި ދައުލަތުގެ ދަރަނި ދެކޮޅަށް އެހެން ކަންކަމުގެ ސަބަބުން ގޮސް ވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިސާބުކުރިން މުސާރަ ދޭން އެބަ ޖެހޭ ރަށް ޕަސެންޓް ކަމަށްވެ ދަނީ. ވަޒީފާ ދޭ މުސާރަ ޖެހޭ 50 ޕަސެންޓް އެބަ ދަނީ. މިސާލަކަށް 50 ގެ ހިސާބުން ރިޓަޔަރ 45 ގެ ފެށިގެން އަހަރު ލިބުނު ވާރުތައް ހުރި ކަމެއް އަހަރެއް އުފެދުނު 5 ގެ ތެރޭގައި ހަމައެކަނި ފަހަރަކު 5 ގެ އަހަރު އުފެދުނީ. އެހެންނަމަވެސް ހަމައެކަނި ވެސް ހިސާބު މި ބަޖެޓުގެ ރަށްރަށުގެ ދާއިރާގައި ވެސް ފެށިގެން ފަހަރު ހިސާބުކުރީ ދިރުމަށް ހަމަޔަށް އަޅުގަނޑުމެން ފަސްޓްލައިނަށް އެންމެންނަށް ބޭނުންވާ 42 ގެ އުމުރުން ފެށިގެން 30 މިލިއަން ބިލިޔަން ހިސާބުގައި. އެކަމަކު މިއަދު ހަމައެކަނި އަދިވެސް ވެސް އެ ކުރިމަތިލާ ކަމެއް ދިރިއުޅުމަކީ ނުވެ. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް ދަ 42 ގެ ދަށުން ދިޔައީ. ނުވި ކުރިމަތިލާ ފުރިހަމަ ކަމެއް ދެކޭ ބަޔަކު ދޭ ދަރިވަރު ހުރިހާ ކަމަކާ އެއީ އިންސާނީ ހައްގެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށްވާނަމަ ކަނޑައެޅުނު ސަރުކާރުގެ ކަމުގައި ވާތީ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާވާ ކުރިމަތިލާ ކަމަކަށް ފުރުސަތު ދިނުމަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ މުހިއްމުކަމެއް ކަމުގައި ދެކެން. އަދި ހަމަ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރި ފަރާތްތަކުން ސަރުކާރުގެ ކުރިމަތިލާ އަދި ކޮމިޓީ ފާސްކުރި ހުށަހެޅުމަށް ވެސް ދިރާސާކޮށް ދިނުމަށް ވެސް

އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވަން ބޭނުންވާ ވާހަކަ އަކީ އެއީ މިއަދު އެހާ ބޮޑު އެއްބާރުލުމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިގެން ދިޔައީ ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހް އެ ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާތީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. ނޫން އެހެންނެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއަދު ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ވަރަށް ބޮޑަށް ބަދަލުވެއްޖެ. ސަރުކާރުން ބޭނުން ވީ މިއަދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ އެކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީ ވެވޭ ގޮތަށް ސަރުކާރު ހިންގަން. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ އެގޮތަށް ކަންތައްކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްބާރުލުމުން އަބަދު ވެސް ސަރުކާރަށް ލިބޭނެ. އެހެންނަމަވެސް [illegible] ވި އުސޫލުތަކާ [illegible] ވި [illegible] [illegible] ގޮތް ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން އިހުތިޖާޖުކުރަމު. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދާ މުހިއްމު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅިފައި [illegible] ފައިސާ އެ ނޫން އެހެން ކަންތައްތަކަށް ޚަރަދުކުރަމުން ގޮސްފައި ހުރިކަން އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ ކަންތައްތަކެއް. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑު މި ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން ފުރިހަމަ [illegible] އެއްގޮތަށް [illegible]. އަދި ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމީ [illegible] ބަދަލުގައި އިންތިޚާބީ ދާއިރާ ގޮތުގައި ހުރިހާ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] އައިސް އަޅުގަނޑަށް ފެނިގެންދިޔަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް މިއަދު [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތަކަށް [illegible] ކަމަށް ވަންޏާ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، މިދެންނެވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަޢުދު ފުއްދުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރަށް [illegible]. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން [illegible] ކަންތައްތަކެއް [illegible] [illegible] ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. އަދި، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބަޖެޓު [illegible] [illegible] [illegible] އަހަރު [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މިއަދު [illegible] [illegible]. [illegible] ވެސް އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ކަމެއް. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ކަމެއް. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ބަޖެޓު [illegible] [illegible] [illegible] މި ބަޖެޓުގެ ސަބަބުން ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓުގައި [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] މިކަހަލަ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ހާއްސަކޮށް ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ކަންބޮޑުވާ ކަންކަމަށް ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން އެބޭފުޅުންނަށް ވެސް ކޮންމެވެސް އޮތް ކަމެއް ކޮށްދިނުމަށް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޤްސަދަކީ ވާންޖެހޭނީ. ވީމާ، މި މަޖިލީހުގެ ބައެއް މެންބަރުންނަކީ ވެރިކަންކުރާ ޕާޓީ މެންބަރުންނަށް ނުވާތީވެ އެބަހުރި ކަމަށްދީ އާއި ކުރިއަރުން ނުދިބާ ގޮތަށް އެބޭފުޅުންގެ ވިސްނުން އެގޮތަށް ބަހައްޓަވާފައި އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަކިވަކި މެންބަރުންނަށާ ގެއްލުމެއް ނޫން. މުޅި ފުރިހަމަ އަނެއް އާދޭ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖުމްލަ ރައްޔިތުންނަށް އަގު ހުރިހާ ގެއްލުމެއްގެން ދަނީ. އަހަރުމެން، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ މި ބަޖެޓަކީ މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަކީ ދިރުވި ރައްޔިތުންނަށް ފާގަތި ކަންތައްތަކެއް ގެނެސްދޭނެ އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބުންނަވާ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސްތަޤުބަލަށް މަގު އަދި ރަނގަޅު އިންވެސްޓްމަންޓަށް ކުރިމަތިވެގެން އަހަރެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށްޓަކައި.

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގައި ކޮމިޓީ އަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ހާއްސަކޮށް ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވަރަށް ތަޖުރިބާ ހުރި މެންބަރަކު މުޤައްރިރަކަށް އިންނަވައިގެން މި ނިންމުމީ ނިންމުމުގައި ރަނގަޅު ނިންމުމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، ޖޯލަން ބޭނުން ވަނީ މިރާއްޖޭގެ ޕްރިޒަންތަކާއި، އަންނަން އޮތް ޖިޔަންތަކާއި މިރާއްޖޭގައި ސެކަންޑަރީ ރިޔާލު ރަނަށް ބަދަލުކުރުމަށް. އަޅުގަނޑު ގެންގުޅުނު ރާއްޖޭގެ ރިޔާލު ހުރި ފައިސާގެ 2/3 އެއް ރަށް ގަންފަތް ހާދި ހުރި ފައިސާ ސަރުކާރަށް ބޭނުންވާ ކުދި ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ބަހައްޓުވަން. އަޅުގަނޑު ވިދިން މި ދަންނަވަންޖެހޭ ސަބަބަކީ ބަޖެޓުގައި އުބައިދު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފާއިތުވި 30 އަހަރުގެ ޕްރިޒަން ބަޖެޓުގައި ބަޔަކު ދޮގުފަދަ ވެސް މިހާރުގައިވެސް ފައިސާ ޚަރަދުކުރާ އެއްޗެއް ނޫން. މިހާރުގައި ދަނީ އަރަމުން. މިދިޔަ އަހަރުގައި ރަށުގެ އަގު ހުރީ ތިރީ އެއް 1100 ޑޮލަރަށް. މިއަދު ރަށުގެ އަގު ހުރީ 1400 ޑޮލަރަށް. މިދިޔަ އަހަރުގައި ރަށް ކިލޯއެއްގެ އަގު ހުރީ 34000 ޑޮލަރަށް. މިއަދު ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ރަށް ކިލޯއެއްގެ އަގު ހުރީ 44000 ޑޮލަރަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތުގައި ހުރި ސެކަންޑަރީ ރިޔާލުކޮށްގެން އިތުރުކުރެވިދާނެ 299 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ރަން ގަނެވިއްޖެއްޔާ އެއީ 7 ބިލިއަން ރުފިޔާއާއި ހަމަހަމަ އެއް ފަސްގަނޑު ހަރަދަށް އެކުލެވޭ ގޮތުގައި އަހަރަކުން 50 މިލިއަން ޑޮލަރު ބޮޑު އާމްދަނީ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓަށް ލިބިދާނެ އަށް އިތުރުކުރެވޭނެ އެބަދު. އެއީ މިދިޔަ އަހަރުގެ ޗާރޓު ބެލުމުން ވެސް ބޮޑު އާމްދަނީ. އަޅުގަނޑު ކަމަށް އަދި ވެސް ނަގާ ރަން ބޭނުން ފަސޭހަ ބޭނުން ފައިދާއާ ފަޅުފަތާ ރަން ބަހައްޓުވަން ސަރުކާރު ވާވަރު. ދުނިޔޭގެ ކަރަންސީގެ މާލީ ދަނީ

ވެއްޓެމުން. ދުނިޔޭގެ އެންމެ ބޮޑު އިޤްތިޞާދުތަކުގެ ކަރަންސީ މިހާރު ވެއްޓިގެން ގޮސް އެއޮތް ދަނީ ހަމަ ފުނޑުފުނޑުވަމުން. އެމެރިކާ ޑޮލަރަކަށް ބަދަލުކުރަމުގައި ޖަޕާނީސް ޔެން އާއި އެއްބަރާބަރުގައި މިހާރު ޖަޕާނީސް ޔެން މިއުޅެނީ 85،87 ހިސާބުގައި. 75 ކަން ޖަޕާނީސް ޔެން ވެއްޓިއްޖެއްޔާ އެމެރިކާ ޑޮލަރު ފުނޑުފުނޑުވި އެހާމަދުން ފެނިގެން އިއްޗޮޕޮދި ރައީސް. ހަމައެކަނި ސަރުކާރުތަކީ ރައްކާތެރިކަމާއި އެ ޤައުމުތަކުގައި ހުރި ތާރީޚީ ރައްކާކަނޑު ގަނޑުގަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަޖަނާ އަހަރު ތަފާތުގަން ރާއްޖޭގައި މިއަދު ސިޔާސީން ގޮތުގަ އެ ބޮޑުވެރިކަން އަޅުގަނޑުމެން. އަޅުގަނޑު މިއަށް ގަންޖަހާފައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ގޮވާލަން މިކަމަށް އިދިކޮޅަށް ބޭނުން އެއްޗެއް މިހާރު އެދޭ އިޤްތިޞާދީ މިހާރު ނޫން. އަދި ގަވަރުނަރު މިކަމަށް އިދިކޮޅަށް ވާހަކަތައް ދައްކަމުން އަޅުގަނޑު ދަނީނަވާނީ ގަވަރުނަރުގެ އެއްކޮޅަށް އިޤްތިޞާދީ ވިސްނުމުގެ ނަތީ. މިސާލަކަށް މިހާރުގެ މިކަން ނުކުރެ އާދޭ ގަވަރުނަރުގެ އެ ވިސްނުން ނަތީޖާ.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ނަތީޖާގެ ގަވަރުނަރުން ގޮވާލަން މިއަދުވެސް ޖިންސާފުކުރެވުމަށް. އިޤްތިޞާދީ ބައިގެ، އަޅުގަނޑު ދިވެހި އަދި މި ގަވަރުނަރު ނަތީޖާގެ ބޭންކުތަކުގެ ކަސްޓަމަރުން ޖީޑީޕީގެ 40% އެމް.އެމް.އޭގެ ރިޒަރވްގައި ބެހެއްޓުމަށް. މިނަތީޖާގެ ބޭންކުތަކުން ދަރަނި ދުނިޔޭގެ ނިސްބަތުން ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާތަކެއް ހޯދަމުންދާކަމަށް. އެހެންވީމާ، ކަސްޓަމަރުން ޖީޑީޕީގެ 40% މިނަތީޖާގެ އެމް.އެމް.އޭގެ ރިޒަރވްގައި ބޭންކުތަކުން ނަގައިދޭން އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި 1990 ވަނަ އަހަރުގައި ހަމަޖެހިގެން ފުނޑުފުނޑުވެގެންދިޔަ ބީ.ސީ.ސީ.އައި އަކީ ވެސް ގަވަރުނަރުގެ ފައިސާ ބަހައްޓާފައި ހުރި މިނިސްޓަރު ފެށުން ދަނޑުވެރިކަމުގެ ގެއްލުން ކަނޑައަޅާފައި ވަރަށް ކުޑަ އަޅުގަނޑުމެން މިހިރީ ރަނގަޅުގެ ކުއްލިވެފައި. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ބެންޑުމް ނޫން އެގޮތަށް ބަހައްޓާ ފައިސާ ފުއްސަފުޅުކުރުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން މިހިރީ، މިއަދު މިހިރީ 21 ވަނަ ޤަރުނުގައި. 21 ވަނަ ޤަރުނުގެ ވިސްނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިފެހެއްޓޭނީ، އިޤްތިޞާދީ ބައިގެ. އަޅުގަނޑު މިފަދަ ގޮވާލުމެއް ނެތް ވަނަ ފަހަރަ އަދި، މިނަތީޖާގެ މާކަނޑުތަކުގައި ތޫނު އަޅުގަނޑުގެ، ތޫނު މިއަދުގެ މަސައްކަތްތެރިންނާ ސަރުކާރުން ދީފަ ދާއިރާތަކުގައި ހުރި ދަތިތައް ބޮޑުވެފައިވާއިރު. ދުނިޔޭގައި ބޮޑުކަން ދައްކާ ދާއިރާގައި ޖަހާގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައިވާ ފުރުޞަތު ވަސީލަތްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކޮށް ހުއްޓުވައިގެން ސަލާމަތްކުރެވޭނެ. ސަރުކާރުގެ ކަނޑަ ފަސްގަނޑު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ކުޑަކުރެވެމުން ގެންގޮސް އިއްޔެ މަސްވެރިކަމަށް ހަރުދަނާ ފާއިދާކުރާނެ ޤަވާއިދެއް. ކަނޑުތަކުގެ މަސްވެރިއާގެ ވެރިކަން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑޭ ދޫކޮށްލުމަށް ޝަކުވާ ދަތުރު ފެނިގެން އެއްވެސް ބައެއް ނޫނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަވަރުނަރ ކަނޑުތަކުގެ ޙައްޤުތައް ސަލާމަތްކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ޙަރަކާތްތެރިވުމަށް އަޅުގަނޑު ދަ ގަވަރުނަރ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންވަނީ ދާއިރާ ބޮޑުވެގެން ސަރުކާރުން ބަރުދާށްތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަރަންޓުގެ ސަރުކާރު ދަރިވެރިވެގެން ދާއިރާގެ ފުރުޞަތު ކަނޑައަޅާފައި ސަރުކާރު ބަލަމުން ދާއިރާއަށް ދިވެހިން ސަރުކާރުގެ ސަލާމަތް ދިވެހިންގެ ސިޔާސަތު އަޅުގަނޑު ބޭނުން މި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުވަސްވަރު ދިވެހިން ސަރުކާރުން ކަނޑުތަކުގެ

ސިކުނޑި އަށް އެ ނުގެންނާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މިހަރު ދުވެން ހުއްޓާފާ ކައިރީގައި ތިބި ޤައުމުތައް މިއޮތީ އިއުލާނުކޮށްފައި. އޮކްޓޫބަރު އަށް އެ ގެންނަނީ މަސް ބޮޑު ބާރު ސްޕީޑުގައި ދުއްވާ އެއްގާސް ވަސް ބޮޑު މި ކަންތައްތަކުން ފާޅުވެގެން. މިއޮތީ ސަރުކާރު އޮޕަރޭޓަރުގައި ޖެހޭކަމަށް. މިއޮތީ އިއުލާނުކޮށްފައި. ޑިމާންޑުން ބޮޑު ކަންކުރިއްޔާ ގުޅިގެން އުފައްދާ ވަސް ބޮޑު ގަނޑުވާނެ. މިއީ ތިލަފުށިކޮޅުގެ ކަރުދާސްތައް އޮތް ބިލުގެ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އޮޕަރޭޓަރުގެ ސަރުކާރުން މިއޮތީ ގަނޑުވައި ބޮޑުވާ ބަޔަކަށް ފިނޭންސް ދޭތެރެ ދިރާސާކުރާ ކުރީން ކޮންމެވެސް މި އެއްބަސްވުމަކީ ސަޕޯޓެއް ނުދެވޭ ކަމެއް. ކޮން ކަންކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން މިވަގުތު އެކި އެކި ރާއްޖެއިން ހިމެނުނު ޚިދުމަތް ދޭ މިކަމަށް ގެނައި ބިލަކީ، އަޅުގަނޑު މި ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަމެއްގެ ހުއްދަ ދީފައި ނޫން. ވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ގެންދާ ދިރާސާތަކުގެ އެމް.އެން.ޕީ.އެފް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަމެއްގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަގުގެ ރިޕޯޓު ފަހުން ގެނައި ކަމެއްގެ ހުސް ބަޔަކަށް ކުރަން މަޝްވަރާކޮށް 24 ކަމެއްގެ ކުރީގެ ދިރާސާތައް ބެލުމަކީ ޖެހިލުމެއް ބޮޑުކޮށްދިން މަސައްކަތްތަކަށް ތަފާތު ތަރުތީބުން ފައިދާވާނެ. ގެއްލުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސީދާ ރިޕޯޓް ބޮޑުކޮށްދިން ނިޒާމެއް ވަރަކަށް ހިތާމަކުރަން. އެކަމަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑު ހަމަ ގެނައި ބަދަލުތަކެއް އިދާރީ ފަރާތް އިސްލާޙުކުރުމަށް ފޯމު. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ކަމަކީ ވަނީ އިތުރު ކުރުމަށް ކުރަން ބޭނުން ކުރުމަށް. އެސްއޯޕީ ކަމަށް ކުރުމަށް ކުރަން ބޭނުން ކުރެވިފައި. ހަމައެކަނި ދުނިޔޭގެ މިގޮތަށް އެއްކަލަ އޮތީ އިންޓަރނެޓް އޮތުމަކީ މި ސަރުކާރުގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖޭ ސެކްޓަރ ދިރާސާ ހިނގާ ސަރުކާރުގެ ދިރާސާތަކުގައި. މަޝްވަރާކުރުން މިހާރު ބޭނުން ކަމެއް ބައްޓަން. އަޅުގަނޑުމެން މިދެވިފައި ދުނިޔޭގެ ކޮންމެ އެއްބަސްވުމަކީ ދަޢުވާ ސަރުކާރުގެ ޖެހެނީ ވަރަކަށް ދިމާއަށް ހުށަހެޅި ކުރުމަށް. އެއްކަލަ ހަމައެކަނި އިސްލާޙުތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެން މި ޙިމާ މި ކަމުގައި ފިލާވަޅުގަ ޝަރީޢަތްތަކުގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ދެވުނު ވަރަކަ ދަށުކުރުން އަޅުގަނޑު ގޮތެއް މިކަމުގައި ކުރެވުނު، މިވިޔަ ކަމަށް ބާރުއަޅާ ފާސްކޮށްފައިވާ ކަމެއް ސަރުކާރުގެ ކަމާގުޅޭ ފަރާތްތަކަށް ދެކޭނެ ގޮތެއް ފާހަގަކޮށްލަން. އެއްޗެއްކަމަށް ފާސް މިކަމުގައި ފަރާތްތަކެއް ކަމަކީ ސަރުކާރު ހުރި ކަމަށް ދަންނަވަން ދައުލަތެއް ނުވާނެ. ކަމާއި މިޤައުމަށް ދަރަނިވެރި ގެއްލުމެއް ބޭނުންވާ ގަވާއިދު ޖެހޭ ގެނެސް ދީ އެދުމުގައި ދެ ޤައުމުތައް ދިމާ ދީފައި. ރަނގަޅު ހިނގާނެ ގުޅުން އެކުލަވާލައި ނަމަ ކަމެއްގެ ބަލަހައްޓާފައި ރަނގަޅަށް ވެގެން ދިއުން. ކަމަކީ މި ހިސާބުގެ ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ ދަތުރު ދެވޭ ރާއްޖެއިން ފަށައިގަންނާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދުނިޔޭގެ ކުރިއެރުމަށް ފާހަގަކޮށްލެވޭ މިފަދަ ގޮތުން ދީފައިވާ ބޭނުމެއް ދުނިޔޭގައި ކަނ އިސްކުރުން އެކުލަވާލެވޭ ހިތްވަރު ރާއްޖެ ކުރުމަށް ފާހަގަ ކޮށްލަން. އެ ރާއްޖޭގެ ރިޕޯޓުގެ ވެއްޖެނަމަ ބަރާބަރުކުރާނެ. ވިސްނުން ބަރާބަރުކުރާނެ. އެކަށޭނަ ގޮތްތަކެއް ނެތި. ހަމައެކަނި ދުނިޔޭގެ އަޅުގަނޑުމެން

ވި އުޅޭ އަޅޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަންނަނީ ބޫރުގެ ކޮންސަލްޓެންޓެއް ވެސް މި ގެންނަންޖެހޭ އަގުދަރުކައިގެން. ޕީ ދިނީން. މުސާރަ ދިނީން. އަޅުގަނޑު ގޮވާލަނީ މުޅި ތަޅުމަށް ގޮވާލަނީ، ތަޅުމުގެ ފިރިހެނުން ވެސް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަނީ ހުޅަނގު ތަޅުމުގަކަށް ގޮވާލަން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޑިމޮކްރަސީ ވަރުގަދަކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޑިމޮކްރަސީ ހިމާޔަތްކޮށް މި ރައްޔިތުންގެ ސަރުކާރު ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި އަންނަން ޖެހޭ ބަދަލުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިދަރިވަރުން ކަނޑައެޅިފައިވޭތީ. ތަފާސް އުޅޭ ވާހަކަ. މި ތަޅުމުގައި ޑިމޮކްރަސީ ގެންދިޔުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ތަޅުމުގައި ވާހަކަދައްކާ ތި ހިނދު. ހުށަހެޅުމުގެ ތަޅުމުގައި ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެމްޑީޕީއާ ގުޅޭ ހުކުރުދުވަހު މުސްލިމުން ވަޒީފާ އާ ބާރު ނުކުރެވޭ ވާހަކަ ހުރީ ފަހަރަކު ވެސް ނުވާނެ ކަމަށް. ހިމާޔަތްކުރުން ހަމަކުރުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގެ ތެރޭގައި ސާވެއެއް ދެން ނުވާނެ. 1992 ވަނަ އަހަރުގައި ބާއްވި ދިރާސާގެ ފިރިހެނުގެ ޖަލްސާގައި މަޖިލީހުގެ މުޅިއްމަދަނީ ގާތްގަނޑަކަށް ގަސްތުކޮށްގަތުމަށް ނުވާނެ. ބިނާ މަޖިލީހުގެ މުޅިއްމަދަނީ އެ އަށް ޖަވާބުދާރީ ގަސްތުކަށްދަނީ، ރިމަންޓަ އަށް ތަޅުމުގައި ޙިފާޒަތްކުރާ ރިމަންޓުގެ ހިސާބު އެއީ. ރިޕޯޓުތަކަށް ގޮވައި ނުކުތީން. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ދުރު މުދާސިފަތުގެ ހަމައެކަނިއަށް ގޮތުގެ ބާރު ދުރު. ކަރަންޓު ވީ. އަޅުގަނޑަށް މިތަޅުމުގެ ފިރިހެނާ ކުރިކަމާ ހުރިއްޔާ. ކޮންމެ ގޮތެއްގެ ސިފައިން އެކުށްތެރިވެއްޖެއްޔާ ހުރަސް އެޅިގެން ވަރަށް ފަސޭހަ އެބަ. އެހެންވީމާ މި ތަޅުމުގެ ފިރިހެނާ ހަމައެކަނި ކުރިއަށް ހުރޭ. އެފަރާތުގެ ފިރިހެނާ އަހާ އާސަ ބިޔަ ރިމަންޓަ ބޭނުންވާއިރު މަސައްކަތް ހުށަހަޅާން ވާހަކަ ބާރުތަކަށް އެމުއްދަތެއް ކުރިއަށްދާއިރު ކުޑަކުރަނީ، އެބަޔަކު ސިފައިން ކާރިސާ ކުރިއަށް ގެންދިޔައިރު. ސީރިޔަސް އެއް ގޮތަކަށް ހަމަވާ ކަނޑަލާފައިވަނިކޮށް. އަޅުގަނޑުމެން މި ރިޕޯޓުގެ ބޭނުންކުރަން ހުއްޓާ ކަމަށް ވެސް ގޮތެއް ހުށަހެޅި ގޮތުގެ ބިނާކުރަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުދާދަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރު އަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުން ބަޔަށް ނުން. ދިރާސާގެ މިކަހަލަ ކޮންފަރެންސްތައް ހަދައިގެން އުޅޭ މިހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރުކޮށް ޖާގަދާފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރިޕޯޓުގެ ގުދުރަތީ ފިނިޕަސޭހަ ބޭނުން ނުކުރެވިފައި މަހާސިނާ ފަހަރަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތިބޭއަށް ޚުދީގެ ބައެއް އެބަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރުތޯ ހަމަޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އާދެ، ވަގުތުކޮޅު ވެސް ކުރަމުންއައިކަމުން އަޅުގަނޑު އެބަޖެހޭ ހުއްޓާލަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ދައްކަން ބޭނުން ފާހަގަކޮށް ވަރަށް ކުޑަ ވަގުތެއް ބަހަން ރިޔާސީ ކުރުކޮށް ނުލާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަހަރު އަލުގައި ދާލެ ޖުމްލައިގައި ހަރަކާތް އެއް އެހެން ބަލަ އާދޭހު. އެހެންނަމަ އަހަރު އެހެރަށް ކާނާއެއްގަލާ އަހަރުގެ ދެރައަހަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކާނާއެއްގަލާ ގަލައިސާގެ ދެރައިން އެކަނި ފާސް އެއް ވެސް ކާނާމީހާ ކުރިމަތިވާން ކަމެއް ނުން. އަޅުގަނޑުމެން މާލިއްޔަތު އެކަހަކަށް ބާރު އަދަދުގެން ވެސް ނުވާނެ. މަ އަށްދުން ހުރިހާ ފާހަގަކުރަން މިޝަނުގައި ހިފަހައްޓާ، މިޝަނުގެ ބޭފުޅުންގެ ގެނެސްދީ، މިޝަނުގައި ދާއިރާ މިހުރިހާ ކާމިޔާބު ހާސިލްކުރިގެން އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭކަށް ނުކުރެވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަހަރު އަހަރެއް ދާއި

މީހުންނާއި ދޮޅެތި މީހުންނާއި ޢިލްމުވެރިންނާއި ބިމުގެ ޖަގަހާއި ކުރިއެރުމުގެ ވަސީލަތްތަކަށް ފުރުޞަތުތަކެއް އޮތް ތަނެއް. އެހެންވީމާ، އަހަރުމެން ކުރިއަށްގެންދާ މިޒަމާނުގެ އަޅުގަނޑުމެން ގުޅުންހުރި ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ ދޭން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އަބަދުވެސް މިކަމުގައި އެއް ފިކުރެއްގައި ހުރީ. އަޅުގަނޑު އަބަދުވެސް ގަބޫލުކުރަނީ މިކަމުގައި އެއް ފިކުރު ހުރުމަށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އަބަދުވެސް މުޅި ރައްޔިތުންގެ ވާހަކަ ދައްކަން ވެސް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އުޅޭނީ އަބަދުވެސް އަމާޒުތައް ޙާޞިލުކުރުމަށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އުޅޭގޮތް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ މިހާރުވެސް ގަބޫލުކުރަނީ ދިރާސާކުރުމަށް ކުރިއަށް މިކަމާއި ގުޅޭ ފިކުރުތަކާ މިއަދު ގެނައުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިލާ ނުދާނެ. އެހެންމެ ނޫނީ ހުރި ހުރިހާ ރާއްޖެއަކީ ނުހަނު ކުރިއެރުމެއް ނުލިބޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަ ވަކިވެގެން ދިޔަ ދެރަފަރާތްތަކުން ފުރުޞަތު އެހެން ހަމައެކަނި ދަރަނިވެރިކަމުން އަބަދުވެސް ވެސް ބަޔަކަށް އަދި ވަރަށް ގިނަ ފިކުރުތަކެއް ނުވާނެ. އެކަމަކު ބޭނުން އެއް ތަކުރާރުކޮށް ދިރާސާކުރާ ރާއްޖޭގެ ކަންތައްތައް ދެކޭ ތަރައްގީގެ އުސޫލުތަކެއް އަދި އެ ކަމަށް ވާހަކަ ދައްކާ. ހަމަ އެކަމާ ނުބެލުމަކީ މިއީ ބަޔަކު ބަޣާވާތުގެ ހަމަ ހަމަވުމުގެ ދިރާސާކުރާ ދުވަހުގެ އެއް ރަށެއް ދިޔަ. މި ކަމާގުޅޭ އަޅުގަނޑު ގަބޫލު. ދަރަނިވެރިކަމުން އެކަށީގެން އެކަން ހުރި އެއް ހުރިހާކަމަކީ، މިއީ ކަމާބެހޭ އެކަށީގެން ހުރި ހަމައެކަނި ބޭނުން. ދިރާސާކުރާ ގޮތް ވެސް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓުތަކާ ވަކިން ކުރެވޭ ކަމަށް މިއަދު އަޅުގަނޑު ކޮށްފައިވާ ހަމަ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ޚާއްޞަގޮތެއްގައި ދިރާސާކުރަނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ގަވާއިދުގެ ތަޢާރަފާއި ދެކެވި ރާއްޖެ ސަރުކާރުތަކުގެ އަހަރުތައް ބޭރުވެރިކަމުގެ ބިނާކުރާ ޤައުމުގެ ޢިއްޒަތްތެރި ބޭފުޅުންނާ މި ގަވާއިދު އަޅުގަނޑުމެން ހިނގަނީ ވެއްޓިފައިވާ އަހަރު ތަކުރާރު މީހުން ވާނީ އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން ދިޔުމަކީ. ސިޔާސީ ފުށުއަރާ ކަމެއް ދެއްތޯ. ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތިން މުވާޒަފުންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ވަކިކަމަށް ގަބޫލުކުރެވެނީ. ހުށަހެޅި އެ ރިޕޯޓު ހުރި ދުވަސްވަރު ކަމުގައި ބޮޑު ހުރިހާ ކަމަކީ. އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންވޭ. ޚާއްޞަ ބިލެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތިލާ ނިޒާމުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަޒީފާގެ ދަޢުވާ ތަޢާރަފު އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތްހަމަޖެހޭ ވާހަކަތައް ދަޢުވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންނަށް ފިލުވައިދީ މިކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށްއޮތް ދުވަސް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މިއަދަކީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަހަރުގައި ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ފުރަތަމައިގައި ޖަލްސާގެ ކުރީގެ ކަމެއް ކުރާ މަޖިލީހެއް ކުރިން ބޭނުމެއް ނުވާ ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެން ގެނައުމަށް ފަހު ބިލަށް ކުރެވިފައިވާ ފާސްކުރެވުނު ބޭފުޅުން. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އިތުރަށް ދެކޭ ވަކިފަރާތްތަކަކަށް ބަހާލަން ޖަވާބު ދިނުން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އާއި ކުރިއަށްދާ ދިފާޢީ ބާރުތަކުގެ ހަރުދަނާ ބައްލަވާ

ވެސް ބޭނުންވާނެ އެއްޗެކެވެ. އެގޮތުގެމަތިން މިދިޔަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް ހިމަނައިދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު މަޝްރޫޢުތަކުން ދަންނަވާލައިވެސް ކުޑަހުވަދޫގެ ބަނދަރުގެ ބޮޑު މަސައްކަތައި، ކުޑަހުވަދޫ އަށް ފެނުގެ ބަހުރިމުން ހަރުގެތަކާއިމެދު، މާލެއިން ދުވަހުން ބަނދަރުގެ ފަހަރު. އެއީ އެއަހަރަކަށް އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ކުރިމަތިކުރީ ދުނުނުވ ވަރަށް. ބައިސްކޮޅުގެ މިހާރުއެއް ވީދުވަހުވެސް ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ނުވާތީ މިކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން ސަމާލުކަމާއި ތަކުރާރުކޮށް މިކަން ކުރަން އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ. ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި ނުބައި ކަންތައްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން މިހިސާބުން ބަނދަރުގެ ހުރި ދަތި ބޭރުކުރަމުން ކުރިއަށްގެންދިޔައީ. ކުޑަހުވަދޫ އާއި ބަނދަރު ހުޅުވައިދިނުމަށް ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިދިނުމަށް.

ބަނދަރުގެ ދަތިކަން އޮތް ބައި. އެކަމަށް މި މަސައްކަތުގައި އަޅުގަނޑު އެދިކަމަށް ބަނދަރުގެ ސަރަޙައްދުގެ ބަނދަރު ބައި ބޭނުން ކޮޅުމަތީ 15 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމަނައިދެއްވާފައި ވަނީ އެކަމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. ހަމަ އެއާއެކު ކުޑަ ހުވަދޫގައި އެރަށުގެ އަތޮޅު ވަރަކަ ވެސް ދުވާވެ. ބަޖެޓުގެ އެއަރޕޯޓް ވައިގެ ބަނދަރު މަސައްކަތްތަކުން އެއްވެސް މިންވަރެއް ހުރިހާ ރަށުގައި ނިމިފައި އަޅުގަނޑު އެކަމާ ހިތާމަކުރަން. ހަމަ

އެއާއި ގުޅިގެން ކުޑަހުވަދޫ އަދި ވަރަށް މަސައްކަތްތަކާއި ބަނޑާރުކަން އަޅުގަނޑުމެން ހިފާނީ މިހާރު ދިވެހި ބައްލަވާގެ ކުރިން ބަޔަކު ވެސް ގޮވާލާފައިވަނީ. އަޅުގަނޑު އެ މަސައްކަތުގައި ހުރި ބަދަލުތަކުން ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ވަޒީފާގެ ތަފާތުތައް ކުރިން. އަޅުގަނޑު އެމަސައްކަތް ގެނެސްދިނުމުގެ ވެސް ސަރުކާރަށް ވެސް މިއަދު އާދޭސް ކުރަމުން ބިލު ވަރަށް ފަސޭހަކަމާއި ކުރިއަށްގެންދިޔަ ހަވާލާދޭ އެޅުގަނޑުމެން ވެސް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އާދޭ މިސާލުއްގެ ގެމިން

ޕްރޮޖެކްޓް ފަދަ ބަރަބަރު ވެސް ހަމަން އެކަށީގެންވާ އެއްވެސް ބަހުއް އެ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ތަރައްގީ ނިޒާމާ އެ ބަޔަ ޕްރޮޖެކްޓްގެ ފަރާތަކުން ފެށުނު ދިހައި. މިކަހަލަކަމަކީ އެކުއްއެކީ ކުންފުނިތައް ސަރުކާރަށް ފާސްކަމުގައި އެކު ދަތިތަކާ ބަޔަކު ވެސް ކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ވަކި ބަޖެޓުގައި ބޭނުން. އެކުންނިމަ، ތަރައްގީގެ ކުންފުނިތަކާ އަޅުގަނޑު ގަވާއިދު ހިތް އެއީ ވިހި ވިޔަފާރި މިންވަރަކުން އަމާޒުކޮށްފައި ކުންކުން ކުރުވާން އެކުއްވާދު ނިއުސް. މި ބަޖެޓުގައި ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ބާރުން ބަލައިލާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަފާސްހިސާބު ހުރި އެއްޗިހިކާގެ ތަރައްގީގައި ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ތަފާސްހިސާބު ނޫނީ ވަރަށް ގިނަ ކުންފުނިތައް އެބަހުރި. ހަމައެއާއެކު ކުރިއަށް ދުވަސް ނުހަމަޖެހުމުގެ ފަހިކަމެއް ވެސް ފަށައިގެން ހުސްވެފައި ހުރި މަސައްކަތް ވެފައި. މިކުންކުން ވެސް އަޅުގަނޑު ގެންދަވާ ކުންފުނިވެސް ކަހަލަ ބަޖެޓުގެ ތަރައިން އެކުންކުން ހިލޭގެން ދޭން ކަމަށް. ހަމަ އެގޮތުން މާލެއިން ދުވަހުގެ އަޅު ބަނދަރުގެ ދަތިކަން އެބަ ބޮޑު ކުރެއް. އަދި ހަމަ އެއާއެކު ނުރަވާގެ ސިޔާމަން ވެސް ބޮޑުފުރިމާ ކުރެއް. ކުރު ގިނަދުވަހުގެ މަސައްކަތް ވެސް އެބަ ބޮޑު. އަދި ބިލުގެ މަސައްކަތް

ވެސް އެބަ ބޮޑު. މި ކުންކަމަކީ އަޅުގަނޑު ގޮވާލަމުން ކުރެވޭ ސަރުކާރަކުން ވެސް ކުރެވޭ އަހަރަކަށް ވެސް ވަކި ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި ކުރިއެރުވުމަށް ކުންފުނިތަކާ. ޔޫނިޓް އަސާސީގައި ކުރެވޭ ބަޔަކަށް ވެސް ކުރެނިޓް އާސާސީ ބަޖެޓުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ނުރަނގަޅުތަކެވެ. އެކުންނިމައިވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން އެ ޕްރޮޖެކްޓް ކުރުމަން ނުރާކިކަ

އަޅުގަނޑުވެސް ހަމަ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އަދި ދާއިރާ އެއް ތަމްސީލުކުރާ މެމްބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ވެސް ހިތާމަކުރަން. މި ބަޖެޓުގައި މިފަހަރު އަޅުގަނޑު ހިމެނޭ ދާއިރާގައި ކުޅުދުއްފުށީ އާއި މީދޫގެ ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ފުރަތަމައި އިތުރު އެއްވެސް ރަހަކަން އެއްވެސް އެއްޗެއް ހިމެނިފައި ނުވުމީ އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު ތަކުރާރުކޮށް އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ފަސޭހަކޮށްދިނުމުގައި ދަނޑުވެރިކަމާއި ވާނެ ވާނީ ރައްޔިތުން ކުރެވުނު އަށް ބަދަލުކުރުމަށްޓަކައި އެކަން ކުރެވިފައި ބާރުވެރިކުރުމުގެ ތެރެއިން ކުރަން ނަގައިގެން ދިނުމަށް ކުރެވިފައި ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށްދާނެ. ސަރުކާރު އެއް ވަރު ފަހުން ފަހު އަޅުގަނޑުމެންނަށް 6 އަހަރު ފުރިހަމަ ކުރެވޭ. އިއްޔެ އަދި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ ދުވަސްވަނީ ފާހަގަކުރި ދުވަސް. 6 އަހަރުވެގެން ދިޔައިރުގައި ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ހާލަތުގައި ބަދަލު އެއްވެސް ބަދަލެއް ނުހުރި ކަމަށް ވެސް ނުވި އަދި ސިޔާސީ ބަދަލުތަކުން ވެސް އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ވެސް އެއާ ވަސީލަތް ނުވި ބަޔަކަށް ވަރަށް ދަތި ހާލަތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ދިރިއުޅުމަށް އަބަދު. މި އަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ހިނގާ 6 އަހަރު ދުވަސްވީއިރު ކުރެވިފައިވާ އެއް ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތުގެ ބަދަލުތަކަށް ނަޒަރުކޮށްލާއިރު. އެހެންނަމަވެސް ހިތާމަ އަދި އެއީ އެއްވެސް ކަމަކަށް ބަދަލެއް ނުއައީ ކަމެއް ނެތް. މިހާރު މި ބަޖެޓުގެ އެކި ރަށްރަށުގެ ކަންކަން ހިނގަމުން ދިޔައިރު އަޅުގަނޑު ދާއިރާއާ އާ ދުވަސް ވެސް އަޅުގަނޑު އަށް ވާހަކަ ދައްކާނެ ފުރުސަތެއް ނެތް ނަމަވެސް އަޅުގަނޑު އަށް ވެސް އަ ބަޖެޓު ވާނުވާ ރާއްޖެއަށް ނުވާ ބަހެއް ހުރި ގޮތެއް އެކަން ނޭނގޭ ކަމަށް ވެސް ވިސްނުން ހުރި. އޭގެ ސަރުކާރުން ޢިނާޔަތް ފޯރުކޮށްދޭ ކަންކަމަށް ވެސް ބޭނުންވާ ބަޖެޓު. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑު ވަކިކުރެވިފައި ދަންނަވަން މި ކުރެވިފައި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން މިކަންކަން ކުރެވިދާނެ އިސްލާމް. ހަމަ އެއާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ އަޅުގަނޑުގެ އަތޮޅުގެ އަށް ރަށް ފަޅުތެރޭގެ ތަރައްޤީގެ ބަޔަކަށް ބަލައިލާއިރު ވެސް މީދޫ އަދި ބަނދަރުގެ ދަތިތަކަށް އާދޭ ބޭނުން. މީދޫގެ ބަނދަރު ގުޅުވައިދޭ 15 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނިފައިވާކަމަށް އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުގެ ޝުކުރުވެރިކަމާއި ފާހަގަކުރަން ފަރާތުން ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު ބަނދަރު ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ހިންގުމަށްޓަކައި ކުރީ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް 4 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނިފައި ނުވާކަމާ. އެކަމަކު ދޭ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ނޫން. ހަމަ އެއާއެކު ގުޅުވައިދިނުމަކީ ވެސް ނުކުރެވިގެން ޝުކުރު ދަންނަވާ އަދި ބޭނުން ކުރެވޭ. އެހެން އެއްވެސް ކަމެއް ވެސް ހިމެނިފައިނުވާތީ ކުރިމަތިވެފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ދަތިން އެކަން ވެސް ކުރިއަށްދަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އަދި ހަމަ އެހާއިރުގެ ޖިންސީ ދައް ބަޖެޓުގެ ދަށުން ވާ ބޭ ބައިތަކަށް. އެ ބަރަހައި ވެސް ބަޖެޓުގެ ދަށުން ޖަލްސާތަކުގެ ގޮތުން ކުރެވިފައިވާ އަތުން ކުރިއަށްދާނެ އަޅުގަނޑު ވިސްނާލާ ގޮތުގައި ކުރެވިފައިވާ ވެސް ކުރިއަށްދާނެ ކަމެއްކަމުގައި ދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ބޭރުގެ ކަންކަމާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ހުރިހާ ޚިދުމަތްތަކަކީ ވެސް ބޭނުންވާ ކަންކަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ރަށުގެ ރަށްރަށަށް ކުރެވޭ އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ދިވެހި ޚިދުމަތްތަކަކީ ހަމަ އެއް ބޭއް ކޮށްލާ އަޅުގަނޑު ވެސް

ގަބޫލުކުރަން ބޮޑެތި ރަށްރަށަކަށް ބޮޑުކޮށް. އެކަމަކު، ބޮޑެތި ރަށްރަށަކަށް ބޮޑުވާ ފަދައިން ކުދި ރަށްރަށަކަށް ކުދިކޮށް ވެސް ދީފިނަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ޝަކުވާ ކުޑަވާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ކުޑަ އަތޮޅެއް ކަމަކު މިކަންކަން ކޮންމެވެސް...

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް ވާހަކަދައްކަވަން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް މި މަޖިލީހުގައި ބަޖެޓް ބެލި ގޮތުން މި ފުރުޞަތުގައި އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން ނިންމީ ބަޖެޓް ކަރުދާހުގައި މަސައްކަތްކުރެއްވި ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމުން މަސައްކަތްކުރެއްވި ކަރުދާހުގައި ހިމެނޭ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ބައެއް ވާހަކަތަކެއް މި ފުރުޞަތުގައި ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވޭ. އާދެ، ބައެއް ބަދަލުތައް ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުސްތަފާ ވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ އަދި އަޅުގަނޑުގެ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި އެކު ހުށަހެޅިގެން ދިޔައީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ވެސް އެދި ރައްޔިތުން ވެސް ހަމަ ވެސް ދެރަކަމާ ބެހޭ ދާއިރާގެ ކަންކަން ކުރިއަށް ދިއުމުގައި ވެސް ރައްޔިތުންގެ ކަންކަމަށް ވެސް ޚާއްޞަ ކޮށް ރައްޔިތުންނަށް ކަމާއެކު ދާއިރާއިން ދައުލަތުން ސަރުކާރުން ބޭނުން ވެސް ކޮށްދޭ ރައްޔިތުންނަށް ދޭ ހިދުމަތްތައް ތަރައްޤީކުރުމަށް ގެނެސްދިނުމަށް ފަހި ގެންދަނީ. އަދި މި އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތަކާ ވެސް ރައްޔިތުންގެ މުސާރަ ދަރަޖަ ބޭނުން ޑޮލަރު ރާއްޖެއަށް ހަމަ ތަރައްޤީގެ އަދި ތަރައްޤީގެ ގޮތުން ތަނަވަސްކަން ގެނެސްދީ ވެސް ދާއިރާގެ ހުރިހާ ރަށެއްގެ ރައްޔިތުން ހެޔޮ އެދެމުން ގެންދަމުންދާ ދެވަނަ ފަރާތަކީ ސަރުކާރުން. ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންނަށް ބަހާ ބަޖެޓް ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ދާއިރާ ފަދަ، ސްކޫލް ބިނާކުރާ ގެފާ ބޭނުންތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭ ވަސީލަތްތައް ބަޖެޓް ޚަރަދުކުރެވޭ ގޮތުގެ މަސައްކަތް ބަޖެޓުގައި އަދި ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ދާ އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓްކޮށްދޭ ދިރިއުޅުމުގެ ކުޅަދާނަކަން އިތުރުކުރުމަށް ދަޢުވާއެއް ކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންނަށް ދިނުމުގެ ކަންކަން ފަހި ކުރިއަށް ގެންދާނެ. ރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަސީލަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ތަރައްޤީ ދާއިރާގެ ކަމުގެ ތެރޭގައި ބަލައި ހޯދައިދޭ އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާ ކަމުގައި ވެސް ޝުކުރު ރައްޔިތުންނަށް ދޭ ކުރިއެރުމެއް ކަމާއެކު ދައުލަތުން ދިރިއުޅުމުގެ ޚިދުމަތްތައް މި ފުރުޞަތުގައި ކަމަށް ބަޖެޓް ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް ދިރިއުޅުމުގެ ކަންކަމުގައި ގިނަ ބަޖެޓް ދާއިރާ ވެސް. ދަރިވަރުންނަށް ރައްޔިތުންނަށް ޢިލްމީ ތަޢުލީމީ ދާއިރާއިން ސަރުކާރުން އައްޔަންކުރެވޭ މަސައްކަތް 100 ގޮތުން ދާއިރާގެ

ސަބްސިޑީ އެއް އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނާފައި އޮންނާނީ. ހަމަ ދަނޑުވެރިކަމަކީ ވެސް ރާއްޖޭގައި މުހިއްމު ސިނާޢަތެއް ކަމަށް ވާތީ ދަނޑުވެރިކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން 50 ހަކަށް މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ސަބްސިޑީ އެއް ކަނޑައަޅާފައި އޮންނާނަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އާދެ، އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމުން ދިޔައިރުގައި އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވިގެން ދިޔަ ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް ބަޖެޓް ހުށަހަޅާއިރުގައި ތަންތަނުގެ ތަނު އޮފީސްތަކުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅުން ގާތު އައްސަވައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ގެނަގަނެ ބަޖެޓް ސަރުކާރަށް. މީގެ ކުރިން ވެސް ކުރަމުން ދާ ކަމެއް އެއީ. އެހެންނަމަވެސް، މިފަހަރު އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނީ ތަންތަނުން ބަޖެޓް މައްސަލަތަކުގައި އެބައިމީހުންނަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް ހިނގަމުންދާ ސަރުކާރުން އެންމެ ފަހުން ބަޖެޓް ނިންމާލުމުގައި މިނިސްޓަރ އާއި އިދާރާގައި ހުށަހަޅައިދެއްވި ރިޕޯޓުތަކުގައި ނުހިމެނިފައި. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ފާހަގަކުރެވޭ އަދި ކައުންސިލުތަކަށް އުފުލާ ކައުންސިލުތަކުގެ މައްޗަށް އަތޮޅުތަކުގެ ބާރު އަދި އެބާރު ކައުންސިލްތަކާއި ހަވާލު ކައުންސިލުތަކުގެ މައްޗަށް އަމިއްލަ ހިންގުމުގެ ބާރު ދޫކުރުން ދާއިރުގައި އިތުރުންނަށް ވެސް ގުޅޭ ފަރާތްތަކާއި އަދި އެ މުއައްސަސާތަކުން ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ ހުރި ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބަޖެޓްގައި ސަރުކާރުން ބަޖެޓުގެ ހިސާބުތައް ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ފާސްކުރެވޭ ގޮތަށް އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓް ޚާއްޞަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަރުކަޒު ބަޖެޓްގެ ޤާނޫނުގައިވާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ވެސް ކައުންސިލްތަކުގެ ބާރު ކަނޑައަޅަން ޖެހޭ ހިސާބުތަކުގެ ތެރޭގައި 200 މިލިއަން ރުފިޔާ ކައުންސިލްތަކަށް އެކި ވަގުތުތަކުގައި ދޫކުރެވޭ ގޮތަށް ބަޖެޓުގެ މިފަދަ ހިދުމަތްތައް ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލްތަކުގެ އިދާރީ ކަންކަމުގެ ކައުންސިލްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަނީ އެ ކައުންސިލުތަކުގައި. މިކަން ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ދެން އަޅުގަނޑު ބަޖެޓް އިދާރީ ނުވަތަ ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލް މިގޮތުން ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ނުކުރާ ކައުންސިލްތަކުގެ ހިދުމަތް އެކި ސަރަހައްދުތަކުގައި ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގައި ޤާނޫނީ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގާ ކައުންސިލްތަކުގެ އިދާރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ދިވެހި ސަރުކާރުގެ މުސާރަ ދިނުމާއި ބެހޭގޮތުން ކައުންސިލްތަކުގެ ހަރަދު ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، ކައުންސިލްތަކުގެ ބަޖެޓް ކަނޑައަޅާ ކައުންސިލްތަކާ ހަވާލުކުރަން ނުޖެހޭ. ސަރުކާރުން ހަވާލުކުރި ކައުންސިލްތަކުގެ ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުތައް ބަލައި ދޭން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓް ކަނޑައަޅާ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމުން ގެންދަނީ ރައްޔިތުންނަށް ބަރޯސާވާ ހިދުމަތެއް ވެސް. ބަޖެޓް ރައްޔިތުންގެ ޚިދުމަތްތަކާ ކައުންސިލްތަކުގެ މަސައްކަތް ހަމަ ވަކި ގޮތަކަށް ރަނގަޅުކުރަން ފަށާ ހިސާބުގައި ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނީ ކައުންސިލްތަކުގެ ވެސް ކަމެއް ހިމަނާ ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައި އެ ފަދަ ކަންތައްތަކުގެ ހިސާބުން ހުށަހެޅޭ. އަދި ހަމަ އެއާއެކު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން

ބޭނުން ސަރުކާރު މުވައްޒަފުންގެ ސިވިލް ސަރވަންޓުންގެ މުސާރަ. މުސާރަ ނުދެވި އޮތް ބައި ވެސް އަދުވަސްވެސް ބަޖެޓް ކޮމިޓީ އިން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްކޮށް މިހާރު ކޯޓު މަރުޙަލާ ނިމޭ ގޮތްތަކާ މަހިން ސަރުކާރުން ކޮންޓްރެކްޓަރުން ކޮމިޝަން ވެސް އަދިން ބަޖެޓާ ހިފަހައްޓައިގެން ނަމަވެސް އެބައި މިހުންނަނީ ދުރުކުރަން ފަހިވާ އިނާޔަތްތަކާއި އެއްކިބާ ދޫކޮށް އިންޑިޔާގެ ވެސް ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ބަރާބަރު ހަމަޖެއްސުމެއްގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަށުގެ ދަރަނި މިހާރު ވެސް މުޅިއެކު ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން އަދާކުރަން ބޭނުންވާ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން އެހެން ބަޖެޓުގެ ބައިތައް ކުޑަކުރެވިއްޖެ. އެހެންކަމާ އެކު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ހަމަ އެހެން ދާއިރާތަކުގެ ޚަރަދުތައް ކުޑަކުރަން ޖެހިދާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ބަޖެޓް ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ހިމެނޭ. އަޅުގަނޑު މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި މިކަން ހިނގާ ދިޔަ ގޮތް އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. ސިޔާސީ ވިސްނުމުން އެއްކިބާވެ ތިބެ މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ދިޔައީ ވަރަށް ފުރިހަމަ އަށް. ކޮމިޓީގެ ރެކޮމެންޑޭޝަންސްގައި ހުށަހަޅާފައި އެވާ ހުރިހާ ކަންތައްތަކަކީ މައިގަނޑު ދެ ޕާޓީކަމުގައިވާ އެމް.ޑީ.ޕީ އާއި ޑީ.އާރް.ޕީގެ ތާއީދާ އެއްކޮށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކަންތައްތަކެއް. އެހެންކަމުން ރައްޔިތުންނަށް ދޭން ކަނޑައެޅިފައިވާ ހުރިހާ ޕޮލިސީތައް ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެސް ފުރިހަމަ ތާއީދާއެކު އެކަށީގެންވާ ބޭނުންވާ ބަޖެޓް ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަންތައްތަކެއް. ސަރުކާރުގެ ވިސްނުމަކީ މި ތިން އަހަރުތެރޭގައި ދައުލަތުގެ ޚަރަދުގައި އެއްވަރަކަށް އާމްދަނީ އެއް ދައުލަތަށް އިތުރުކޮށް ކައިރި މުސްތަޤުބަލްގެ ތެރޭގައި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ޑެފިސިޓް، ބަޖެޓަށް އެވާ ޑެފިސިޓް ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ހުރުން. ރާއްޖޭގެ ދަރަނީގެ ނިސްބަތް 8 ބިލިއަނަށް މިއަދު ވަނީ އަރާފައި. މުޅި ބަޖެޓުގެ 13.6% ދައްކަން މިޖެހެނީ ދަރަނި އަދާކުރުމަށް. މިއީ އެއްދުވަހަކުން އަރާފައި އޮތް ދަރަންޏެއް ނޫން. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުން އަބަދުވެސް ބަހައްޓަން ޖެހޭނީ ދަރަނި ކުޑަކުރުމާއި ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މި ޤައުމު ހުރީ. 2010 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓުގައި 12.77 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނިފައި ވީނަމަވެސް މި ސަރުކާރުން 2010 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު ޚަރަދުކުރެވިފައި ކަމަށް....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަލްސާގެ ކޯރަމް ގެއްލިއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުން) އާދެ، ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުން އެދެން.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2010 ވަނަ އަހަރަށް ފާސްކުރި ބަޖެޓަކީ 12.77 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓެއްކަމުގައި ވިޔަސް ސަރުކާރުން ޚަރަދުކުރެއްވީ ކުރީކަން ދައުލަތުން ދިޔަ އެންމެހާ އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން ދައުލަތުން މި ބަޖެޓް ވާނީ 11 ބިލިއަން ރުފިޔާ ދަށް ހަރަދުގެ ހިމެނޭ ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައި މިއަހަރު ނިމޭއިރުގައި ފާސްވެގެން ދާނީ. އެހެންކަމުން ގާތްގަނޑަކަށް 3 ބިލިއަން ރުފިޔާ މިއަހަރުގެ ބަޖެޓުން ވެސް ދަރަނިން އަނބުރާދެއްކުމަށްޓަކައި އެބަ ސަރުކާރަށް ލިބެންޖެހޭ. 2011 ވަނަ އަހަރު އަޅުގަނޑުމެން މި ފާސްކުރާ ބަޖެޓަކީ އުއްމީދީ ބަޖެޓެއް. މި ބަޖެޓުގެ ސަބަބުން ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކަށް ފައިދާ ކުރާނެކަމަށް ހީވޭ. ސަބްސިޑީތަކުގެ އިތުރުން އިޖުތިމާޢީ އެހީތެރިކަން. ހަމަ އެހެންމެ މިނޫން ކަންތައްތަކުގެ ބޭނުން ހިއްސާވާނެ. ސުނާމީގައި ގެއްލުނު ދިރިއުޅުމާ ފުރާޅުތަކުގެ ގެދޮރުގެ ބޮޑު ބައެއް އިމާރާތްކުރުވިގެން ދާން. އަދިވެސް ބަޖެޓް ހުރިހާ ދުވަހު ފެށި އަދިވެސް ފާހަގަކޮށްލާފައިވާން މި ބަޖެޓުން އެންމެ ބޮޑު އާމްދަނީ އެއް ހިއްސާ އަށް ލިބޭ ޖީޑީޕީގެ ދާއިރާގައި 28% ހިއްސާކުރާއިރު އަޅުގަނޑު ހިތަށް ދާއިރާގެ އެއްވެސް ޓޫރިސްޓް ރިސޯޓެއް ނުވުމުގެ ސަބަބުން ދަރުމަވަންތަ ލިބެންޖެހޭ އާމްދަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް އުނިވެފައިވާކަން. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް މިއަދު ވެސް ގޮވާލަން ވިޔަފާރިތަކުން ހުރި ފުރުޞަތުތައް މިހާރު ރިސޯޓުތަކުގެ ތެރެއިން ހުޅުވާލުމަށް ހދ.އަތޮޅުގައި ކައިރީ މުސްތަޤްބަލުގައި އެ ރަށްރަށް ތަރައްޤީކޮށް މަސައްކަތްކުރާނެ ފިޔަވަޅު ބޭރުގެ ކުންފުނިތަކުން އެކަން ކުރުވުމަށް ފަހިކޮށްދިނުމަށް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނެ ފައިދާ ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް މިކަން ރަނގަޅަށް ހިނގައިދާނެގޮތް. މި ބަޖެޓުން މަރުކަޒު ގެންގުޅޭ ގޮތުގައި ކުޅުދުއްފުށީގައި އަޅުގަނޑު ހިތަށް ދާއިރާ ކުޅުދުއްފުށީބަނދަރު ވެސް އެކަށީގެންވާ ބޮޑު އިސްކަމެއް ދެވިފައިވާން. އެގޮތުން ކުޅުދުއްފުށީގައި ކުރިއަށްދާ މަރުކަޒު ހުރި މަސައްކަތްތައް މި ބަޖެޓުން ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ތަސައްވަރުކުރަން. އެހެންކަމުން މި ބަޖެޓު ފުރިހަމައަށް ފާސްވެގެން ދިއުމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ބަޖެޓް ހުށަހެޅި ދުވަހު ހުށަހަޅުއްވި ފާހަގަކުރެއްވި ފަރުވާތަން މިނިސްޓަރ މަސްވެރިކަމަށް ކުޅުދުއްފުށިން އެންމެ ބޮޑު އާމްދަނީ އެއް ލިބެމުންދާ ހިއްސާ ކަމަށް ވާނީ 50 ފޫޓު ބޮޑުން މިއަދު ބަނދަރުގެ ހުއްދަ ލިބުމަކީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ އެދިއެދި ތިބި ކަންތައް. އެހެންވީމާ، މިކަމަށްޓަކައި ސަރުކާރު ބޭރުން ކުރިއެރުމާ މަސައްކަތްތަކާ ކަނޑައަޅާ އަޅުގަނޑު ކުރީގައި ހިނގަމުންދާ އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އަރުވަން. 2011 ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ސްކޫލްތަކުގެ ހުށަހެޅިފައިވާ ބަޖެޓަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި އަރުވާލަން ސޯޝަލްހައުސިންގ ބޭސްފަރުވާގެ މި ބަޖެޓުގައި އިތުރު އިޢުލާންކޮށް ވަނީ އެއްޗެއް އަދި ތަރައްގީކުރުމަށް އަދި ކުޅުދުއްފުށީގެ ބަނދަރުގެ ކަންތައްތަކުގައި އެކިފަރާތްތަކުން ކޮށްދީފައިވާ އެހީތެރިކަމަށް ވެސް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ހަމަ އެހެންމެ މި

ބަޖެޓް ފާސްވެގެން ދިއުމުން ރާއްޖޭގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ކުރަންހުރި ތަރައްޤީގެ ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިގެންދާނެ. އޭގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ އާންމު ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ރަނގަޅުވެ ރައްޔިތުން އަތްފޯރާހިސާބަން ތަކެތީގެ އަގު ތިރިވެ ރަނގަޅު މާހައުލެއް ބިނާވެގެންދާނެ. އެހެންކަމުން މި ބަޖެޓް ކޮމިޓީއިން ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް ފާސްވެގެން ދިޔުމަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޭނުންކަމެއް ކަމުގައި މިފުރުޞަތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ބަޖެޓް ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީގެ ޢިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކީގައި ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި ހަމަ ވަރަށް ހާއްސަކޮށް މި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު މާމިނގިލީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް މިކަމަށް ދެއްވި ސަމާލުކަމާއި އިސްކަންދިނުމާއި އެ [illegible] ޚާއްޞަ ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ، ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގެ ފުރު މަރުހަލާގައި އަޅުގަނޑު އެއްބައި ދަންނަވާލާއިރުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު އެއްބައި ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި ބަޖެޓުގައި ފޮނަދޫގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ އާދެ، ހައްދުންމަތީގެ ފޮނަދޫގެ ނަރުދާ ހިމެނިފައިވާ އެކަމާ އަޅުގަނޑު އުފާކުރަމޭ. ހަމަ އެއާއެކުގައި ފޮނަދޫ ސްކޫލުގެ 4 ކްލާސްރޫމް އިމާރާތެއް މި ބަޖެޓުން ފޮނަދޫ ހިމަނާ އެއްވެސް އަޅުގަނޑު ނުހަނު އުފާވެރިކަމާއި ފާހަގަކުރާ ކަމެއް ކަމުގައި ދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި އޮތް ގުދަނު އަށް އެއްވެސް ކަމެއް މި ބަޖެޓުގައި ފެންނަން ނެތީމަ އެކަމާ ދޮޅު ވަރަށް ބޭނުން ކަންބޮޑުވެ ހިތާމަކުރާ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވާލަން ބޭނުން. މިހެން މިދަންނަވާލަން ޖެހުނީ ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގެ ފުރަތަމަ މަރުހަލާގައި އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާއިރުގައި [illegible] ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] [illegible] ހޯދައިދިނުމަށްޓަކައި ބަޖެޓުން 125 ހަކަށް މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ބަޖެޓް ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީން ނިމިގެން ރިޕޯޓް ގެނައުމުން އެކަން ބަޖެޓުން ފޮނަދޫ ނުވި އެކަމާ [illegible] ގޮތުގައި [illegible] ބޭނުންވޭ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ވަރަށް [illegible] ބޭނުން، [illegible] ބަޖެޓް ވަރަށް ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްކުރުމެއްގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ތަރައްޤީ އަށް ބޭނުންވާ ވަރަށް މުހިއްމު ކަންތައްތަކެއް [illegible] އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ހަމަ އެއާއެކީގައި ބައެއް ކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް [illegible] މި [illegible] [illegible] 38 [illegible] 31 މިލިއަން ރުފިޔާ

އޮތުން ކަހަލަ ކަންތައްތައް މި ބަޖެޓުގައި ހުރިމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ޖެހެނީ އެއީ އެހާ ޙިއްސާދާރު ގޮތަކަށް ޖެހިލައި ހުރި އަދަދުތަކެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލެއް ނުކުރަމޭ. އާދެ، ދެން މިތާނގައި ބައެއް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އާދެ، ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ވަހީދު ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަމުން އަޅުގަނޑު އެ ޤާބިލުކަން ނިސްބަތުން ޕީ.އޭ އަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ފާޑުވިދާޅުވިމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އެ މަނިކުފާނަށް ރައްދުދިނުމުގެ ގޮތުން ދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީ އަދި އާދެ، ޕީ.އޭ އަދި ސިވިލް ވިސްނުމަކަށްވުރެ ބޮޑަށް އިޤްތިޞާދީ ވިސްނުމަކަށް ތަންދޫ ދޭތީ އެއް. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ ރައްޔިތުންގެ ޙާލަތުގައި މިއަދު އުފެދިފައި ހުރި ގިނަ ކަންތައްތައް އެންމެ އެކަށޭނަ ހައްލެއް ލިބޭނީ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުދުންތެރިކަން ލިބިގެން ކަމަށް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި އައްޑުއަތޮޅުގައި ސާކްސަމިޓް ބޭއްވުމަކަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮތް 231 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ވާހަކަ ދައްކަވަންޖެހުނީ ފަހަރެއްގައި ވެސް އައްޑުއަތޮޅުގައި ސާކް ސަމިޓު ބޭއްވުމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކޮޅެއް ނުހަދަން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ވެސް ރައްޔިތުންގެ އެކި ހިސާބުތަކުގައި އެކަހަލަ [illegible] [illegible] ބާއްވައިގެން އެމީހުންނަށް އިތުރު ތަރައްޤީ އާއި ކުރިއެރުން ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ކުރިމަގުގައި ވެސް ކަންތައްތައް ވެގެން ދިއުން. އަޅުގަނޑުމެން މިދައްކާ ވާހަކަ އަދި ސާކް ސަމިޓު ބޭއްވުމުގެ ނަމުގައި 231 މިލިއަން ރުފިޔާ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޅި [illegible] އަދި [illegible] ކުރަން ގޮތަކަށް ވަކިވަކި މަޝްރޫޢުތައް ކަނޑައެޅިގެން އެ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގޭނެ ރަނގަޅަށް ވެސް ބަޔާންކުރެވިގެން އެ 231 މިލިއަން ރުފިޔާ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިއްޖެއްޔާ އޭގެން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ކުރާ ފައިދާ އާއި މަންފާ މާ ބޮޑުވާނެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަމުން އަންނަ ވާހަކަ އަދި. އެއްގޮތަކަށް ވެސް މިކަހަލަ ކުރިއަށް ބަޖެޓުގައި އާދެ، ކުރިއަށް އޮންނަ އަހަރަށް [illegible] ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގައި [illegible] [illegible] ވަކި ބައެއް، ސިޔާސީ ގޮތުން ވަކި ބަޔަކަށް ތަރުޖަމާނުކުރާ ގޮތުން ނުވަތަ ވަކި [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] ވަކި [illegible] [illegible] ސަރުކާރު [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް، ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. ޕީ.އޭއަކުން އެއްގޮތަކަށް ވެސް އަދި އަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮތް 231 ރުފިޔާ ބަޖެޓުން އުނިކުރާކަން ބޭނުމެއް ނޫނޭ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ މި [illegible] އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ ވާހަކަ އަދި 231 މިލިއަން ރުފިޔާ ސާކް ސަމިޓަށް މި ނަމުގައި [illegible] އަދި ކުޑަ ފައިދާއަކަށްވުރެ ވަކި ކަންތައްތަކެއް ވަކި މަޝްރޫޢުތަކެއް ކަނޑައެޅިގެން [illegible] އެ ހިންގޭނެ [illegible] ރަނގަޅަށް ވެސް ބަޔާންކުރެވިގެން އެ މަޝްރޫޢުތަކަށް ވަކި އަދަދުތަކާއި ކަނޑައެޅިގެން މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިއްޖެއްޔާ މި 231 މިލިއަން ރުފިޔާ އިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ފައިދާ އާއި މަންފާ މާ ބޮޑުވާނެ. މިގޮތަށް 231 މިލިއަން ރުފިޔާ ވަކި ކަމަކަށް [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް ހިނގަމުންދާގޮތް ބަލާއިރު ތިބޭފުޅުންނަށް ވެސް [illegible] ހަމަ ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] ވަކި ޕްރޮޖެކްޓެއް

ހިންގުމަށްޓަކައި އެޑްވާންސްގެ ގޮތުގައި 21 ހަކަތް މިލިއަން ޑޮލަރު ވަކި ބޭފުޅުންނަށް ދެއްވަމުން ގެންދަވާ ވާހަކަ. އެކަހަލަ ގޮތްތަކަކަށް މި ފައިސާ ހަރަދުކުރެވެން ހިނގައްޖެއްޔާ ބަޖެޓުގައި އައުޓްއޮފްބަޖެޓަށް މީގެން ކުރާނެ މާ ބޮޑު ފައިދާ އެއް، މަސްލާ އެއް ނޯންނާނެ. އެހެންކަމުންނާއި އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރާއިގައި އަހަރުގެ ރައްޔިތުންގެ ދަރަނިވާފަހުން ބޭނުން ޕީ.އާ އިން ބޭނުންވަނީ ވަކި އަދުގެ އެއް ނޫން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްރަށަށް ވެސް އިމުދު ކުރިއެރުމާއި ތަރައްޤީ އަންނަނީ. އިގްތިސާދީ ގޮތުން ފުދުންތެރިކަން އިތުރުވާނެ. އެއީ އިގްތިސާދީ ފުދުންތެރިކަން އިތުރުވުމުން ސަރުކާރާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެއަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ކުރިއަރުވާފައި ތަރައްޤީ އެއް ވެސް ނުލިބޭނެ. އަދި ސިޔާސީ ހަމަޖެހުމެއް ވެސް ނުލިބޭނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސުވާލަކީ މަސައްކަތްކުރަން ގާއިމުވި ވެސް ނުކުތުމުން. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މިނިވަން ކަމާއި ދިމާއިޔާގައި ހިނގިގެންދިޔަ މި ގައުމުގައި ދިރި އެއް ވެސް ނުލިބޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ އަޅުގަނޑުމެން ޕީ.އާ އަށް ނިސްބަތްވާ ގޮތަށް ހުރިހާ ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތް އިތުރުކުރުމަށް ޓަކައި އ ވިޔަފާރި ވިޔަފާރިވެރިޔާ ހަދަ ކުންފުނިތަކުން ބަޖެޓު ހަރަދު އެމަނިކުފާނު ވިޔަފާރި ވިޔަފާރިވެރިން. އަޅުގަނޑުމެން ޕީ.އާ އިން މިހާރު އަދި އަދި މި ފައިސާ ދޫކުރަން ހަމަ ޖައްސަވާ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މި ހަރަކާތް އިސްލާހު ކޮށް މިނިވަން މަޤާމުގައި، ބެލި އަހަރުގެ ބިލްތަކާއި ރައްޔިތުންގެ ބަދަލަށް ހުރިހާ ކަންތައްތައް ކުރެވޭ ގޮތަކަށް އ މި ބަޖެޓުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ބަލައިގަތުމަށް ފީ.އާ ހަރަކާތެއް. މި ބަޖެޓުގެ މި މަޖިލީހުގައި ހުށަހެޅިގެން ދިޔާ ދިޔަ އިސްލާހުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަރަނިވާފަހު ހަމަ ވަރަށް ދިޔަ ބޭރުގެ ވަރަށް ދިޔަ ގޮތުގައި ވިސްނާ ޚިޔާލުތަކުގެ ވަރުދުމަށްޓަކައި ދިރިއުޅުން ރައްޔިތުންގެ ކުރިއަރާފައިވާ ތަރައްޤީގެއަށްޓަކައި، ދިރިއުޅުން ކަންކަމުގެ ކާބޯ އާއި މަންފާއަށްޓަކައި ހުރަސްއެޅުމާއި އިސްލާހުކުރުން. ޤާނޫނީ ގޮތުން ފުރިހަމަކުރަން ދަތިކަން ބޮޑުވެ ބޭނުންތައް ހަމަޖެހޭގޮތަށް އ ބޭނުން އިސްލާހަށް ހުށަހެޅިގެން ސީދާ ގޮތުން އެއަރ މި ބަޖެޓު ބަޖެޓު ކަރަންޓް ބަޖެޓުގައި ތަރައްޤީގެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް އެއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ އެއްވެސް ގޮތެއްގައި ޖަނަރަލް ގޮތުން ކުރާ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ދަރަނިތައް ޤަރުޟު ނަގާފައި. އެހެންނަމަވެސް، މިސާލަކަ އަޅުގަނޑު ދަރަނިވާފަހުން މިޒާނިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ޤަރުޟުނަގަނީ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުން ޚަރަދުކުރާ ބަޖެޓު މަޝްރޫޢުން ޚާއްސަވެގެން ދައުލަތާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ހަރަކާތް އަދި އިތުރު މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރާ ދިރުން ތަރައްޤީގެ އިގްތިސާދީ ފުދުންތެރިކަމަށް އިތުރު ކަންތައްތަކުގެ ހަރަކާތް އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީކުރަނީ ގާނޫނީ ދާއިރާން މިއުޅޭ އެކި ފަރާތް ދިރިއުޅުން ލިބޭނެ މަގުފަހިވެގެންދާނެކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މި ފުރުސަތުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން އަޅުގަނޑު ކުރިން ދަންނަވާލަން މިސާލަކަށް ހަތްދުންވަހީ ޤައުމުގެ ނަގުދުދަހާ އަދި 10 މިލިއަން ރުފިޔާ އެދީ ނަގުދަހާ ނިޒާމު ޒާހިރުކޮށްލަން. އެމްޑީޕީގައި އެހާ ބަރާ ހިސާބުގައި ތިބި އަޅުގަނޑުމެން ޤަރުޟުއްޗެއްގެ އަ ސަރުކާރު ނަގުދު އަދި މިއަދު އަހަރެއްގައި ވެސް ނިމިގެން ހިސާބުއަސް ކަމަކަށް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޤަރުޟުއްޗެއްގެ 10

މިލިޔަން ރުފިޔާ އިން ހަތަރު ފަސް ރަށެއްގެ ނަރުދަމާގެ މަސައްކަތްކޮށް ނިންމާލެވިދާނެ ކަމަށް. މީގައި ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ހުރި އެކަމަކު ގޮތަކަށް ބަލާނަކޮށްފައި. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ ކުރިއަށް އޮންނަ އަހަރަށް ނުވަތަ 2012 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުން ލަފާކުރައްވާ ބަޖެޓު ހުށަހެޅުއްވާއިރު މިއަށްވުރެ ތަންކޮޅެއް ތަފްސީލުކޮށް ބަޖެޓު ހުށަހެޅުއްވާ ރައްޔިތުންނަށް ވާނުވާ އެނގޭނެހެން ގޮތަކަށް މަޝްރޫޢުތައް ބަޖެޓުގައި ހިމަނުއްވައިދެއްވާނެ ކަމަށް. އާދެ، މިގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް މި ބަޖެޓު ފާސްކުރުމަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ އާއި އަދި ހުށަހެޅިފައި ހުރި ބައެއް އިސްލާހުތަކާއި އެކީގައި މި ބަޖެޓު ހުށަހަޅަން ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން ނިންމާލާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވަގުތު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު މަހްލޫފް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މާމިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް.

މާމިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑު މާ ގިނަ ވާހަކަ އެއް ދައްކާކަށް ނޫން. އާދެ، ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑު ކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތްތަކާ މާލިއްޔަތު ވާހަކަތަކެއް ދައްކާކަށް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް ޑިމޮކްރެސީއެއްގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ދާއިރު އެބަ ފުންނަރާގުދަން ސަރުކާރެއް ހިންގާ ބާރު އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހޭނެ ގޮތުގެ މައްޗަށް ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވާލަމުން އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑު ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް ކަމަށް ފެންނާތީވެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ކޮންމެހެން މާމިނގިލީ ދާއިރާ އަށް މާ ބޮޑު އެއްޗެހިތަކެއް މިގައި ބަޖެޓުގައި ކަނޑައެޅިފައި ނެތިގެން ނުވަތަ އެބާވަތުގެ ވާހަކަ އެއް ދައްކާކަށް ނޫނޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވާޖިބާއި އަޅުގަނޑުމެން އަދާކުރަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ހިތްވަރުގައި ބަހައްޓައިގެން، އެހެންނަމަވެސް ބަޖެޓެއް ހުށަހެޅުމުގައި އިއްޒަތްތެރި ބައެއް މެންބަރުން ވެސް އަދި ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާގައި ވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ފަދައިން މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އިން ނުވަތަ މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް މި ބަޖެޓު ތައްޔާރުކުރައްވާއިރު އެކަމަކު ފެންނަ ޕްރޮޖެކްޓުތައް އޮންނަ ބަޖެޓުގައި މުއައްސަސާތަކުގެ މުހިންމު ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، ސަރުކާރުން ބަޖެޓު ހުށަހަޅުއްވާއިރު ތަފްސީލުކޮށް އެނގެން އޮންނަ ގޮތަށް މި ބަދަލުތައް އަދި މުހިއްމު ކަމެއް ކަމާއި، އެކަމުގެ މައްޗަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ ވަގުތުތަކެއް ހޭދަކުރަންޖެހުނު. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓު

ހުށަހަޅުއްވާއިރު އަބަދު ވެސް ތަފްސީލުކުރަމުން، ކޮންމެ ފަރާތަކުން ގޮތަކުން ވެސް ކޮންމެ ކަމެއް އެއް ވެސް ދައުލަތުގެ ކޮންޓިންޖެންސީގައި އޮންނަ އެއްޗެއް ފިޔަވައި އެހެން ހުރިހާ އެއްޗެހީގެ ތަފްސީލުތައް މިގައި ހިމެނިގެން ދިއުމަކީ އެއީ ފެނުނު ސަރުކާރުން އަދި ބޮޑު ފެނިގެން ކަމެއް ބަލާ ކުރަން ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ހަނދާންކޮށްލަން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ، އަޅުގަނޑުގެ ހިތަށްއަރާފައިވާ ދެންނެވީން. ހަމަ އެހެން ބަޖެޓާއިބެހޭ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، އިޤްތިސާދުގެ ކުރިއަރަމުން ދާއިރު ބަޖެޓުގައި ޖެހިލުމެއް، އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އަސާސީ ބަޖެޓުތަކާއި ކަނޑައަޅާފައި ގެންގުޅުމުގެ ދޭއިރު ބޭނުންވޭތޯ ހިނގައިދާން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭ. އިޤްތިސާދީ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކުގައި އެ ފެންވަރުކަމުގައި އެ ގޮތަށް ނުގެނެވޭ ކަމަށް ވަނީ. އެހެންނަމަވެސް މިހާރު ހުށަހަޅާ ޖެހިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފައިސާއިންކޮށްދިނުމަކީ މި ދަނީ. ޓެކްސްގެ ނިޒާމު އިސްލާހުކުރުމާއި، އެންމެން އިންޓަރނޭޝަނަލް ނަމާ ޓެކްސްތަކާ މަދުކުރުމުގެ ވިސްނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޅިގައި ހުރިގެން ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި އެކަމާ އަޅުގަނޑު މަޖިލީހަށް ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނީ، އެހެންނަމަވެސް މިގައި އަސްލު ބަޔަކު ފަރުމާކުރެވިފައިވާ އެއް ކަމަށް މަސަރު ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓު ހުރަހަރުގެން އަންނަމުދާ މި ހިނދު އޮރިޔާ ގޮތުން، ސަރުކާރުން އެއް ހަރާ އިޝްތިހާރު އަދި ސަބްސިޑީ މިހާރު މިއޮންނަނީ 2010 ވަނަ އަހަރުގައި ހިނގާފައި ދިޔަ ޚަރަދުގައި މި އޮންނަނީ 1125 މިލިއަން. މިއަހަރު ރިވައިޒް ކުރި ބަޖެޓުގައި 1129 މިލިއަން ކަމަށްވާއިރު، މިއަންނަ އަހަރަށް އާދެ، މިހާރު މި ފާސްކުރި ބަޖެޓުން 1753 މިލިއަން ރުފިޔާ. އެހެންގޮތަކުން ދަންނަވާނަމަ 1.7 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މިދައްކަނީ. މިއީ ހޯދިދީ ސުން ތަނަވަސް ސިޔާސަތުތަކާއި ކުރިއަށްދާ ތަރައްޤީއާއި ކުރެވޭގޮތް ވެން ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. މިގެ ނަތީޖާއަކީ ވާނީ މިހާބޮޑު ފައިސާ މިދަންނަވާ ކަމަކީ ގޮތުގެމަތިން ބައިން ދިމާވެއްޖެއްޔާ ހަމަޖެހިގެން މަސައްކަތްތަކުގެން އެޗް ދޫކޮށް ކަޑައް ސަރުކާރުން ދިރާސާ ވާ ގޮތަށް ބޮޑުވާ ޒަމާނުގެ އިމާރާތްކޮށްފައި އައިސްދިޔަ ބަޖެޓުތަކުން ދިރުން ޖެހެނީ ދޭން ސޯޝަލް ޕްރޮޓެކްޝަން ސިސްޓަމްގެ ބޮޑުކަން. އެއީ ބާވަތާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން މިގެންދާ ގޮތަކީ. އެހެންކަމަށްވާއިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލެވޭނީ އެއްކަލަ ނުވެ. އަޅުގަނޑުމެން ހާއްސަކޮށް އެހީތެރި ރަނގަޅު ގޮތަށް ވުމުން ސަރުކާރުން އެއީ ހާ އިސްލާހު އަދި ސަބްސިޑީ އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ އެވަރަކަށް. 1.7 ބިލިއަން ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކަށް ދަންނަވާ ވަނީ 1753 މިލިއަން ރުފިޔާ އެކަމަށް ކަނޑައެޅިފައި ހޯދައި އިސްލާހުކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ތަބާވާން ސަރުކާރުން ނެތިގެން އިޝްތިހާރު މިގޮތުގައި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ވަނީ މުޅިއަކު 30 މިލިއަން ރުފިޔާ. ދެން ބާކީ އަދި މިދަންނަވި ގޮތުން ބާކީވާ އޮފީސްތަކަށް ވެގެންދިއުމަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ވަރަށް ހިތާމަ ހުރި ކަމެކޭ. މަސައްކަތްތައް ނިކަމެތި ބަލާކަން އެއްކޮށް ފެށުމުން އަޅުގަނޑު ހުރަސްއަޅައިގެން ނޫން. އެހެންނަމަވެސް ޒާއިދު އިޤްތިސާދީ މާ ނަތީޖާ ޒަމާނީ ބިލްސް އޮތް ޗެލެންޖަށް އަދި ޖީއެސްޓީ ބަޖެޓާ އޮފީހުގެން ދާއިރު ޤައުމުގައި އެހެންވެސް މީހާ އެހެންވެސް ޓުއަރިޒަމްގެ މަރުކަޒު

އަޅުގަނޑުމެން ބަޔާނުގައި ރާއްޖޭގެ 3 ލައްކަ 30 ހާސް މީހުންގެ ތެރެއިން 3 ލައްކަ މީހުންގެ ބައެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގައިވާ ވާޖިބެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަދި އެހެންމެ ދިރިއުޅުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާޖިބުވާ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ބައްލަވާލައްވާ ބަޖެޓުގެ މި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރަސްއެޅިފައިވާ ހުރަސްތަކަކީ ބަލައިލާއިރު އަޅުގަނޑު ދެން ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މަޝްރޫޢުތައް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ އާއި އަދި އެންމެންވެސް އެހެން ހަރަދުތައް ކަނޑައެޅިފައި ވާ ގޮތަކަށް ބަލައިލާއިރު އެ ދަތިވެފައި އެނގޭން އޮތުމާ އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ވެސް އެ ސަރުކާރުތަކަށް ކަންތައްތައް ކުރެވުން، ސަޕޯޓުތައް ކުރީގެ މިނިސްޓަރު އިން ވަރަށް ހަރުގަނޑު ވަރަށް ސާފުކޮށް އިދާރާ ދެންނެވުން ސަރުކާރުގެ މަޝްރޫޢުތަކުން ފުރުސަތު ދީން ކަމެއް. އެކަން ވަރަށް ބޮޑު އެއްބަސް ހަމަވެގެން ދީން ހިއްސާކުރުމުން. އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެނގޭ ހުރިހާ ދިމާއެއްގައި، އެއް ފަހަރާ ހުރިހާ ތަރައްޤީތަކުގައި މަސައްކަތްތައް އަދި ކަންތައްތަކެއް ވެސް ނުކުރެވޭނެ. އެކަމަކު އެއާއި ވެސް އެކިކަމުގައި ގެ ފިސްކަލް ބަޖެޓު ބޮޑުވަމުން މި އަންނަނީ. ކޮންމެ އަހަރަކު ހަމަ 4.5 ބިލިއަނުން 6 ބިލިއަނުން އަރައަރައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަންނަ ދަން މިފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ހިސާބަށް ދާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރިން އެކްސްޕެކްޓޭޝަން، އާދެ، ރިޒާވްގައި ހުރި މިންވަރު ފައިސާ ވީބާ އަދަދު އިމްޕޯޓުކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ ދުވަހު، ރިވިއު ހުރިހާ ދުވަސްތަކެއް ދިއުމުގެ އެ ފުރިހަމަކަމީ އެއީ ވަރަށް ގޮތުގައި އޮތް ކަމެއް. އެ ފުރިހަމަކަމާއި ގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކުރިމަތިލާންޖެހޭ އަނެއްކާ ވެސް އިންފްލޭޝަން މައްސަލަ ގޮސް މިކަމުގެ ސަބަބުން ފިބާ ނަމްބަރު ރިބިގެން ދިޔައީ މުޅި ޤައުމުގެ މަސްވެރިކަމަށް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިއެރުމަށް އޮތް ހުރަހެއް ކަމަށް ނުވާން މިންވަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަރަދުތައް ކުރެވޭނީ އަޅުގަނޑުމެން ހިފެހެއްޓިގެން ކަމަކަށް ގެންގުޅެވޭނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ބައްޓަންކޮށްގެން ގެންދަވާން ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންދާނީ. އަޅުގަނޑުމެން އެއްފަހަރާ ދުއްވައިގަންނަން ބޭނުންވާ ކުޑަ މޮޅު ކުއްޖަކު ދުއްވާ އެއް ނުހިނގާނެ. ފުރަތަމަ ފުރޮޅިގަންނާނީ. ދެން އެގޭ ފެށުން ހިނގާނީ. ކޮޅަށް ހުޅުވޭނީ. ދެން އެގޭ ފުރުން މަގުމަތިން ސާބިތުވެފައި. އެހެންވީމާ، މަސްޖިދުޖެ ޖާގަފުޅެއްގައި ވިރިކަން ކުރަމުން މި ބާރުކަން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ އާދަމާގެ މުސްތަޤުބަލަށް. ވާރުވެރިކަމުން ވެރި ޤައުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަމާންކަމުގެ މަސައްކަތާ ވިސްނައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީ. މަނިކުފާނު އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުސަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވާލަމުން މި ބަޖެޓުން ވެސް މާތްالله އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޤައުމަށް ފައިދާހުރި ކަންތައްތަކެއް މިންވަރުކުރައްވާން އެދި ދުޢާކުރަމުން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިންމާލަމި. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޖެހިގެން ވެސް މިކަހަލަ މަސައްކަތްތަކުގައި މާތްالله ބަރަކާތް ލައްވާން އެދި އަޅުގަނޑުމެން ދެއްވާތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހެޔޮ ވިސްނުން

ދެއްވުމަށް އެދި ދުޢާ ކުރަމުން. އެއްގޮތަކަށް ވެސް ބަޖެޓާ ފާސްކޮށްދޭން އެއްޗެއްކަން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަހާންވެގެންވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނު ބަޖެޓް ފާސްކުރަން. އެހެންވީމާ، އެއީ ބަދަލުވާ ކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް މިއަދު އުނިއިތުރު ގެނައުމުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބަދަލުތައް...

ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ހުށަހެޅިފައި މި ބަޖެޓް ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރެއްވުމުގައި ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވާފައި ވާތީވެ ކޮމިޓީގެ އެންމެހައި މެންބަރުންނަށާއި، ޚާއްޞަކޮށް މާމިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އެއީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް އަދިވެސް ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ވަރަށްބޮޑަށް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވާފައި ވަނީ. އެކަން އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު މި ބަހުސަށް ކުރިން ވާހަކަދައްކާ އިއްޔެގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލިން އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ 3 ރަށުގައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް ވާހަކަ. އެއީ މިހާތަނަށް ކުރެވިފައިނުވާ ހުރި ކަންތައްތަކެއް. އަދި މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ވިސްނައިދުމުން ގެންދަނީ އެއީ މެންބަރު ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގޮވާލީ އެ ދުވަހު ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި އެބަހުއްޓޭ ބިން ހިއްކުމާއި، ބަނދަރު ހެދުމާއި، ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު ބޭނުންވާ ރަށްރަށާއި، އަދި ފެނުގެ ޚިދުމަތް ބޭނުންވާ ރަށްރަށް ހުރިކަމަށް އަޅުގަނޑު އެދުވަހު ގޮވާލާފައިވާނެ. އެހެންނަމަވެސް ހިތާމަ އަކީ މި ބަޖެޓް ސަރުކާރުން ތަޤުދީމުކުރެއްވިއިރުގައި ވެސް، ފުރަތަމަ ފޮނުއްވި ޖަދުވަލު އަދަދުތަކެއް ޖެއްސަވާފައި އެ ތަފްސީލު ކޮމިޓީގެ ބޮޑު މަސައްކަތުން އެތައްއެތައް ވަރަކުން މަސައްކަތު ކުރައްވައިގެން ތަފްސީލު ގެންނެވި އިރުގައި އަޅުގަނޑު ދާއިރާގައި ހިމެނޭ 3 ރަށުގެ ތެރެއިން ހަމައެކަނި ގުރައިދޫގައި އެބައިން 4 ކްލާސް ރޫމެއް، ސްކޫލުގެ 4 ކްލާސް ރޫމެއް ދެން މިސްކިތެއް އަޅަން އެބައިން. އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ސުވާލަކީ، މި 4 ކްލާސް ރޫމަކީ 20 ރަށްރަށުގައި 91 ކްލާސް ރޫމް އެޅުމަށްޓަކައި ގާތްގަނޑަކަށް 21 މިލިއަން ރުފިޔާ ބޭނޭ ހިސާބުން 4 ކްލާސް ރޫމް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ޔަގީން ނުކުރެވޭ މި ގާތްގަނޑަކަށް ދަންނަވާނަމަ 2 ލައްކައެއް ރުފިޔާ ކްލާސް ރޫމަކަށް. އެ އަދަދުތަކުން ކްލާސް ރޫމެއް އެޅޭން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ޔަގީނެއް ނުކުރެވޭ. ހަމަ އެހާއެކަނި 38 ރަށްރަށުގައި 38 މިސްކިތެއް އެޅުމަށްޓަކައި 37 މިލިއަން ކަނޑައަޅާފައި ވާއިރު ގާތްގަނޑަކަށް 9 ލައްކަ ރުފިޔާ މި އިންނަނީ މިސްކިތަކަށް ޖެހިފައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަކަށް ޔަގީން ނުކުރެވޭ މިހާރުގެ މިންވަރު ސަރުކާރުގައި މިސްކިތެއް އެކަށީގެންވާ ފައިސާ އެއް ކަމަކަށް. ދެން ހަމަ އެހާއެކަނި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ވަނީ މި މިސްކިތް އަޅަންޏާ ކްލާސް ރޫމް އެޅުމަށްޓަކައި މި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވާއިރު މި ކްލާސް ރޫމް އަޅަނީ ކޮންތާކުކަމެއް؟ ބޯޓަށް ބަނދަރު އަދި ގޮތަކުން ވުޒާރާއިން؟ އެއީ ބިމެއް ނެތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފުރަތަމަ ކަމަކީ ބިން ހިއްކުން. ދަތުރުފަތުރުގެ ހަރުދަނާގައި ބަނދަރު

މީހުން ބަލަހައްޓާ ތަނެއް، ހާއްސަ އެހީ އަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ މަރުކަޒެއް އިންސާނީ ގުރައިދޫގައި. އެ ތަނުގައި ގުރައިދޫގައި މީހުންނަށްވުރެ ގިނަވާނެ އެ ތަނުން މަރުވެގެން ވެރިވަންތަނީ މީހުން. ގަބުރުސްތާނު އެ އޮތީ ހަމައަށް. ވަށާފާރު ރަނގަޅު އެއް ނެތް. މުދާ ވަރަށް ކައިރިވެފައި އޮތީމާ، އަޅުގަނޑު މިދިޔަ އަހަރު ވެސް އެ ފާހަގަކޮށްލިން. ތަރުތީބުގައި އޮތީ. މިހާރު ތިން ހަތަރު ގަބުރު އެތަނުން ނުނެރޭ. އަދިން. އެހެންވީމާ ފުރަތަމަ ކަމަކީ ގަބުރުސްތާނަށް ވަށާ ފާރެއް ރާނަން ބޭނުންވާ ހެދުމުގެ އެހީ ސަރުކާރުން ދޭން ކޮންޓްރޯލްކުރަން ކަމަކަށް. އޭގެ ބަދަލުގައި މިސްކިތެއް އަޅަންޖެހޭ ކަމަކީ ސިޔާސީ ކަމެއް ކުޑަކުރުވެއްޖެ ބޭނުމެއްގައި މިއަދު ކަނޑައެޅި އިތުރުގައި މި ދިރިއުޅުން ދޫކޮށް ބަނދަރު އެއް ގޮތަށް ތާރު އަޅާ. ހިލެ ނޫޅޭ ކޮންމެވެސް މީ އެގޮތް. ހަމަ އެއްފަހަރު އަޅުގަނޑު ފަހަރަކުން ދިޔަރީ ބޭރުން އަޅުގަނޑު ދެކުނުން ފެހުރަ ކަނޑު ހުރިކަން އެބަ ތޮށްޓެއް ޖާގައިލާ ދެމެދު ބޯދު ތޮށްޓެއް ނުވަތަ ސަރަހައްދު ވަރަށް ބޮޑު ގޭގެ ދޮރުފޮޅިއެއް ވަރަކަށް ފެނުނު ވާހަކަ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދެންނަން މި ބަނދަރު ފެނިއްޖެ ނ. ކަރަންޓުގެ ބޮޑު ބިރު ހަ ފާހަކަ. އަޅުގަނޑު މިދީ އެމް.ޑީ.ޕީ ގެންބަރަކަށް ސަލާމަތީ ނ. ކަރަންޓް، ކަރަންޓު ދޭއިރުގެ ގެންބަރަކު އެމް.ޑީ.ޕީ ގެންބަރަކަށް ފަޔާލި މި ހިލްސާފައި މި ވަނީ. ގެދޮރު ބަނދަރު ބޮޑު ތޮށި ސަރުކާރު މިރާ ޖަލްސާ ފައިދާ މިހާރު ފުރަތަމަ ފަހަރު އަޅުގަނޑު އެ ފާހަގަކޮށްލިން. އަދި މިހާރު ފަހަރު އަޅުގަނޑު އެ ފާހަގަކޮށްލިން. އެހެންނަމަވެސް ގެދި އަތް ހަމަ އެއްކަލަ ކަމެއް ނުވޭ. މާތްއޮޅުވާލާ ހަމަ އެއްފަހަރު ކަމެއް ނުވޭ. މާތްމިރާގައި ގޯސްފެސްޓުގަ ކެރޭނެކަމެއް ވަރަށް ވަރަށް ހިތާމަ އަދިވެސް އެއް ދުވަހެއްގައި ބިނާވާ އަޅާފަ. އެހެންނަމަވެސް ހިނގާދާނެ ދެ ބަދުބަދަލު ދޫން އިންތަން އެ ބިނާގެ މަސައްކަތް ބިނާކުރަނީ ތަރައްގީކުރުމުގެ އެއްބައި މިންވަރުގައި ކަނޑައެޅިފައި ނުވާކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާން ބޭނުން ވަކި ގުޅުންހުރި ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި، މިދަންނަވާ ފަދަ ބޭނުންތަކުގައި ވާހަކަ މިދަންނަވާ ސާފު ފުރަތަމަ ބޭނުން ކުރަންޖެހޭ. ފުރަތަމަ ކުރަންޖެހޭ އެހީ ފަރާތް ވަކި ވަގުތެއް ބަލަހައްޓާ ބިނާ ނިޒާމު މި ކަމާ ގުޅޭ ތަރައްގީގައި. މި ބަޖެޓުން އެބަ ފެނޭ ބަޖެޓު ހިސާބު ފަރާތްތައް ހުރި ގޮތް ފޮނުވާފައި ވާ ބަޖެޓަށް ބަލާއިރު ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން ރިޕޯޓަށް އަޅުގަނޑުގެ މި ދާއިރާގެ އެއްފަހަރު ގެންގޮސް މިކަންކަމުގައި ހިމެނިފައި ނުވާތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިއީ ވަކި ފެންވަރެއްގައި ބެލެހެއްޓުމުގެ ވަކި ބަޖެޓަކުން ބަދަލުކުރެވިދާނެ ވަކި ކޮށް އެއް ޖެހިއްޖެން އަނެއްކާވެސް ބަޖެޓް. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުން ސާކު ސަމިޓް ބާއްވާނީ އައްޑޫގައި ވެސް ބާއްވާތީން. 231 މިލިއަން ކަނޑައަޅައިގެން ކޮންމެހެން އައްޑު އަތޮޅުގައި ބާއްވާކަށް ނުޖެހޭ. ދަރުބާރުގެ އެއް އަހަރު މި ޖެހުނީ އެ ނޫން ކޮންފަރެންސް ހޯލަކުން މި ޖެހުނީ. މާލޭގައި އެބަހުރި ދަރުބާރުގެ އެއް ވެސް އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި 231 މިލިއަން އައްޑޫ އަތޮޅުގެ އެކަކު ކޮންފަރެންސްތަކަކަށް، އައްޑޫ އަތޮޅުގެ ތަރައްޤީ އަށް ކުރި ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު ސަޕޯޓްކުރާނަން އެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާނަން. އަޅުގަނޑު ބޭނުން މި 231 މިލިއަން

ދުނިޔާ އަހްލު އަތޮޅުގެ ތަރައްޤީއަށްޓަކައި ޚަރަދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް ސާކް ސަމިޓަށް ހިޔާރުކުރި އަމުން ދަތުރުބަރުގެ އެއް އަހަރު، އިތުރު ކަންތައްތަކެއް ކުރަމުންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ ތަރައްޤީކުރަން ވާނެ އެއް ކަހަލަ. އެހެންވީމާ، މި ތަންތަން މި ބަޖެޓު ދަންނަވާލަން ވަކި ޓަކައިތަކެއް އުނދަގޫވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލު ކުރަން މި ކަމެއް ބަޖެޓު ތަރައްޤީކުރުމަށް ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މާފަނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އައްސަލާމްޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ. އާދެ، ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ޝުކުރުއަދާކުރަން ބޭނުން ވަނީ މި ބަޖެޓު މަޖިލީހުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބަޖެޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި [illegible] [illegible] މަސައްކަތް ނަމި ވަރަށް ދަރަވަރުކަން ޒަމާނާ އެކުގައި އެ ބަޖެޓަށް ވެސް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އުނދަގޫވާނެ ވާނެ. އެހެންނަމަވެސް ކޮމިޓީ މަޖިލީހުގައި ކުރެވިފައި މަސައްކަތްކުރަމުން ގެންދަވާ އެކިއެކި ދާއިރާތަކުން ވަރަށް ގިނަ ކަމަށް ހުށަހެޅުނު ވަރަށް ނުވާ ކަމަށް ވިޔަސް އެކިއެކި ދާއިރާތަކުން ވަރަށް ގިނަ [illegible] ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މިހާރު އަޅުގަނޑު އެ ބަޖެޓަށް ވެސް ދިނުމަށް ގޮތް ވިސްނިފައިން ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ވަނީ ބަޖެޓު ވަރަށް ކުޑަ ދުވަސްކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ނިންމަވައިފައިވާ ކަމަށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންނާއި އަދި ކޮމިޓީގެ ހިތްހަމަޖެހިގެން ހޯދާ ވާހަކަފުޅުތަކެއް ދެއްކެވި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަމެވެ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް ކަންބޮޑުވާ ވަރަށް ގިނަ ކަންކަމެއް މިހާރު ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިފައިވާތީ ފާހަގަ އެކަން އަޅުގަނޑު ޝުކުރުވެރިކަން. ބައެއް ބަނދަރުތަކެއް އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ އަށް ނިސްބަތްވާ ބަނދަރުތަކެއް ވެސް އެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިފައިވާތީ. އަދި މިސްކިތް އެޅުމަށް ބަޖެޓުގައި ވެސް ފާހަގަ ހިމަނައިފައިވާތީ އެ ބަޖެޓުގައި. އެކަން އަދި ފަހަރު ނުވެސް އަދި އެދި އެކަން މަޖިލީހުގައި އޮތް ކަމުން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކަންތައް އެކަން ވިޔަފާރި ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަވާން އެކަން ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތްތަކުގައި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ވީމަ. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ އަޅުގަނޑުގެ އަތް ގަމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ކުރަށްވާލި އިސްލާހާ ވަރަށް އިއްތިފާޤު ޖަމާލު ބޮޑު އިޤްތިޞާދީ ޖީލުން ވިސްނާ ވަރަށް ކުރަށްވާލުމަށް. އެ ސަރަބަރަ ސާކް ސަމިޓް ބޭއްވުމަށްޓަކައި މި ހިމަނުއްވާފައިވާ 231 މިލިއަން ރުފިޔާ އަޔާ ބަޔަށްޓަކައި އެއީ މާ ބޮޑު ޚަރަދު އެއް އަހަރު އަތޮޅު ކުރިއެރުމުގެ ނިޒާމު އެއްކޮށް. ފަހަރުއެއްގައި ވަރުގަދަ ޝޮޓުން އެއީ އަދި ދަތުރުބަރުގެ އެއް އެއީ ދެނީ ހުރިހާ މަސައްކަތް ވެރިން. ދެން އެހެންނަމަވެސް އަދި ވެއްޖެއްނަމަވެސް އެކަހަލަ ސަރަހައްދު ނުވަތަ ޖަލްސާ އެއް ބޭއްވުމުގެ ގޮތުން ހިނގާ ރިޔާސަތުގެ ހަރަދުތަކެއް ގޮތުގައި. ދަތުރުފަތުރުކުރަމުންދާއިރު އެ

ބޭފުޅުންގެ ފަރާތްތަކާއި އަދި އިންތިޚާބުކުރުމާ މިކަހަލަ އެކަން ނިމުނީމާ އޭގެ މާ ބޮޑު ފައިދާ އެއް ރައްޔިތުންނަށް ނުދާ ކަހަލަ ހަރަދުކުރަކަން ވާނީ. އޭގެ ނުސީދާ ފައިދާކުރާނީ އެކަމުގައި އިސްކޮށް އުޅޭ ކޮންމެވެސް ބަޔަކަށް. އެހެންވީމާ، އެ ފައިސާ ސީދާ ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށްޓަކައި ހަރަދުކުރެވޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ވިސްނާވަޑައިގެން ދުސްތޫރު ބަދަލުކުރުމާ ހަރަކާތްތެރިވެ އިސްލާހު އެއީ ބަޖެޓުގައި ވެސް އަސްލު އަހަރުގެ ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި ފައިދާކުރަނިވި ގޮތަކަށް ހަރަކާތްތެރިވުމާއި ހަރަކާތްތެރިވުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އަޅުގަނޑަކީ ވެސް ބަޖެޓުގައި އަސްލު އަހަރުގެ ނިސްބަތްވާ ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އުއްމީދު ދުސްތޫރު ބަދަލުކުރަން ޝުޢޫރު ވެސް ދަންނަވަން. އާދެ، ދެން އަޅުގަނޑު ދެން ފަހަރެއްގައި ބޭނުންވާ އަނެއް ކަމަކީ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ނިޒާމަށް އަހަރެމެންގެ ވެސް ހުރި ފަޔާ ބަޖެޓުގެ އެ އައިޓަމުން ބަދަލުކުރުން މިސާލެއް އެކުލަވާލުމުގައި ހިމެނިފައިވާ ދުސްތޫރުގެ ބަޖެޓު ދެކޮޅަށް އިޖުތިމާޢީ ފަންޑަކުން އަދަދު މަސްއޫލިއްޔަތު އެ ހަރަކާތްތަކުގެ ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ވެސް ބަޖެޓުގައި ވަރަށް ދުވަހު ހަރަކާތްތެރިވެ. ސަބަބަކީ އެންމެފަހުގައި ފަހަރެއްގައި ދެވަނަ ބައިވެރިވުމަކީ ނިޒާމަށް ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރގެ އެސޯސިއޭޝަން އެ މަސައްކަތްކުރާ ބަޔަކަށް ކުންފުނި ހަރަދުކުރާ ބިލަކީ އަދި ފަރުދުންނަކަށް ހިލޭ ސަބަބަކަށް ދިމާވާ އެއްޗެއް ނުވާ ފަރާތަކަށް އެ ދިނުމަކީ ދުވަހު ބޭނުމެއް އެއް މީހުންނަށް ވަކި ދާއިރާ ކަމެއް ކުރާ މަސައްކަތެއް. ދެން އަނެއްކާ އަޅުގަނޑުމެން ހަރަކާތްތަކުގެ ފައިސާ ދީގެން އެ މީހުންނަށް އިތުރު ފައިދާވާ ދިނުން އެ ފައިސާ އަނެއްކާ އެ މީހުން މުއައްސަސާތަކުން ދީފައި އެ ފައިސާ އަޅުގަނޑުމެން ދިނީ ކަންތައްތައް ކުރުމަށްޓަކައި ނަމަ އަދި އެހެންނަމަވެސް އިޖުތިމާޢީ ކަންތައްތަކެއް ކަމަކީ ކުރުމުގައި ހަރަދުކުރުމުގައި ހިމެނޭ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ހިފަހައްޓާ ނަމަ ފަހަރެއްގައި ބަޔަކު ރައްޔިތުންނަށް މާ ބޮޑު ކުރީގެ ފައިދާއެއް ކަމަށް. އޭރު އިޖުތިމާޢީ ދެންބަޔަކު އަދިވެސް މަދުކޮށް ފައިދާކުރާނެ ފައިދާތަކެއް ވަކި ފަހަރެއްގައި ޖެހެނީ ކޮންމެ ޤަބޫލުކުރާނެ. ދެން ސަރުކާރުގެ މިނިސްޓްރީތަކުގެ އިޖުތިމާޢީ ފަންޑުތަކާ ފައިދާކުރާ ވަކި ފަރާތެއް ނުޖެހޭ. އަދި ދެންބަޔަކު އިޖުތިމާޢީ ދެންބަޔަކު ހަރަކާތްތަކާ ފައިދާކުރާ ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކަށް ސަބަބުން އެހެން ބޭފުޅުންގެ އަދި އޭގެ ބަޖެޓު މަޝްވަރާ މެދުވެރިކޮށް ދިނުމުގައި ވަކި މިނިސްޓްރީގެ އެހީ ވެސް ދިނުމުގެ ދިޔައީ. ކަމަށް ފާހަގަ އަޅުގަނޑުމެން ފަހަރެއްގައި ބަލާ ކަމަކަށް ވެސް ނުވާނެ. އޭރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ފާހަގަ. ދެން އެ އިޖުތިމާޢީ ފަންޑުތަކުގެ މަޤްޞަދަކީ ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގެ ނިޒާމްތަކެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެކަން ވެސް ތަރައްޤީގެ ފަރާތުން ކަންނެތްކަން. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ހަރަކާތްތަކެއް ކަމަށް ވިސްނާ އަންނަ އަހަރުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރިން ހިމަނާފައި ވާ ދިމާވާގައި އަޅުގަނޑުމެން ނިޒާމު ކުރެވޭނެ. ސަބަބަކީ ހަމަހަމަ ކުރުމާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިޖުތިމާޢީ ސިޔާސަތު އިން ދިވެހިން ހަމަގޮތުގެ އިތުރަށް ކަމެއް ދެކޮޅަށް ނިންމާލުމުގައި މާލީގޮތުން ކަމެއް ނުކުރެއްވޭ. 2008 ވަނަ އަހަރުގައި ވެސް އެކަން ކުރިމަތިވެގެން ސަރުކާރުން އެޖެ

ހަމަޖެއްސަވާފައި. ބަނދަރު ކޮމިޓީ ވެސް ނަންގަވާފައި. އެހެންނަމަވެސް، 2009 ވަނަ އަހަރު ވެސް ދިޔައީ 2010 ވަނަ އަހަރު ވެސް ނިމުނީ. އެހެންވީމާ، 2011 ވަނަ އަހަރަށް ބަޖެޓުގައި މިކަންތައް ހިމެނުނުކަމަށްބަލައި ޝުކުރުއަދާކުރަން، الله އަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޭނުން ސަރުކާރަށް އެދުން އަޅުގަނޑުމެން އަތޮޅުގައި ހުރި މިކަހަލަ ނުރައްކާތެރި ބަނދަރުތަކާއި ކުރަހަންދޫ ބަނދަރު ވެސް ހަމަ ބަޖެޓުގައި އޮތީ މަސައްކަތްކޮށްދޭން ކޮންޓްރެކްޓާ 2011 ވަނަ އަހަރުގައި. އަދި ހިމެނުނު ބަނދަރުތަކުގެ ނުރައްކާތެރިކަން ވެސް ދުރުކޮށްދެއްވާށޭ. އަދި މާވަށުގެ ބަނދަރުގެ ނުރައްކާތެރިކަން ވެސް ދުރުކޮށްދެއްވާށޭ. ހަމައެކަނި ބަޖެޓުގައި އެ ނަން ހިމަނުއްވާލައްވާފައި އޮޅުމަކުންނެއް އަޅުގަނޑުގެ ހިތްހަމަޖެހުމެއް ނުލިބޭ. އެހެންވީމާ، މިކަން ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު ދިވެހި ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކަންތައްތައް ބަޖެޓުގައި ހިމަނުއްވައިދެއްވާފައި އެއީ ގޮތަން އެމަސައްކަތް 2011 ވަނަ އަހަރު ކޮންޓްރެކްޓުކޮށްބަލައި ވަރަށް ބޭނުން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވާށޭ. އާދެ، އަޅުގަނޑުގެ މި ވާހަކަކޮޅު ނިންމާލުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، ކުރިން މި ބަޖެޓު ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިރުގައި އޮތީ އަޅުގަނޑު ދަތިތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ބަނދަރު އެއް ގޮތް ވާ ގޮތުގެ މަތިން ކަމަށް ނުވާތީ އަޅުގަނޑަށް ފާޅުދުން ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ތަރައްޤީކޮށްދީފައިވާ ދިރިއުޅުމާ އެކު އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓަށް ވޯޓުދޭން ހަމަ ތައްޔާރަށް ހުރި ވާހަކަ ދަންނަވާލަމުން، މި ކޮމިޓީ މަޝްވަރާގައި މި މަސައްކަތްކުރެއްވި އެންމެހައި މެންބަރުންނަށް އަދި ވަކިން ޚާއްސަކޮށް މި ކޮމިޓީގެ ރިޔާސަތުގައި މުޅިއަހަރު ފާއިތުވި ދުވަސްތަކުގައި ކޮމިޓީގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ކުރީގެ ރައީސް މަސައްކަތްކުރެއްވި އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޙްތިރާމް އޭނާ ފާހަގަކޮށް އެ މަސައްކަތަށް އަދި އެ މަސައްކަތްކުރައްވާފައި އެކަމުގައި މަސައްކަތްކުރެއްވި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ މެންބަރުން ވަރަށް ގިނަ އިރު، ވަރަށް ފުރިހަމަކޮށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން، އަޅުގަނޑު ވާހަކަކޮޅު ނިންމާލަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ވެސް ބަޖެޓު ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ހާއްސަ ޝުކުރެއް ދަންނަވަން. އަދި ހާއްސަކޮށް އެ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު މާމިގިލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީ◌މަށް އެ ކޮށްދެއްވި ބުރަ މަސައްކަތަށް ވަރަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. ދެކެން ދުވަސް ބޮޑުގައި މިވަރުގެ ބަޖެޓެއް ދިރާސާކޮށް ނިންމާލުމަކީ ފަސޭހަކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބޭފުޅުން އެކީ ހަމަ ވަރަށް ފުރިހަމަ އަށް އެކަން ނިންމަވާފައި. އާދެ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރިން ވެސް ބަޖެޓަށް ވާހަކަދައްކައި ފަދައިން ފުރަގަސްކުރި އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވުމެއް އަޅުގަނޑުމެން ދިޔުމަކީ އާމްދަނީ މަދުވެގެން ދާނީ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކިހިނެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓު ފޫބައްދާނީ.

ޚަރަދު ކުޑަކުރުވާނީ ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން ކައިބޯއި އުޅެންޖެހޭނެ. ބޭސްފަރުވާ ކުރުވެންޖެހޭނެ. އެހެން ކަންތައް ވެސް ކުރުވެންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އާމްދަނީ ކުރިއަރުވާން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭނެ އާމްދަނީ ކުރިއަރުވާން އެތައް ގޮތް އެބަހުއްޓޭ. އެ ގޮތްތައް ހެދޭތޯ އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހާއި ސަރުކާރުން ވަރަށް އެއްބައިވެގެން މަސައްކަތްކުރަން ޖެހިއްޖެ. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރިންވެސް ދެންނެވިން މަސްވެރިކަމަކީ ރާއްޖޭގައި ހަމަ ދިހަ ބައިކުޅަ އަދި ޓޫރިޒަމް [illegible] ދާއިރާގައި ހަމަ ދިހަ ރައްޔިތުން އެ ކަމަކަށް ބަރޯސާވެގެން ކުރަމުންދާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަ ގޮތުގައި އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިވޭ [illegible] މަސްވެރިކަން ދުވަހުން ދުވަހަށް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްވެރިކަން ކުރިއަރުވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި މިއޮތީ ހަމަ ގާތްގަނޑަކަށް އެންމެ [illegible] މިލިއަން ރުފިޔާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ދެންނެވިހެން އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ އެދުމަކީ އަޅުގަނޑު ގޮވާލަނީ ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މަސްވެރިކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް [illegible] ރަނގަޅު އަދަދެއް މި ކަމަށް ކަނޑައަޅަން ޖެހިއްޖެ. އެއީ ބޭރު ދުނިޔޭގެ ފަތުރުވެރިކަމާއި މަސްވެރިކަން މިހާރު ވެސް ހަމަ [illegible] އެކު [illegible]

[illegible] 70% [illegible] ބަރޯސާވެގެން [illegible]

[illegible] އިތުރު 100 ވަރަކަށް [illegible] 5 އަހަރުގެ ތެރޭގައި [illegible] ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް.

އެކަމަކު ވަރަށް ހަނި ގޮތަކަށް ހުޅުވާލެވިފައި އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ ހަމަ ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ހަމަ ބޭރުގެ ބޮޑެތި ކުންފުނިތަކަށް ވެސް ހުޅުވާލަންވީއެ. ހަމަ ދިވެހިންނާ އެއްފަދައިން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާ އެއްޗެއް އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅު ތަރައްޤީކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެން އެ ތަނަވަސްކޮށްގެން ވަޒީފާ އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިންނަށް ލިބޭނެ، ބޯނަސް ލިބޭނެ، ކާރު ލިބޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓުގައި އެއީ ދިވެހިން އެމްޕްލޯއިކުރުމަށް ނޫނީ ބޭރު މީހުން އެމްޕްލޯއިކުރުމަކަށް އެކަމަށް މާ ބޮޑު ގެއްލުމެއް ނުވާނެ. އެކަމަކު ބައެއް ބޭނުންވާ ވަޒީފާތަކާ ގާއިމްވެފައިވާ ވިޔަފާރިއެއް. އެހެން އޮފީސްތަކާ ދަށުގައި ބޭނުން އެ ވަޒީފާތަކުގައި ވަނީ އެ ބޭނުމެއް ބަދަލު އަދިއެ މަސްވެރިކަމާއި އެހެން ހުނަރުވެރިން އަޅުގަނޑުމެން ހޯދަން. މިހާރުވެސް ހަމަ ބައެއް ކުންފުނިތަކަށް ވަރަށް ފުރުޞަތު ކޮންމެކުންފުންޏަކަށް އެއްފަހަރާ 20، 30 ރަށް ތަރައްޤީކުރުމުގެ ކޮންޓްރެކްޓް އުސޫލުން މަދުން ތިމަންނަ އަށް ދީފައިވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެކަމަކު ގާތުން ހަމަ ވަރަށް ވަޒަންކުރަން ތަރައްޤީކުރަން. ދެން ބައެއް ބޭރުން ވިޔަފާރިކުރާ އިދާރާ ސަރުކާރު ބަޔަކަށް 200 މިލިއަން ޑޮލަރު ބަލާގޮތުން އެއްކަލަ ކަމަށް ބަލައި ބޭރުން އިސްދޭ. އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަ ކުރަނީ ބޭރުގެ ވެސް ވިޔަފާރިވެރިންނާ އެކީ ދިވެހިން ގެސްޓްހައުސް ހިންގަތުމަށް ފަރާތް ތަކެއް ބޭނުން ހުރި ރަށެއް ނުވާ ވަސީލަތް ބޭނުންވާ އެ ހިސާބުގައި ނުވާ އެ ފަރުދުއެއް ވަރަށް ބޮޑު ތަރައްޤީއެއް ކުރަމުން ދާތީ. 200 މިލިއަން އެއްވެސް ބޫތަކު ގެސްޓްހައުސްތަކުން ނުލާން އެއީ ސަރު ހަރުގާރު ޓޫރިސްޓުން ހަރަދު ކުރަނީ. އާރާޒީގައި ހަމަ ބަދަލުކުރަން ތަރައްޤީކުރުމަށް، ކޮޓަރި ތަރައްޤީކުރާ އާއިލާގެ ގެތެރޭ ކޮށްފައިވާ ކުރުވައިދިނުން. ފުރުސަތު ތަންތަނުގައި ޕްރޮޖެކްޓް ކަހަލަ ބޮޑެތި އެއްބަސްވުން ބޮޑުކޮށްދީ އެ ގްރޫޕް ހަމަ އާދައިގެ ބޭނުމެއްގައި. އެހެންވީމަ، ސަރު ސަރުކާރު މިހަރަކު ދުވަސްވަރު ބައިވެރިވާ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާން ދިން ލިބޭ ގެސްޓްހައުސްގައި އަޅުގަނޑު އޮފީހުގައި ބައިވެރިވީ، އެވަރު އޮފީހުގެ ތަރައްޤީ ވެސް ތަފާތު އިތުރަށް ކުރިއަށް ދާން. ދުވަހު ހަމަ އަޅުގަނޑު ވަގުތު ނުވާނެ އޭރު ކުރީގައި ދަންނަވާން ބޭނުމީ ރާއްޖޭގައި ބޮޑު ފައިސާ ދަތިވެގެން މިއަދު މައްސަލަ. އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރަށް އެމް.އެމް.އޭ ގެ ވެރިން ހަމަ ވަރަށް އާދޭސް ކުރަނީ އަދި ދަންނަވާލަން ކުރުމަށް ކޮންމެވެސް ގޮތަކުން ހަރަދުކުރަން. ކާމިޔާބު އިން ކުރިމަތި ވެސް ގޮތަކަށް ލިބުނުން ހަރަދު ބޮޑު ފައިސާ މިހާރު ވެސް ދަނޑު ލިބުމުން. އެހެންވީމަ، ކޮންޓްރޯލް ކުރަން ޤާނޫނު ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން މިކަން ހިނގާނެ ގޮތެއް ރާވާލުން އިސްކަން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދުރުވިސްނުމެއް ވިޔަފާރިއަށް ހަރަދުކުރާ ހިސާބަށް. އާދެ، މިހެން މިކަން އޮތީ ބޭރުގެ ވިޔަފާރިވެރިންނަށް، ރާއްޖެ ހިސާބު ބޮޑުވެރިންނަށް އިތުރު ފައިދާ އެއް ލިބުނީ 10 ވަރަކަށް ފަސް އަހަރު ހަމަ. ދާދި މަރުޙަލާގައި އުމުރު ވޭތުވީ 14 އަހަރު، 15 އަހަރު، 16 އަހަރު. އެކަމަކު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުރުވިސްނުމެއް ވިޔަފާރިއަށް ދުވަސްތަކުގެ ބަދަލު ގޮތުން. އެ ދުވަސްވަރު އަޅުގަނޑުމެން ހަރަދުކުރާ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން މިކަން ކޮންޓްރޯލްކުރެވިގެން. ދެން ހަމަ ނިންމާލުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު

ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވެއްޖެ ކޮމަންޑޫ ދާއިރާ، ކޮމަންޑޫގެ ތިރިލުވިން ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އެލް.ޖީ.ބީގެ މެންބަރެއް ހުރިގެންނެ. ނޫން. އެހެންނެއް ނޫން. ކޮމަންޑޫގެ ކޮންމައްމައް ރަނގަޅަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކޮންމެ ބޭފުޅަކަށް ވެސް ކޮމަންޑޫގެ ރައްޔިތުންނަށް މިހާރު އެބަވޭ އެހެރުވަރެއް ނޫން. ކޮމަންޑޫގެ ތޮރި ޖަހަން، ޖަހަން، ޖަހަން، ޖަހަން ހިނގާތާ މިހާރު 30 ހަކަން އަހަރުވީ. ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް މިދުސީ ކޮންމެ ގައުކަން ދުރާލާއި ހުރުގާ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ތިގެން އެ މިހުން ގަވާއި، ވަޖާއި، ތޮރި ހިފަހައްޓައިގެން މި އުޅެނީ. މިގައި އޮތީ ދެ އޮޕްޝަނެއް. އެއް ކަމަކީ ކޮމަންޑޫގެ ރައްޔިތުން އެގުން ތަކަން ބަދަލުކުރުން. އަނެއް އޮޕްޝަނަކީ ކޮމަންޑޫގައި ތަނބުއް ޖެހުން. އެ ގޮތުން ބަޔަކު ސަރުކާރަކަށް މިވަގުތު އެންމެ ފަސޭހަ އަހި ކޮމަންޑޫ ބުޑުތި ޖެހުން ކަމަށް ވާތީވ ތޮރި ހިފެހިފައި އެ އޮތީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހިސާބުން 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަރުވަން.

[ހުސްވަގުތުކޮޅު 12:30 އިން 13:20 އަށް]

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ގަވާއިދުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބުނެފައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ފެށުމަށް ރަނގަބީލު ޖެހުމަށް ފަހު ކޯރަމް ހަމަނުވާތީ ކޯރަމް ރަނގަބީލު ޖަހާ 5 މިނެޓު ބެލިއިރު ވެސް ކޯރަމް ހަމަނުވާތީ ގަވާއިދުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ޖަލްސާ އަލުން ފަށާ ގަޑި މި ދަންނަވަނީ. އަލުން މި ޖަލްސާ އަޅުގަނޑު ފަށާނީ 1:20ގައި. އެ ގަޑި އަށް މެންބަރުން ހަމަވުމަށް ދިމަވުން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޯރަމް ހަމަވުމުން) بسم الله الرحمن الرحيم. އަޅުގަނޑުމެން 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް 12:30ގައި މެދުކަނޑާލުމަށް ފަހު 1:00ގައި މަސައްކަތް ފެށޭނޭ ބުނީ. އެހެންނަމަވެސް 1:00ގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޯރަމް ހަމަނުވުމުގެ ސަބަބުން އަލުން އިތުރު 20 މިނެޓު ކުޑަކުރުމަށްފަހު މަސައްކަތް ފެށިގެން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑުމެ ބިލުތަކުގެ ޖިހުރުންގެ އަރިހުންނާއި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަރިހުން އެދެން މި މަސައްކަތުގައި ނިންމުމުގައި ވަރަށް ބަޔަކު އެއްބާރުލުން ދެއްވާ މަސައްކަތް ކުރެއްވުމަން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ބަހުސް ނިންމާ އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީތަކުން ނިންމާފައި އޮތް 9 މައްސަލަ އެއް އެބައޮތް މި ދުވަހުގައި ހަރި މިއޮތް ދިމިން ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިންމާލެވޭނެ. ވަރަށް މުހިއްމު ބިލުތައް ކޮމިޓީތަކުން ނިންމަވާ

އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބި އިސްލާހުތައް ފޮނުއްވާ ހައްދަވާފައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރަމުން މިގެންދަނީ ދުވާލުގެ ވަގުތުގަޔާއި ރޭގަނޑުގެ ވަގުތުގައި ވެސް ޖަހްސާ ބާއްވައިގެން އަޅުގަނޑުމެން 30 ޑިސެމްބަރުގައި މަޖިލީހުގެ މި ދައުރު ނިމުމުގެ ކުރިން މި ހުރިހާ ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތް ނިންމާލެވޭތޯ. އެކަން ކުރެވުނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ލިބިފައި ވާ ވަގުތުތައް ފައިދާ ހުރި ގޮތުގައި ބޭނުންކުރި ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުވާ ކަމަށް ވަންޏާ. އެހެންވީމަ، މި ވާހަކަ ކުރުކޮށް ދަންނަވާލަމުން ފަހު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަނަން. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މިއަރުވަނީ 2011 އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ބަޖެޓް ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީން ހުށަހެޅުއްވި ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. މިގޮތުން އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހިމަށް. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ޖެހިފުންބައި [illegible] [illegible] މަޖިލީހުގެ [illegible] ކަށްއެގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެހެން [illegible].

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި އޮންނަން ރިޔާސަތާ ސުވާލުކުރެއްވުމުން ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އާއް ނުނަގުވާން ކަމަށް. އަޅުގަނޑު އިސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހިމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله الصلاة والسلام على رسول الله. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކަން ފަށައިގަތުމުގެ ކުރިން، ވާހަކައިގެން ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ކުރިން މި ބަޖެޓް ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި މި ކޮމިޓީގެ [illegible] [illegible] އިބްރާހިމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އާދެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް،..

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް މި ހަމަ އެއްކޮށް ކޮންފިއުޒްވިޔާ ހޭލިވަ. ގާވަށް މިގޭ ކޮމިޓީތަކުގެ ބޭރުގައި ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، އެ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި މަޖިލީހުގެ ބޭރުގައި ގާވަށް ނުގެނުވާ ކަންކަމުގެ ކޮމިޓީތަކުގެ ބޭރުގައި ވެސް. އެހެންވީމާ، އެ އިސްތިޢުފާކުރުމަށްފަހު ގަވާއިދުގައި ހުރިހާ ކަމެއް ދިރާސާކުރަނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑަށް ޚަޔާލުކުރެވޭ ގޮތުގައި އިސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވާހަކައެއްގެ ގޮތުގައި އެ ވިދާޅުވެއްވި ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހިމް މުޤައްރިރުގެ ގޮތުން ކުރެއްވި މަސައްކަތްތަކާއި ޒަޢީމުކަމުގެ ގޮތުން ވިދާޅުވި އެއްކޮށް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ އެކަމަށް އެއްކޮށް ނުދަންނަވާ މި އިނީ. އިސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ނޫން ގޮތަކަށް މާނަކުރައްވާ ވިދާޅުވާ ބަހެއް ކަމުގައި ވާނަމަ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އެކަން ރަނގަޅުކުރައްވުމަށް ދަންނަވާލަން.

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އިޙްތިރާމްކުރައްވިއްޔާ އެއްވެސް ބާރުވެރިކަން ކުރީގައިވެސް ބަޔެއް މި މަޖިލީހުގައި ދަންނަވާލަން ބޭނުމެއް ނޫން. ހަމަ އެބޭފުޅާ އަށް އިޙްތިރާމްކުރުމާއި ޝަރަފުވެރިކަން އުނިވުމުގެ ގޮތެއް އަޅުގަނޑު އެހެން ދަންނަވަމު. އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް ނޫން އެއީ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ސަލާމަ އިން ސަލާމަ މުސްލިމު ޤައުމުތަކުގެ މަޝްވަރާކުރާ މަޖިލީސަކީ މުސްލިމު ފަދަ ތިޔަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިފައިވާ ގޮތުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރިހާ ޤާނޫނުތަކެއް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މަތީގައި އެބަހުރި وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ، ޤުރުއާނުގެ ވަރަށް ރީތި މާނަ އާޔަތެއް ހިމެނިފައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ނުދެކެން މި މަޖިލީހުގައި ތިބޭގޮތް އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަހެއްގެ އަނގައި ބަހެއްގެ އިއްޒަތްތެރިކަމާއި އަނބުރާ ބޭނި އަދި އެއް ބަރުކާ އަނގައި ބަހަކަށް ވަގުތު ގޮވާ

ކަންތައްކުރުން މިއީ މަޖިލީހުގައި ކުރަންޖެހުން ކަމެއްކަމުގައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް ބޭފުޅުން ދުރުވެފައިގެންނަވާ ކޮންމެ ދުވަހަކު އެހެން ތަދުވުގެން ކޮންމެވެސް ނިޒާމީ ނުކުތާ އެއް ނަގައިގެން އެހެން ވާހަކަދައްކަވާ ބޭފުޅުން އެއީ މަޖިލީހުގައި ދޫ ފަސޭހަކަމާއި ބަސްމޮޅުވެރިކަމާއި ބަޔާންތެރިކަމާ އެއްކޮށް ވާހަކަދައްކަވާ ބޭފުޅުން ކަމުގައި ދެކެވަޑައިގަންނަވާ. އެކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިތްވަރުކުރަން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްތެރި އޮންނަ ކަމެއް. އެއީ މިހެން އަސްލުގައި ދިޔައީ ބަލި މިހުންނަން ހަމަހުސްތަކު ބަސްބަހުން މުޢާމަލާތްކުރުމުން. މުސްލިމަކަށް ފަދަ ހުރި އެމްޕީން ވާހަކަ އެއް ނުކުރައްވާކަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މިއުޅޭ ސިފަވެ ސަރަހައްދުގެ މުސާރަ ދޮގުން ގޮތުން އަދި ނިކަމެތިން ނުވަތަ އަދި އަޅުގަނޑުމެން މިއުޅޭ ސިޔާސީ ކުރެހުމުގައި ގޮތްގޮތުގައި ޖުހުން މިހުންގެ މަގުބޫލުކަން ގަދަފަދަ ނުވާ މިހުންނަން އެކަން ވެސް ކޮންދުވަސް އަވަސް މަގޭ ބޭނުންވުމުގެން އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅޭ. އަދި ވަރަށް ގިނަ ބަނދަރުތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަދަން ބޭނުންވޭ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން ބޭނުން ވަނީ ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ މި ކޮންމެވެސް ގާއިމްކުރެވޭ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެވެސް ތަރުތީބެއްގެ މަތިން ހުރިހާ ބަނދަރުތައް އެއްފަހަރާ ނުރުހުން ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންނަން ވެސް ކޮންމެވެސް އަހަރެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަނދަރު ވެސް ހުޅުވާލުމުގެ އުފުލި ހަބަރެއް ޖިބީގައި އޮތްކަން އެއީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް އެދޭ ކަމެއް. ބަނދަރު ނަރަދުވާ ހާލުގައި މިސްރުގައި ތެދުވެ ސަރުކާރާ ދިމާ އަދި ފެށި އަދި އެހެން ބާރުތަކާ ދިމާ އަދި ފެށި ކޮޅުދޫކޮށް ތިބޭ މިހުންނާ ދިމާއަކު އެއްކޮޅު ގޮތުގައި ނޫން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ. ބިނާކުރެވޭ ގަވާއިދު ކޮންމެ ފެށު ތަރުތީބުން ކޮންމެ ފެށު އުސޫލަކުން އާ ކަށަވަރުކުރުން އެދުމާ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު އެދުން 2011 ވަނަ އަހަރު ނިމިގެން ދިއުމުގެ ކުރިން ދަނބިދޫ ބަނދަރާއި އަދި މާބައިދޫގައި ހަރަކާތްތަކާ އެއް ފުނަފުނަ ފަތަކާ އެއް ބަނދަރު ހެދުން ދާކަމަކުގައި އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. އަދި އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން މިކަންތައްތަކަށް ކޮންމެވެސް. އާދޭސްއެދެވޭ ދަންނަވާލާ ކޮންމެވެސް ރައްޔިތުން ދިރި ބަހުރު ހުރިހާ. އެހެންނަމަވެސް ބާޖެޓް ކޮޅަށް ދިއުމުން ބާރުލިބުމުގެ އަރިހުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު އެކަން ދަންނަވާލިއްވަން. ދެން ކޮންމެވެސް ވަޒީފާ ފުރި ސިޔާސަތުން އަޅުގަނޑަކު ވެސް ދިރިއުޅުމަށް އެނގިދާ އެބޮޑުން ކޮންމެވެސް މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި އާގެ ފަރުން ސަރުކާރުން ހިލޭބާރުން މި މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓަށްދޭކަމުގައި ވިސްނަމަ މިއަށް ހަރަދުގައި ފުނިހަމަގައި ހުރިހާ އިޢުލާނުކުރެއްވީމާ މި މަސައްކަތަކީ ސަރުކާރުން ވެސް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަނީ. އެ ފަހަރަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. ދެން އޭގެ އަޅުގަނޑު އެދުން ހިތްވަރުކަ އަލުއަޅުއްވާ ހިއްސާކުރައްވާކަމަށް ހުރިހާ ކަމަކީ ހިމާޔަތް ހައްދަވައިދެއްވާ. އެއީ ރިޔާސީ ބަދަލުތަކާ ދެކޮޅުގައި ވެސް ޖެހުނު ކުދި ސަރަހައްދުތަކުގެ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ދެރަވެ ހަމަކުރަމަށްދޭއިރު. އެއީ ރިޔާސަތަށް ހަރަކާތްތަކުގައި ވިޔަސް އަދި ކަމަށް ހަރަކާތްތަކުގައި ވިޔަސް ބަޖެޓުގައި އޮޑިޓް ނިޒާމް އަޅުގަނޑު އެދި ކޮމިޓީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިރުޝާދުތަކާ ހުރިހާ ބޮލުބަލާ ބުލިހެރި ބަޔަކަށް އެ ކަރުދާސް ހުށަހެޅުމަކުން 2011 ވަނަ އަހަރުގައި. ދެން ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުން ހަރަދުން 231 މިލިއަން

ރުފިޔާ ސާކް ސަމިޓް ބޭއްވުމަށް ކަނޑައެޅުމުގާ ދޭތެރޭ އަޅުގަނޑު ދުވަސްވަރު ނުހަރަށް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލަންޖެހޭ އެއީ އެންމެ 2 ދުވަހެއްގައި ކުރާ ކަމަކަށް ވާތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އުމުރުގެ ފުއްދުންތެރިކަން ހުރިކަމުގައިވަނީ އަޅުގަނޑު ކުރިން އިސްވެ މިދެންނެވި ކަންތައްތައް ކޮންފަރެންސްގައި އެކަން ވެސް ކުރެއްވުމުގައި ވީނަމަ އަޅުގަނޑުގެ ނުވާ އެއްވެސް މައްސަލަ އެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭއްވި ހުރުމަތް ތާ ތަންތަން ހުރި ވަރަށް ބޮޑަށް އަންނަ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޖެހިލައި. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ މަދަރުސާތައް ވަނީ ކޯސް ފޯރުމުތައް އަވަސްޖެހިލައި. އެޑުކޭޝަން އަޅުގަނޑު ދާއިރާގައި ރަށްރަށުގައި ވެސް މަދަރުސާގެ ސްކޫލްތައް މަދަރުސާގެ ކޯސް ފޯރުމުތައް ވަނީ އަވަސްޖެހިލައި. އެޑުކޭޝަން އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން ދަންނަވަން ސަރުކާރަށް 2011 ވަނަ އަހަރު ނިމިގެންދާއިރުގަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޤުބޫލުވާ ކޯސް ފޯރުމުތައް ވެސް ހައްދަވައިދެއްވުމަށް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ތަބާ އާއި މަޝްވަރާތަކާއި އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގައި އެންމެ ބޮޑު ކުރިއެރުމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުމީ އަމާ ކައިރީގައިވާ ދޯނީގާ ވާނީ ހަރަދު. އެ ކަން ރިޕޯޓަކަށް ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީ އަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އެންމެ އަވަހަށް ބިޑުކުރައްވާ ރަނގަޅު މިހާރުން އެ ރަށް ހައްދަވައިދެއްވުމުތޯ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވަރަށް ފަތުރުވެރި ދާއިރާއެކޭ. އަހުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަތުރުވެރިންނަށްވީ ވަށައިގެންވާ ވަކިވަކި ގޮތުން މުހިއްމު ހައްޤު އެ މީހުންނަށް އެ ވިއްކުމުގެ އުފާވެރިކަން ފެނިގެންދާން. އަދި އާދަޔާހިލާފުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ދާއިރާގެ ރަށްރަށުގައި މިފަހު ވެއްވައިގެން ނުހުންނަ ކުދިންނަގައި އަދި އުނގެނުން ރައްޔިތުންނަށް ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތައް ވެސް އިތުރުވެގެންދާން ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާއާއި މަންފާ ހުރި ކޮންމެ ކަމެއްގައި އެކަން ކޮންފުން މިއީ ކޮންމެ ތަނެއްގެ އެއް އެކަން ކިޔައިދޭން. އަޅުގަނޑުމެން ހުރީ އަދު ވެސް އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުމުގައި ރައްޔިތުންގެ ފައިދާއާއި މަންފާއަށްޓަކައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ތިބި އެކާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން. ދެން ސާކް ސަމިޓުން ފައިދާއެއްވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން ވާއިރު ސާކް ސަމިޓަކަށް ތައްޔާރުވެގެންވާ ކޮންމެ ވުޒާރާއެއްގައި ވެސް ސާކް ސަމިޓް ބާއްވަން ކުރިއަށްދާކަން ހައްވަން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަ ސާކް ސަމިޓުން ނިންމަވާ ކަންތައްތަކީ ތިމަގައި ކަންތައްތަކެއްކަމުގައި އަމަލީ ސޫރަ އަންނަނީ. އަދި ބޮޑު ހަމަ އެއް ކަންތުން ކުރީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ ސާކް ސަމިޓް ބާއްވަން ފަހު ހަރަދަން ވުރެ، މާ ގިނަ އެ ކަންތައްތައް އެ ސަމިޓުން ނިމިގެންދާ ކަންތައްތަކުން އަމަލުކުރާ މީގެ ނުވަތަ އެ ކިހިނެއް ކަންތައްތަކަށް ކިހިނެއް ހަރަދު ދަ ކިޔައި. އެހެންވީމުން ކަމަކު ނުދޭ. ސަމިޓަށް ކުރި ހަރަދުކުރި ވެރިން ބަލަހައްޓަމުން ސަމިޓުން ނިންމާ ކަންތައްތަކަށް އަމަލީ ސޫރަ އަންނަކަމުގައި ކިހިނެއް ހަރަދު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުވައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެކިފަރާތުން މިހުރިހާ ކަމެއް ފަހަކަށް އަދިވެސް އެހެން ތާރީހުން ވިސްނަވައިދެއްވުން މިކަމަށް ރަނގަޅު ގޮތެއް ކަށަވަރުވުން. އެއީ ބައެއް ބޭނުން ވިޔާފުވެ އައްސައިގައި ހުވަދުމަތަ އެ ސަރަހައްދުގެ ރަށްރަށުގެ އުއްމީދަށް

ތަރައްޤީއަށާއި އަދި ސިޔާސީ ޚިދުމަތްތަކާއި އަދި ތަޢުލީމީދާއިރާއި އެކަންކަމަކީ އެ ހަރަދުކުރެވިއްޖެ ނަމަ ރައްޔިތުންގެ ރުހުމާއި ތާއީދު މާ ބޮޑު. ސާކް ސަމިޓް ބާއްވާފައި ދިޔައިމަ އެ އިމާރާތް ހުސްނުވާ ގޮތަށް. ދެން އެހެން ހިފާނެ ކޮންމެވެސް ވިޔަފާރި ކުއްޔަށް ދީގެން އެއީ ބާއްވަން ނުވާ އެހެން ވެސް ކަމެއް ކުރަން. އަޅުގަނޑު ނުދަންނަވަން ބަނދަރުމަތީގައި ނިމިގެންދާނެއޭ. އެ ހިތާ ކަމެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް އެއާ ބޮޑު ހަރަދެއް އެއް ފަހަރާ އެހެން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ދިރާސާކޮށްގެން އަދި ދުވަސްވަރުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާގޮތުގައި އެއީ އެހެ ހަމަޖެހޭ ހަރަދެއް ބާ އަޅުގަނޑު ހިތަން އެބަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދިފައި އޮތީ ފަހަރު މި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީގެ ބަޔާނުގައި އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވާކަމަށް ބަޖެޓުން ނިންމާފައި ހުރި ކަންކަމާއި އިދާރީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް އަދި ވަކި ތަކެއް ވަކި ބޯހިޔާ ހިމެނިގެން ތަފްސީލުކުރެވިފައި ނެތި އެކަން ކޮށްދެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އެހެންވުމާއި ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު މިހިރީ ބަޖެޓުން ހަމަ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުގައި ވާޖިބުން ހަމަ ތަޙައްމަލުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދޭ، 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ހުށަހެޅިގެންދިޔައިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސްގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި މިހެން ތިބި އަޅުގަނޑުމެން މާލީގޮތުންނާއި ވިސްނާ ފުރުޞަތުދީގެންނެވެ. އާދޭ، އެންމެ ފުރިހަމަ ފުރުޞަތުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތުދޭނެ ވަރަށް ހަނިހަނި ދާއިރާއަކުން ވިސްނުމުގެ ބަދަލުގައި މުޅި ޤައުމުގެ ފުޅާމިނެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މިބަޖެޓާ ދޭތެރޭގައި ވިސްނަން އެބަޖެހޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރު އަހަރު ނޫން މުޅި ޤައުމީ ވިސްނުން ނޫނީ މުޅި ރާއްޖެ. މިގޮތަށް ބަލައިލާއިރު އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމު ވެސް މުޅި ބަޖެޓާ ދޭތެރޭގައި އެންމެ ބޮޑަށް ވިސްނާލީ ފަހުގެ ދުވަސްކޮޅުގައި އެންމެ ބޮޑަށް އިހުމާލު ކުރެވިފައި އޮތް ދާއިރާތަކަކީ. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި ޖަމާޢަތުގެ ދުވަސް ޤާނޫނީ ބަހުސް އަޅުގަނޑުމެން އިސްކަންދެވިފައި ހުރި ދާއިރާތަކުގައި މިހެން ދެން އިން ދިރާސާކޮށް އާދާއި ބޮޑު ރަށްރަށް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑަށް މި ބަޖެޓުން އެބަ ފެނިގެންދޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ އާބާދީ ގިނަ ފަސޭހަ ވަކި ރަށްރަށް މަޤާމު ވެސް އިސްކަންދެވިފައިވާކަން. މި ބަޖެޓުގައި އެބައިމީހުން ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ދުރަށް ދަތުރު ދިޔައި އިހުމާލުކަން އަޅުގަނޑު ގަވަރުނަރ މި ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑު ދާއިރު ކުރީ ފުރިހަމަކުރަންޏާ. ހަމައެހެންމެ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރި މި ބަޖެޓު ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ ގޮތުން އެމް.ޑީ.ޕީ އަދި މި ސަރުކާރުން ނިސްބަތްވާ ބަޔަކު ކަމަށް ފެނުނު ހަމަ ބަޖެޓު މިއަދު ހުށަހެޅި ގޮތަށް އެމް.ޑީ.ޕީ އިން ވެސް މަސައްކަތްކުރި ނޫން ކަމުގެ ހައްޤު މި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށް ކޮމިޓީގައި އެމް.ޑީ.ޕީ އާއި ޖީ.އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމަށްއައި ބަނޑަކަށް ހައްލުކުރަން އެދޮ ދީ ފާހަގަކުރުން އެއްބަސްވީ ކަންތައްތަކުގެ މައްސަލަ

މި ބަޖެޓް ބަދަލުކުރެވި އިސްލާހުކުރެވިގެން މިމަޖިލީހަށް އިތުރަށް ހުށަހަޅައިގެން ދިޔަކަން އެއީ ހަމަ ގައިމުވެސް އަޅުގަނޑު އުފާކުރާ ކަމެކޭ. އަޅުގަނޑުމެން ޑިމޮކްރެސީ އަށް އައިސް ޕާޓީ ނިޒާމަކުން ވެރިކަންކުރި ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރު ހިންގާ ޖެހޭގައި ތިބި ކަމުގައި ވިޔަސް އިދާރާގެ ފަރާތްތަކުގެ ވިސްނުމާއި ފުރުޞަތު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޗާގަދަރުންޖެހޭ. އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުން ނުކުމޭ ދާއިރާތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހޭ. ދިވެހި ރައްޔިތުން އެއީ ވެސް. އެހެންވީމާ، އެ ވިސްނުމުގައި ހުރަސްއެޅިފައި އޮތް ބަޖެޓެއް ކަމަށް ވާތީ މުޅި ޤައުމުގެ މަސްލަހަތު މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓަށް ތާއީދުކުރަމުވެސް. ހައުސް ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު [illegible] ދައުލަތުގެ [illegible] އެންމެ ކުޑަ ރަށްރަށުގެ ގޮތުގައި އޮތް [illegible] މި [illegible] ފަރާތްތަކުން ތަފާތު [illegible] އިންތިޚާބުގެ [illegible] އެއް އެއް. [illegible] މި ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ހިތްހަމަޖެހިފައި ވާކަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ދާއިރާއިން ވިސްނާފައި ވާހަކަ [illegible] ބަޖެޓުގެ [illegible] ފާހަގަކޮށްލަން. ދާއިރާގެ އަޅުގަނޑުގެ ރައްޔިތުން ހަމަ ތަރައްޤީ ވެސް އޮތީ 5 ރަށް. 5 ރަށް އޮތީއިރު 4 ރަށުގައި އެބައޮތް މިސްކިތް ބިނާކުރުމުގެ ކަންތައް މި ބަޖެޓުން ފެންނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި މަގުތަކު، މިސްކިތް، [illegible] މި 4 ރަށުގައި މިސްކިތް ބިނާކުރުން މި ބަޖެޓުން ފެންނަން އޮތީމާ، އެއީ ވެސް ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވާ [illegible] ކަމެއް. ދެން އަޅުގަނޑު ވިސްނާލަން މި ބަޖެޓް [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] ނިސްބަތުން ނ. [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ނިސްބަތްވާ 2 މެންބަރުން ތިބި. ހަމަ އެހެންމެ ޑީ.އާރް.ޕީ އަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން ވެސް އެބަ ހުންނަ. އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓާ އަޅުގަނޑާ ދެން ހަމަ [illegible] އަޅުގަނޑާ އެކު [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުންގެ ދާއިރާތަކާ މި ބަޖެޓުން [illegible] ހަމަ [illegible] އެހެންނަމަވެސް [illegible] ވަކި ދާއިރާއަކަށް [illegible] ބަޖެޓުން [illegible] ވާހަކަ [illegible] ހަމަ ގައިމުވެސް އެ މެންބަރު ވެސް ސަރުކާރާ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ތާއީދުކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓަށް އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ހަމަ ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީ ހަމަ ޑީ.އާރް.ޕީ ހަމަ ސަރުކާރަށް ތާއީދުކުރާ މީހުންނާއި ސަރުކާރާއި [illegible] ހަމަ މީހުންނަށް ވެސް [illegible] ބަޖެޓުގެ [illegible] އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން މި ބަޖެޓަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާނަން. [illegible] އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން [illegible] އުނދަގޫ ގޮތްގޮތުގައި ބަޖެޓްގެ [illegible] ކަންތައްތަކަށް [illegible] ބަޖެޓްގެ [illegible] ގޮތުގައި ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ

ފަރާތުން ވެސް އެ ގޮތްގޮތަށް ބޭނުންވާގޮތަށް އެ ބޭފުޅުންނާ ގުޅިގެން މި ބަޖެޓަކީ މުޅި ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ގޮތަށް އޮތް ބަޖެޓެއްގެ ގޮތުގައި ގެނައުމަށްޓަކައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ހަމަ ގައިމު ވެސް ވޯޓުދިނުމަށް މި ދުވަސްވަރުގެ ވާހަކަ ދައްކަވަމުން ތާއީދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދުވެސް މިތާ ސުންގަޑީގެ ކުރިއަށް އިން ރައްޔިތު އަށް ހިދުމަތް ގެނެސްދީ، ގެއްލިގެން އަދިވެސް އަދަދުތަކުން މަސައްކަތްކުރާ ވާހަކަ. އެކަމުގެ ބަހުސް މި ސަރުކާރުން ނިސްބަތްވަމުން ދާ ތަން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ސުންގަޑި އަރާ ފަހުން މިވީ އެންމެ 2 އަހަރެއް ނޫން. އެންމެ 2 އަހަރެއް ނޫން މިވީ. އެހެންވީމާ، އެކަމުގެ ހައްލެއް ހުށަހަޅައިދިނުމަކީ އެކަމުގައި ފިޔަވަ ގުޅުންހުރިކަމުގެ ބަދަލު ހުށަހަޅައިދިނުމަކީ އެއީ މިސަރުކާރުން މިހާރު ވެސް ކުރަމުން ދާ މަސައްކަތްތަކުގައި މި ބަޖެޓުން ވެސް ފުރުސަތު އެބަ އޮތް. އަދި، އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ކަންތައްތަކާ ތެރެއިން ނ.އަތޮޅު ފާފަރަ ސުންގަޑިގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް ލިބޭ ހުރި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަނީ މި ބަޖެޓާ މި ބަޖެޓުގެ ސަބަބުން މި ބޮޑު އިން ރައްޔިތުން އަސަރު ކުރިމަތިވާގޮތަށް ބޮޑެތި އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާތަކުގެ ދަށުން ދިރިއުޅޭ އިން ވެސް ފަރުދު ކުރި ކަމާބެހޭކަމުގެ ގުޅުން ރަށް މި ބަޖެޓު އަށް ހަދަ ގުޅުމެއް ފުރުސަތުތަކެއް ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. والحمد لله. ވައްސަލާމުޢަލައިކުމް.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފު ވާހަކަދައްކަވައިފުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަށްއެދުނީ މި އުޅުނީ އަޅުގަނޑު މި ހުށަހެޅި އިސްލާހުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަމުން ކުރީގައި ދާއިރާގެ އިސްލާހީ ބަޖެޓު އިތުރުން ވަރަށް އަޅުގަނޑު މި ހުށަހެޅި އިސްލާހުތަކާ ގުޅިގެން މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭ ކަމަކީ ބޮޑުވަޒަން ބައެއް ބަސްފުޅު ވިދާޅުވިމަ. އާދެ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް 96 ވަނަ މާއްދާގައި (ނ)ގައި މިނިސްޓަރު އޮތް ފާސްކުރި ޖުމްލަގެ މަޢުލޫމާތު ކުރިމަތިލާ ބަޖެޓު ބަދަލުގެ ތަފާސްހިސާބު ގުޅިގެން އުޅޭ ހުރި އިތުރުކުރި ގެނެވިދާނެ އޮވޭ. ނަމަވެސް އެހެން އިޞްލާޙު ނުލިބުނަސް ފާސްކޮށްލެވިދާނެ އޮވޭ. ވަރަށް ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އޮތީ އަޅުގަނޑު ދޫކޮށްލާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް މި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ ހައިސިއްޔަތުން މިއަދަން އިސްލާހު ހުށަހަޅާ އެކަމަކު އެކަން ފުރުޞަތެއް ދެވިފައި ތިބޭނެކަމަށްވާތީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަ ކުރަން. އާދެ، މިއީ ކަމެއް އިތުރުގައި ވާހަކަދައްކަވާ މަސްދަރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މުޤައްރިރު ބަދަލު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުމެއް ވަރަށް ބާރު މެމްބަރުންގެ ދާއިރާގެ ދަރަޖަތަކަށް ކުރެވޭ ގަޑި އޮތް ވަކި އެ ކަމަށް އެހެން ބ.އަތޮޅު އެއް ނިސްބަތުން ވަޒީރުންނާ ބަޖެޓު އެކަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދާއިރާތަކާއި ވެސް އިޚްތިޔާރު ހަމަ ނަންނަން ހިމެނިފައި ވާކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެނީ މި ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ

ހިމެނިގަ އެއް ނޫޅޭ. މިވީ ކިރިޝާއި ކަލުގެ އަޅުގަނޑެކެން ހަމަ ގައިމުވެސް ނޫނެވެ. އެހެންވީމާ، އެކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު ބަޔާންކޮށްދޭއިރު މި އިސްލާމީ ހުރަހެ. އަޅުގަނޑު ތަރުޖަމާކުރީ މިލާ ތުރާ ދައްކަމުން އޮންނަ ވާހަކަ އެއް. ވަސްދުރުކޮށްގެން މީސްކިޔުމުގެ ވާހަކަ އަކީ. އަޅުގަނޑު ތަރުޖަމާކުރީ މިލާ ތުރާގައި ދައްކަމުން އޮންނަ ވާހަކަ އެއް ސިނާމާގެ އާއި މާތް ހިތާގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް ދިމާވާ ދަތުރުތަކުގެ ވާހަކަ އަކީ. އެހެންކަމުންވާ އެކު އެކަށީގެން ހައްދުކުރަމުން އަޅުގަނޑެކެން ކުރިއުމުގެ ހުރި ހުރިހާ މަސައްކަތްތައް ކުރަން، ކުރިމަތީ އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަތަށް ކަމުގައި ދުކުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ އަޅުގަނޑާ އެކު ދިރާސާކުރާ މީހުންގެ ޖުމްލަ އަދި ނިސްބަތްވާ އާއިލާތަކާ އަދި އަޅުގަނޑުމެންގާ އެކު މަސައްކަތްތަކުގެ ކަނޑަތަ ފަތުރަން ފަސް އަދި އެހެންމެ އެއް-ބޮޑު ބިއްލޫރި ފަތުރުމުން ފަސް މި އިސްލާމީ އަޅުގަނޑު ބާއްޖެ ދުއްވުން. ސަރަޙައްދު އެތައް ދުވަހެއް ވަންދެން މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތާރީޚުގެ ބައެއްނޫން ނަމާދުކުރަމުން މިދަނީ ވަގުތީ ގޮތުން ހުރިފަދަ މީސްކިޔުމެއް ކަމުގައި ވާތީ. އަދި އެތައް ބައިވަރު ދަތުރުތަކެއް އެތަނުން ކުރިމަތިވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނާނެ. ހަމަ އެހެންމެ ދުވަހު އަދި އަޅުގަނޑު ހުރަހެ އިސްލާހަކީ ސިނާމާގެ އާއި މާތް ހިތާގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް ދިމާވެދާނެ މުޅިންބަދަލުވެސްގެ ކަނޑައެޅިކަން ދިމާވެފައިވާ ދަތުރުތަކާ ގުޅިގެން. ތަކުރާރުކުރަން ކަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެ ވާހަކަތައް ވަސް މި އަދަދަކީ ދައްކަވުން. މި އިސްލާމީ މަސައްކަތް އެންމެ ފުރަތަމަ ފަރާތެއް އެ ވާހަކަތަކުގެ ބައެއް ހޮޅުއަށްތަކުގެ ބިންބަޑުތަކުގެ ކަނޑައެޅިގެން ސިޔާސީ ބާރުގެ ކަނޑައެޅި ބަދަލުތައް ކުރަނީ ސަރަޙައްދުން އެކު ސަރުކާރަށް ގެނެސް ފަރާތުން. ނަމަވެސް މިއަދު ހަމައަށް އަހަރެން ވަސް އެހެންކަމަށް ވަސް ހައްދުކުރަން ގަބޫލު ކޮށްފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކޮށް އެކަށް ދަތުރުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް ވާހަކަތަށް މިކަން ހައްދުފެކަށް ކަނޑައެޅިގެންދިޔަ ވަސް ގައިމު ދުވަސްތަކުގެ ބިންބަޑުތަކުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި ފަރާތް އަދި އަޅުގަނޑުމެންނާއި ބިއްލޫރި އެއް އަދި އެއްގޮތަކަށް އެއް-ބޮޑު ބިއްލޫރި ބަޔާން ކޮށް މިދަނީ ކަމަށް ދަތުރުތަކެއް ފަރާތުގެ ހުރިހާ ބިއްލޫރި ބަޔާންކުރަމުން ފަސް މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސްވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފަހަރުތަކުން. ދަތުރުކުރުމުގެ ސިޔާދުން އެންމެ 10 މިއަދަށް ބޮޑުވާ ސަމާލުވި މާތްކަމުގައި އިމާރާތްކުރުމުގެ އެތައް ދުވަސްތަކުގެ ހުރި ފުރުސަތު މީސްކިޔަމުން ތަރިކަ ވެއްސަނާ އެއް ގޮތަށް ފަރާތުކުރެވިފައިވާ ވާހަކަފުޅު ދެއްކުމާ ބަލައިލާ ކަމުގައި ގަވަރނަރު އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. ހަމަ އެހެންމެ އަޅުގަނޑު ދަރަނިވެރިކަން ބޮޑުން ފަސް ބަލާ ފުރޭ ތަރައްޤީކުރުމާއި ދަރުމަވެރިކަމާއި ބުނާ ހަމަ ދުއްވާ ބުނެލުމަކާ ބަލައިގެން ކަނޑައެޅުމަކީ ހަމަ ފަރާތުގެ ބުނާ ދުވަސް. ބުނާ ހަމައަށް އެ ހުރިހާ ބަޔަކު ކުރިމަތިލާ ކަމަށް ހަމަ ގައިމުވެސް ދުވަހެއް އަހަރެން ފޮނުވަން ދަރަނި އެ ދަރަނިވެރިން، ދިޔަ ދަރަނިވެރިން އެކަމަށް ވަގުތު ބޮޑު އުއްމީދުކުރަނީ ކަމަކަށް. މިސާލަކަށް އެއް-ބޮޑު ފަތުރަން ވަކިކޮށްގެން އިން ފަސްދުރުކުރުމުގެ އަތޮޅުތަކަށް ތަބާވާ އަހަރެން ތަރުޖަމާކުރަން މިސާލުތަކުގެ ދަރަނިވެރިންގެ އެއްބަސްވުމަށް ބަދަލުކުރަމުން ބަޔާންކުރެވުނު މިކަމަށް ފަސް ބަޔާންކުރަން

އަދަދުތަކެއް ހިމެނިފައި ހުރިތަން އެބަ ފެނޭ. ނަމަވެސް އެ އަދަދުތައް ގޮތުގައި ހުރި ކަމުގައި ވިޔަކަސް އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީން ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް އެކަންކަން ފޯރުކޮށްދެވޭނެ ކަމަށް ވާނަމަކާ އެއީ ރައްޔިތުން އެންމެ އެދޭނެ ކޮންމެކަން ނުވާނެ. އެހެންކަމަށްވުމާ އެކު މި ގޮތުގައި އަދަދުތައް ނުބަހައްޓާ ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް އަދަދުތައް [illegible] އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ޙުކޫމަތާއި ގުޅޭ [illegible] ޖަވާބުދާރީ ގުޅުން ހުރި އިޖްތިމާޢީ [illegible] މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅިގެން ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ހުރި އަދަދުތަކާ ހަމަ ގައިމުވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ޤަބޫލުކުރާ އަދަދުތަކެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި [illegible] ބޭނުންކުރާ [illegible] އަދަދު އިންޑިޔާ އަށް [illegible] [illegible] [illegible] އެކަމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މީހުން [illegible] [illegible] [illegible] ނަމަ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] ހިންގަންޖެހޭ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށް މިހާރު ބަޖެޓުގައި [illegible] ހުރި އަދަދުތަކާ [illegible] [illegible] އަދަދުކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] ގޮތެއްގައި [illegible] ބޭނުން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުން)

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މިއަދަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް މުހިއްމު މަސައްކަތެއް ކުރަމުންދާ ދުވަހެއް. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުން ޚަރަދު ކުރާ ބަޖެޓު ހުށަހެޅިގެން އޭގެ ނިމުމުގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށް މިދަނީ. މި ބަޖެޓަށް އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަމުން މިދަނީ އެ މިނިސްޓްރީގެ ދާއިރާތަކާއި އެ މިނިސްޓަރުން އަރިހުން ލިބިފައި ހުރި ޕްރެޒެންޓޭޝަން ބެލުން ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އެކަން ބެއްލެވުމަކީ ވެސް އިއްޒަތްތެރި އެންމެހާ މެންބަރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޤައުމީ ފެންވަރެއްގައި މުޅި ދިވެހިރާއްޖެ އަށް ހެވެއް އެދިގެން ވާހަކައެއް ކަމަށް ވީ ނަމަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ބުނޭ މި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަކީ ފުރަތަމަ އިސްކަން ދޭންޖެހޭނީ ޤައުމު ސަލާމަތުކުރުމަށް. އެއަށްފަހުގައި އޭނާގެ ދާއިރާ ވިސްނަންޖެހޭނީ. އެހެންނަމަވެސް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެން ވޭތުވެދިޔަ 10 އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ޤައުމު ދަރަނިން، ދަރަނިން، ދަރަނިން ގޮސް

ދަރަނިވެރިވުމުން ދާއިރާ ވެސް އެ ވާހަކަދައްކާނެ އެއްވެސް ފުރުބަދަލު ނެތުމީ އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރާ ކަމެއް. ސަރުކާރުން ވަނީ މި ބަޖެޓުން ވެސް އަދި ކުރިއަށް އޮތް ބަޖެޓުން ވެސް ހަމަ ދަނީ ދަރަމުން. އޭގެ ދަރަނި މި އުޅެނީ ހަމައެކަނި މިއަދު މި ދުނިޔޭގައި ތިބި ބަޔަކަށް ވެސް ނޫން. އަންނަނިވާ ކުރިއަރާފައި އަދި ތަރައްޤީގައި ތިބި އެންމެހައި ގައުމުތަކުން މިދަނީ ދަރަނިވެރިވަމުން. އެހެންވީމާ، މި ދަރަނިން ސަލާމަތްވުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖެ މި ޤައުމު ސަލާމަތްކުރުމަށްޓަކައި މި ގައުމުތަކުގެ މަޖިލީހުގެ އެހީތެރިކަމާއި އެކު. ސަރުކާރުން އަދި ހިތާމަތަކުގެ ބޭނުމެއް ދަރަނީގެ ބަޖެޓެއް ހުށަހެޅިއަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަޖެހޭ އެ ދަރަނި ހައްލުކުރެވެން. މިހާރު 4.4 ބިލިއަން ރުފިޔާ ނުވަތަ 4.5 ބިލިއަން ރުފިޔާ ދޫކޮށްލާގެ އަދަދެއް ދަރަނިވެރިވުމުން ދާއިރާ ކާކުތޯ އެ ސުވާލު ކުރީ. އަދިވެސް މިއުޅެނީ މި ދަރަނީގެ ތެރެއިން އިތުރު ބޮޑު ދަރަނިވެރިކުރުވަން. އިތުރު އެއްޗެއް އިތުރުކުރުވާތޯ. އެއީ ބިޔާ ކުރިއަށް އޮތް އިންތިޚާބުކުރުމަށްޓަކައި ނަމަވެސް. އަދި ބިޔާގެ އަމިއްލަ މަސްލަހަތަށްޓަކައި ނަމަވެސް. އެކަން ކުރަމުން ދާތީ އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަމުން މިދަނީ. އަދި އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރިމަތިލުމުން ދުރުވެ ރައްޔިތުން ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބަޖެޓު ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވާ އިސްލާހުތައް އައި.އެމް.އެފް.ގެ ދަރަނި ގެއްލުން އަދި ރިޕޯޓަށްޓަކައިވެސް އެބަ ◌ައްމެ. އެބަޖެހޭ ދައުލަތުގެ ހުރި ހުރިހާ ފާހަގަކޮށްލަން ވަރަށް ސަރުކާރު ފެނިގެން މި އަންނަނީ ދުވަސްތަކުގައި އަދިވެސް ގަވާއިދުން ގޮސް ފުރިހަމަ އޮތް ސަރުކާރަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން ފެނުނީ. ސަރުކާރުން ވަނީ މުޅި ކަންތައްތަކުގެ ފުރިހަމަ އަދިއްސަ އޮވެ ދަރަނިގަނޑު، ދަރަނިގަނޑު. އައި.އެމް.އެފް ދަރަނިގަނޑު. ސަރުކާރުން ދަނީ ދަރަނިވެރިވަމުން. ވާރުތަކުރަނީ ކަރުދާހުގައި ވެސް އެހީ ވަމުން. ބަޖެޓު އެކަނި ވެސް ވީ އެހެން. އެކަމަކު އަރަތުގައި ވެސް ވީ އެހެން. ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި ވެސް ވަމުން ދަނީއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އޭގެ ތެރޭގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ނުކުތާ އަދި ހިތާމަވާ ގޮތުގައި އެކަން އެ ބަޖެޓު އެން ވިސްނުން ހަމައެކަނި އެއްޗެއް އަމާޒު ބަރާބަރު ހުރި މެދު ތެރެއިން ސަރުކާރުން ދެމިއޮތް ބަރަކަށް ގެންދާ ކަމެއް. އަދި މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ ދަރަނިތަކުގެ އަދަދު ބޮޑުވަމުން ދާތީ ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ފައިދާ މަދުވާނެކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ރައްޔިތުންގެ ހަޔާތް ބޮޑު ނުރައްކަލަކަށް ދާ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ސަރުކާރުން އެބަޖެހޭ ވިސްނަންވީ ގޮތް އެ ދަރަނިން ސަލާމަތްވާނެ ގޮތަކަށް. އެހެން ނޫނީ އެ ދަރަނި ރައްޔިތުންގެ ބޮލުގައި އޮތް ބުރައަކަށް ވާނެ. އަދި މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ދަރަނިވެރިވުމުގެ ބޭނުމަކީ ކޮބައިތޯ އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލުކުރަން. އެކަމަކު އެ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބެއް ނުލިބެ ހަމަ ބަޖެޓު ފާސްކުރަމުން ދާ ކަމަށް ދަރަނިވެރިވެ ހުރި ދައުލަތުގެ ޚަރަދު ކުޑަކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ބޮޑުކުރަމުން ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް މި ބަޖެޓު އެއީ ޢާއްމު ބަޖެޓެއް. ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ހިންގާ ބަޖެޓެއް. މި ބަޖެޓު 7 ވަނަ ދުވަހުގެ ނުނިމި އޮތް ދަރަނި އިސްލާހުކުރަން ބޭނުން އެބަ އޮތް މި ދަރަނީގެ ބަޖެޓު ދަރަނިވެރިވުމުން ދަނީ....

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މުޙައްމަދު ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ރައީސްގެ ނަން ވިދާޅުވެދީ އެހެން މުޚާޠަބުކުރައްވާތީ މިތަނުގައި ތިންރަދަރު ޕާޓީގެ ރައީސުން ނުވަތަ ލީޑަރުން އެބަ ތިއްބެވި. އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައް އަޅުގަނޑު ރައްޔިތުންނާއި ހިއްސާކުރަން ނަން ވިދާޅުވެދެއްވުމަށް އެދެން ނެތް. އެހެންވީމާ، ދަންނަވާލީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަށް ބަލައިގަންނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ފާހަގަކުރުމުގައި ވަކި މެންބަރަކަށް ނިސްބަތްކުރައްވާ ވިދާޅުވާ ނަމަ އެ މެންބަރުންގެ ނަންފުޅާ އެކުގައި ގެންނެވުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

މަޑަވެލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ކަންދޮރު އޮތުން ނުކުޅާ ބޭފުޅަކު އިންސާފުވިކަން ވަކި ނަމަ އަމިއްލަ އަށް އެކަން ވިސްނުން ބޭއްވުން ރަނގަޅު. މި މަޖިލީހުގައި ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ރައީސަކަށް އިންނަވާނީ އެންމެ ގިނަކަންޗާ އެއް ޕާޓީއަކާ. އެހެންވީމާ، މި މަޖިލިސް ތެރޭގައި ދެ އަރަކުވެގެން ޕާޓީއެއްގެ ސަފުވިކަމުން ޕާޓީގެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެއީ ހަމަ ވިދާޅުވި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާސް ރަޝީދު. އާދެ، އަޅުގަނޑު މި ނުކުތާގައި ދަންނަވާލަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ބޭނުންވާ އެއް ކަމަކީ، މިމަހުގެ 7 ވަނަ ދުވަހުގައި އައި.އެމް.އެފުން އެބަ އޮތް ރިޕޯޓެއް ނެރެފައި. މި ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން މާލީ ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅަން ތިމަންނަމެންނަން ފެންނަނީ މިގޮތަށް ކިޔާފައި. އެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައި އޮތް އެއްޗަކީ ބަޖެޓުގެ ސަބްސިޑީ ކޮށްފައި މި ޚަރަދު ދަރަނިވެރިވެގެން މިދަނީ އެ ބޭފުޅުންގެ ކޮންކަހަލަ ދެރަވެރިކަމަށް. ހުރިހާ ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަބުނޭ މި ދައުރު ދަރަނިވެރިވަމުން މިދާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ 4 ޕަސެންޓު އެކަނި ބާކީ ޚަރަދު، 5 ޕަސެންޓު ހޭދަވާ ދަރަނިވެރިވަމުން މިދަނީ ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައަށް ބޭނުންވެގެން. ޚަރަދުކުރެވެނީ އެކަން މިތަނުގައި ހުރަހެއް. މި ބޭނުންވެގެން މަސައްކަތް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވެސް ޝުކުރިއްޔާ ދަންނަވަން. ދައުލަތުގެ

ހެނދުނުއި ފަރާތްތަކުން ބަލަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް މުސާރަ އެއް އަޅުގަނޑުމެން ބޭކާރުކޮށް މި ހިފަނީ 800 މިލިއަންޑޮލަރުގެ ޚަރަދާގެ ވަރަކަށް. 800 މިލިއަން ޚަރަދާގެ ވަރަކަ އަޅުގަނޑުމެން މިދަތުކީ. އެހެންނަމަވެސް އާގެ ވަރަކަ ނުދައްކާ މި އަނބުރާތަކަށް ހިސާބުތޮއްވެގަދައިގަނޑަވާ ދިއްޖަތޮޅި ގެންބަރުން ވެސް އަނބުރާތަކަށް ކުރިއަށްދުވެއް ލިބޭކަމަށް އޮންނަ ތަންތަން އުނިކުރެއްވާ އެއްން ގޮތުގެ ތޮޅަތަން ދަރަނީގެ ތޮރުއަން ވައްދާ އެކަން ކުރަމުން ދަނީ. ދިއްޖަތޮޅި ރައްޔިތުން، އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ރާއްޖޭގެ ބާރުތޮ މަސްވެރިންގެ ބާރުތޮ. ވަރަށް ދަރަނިތަކެއް އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއް ފަރާތުން ހުރިހާގޮތުން މިދަރަނި މަސްވެރިންނަށް ސަލާމަތީ ދަރަނިގައިކުރަން ބަޖެޓުގައި ތިމަންނާގެން ހިމަނައިން ބޭނުންވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރެއްވުން އެއް ދާއިރާ ގަތުމާއި ގަޅަޖަހައި. ދައުރުތަކުން ބޭނު އެއްވެސް ސަލާމަތީ އެއް ދިޔަން ނުވާނެކަމަށް. މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ހުރަހެޅުމާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް މިއީ ޓެކްސް. އެއްކޮޅުން ބަރޮބަރުކުރީ. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތަކުގެ ތަޖުރިބާ މިދިޔަ ދަރަކަމަކުން ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ފެނޭ. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޚިޔާލުތަކެއް ބަދަލުކުރަނީ. ދެން އެއް އަދާލު ނުކުރާ އަޅީ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާކުރަން އަޅުގަނޑުގެ ދައުރުގައި ހިފުން ވިޔަފާރިކުރާ ނުބައި ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ބަލަން ހަމަ ބޭނުންވާ ޖީ.އެސް.ޓީ އަށް ވަރަށް ސަލާމަތްކުރާއިރު ރަނގަޅުކުރެވޭ ވެސް އެބައޮތް ވަރަށް ރަނގަޅު އަދަދަކުން ކަންތައް ކުރެވިފައި. އެކަމާ އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކެނީ އަޅުގަނޑު އަދި އެމްއާރްޑީއެމް ނިސްބަތް ވިއަސް މި ސަރުކާރުން ބައްލަވާފައި ދެއްކެވި ހަމަހަމަ އުސޫލުތަކުން އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ތާއީދު އޮތްނަމަ ރަނގަޅުކަން ދަނޑުކަން އެކަން ކުރުމުން ދަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ނުކުރާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށް ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޭނުން މަސްރަހާ ކިއުނު. އެއް އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކުރަނީ ޖީ.އެސް.ޓީ އެއް، އެމް.ޑީ.ޕީ އެއް އަދި ޕީ.ޕީ.އެމް އެއް އެއްކޮޅުން ބަލައިގަތުން ނުވާނެ. ސަރުކާރަކުން އަމިއްލަ ގޮތުގައި ޓެކްސް ކުރު ދެއްކުމުގެ މަސްލަހަތުގައި އަދި ރައްޔިތުންގެ ފައިދާއަށް ގެންގޮސްދެއްވި ބޮޑުގައި ކަންތައް ކުރީ. އާދެ، އަޅުގަނޑުގެ ގޮތުގައި އިންސާފު އަޅުގަނޑުގެ އަރު، އާދެ، ފަރުސާތަކާ ދާއިރާގެ ހިއްސާދާރުންގެ ކަންތައްތައް ވެސް އެބަދޭ ކުރިއަށް ހުރި. އަޅުގަނޑު އުފާކުރައިރު ފަރާތުން މި ސަރުކާރުން ގެނައީ ކުރީ ހިސާބަކަށް ކުރަމުނެ ކުރާށި ވެސް އެ ހިއްސާދާރުން ގެންގުޅު ހިމެނޭ ޚާއްސަ މަސްލަހަތު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އެހެންވީމަ ހުށަހެޅި އަޅުގަނޑު ކުރަން. އަދި އެ މަސްލޫރަން މި ހިއްސާދާރުން މަޝްވަރާގެ ތެރޭގައި ކަންތައްތައް ކުރެވުނުގޮތަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ އުފާކުރަ ކަމެއް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ދާއިރާ ނަގާނީ، މި ކަންތައްތަކުގެ ސަލާމަތް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަޖެޓުގެ ސަލާމަތް އިޤްތިޞާދީ ފައިދާ މި ބޮޑުތަ އަދި އިތުރު ފުރުޞަ ކަމެއް ލިބިގެންދާނެ. މި ބަޖެޓު ފަރާތްތަކުގައި އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނި ކަންބޮޑުވާ ދާއިރާގެ މަސައްކަތް ދާއިރާ އަމިއްލަ ދާއިރާ. ދާއިރާ ކުޅުދުއްފުށީ ޒުވާނުން މިބަޖެޓު ހިސާބުގެ ކުރުމުން ގޮސް މި ސަރުކާރުގެ ޖަމާ ހިސާބާއި ރައްޔިތުގައި ހަމަހަމަ، ތަފާތުތަ ހަމަވާ، އާދެ، މި

ސަރުކާރުގެ ވޯޓް، އާދަ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ލީޑަރު އާއި އެއްގޮތަށް ތިމާވެށި ހަމަވާ ބަޖެޓެއް ގޮތުގައި މި ބަޖެޓު ފާސްނުކޮށް އޮތީމާ އަޅުގަނޑު އުފާކުރަމޭ. މި އަހަރުގައި ވެސް މިއަދު ދިރިއުޅޭ އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ނުލިބޭނެ ކާމިޔާބީ ގެނެއްސަ. އަދި 16%ގެ ޑެފިސިޓު ކުޑަކުރެވިދާ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ކުރިޔަކަށް އަ މިނިސްޓަރު އިސްތިއުފާ ދެއްވި. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހިސާބުން ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސެން މުޙައްމަދު ރިޔާސަތަށް ވަޑައިގެން ދެއްވުމަށް އަރުވަން އެދި ވާހަކަ ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުން) އާދެ، ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާސަތަށް ވަޑައިގަތުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ދެއްކެވުމަށް.

ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. بسم الله الرحمن الرحيم. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަށް އެދި ދަންނަވާލީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މިވާ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓާ ގުޅޭ އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުން ހިއްސާކޮށްލުމަށް. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ހިލޭ އިނގޭތޯ ސިޔާސަތުތަކުން ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަރުވާ ޖީޑީޕީ ގްރޯތުގެ ބަޖެޓެއް ސަރުކާރުން ގެންނަވާނެ ވާހަކަ އިއްވުމުން މި ބަޖެޓާ އެކު ތަރައްޤީގެ ޖީޑީޕީ ގްރޯތުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ފެންނާން ކަމަށް. ނަމަވެސް ހިތާމަ އަކީ ޚަރަދުކުރުން ކަންކަމާއި ތަންތަން މި ބަޖެޓުން ފެންނަން ނެތީކަން. އެހެންކަމާ އެކު ބަޖެޓުގެ ނަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރަށް މި ދަންނަވަނީ ރައްޔިތުންގެ ލާރި ބޭނުން ގޮތަކަށް ކުރާން ކަމެއް ކުރާން ބޭނުން، ބޯޓުތަކާ ފަހަރު ބަޖެޓް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ކުދިކުދި ރަށްތަކުގައި، ވިލިނގިލިއަށް މި ބަޖެޓުން ކުރަން ހަމަޖެހިފައިވާ އެއްވެސް މަސައްކަތެއްގެ ތަފްސީލެއް ފެންނަކަށް ނެތް އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން. އެއްވެސް ތަފްސީލެއް މި މަޖިލީހަށް ފެންނަން ނެތް އަދި މިދިޔަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް ހިމެނިފައި ނެތް ހިޔާވަހިކަމުގެ މަޝްރޫޢު ކުރިއަށްގެންދިއުމާ އެކަމާ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އުފާކުރަން. އަދި އެކަމަށްޓަކައި ސަރުކާރަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. ނަމަވެސް، އެވަރަކުން މި ދެ ރަށުގެ ބަޔަކީ ރަނގަޅު ކަމަކީ ކުރާން މާ ބޮޑު ފައިދާ އެއް ނުވާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރަށްތަކުގެ ތަރައްޤީގެ އިސްކަންދިނުމުގައި ކަންކަމަށް ބަޖެޓުން ފައިސާ ކަނޑައަޅާފައި ނުވާތީ އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން ފުދޭ ބަޖެޓެއް ނުދީ ސަޕްލިމެންޓްރީ ބަޖެޓެއް ސަރުކާރަށް ދިނުމަށް. ފުލް ބަޖެޓް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑު އެދިން ތަފްސީލު ބަޖެޓެއް ގެނައުމަށް އޭގައި ހުރި މަޝްރޫޢުތައް ދިރާސާކުރުމަށް ރައްޔިތުންނަށް ފާހަގައި، ވަރަށް ގިނަ

އިންސާފުވެރިކަމާ އެކު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރޫޙާ އެއްގޮތަށް މި ބަޔާނުގެ ހަރަދުތައް ތަރުތީބުކުރަންވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުން ލިބޭނެ ކަމަށް މި ބަޔާނުގައި އަންދާޒާކުރާ މިންވަރަކީ ވަރަށް ދުރު އަންދާޒާއެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. މިސާލަކަށް ހުއްޓިފައިވާ ރިސޯޓުތަކަށް ދިމާވެފައިވާ ފައިސާ ނުލިބުމުގެ ދަތިތަކާ ކޮބައިކަން ހޯދުމަށްފަހު ހުއްޓިފައިވާ ރިސޯޓުތަކަށް ފުރަތަމައިން ދާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އިންޑަސްޓްރީ ކޮންޓްރެކްޓަރުން ކޮންޓްރެކްޓް މަސައްކަތާ، ކޮރަޕްޝަން މަޑުމަޑުން މި ބަޔާނުން ފެންނަން ނެތް ވާހަކަ ހިތާމައާ އެކު ދަންނަވަން. މިކަންކަން މި ހާލަތުގައި އޮވެ އަދި އިތުރު އިޤްތިޞާދީ ކަމުގެ އެއްމެ ނުރަމް ހިނދު ފަތުރުވެރިކަމުން މާ ބޮޑު ކުރިއެރުންތަކެއް ވެސް ހާސިލުވާނެ ނުވާނެ. އެހެންކަމުން ރިސޯޓްތަކުން ކުރިއަށް މުއައްރަމް ޤާނޫނުން އިމްޕޯޓްކުރުމުގައި އޮތް ނަމަވެސް އެކަންކަން ޤާނޫނުގައި ވާ ގޮތުން ހިނގަމުންދާ ރިސޯޓްތަކަށް އިތުރަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދިނުމުގެ މަސައްކަތް ފަދަ ދިރާސާތަކުން އަސަރު ނުކުރޭ. ކަން މިހެން ހުރުމާ އެކު ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިސޯދީ ބާރު ސިޔާސީ ވެރިކަމުގެ ކުރިއަށްދާ މަގުމަތި ބަރުވެފައިވާ ސިޔާސީ ކުރިއަށްދާ ސަރުކާރުން މާ ބޮޑު މަސައްކަތްކުރަމުން ނުދާކަން މަޖުބޫރުވެގެން ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު މިހާ ބޮޑަށް ނެގެޓިވް އަދި ބޮޑު ބަޖެޓަކަށް އަނބުރާލާފައި ދަރަނި ހިފުމުގެ ބޮޑު ދަރަނިތަކެއްގައި މިހިރީ ސަރުކާރު ބާއްވަން ބަޖެޓުން ހަރަދުކުރާ ނަމަ، ނޫން ހުއްޓުވާ ރިސޯޓް މަސައްކަތްތަކަކީ ނޫން މަސްވެރިކަމާ ނުވަތަ ދަނޑުވެރިކަމަށް ބޭނުންތަކުން ނިކަމެތިވާ މި ފައިސާ އިންވެސްޓްކުރުމަށް މިއީ ކޮށްފައިވާ ކަނޑައެޅުމެއް ނޫނެވެ. އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ނިންމާލަން ސަރުކާރުން އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓުން ބައްޓަންކޮށް، މި މަޤްޞަދުން ފާސްކުރަން ޙަޤީޤަތަކީ އާދެ އަދި ނޫނީ ގޮތަށް އެއްބާރުލުމާއި ގޮތަށް ފުރުސަތު ހޯދުމާއި ދަތިތަކުން. މި މަޤްޞަދުން ބަޖެޓުގެ ނަމުގައި ބޮޑުޖަހާ ޚަރަދު ކުރުން މަސައްކަތްތަކުގެ ދިޔަ. ސަބަބަކީ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ދައުލަތުގެ ވެރިންނަން ވީނދު ދައުލަތުގެ ހަރަދުތައް ކަނޑާލުމަށް ފިޔަވަޅުތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވާޖިބަ އެއްގޮތުން މަސައްކަތްކުރަން ހުރަސްއެޅި ބޮޑެތި ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. *2011* ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމަށް ކޮމިޓީން ހުށަހެޅުއްވި ބަޖެޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ، ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހަސަނަށް. ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ދަންނަވަން.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުން މި ހުށަހަޅުއްވި ބަޖެޓުގައި ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެފުށް ނުފެންނަ ގޮތަށް ކަންތައް އޮޅުންފިލުވާގޮތަށް އޮތް ނަމަވެސް ބަޖެޓް ކޮމިޓީން ކުރެއްވި މަސައްކަތްތަކުން ރަނގަޅު، ދުވާލު އެ ބޭފުޅުން ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރެއްވި މަސައްކަތްތެރިކަމުން މިވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަފްސީލުތަކެއް ލިބިފައި. އާދެ، އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު އެ ބޭފުޅުން އެކުރެއްވި މަސައްކަތަށް ކޮމިޓީގެ އެންމެހައި މެންބަރުންނަށާއި އަދި ހުއްޓުމެއްނެތި ކޮމިޓީގެ މުވައްޒަފުން މާލިއްޔަތު ދައުރަށްޓަކައި ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވަރަށް ހާސް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ، މި ބަޖެޓް ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގެ ނިމިގެން ދިރާސާކުރު ފެނޭ ހަމަ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހަމަ ދެރަވޭ ކަންބޮޑުވާ މި ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައަށް އުނިކުރުން ގޮސްފައިވާ ގޮތުގައި 400 މިލިއަން ރުފިޔާ ދަށްވާ ގޮތަށް ހަމަޖެހިފައިވާތީ ނުވާކަން، މި ދެންނެވި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ނުވާކަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކަމާ ބެހޭ ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ ދަށް ކޮބައިކަން އެ އޮތީ އެ މައްސަލަ ނިންމާފައި. ދެން އަދި ހަމަ ކޮބައިކަން މައްސަލަ ނިމިގެން ދާއިރު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އުއްމީދުކުރާ ނިމިގެންދާނީ ހަމަ އެ ދައުލަތުގެ އަމާޒުތަކާއި ގޮތަށް ސަބަބުން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ އަށް ބަލާއިރު މީގައި 2010 ވަނަ އަހަރު މިހިނގާ އަހަރުގައި އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ދަންނަވާފައިވާ ބަޖެޓުގައި ގޮތުގައި 12 މިލިއަން ރުފިޔާ ޕަބްލިކް ސެކްޓަރ އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން އޮތް ކަނޑައެޅިފައި. އެހެންނަމަވެސް، އަހަރު ނިމިގެން ދިޔައިރު ކުރިން ވެސް ދެންނެވިހެން މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުކުރައްވާފައި ވަނީ. ދެން އެހެން ހުރި ފައިސާ އަހަރު ނިމިގެން މިދާއިރު ހަރަދު ނުކުރައްވާ އޮތީ. އަޅުގަނޑުވެސް މިއަހަރުގައި އެބައޮތް އެ މިދެންނެވި ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ތެރޭގައި ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ހިނގާފައެއް ނުވޭ. އަދިއަށް އެހެންވީމަ މިއަދު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ވަނީ ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީގެ ޕްރޮގްރާމަށް މިއަދު 10 ވަރަކަށް މިލިއަން ރުފިޔާއާއި، ދަނޑުގެ ތަފާތު ވިޔަފާރިތަކުގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ހަމަޖެހޭގޮތުން ހަރަދުކުރައްވަން އޮތް އެއް ފަހަރާ ހުރީ. އާދެ، އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ތަފާތު ގޮތުގައި ހަރަދުކުރަނީ ޕްރޮޖެކްޓެއްގައި އިތުރަށް ތަރައްޤީކުރަން މިއޮތީ ކޮމްޕޯނަންޓަށް 2.5 މިލިއަން ރުފިޔާ މިހާރު އޮތް ބަޖެޓަށް ޖެއްސެވީ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ނޫން މިއަދު އެއީ ތަރައްޤީކުރަން. ދެން އަސްލާ އަޅުގަނޑު ދަރަނިވެރިވާނީ މިއަދު ފައިސާ ހަމަ އަޅުގަނޑު ރައްކާތެރިކޮށް މިދިޔަ އަހަރު ހަރަދުކުރި ގޮތަށް އަހަރު ނިމެންދެން ހަމަ ކަމެއް ނުކުރައްވާ ބަޖެޓް ޒާތުން. އާދެ، އެކި ދާއިރާތަކުގައި ހިމެނޭ އެންމެ މުހިއްމު އެއް ޕްރޮގްރާމްތައް. އެއީ ބަނދަރުތަކުގެ މަސައްކަތް. އާދެ، މިހާރު ބަނދަރުތަކުގެ މިދިޔަ އަހަރުގައި ނޫނީ ހިނގަމުން މިދާ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި އޮތް 10 މިލިއަން ރުފިޔާ އެ ޕްރޮގްރާމަށް ކަނޑައެޅިފައި. އެހެންނަމަވެސް މިފަހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިފެނުނީ އެހެން 4 ރަށެއްގެ ބަނދަރު އެއްކޮށް ގުޅުވާފައި އޮތް ޚަރަދު އަދަދު ޖެހިފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެއީ ފެންނަ އެއްކަލަ ކަމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދަންނަވާ

ގޮތަށް ކަނޑައެޅިގެން ވަކި އަދަދެއް އޮތްކަ ދެންނެވޭކަށް ހުންނާނެ މީގެކުރިން. އެހެންވިޔާ، އެކަން އޮޅުވާލުމަށްޓަކައި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ މިހެން ހައްދަވާފައި ވެސް މިއޮތީ. ސާފުވިޔަ ނުދިނުމަށްޓަކައި. އާދެ، ދެން އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުގައި ވެސް މި އިޝާރާތްކުރެއްވި ސާކް ސަމިޓަށް ކަނޑައެޅުއްވާފައި މިއޮތް 233 މިލިއަން ރުފިޔާ. އާދެ، މި ކަހަލަ މުހިއްމު ކަންތައްތަކަކީ މީގެކުރިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެންނަމުން ދޭ ޤައުމީ ދުވަސް ކަހަލަ މިނިވަން ދުވަސް ކަހަލަ މުހިއްމު ޤައުމީ ދުވަސް ދުވަސް ރާއްޖެ ތެރޭގައި ފާހަގަކުރައްވަމުން ގެންދެވި ތަން ސަރުކާރުން. އާދެ، އޭގެ ބޭނުމީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާއި އެހެނިހެން ތަރައްޤީ ގެންނެވުން. އެކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރާއްޖެތެރެއިން ފެންނަމުންދިޔަ އެވެ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ހަނދާން އެބަހުރި 2004ގައި ފުވައްމުލަކުގައި ވެސް މިގޮތުން [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] އޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] ތަރައްޤީ [illegible] ހަމައެކަނި މި ދަންނަވާ އެ 2004 ވަނަ އަހަރުގައި އައި [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] ގޮތުގައި 10، 12 ވަރަކަށް އަހަރުގެ ތެރޭގައި [illegible] އެ އަހަރުގެ ތެރޭގައި. އެއީ ބަޖެޓުގައި މިކަހަލަ ކަންތައް މިގޮތަށް ހާއްޞަކޮށް ފާހަގަކުރެއްވުމުގެ [illegible] ވެސް އެއީ އަޅުގަނޑު [illegible] ގޮތުގައި. އެހެންވިޔާ، ސާކް ސަމިޓަށް ކަހަލަ މި ސާކް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބާއްވާ މިކަހަލަ މުހިއްމު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ވެސް [illegible] [illegible] [illegible]. ބޮޑު ބަޖެޓެއް ހޭދަކުރައްވަން. އެހެންނަމަވެސް މީގައި އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ ކަމީ މިހާ ބޮޑު ބަޖެޓެއް ހޭދަކުރެއްވި [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] ގޮތުގައި މިހެން [illegible] [illegible] ގޮތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] 10 އެއް ނޫނީ 12 ވަރަކަށް މިލިއަން ރުފިޔާ [illegible] މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި މިއޮތީ. ދެން ކޮންފަރެންސް ސެންޓަރެއް ހެއްދެވުމަށްޓަކައި އެބަ އޮތް 110 މިލިއަން ރުފިޔާ ޖައްސަވާފައި. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ހިތައްނުވޭ އެއީ މިކަހަލަ [illegible] ތަނެއް ހެދިގެން [illegible] [illegible] ކޮންފަރެންސްތަކަށް އެތަން ބޭނުންކުރެއްވުމުން [illegible]. އާދެ، ކޮންމެއަކަސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މިއުޅެނީ މީގައި އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދުކުރަނީ ކަހަލަ ތަރައްޤީ [illegible]

[illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު [illegible] އަބްދުﷲ [illegible] ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ދިރާސާގެ ފަހު މަރުޙަލާގައި އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑު ހަމަ އެންމެ ފުރަތަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އެއް ނުކުތާ އަކީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުން މި ވާހަކަދައްކަވަނީ ބަޖެޓު ހުށަހެޅުއްވި ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ މިއަދު ތިބޭފުޅައި ހުރި މައްސަލަތަ ތިބެގެން ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކަތަކޭ. އެއީ ހަޤީޤަތުގައި މިއަހަރުގެ ބަޖެޓު ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ވެސް މި ސަރުކާރުން ނުވަތަ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ވަރަށް ބޮޑު އިހުމާލެއްވެފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އެއީ ތަފްސީލު ހުށަހަޅުއްވާފައި ނުވާތީ. އެ ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާގައި ވާހަކަދައްކަވައިރު އެއްވެސް މެންބަރަކަށް ނޫނީ ގައިމު ވެސް ދިނަ މެންބަރުންނަށް ނޫނީ އެ މެންބަރަކު ހުންނެވި ނިސްބަތްވާ ދާއިރާގެ ކޮން ރަށެއް ކޮން ކަމެއްހޭ އެނގޭކަށް ނެތް. ޕްރޮގްރާމު ބަޖެޓުގެ ސިފައިގައި އެއްގޮތަކަށް ވެސް އެޗެރު ނުފެންނަ ގޮތަކަށް އަސްލު މަޢުލޫމާތުތައް ހުށަހަޅާފައި ހުރީ. އަޅުގަނޑު މިއަދު މިހާރު މި ފާހަގަކުރައްވަނީ އާދެ ދުވަން ކާނމެވެސް ވަރެއްގެ އަޅި އެއް އިނގޭ ފެންވަރެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަޖެޓު ތިރީވެގެން ދިޔައީމާ. ދެން މިކަމަށްޓަކައި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގައި ކޮމިޓީން ކުރައްވާފައި މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހަމަ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގައި ކޮމިޓީން މިފަދަ ބޮޑެތި ކަހަލަ ކަންތައްތައް އެބޭފުޅުން ކުރެއްވި ބޮޑެތި މަސައްކަތަކީ ނަތީޖާ އެއް ނިކުމެވުނު ނެތް ވާހަކަ ދަންނަވަން ބޭނުންވޭ. އެއީ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ މަޢުލޫމާތު އަޅުގަނޑު މިފަދަ ޕްރޮކިއުމަންޓްގައިވެސް އޭގެ ވެސް އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތަކަށް ނޫން މަޢުލޫމާތުތަކެއް އެނގި މި ހެދިފައި ހުރިއްޔާ. އެކަމަކު ވެސް އެންމެ ފުރިހަމަ ދުވަހުގެ ބަހުސްއާއި މަޖިލީހުގެ ބަހުސްގައި ތަންތަނުގެ ތަފްސީލުކުރުން ފައިނޭންސް މިނިސްޓްރީން މަޢުލޫމާތު އެދެމެ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް އަވަހަށް އެންމެ ފުރަތަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ދާއިރާ އިހަވަންދޫ ދާއިރާ އަކީ މި ބަޖެޓު ހުށަހަޅުއްވާ ބަހުސްކުރެވޭ ސަރުކާރު އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮގްރާމު 2011، 2012، 2013 އަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި ތަފްސީލުތަކުގެ ބޮޑުތަކުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަންކަން ހަމަ އެދާއިރާގެ ބޭފުޅުންގެ މަޢުލޫމާތަށްޓަކައި ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. އެއީ ކަމަކަށް ބަނދަރުތަކާއި އަޅުވުމުގެ ބަޖެޓަށް ބަޔާނުގައި ރާއްޖޭގެ ބަނދަރުގެ ކަންކަން ހިމަނާފައި ނުވާކަމީ ބަނދަރުތަކަށް އެޅުމުގެ ބަޖެޓަށް ބަޔާނުގައި ރަސްމިއްޔާތު ކެޕިޓަލްގައި ހިމެނިފައިވާ ބަނދަރުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ފައިސާ އަނބުރާ ދައްކާއިރު ބަޖެޓު ވަކިން އެބަހުރޭ. ބަނދަރުތަކުގެ ޖުމްލަ ވަކިން މި ދު ރަށުގެ ބަނދަރު ހެދުން 23 ރަށެއްގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނުއްވާފައިވޭ. އެއީ ކޮންޓްރެކްޓަރ ފިނޭންސްގެ ދަށުން ކުރިއަށްގެންދާ މަޝްރޫޢުތަކެއްގެ ގޮތުގައި. 69.6 މިލިއަން ރުފިޔާ މި 23 ރަށަށް ޚަރަދުކުރައްވަން. ދެން އަޅުގަނޑު، ހަމަ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބޭނުންވާ އިޖާބަ ނުވަތަ ކޮމިޓްމަންޓާ މި ދު ރަށުގެ މަސައްކަތް ވެސް ހަމަ މިއަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި 2011ގެ ބަޖެޓުގައި ފެއްޓެވުމަށް ހަމަ އެއްބަސްވުމެއް ކޮމިޓްމަންޓެއް ދެއްވާނެ. މީގެ ބަޖެޓުގައި ނުހިމެނުން ވަރަށް މުހިއްމު ބަނދަރުތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އިންސާފުވެރި ބަނދަރުތަކުގެ މަޖިލީހުގެ ވަރަށް އަވަހަށް ހަދަން އެބަޖެހޭ. އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ހާލަތުގައި އޮތް ހިދުވާލާ ބަނދަރެއް. އަދި އެކަމަކު ފުރިހަމަކުރަން ޖެހޭ

ނުރުމަށްޓަކައި އަދި މި ބޭރު ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ނުކުރެވިފައި ހުރި. މިއީ 2008ގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ކުރަން އަދި ހުރަހަކީ ބަޖެޓުގެ ފައިސާ ވެސް ކަނޑައެޅުން މަޝްވަރާއެވެ. މިކަމުގެ މަސައްކަތް އަވަހަށް ނުކުރެއްވިއްޔާ ދެން ފަހުން ކުރަންޖެހޭ ހަރަދު މާ ބޮޑުވާނެކަމަށް ވާތީ ކުރިއަށް އޮތް މާލިޔަތުގެ 2011ގެ ބަޖެޓުގައި ކޮންޓްރެކްޓަރުން ބަޖެޓުން ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދުތަކާއި ސަރުކާރު ހިންގާ މަސައްކަތް ވެސް މިގޮތަށް ބާކީއަށް ބަހައްޓައިގެން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެނީ. އިންސާފުގެ އަށް ބޮޑު ވިސްނުމެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވެސް ހިމެނިފައި. މިއީ 38 ޕަސެންޓުގެ ބަޖެޓުގައި މި 38 ޕަސެންޓް ޖުމްލަ ޑޮލަރުގައި ރަށްރަށުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި ވަނީ މިލިއަން 37.9 މިލިއަން. ދެން 2012، 2013 އަށް ވެސް އަދަދުތަކެއް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލު އެއީ ބޭރު ސުވާލެއް މި ހިސާބުތަކާއި މިހާރުގެ ބަޖެޓަށް ވިސްނުމުގައި ހިސާބުތަކާއި ޕަސެންޓް ދެއްކުމަށް ވަނީ މި 2011ގައި މަސައްކަތް ގެނދާ ޕަސެންޓްތަކެވެ. ނަމަވެސް 2012، 2013ގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް ކުރިއަށް ޕަސެންޓުތަކެވެ. މި ބަޖެޓާ އެއްގޮތަށް ވެސް ބަޖެޓުގައި ހުރި. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މިފަދަ ދައުލަތު 2011ގައި ސަރުކާރުން ކުރައްވާ ހިނދު ބާރު ގޮތް. 12، 13ގައި މިއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ގޮތުގައި ޕްލޭން ބަޖެޓްތަކާއި އަދި ފަހުން އެހެން އިސްލާހު އަހުން އެކަށީގެންވާ. އެކަންކަމަށްޓަކައި ފުރިހަމަ މައްސަލައިގެ ދޭހަ އެއް ނޫ. ދެން މިގޮތުން ފެންވަރީގެ ހިސާބުތައް މަސްދޫއެއްގެ ބަޖެޓުގެ 34 ޕަސެންޓުގެ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު ދައުލަތުގެ 4 ޕަސެންޓް ވެސް ހިމެނިފައި އެބަހުރި. އެކަމަކު ފުރަތަމަކޮށް ބޭނުންވަނީ މިފަދަ ކަމުގެ ބައްޕަ އަދި ސިޔާސީ ދައުލަތުގައި ހަމަ އެއްވެސް ބަޖެޓްގައި ތަހުރީރުގައި މި ދައުލަތުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ހިމެނިފަ އެއް. އަޅުގަނޑަށް ހަމަގައިމު ވެސް ނޫން ފެންނާކަށް. މި ދޭ ދައުލަތުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް ބަޖެޓުގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް އެބަހުރި ބައެއް ޕަސެންޓް ހިމެނިފައި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ބަޖެޓުގެ އަދި ދުވަސް ފަހުން. ދެން އަޅުގަނޑު ދެން ކުރިއަށް ފުރަތަމަކޮށް ބޭނުންވާ އެހެން ނުކުތާ އަކީ، ދެން އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ގޮތް އެކުލަވާލަން ފިޔަވަޅުތައް އެބައޮތް ހިމެނުމުގެ ފުރަތަ އަކީ ފުރަތަމަ ކޮމިޓީގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ދައުލަތުގެ ބިޔަޕޯޓު ގެންބަރު އިތުރަށް އަންގަވާ ވިޔަފާރި ހިމެނުނު ގަވާއިދު ދައުލަތުގައި އަހަރު ހުރި ގޮތުގެ މަސައްކަތް ސަރުކާރުން ހުރަހެއްވީމަ އެހެން ހިސާބު އެއް ނުދެއްވިއެވެ. މަސްދޫނިން ފުރަތަމަކުރުމުގެ މަސްދޫބަލި ގަވާއިދުގައި އަހަރު ހުރި މިހާރުގެ ގޮތުގެ ފުރާނެ އެކުލެވޭ މަސައްކަތް. މިއީ ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކުގެ ކޮންގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރެކްޓްތަކެވެ. މި ފުރަހަތުރުމަން މިހާރުގެ ސަރުކާރުން 2 އަހަރު ވޭތުވެދިޔަ މިއަހަރު ނުކުރެއްވި ތަކަށް ވަރަށް ހިތާމަކުރި ކަމެވެ. 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ފޮނުވޭނެ ވޭތުވެދިޔަ ބަޖެޓުގައި ރަށްރަށުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ހިމަނާފައި ނެތް ކަމަށް ވަރަށް ދެރަކަމެވެ. އަޅުގަނޑު ޖޫރިޔާ ގެޒެޓުގައި މި ރަށްރަށުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ހިމެނުނު ގޮތެވެ. އެއީ އެހެންވެސް، އެގޮތުން މި މަޖިލީހުގެ ބަހުސް ނިމުމުން ދައުރު ރަސްމީ ރަށްރަށުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ހުރުމަށް ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެކެވެ. އަނެއް އަހަރު ބަޖެޓް ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ބަޖެޓާ އެކު ހުށަހެޅުއްވުމަށް ހަމަ ކޮންމެހެން

ލާޒިމުކަމެއް ކަމަށް ދަންނަވަން. އެހެންނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދެމިން ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ދިރާސާތަކެއް ކުރުމުގެ އެއްވެސް ކަހަލަ ފުރިހަމަ ކަމެއް ނުލިބޭނެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުالله އަބްދުއްރަހީމަށް. އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible]. އަބްދުالله އަބްދުއްރަހީމުގެ ފާހަކަދެއްކެވުމަށް [illegible] ދަންނަވަން.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުالله އަބްދުއްރަހީމް ފާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަޖިލީހުން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރައްވާ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީން އެއީ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ އާއި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އެކުގައި ހިމެނޭ ކޮމިޓީން މި މަސައްކަތް ނިންމާފައި ވާ ގޮތް ގުޅިގައި އަޅުގަނޑަށް ދަންނަވަންޖެހެނީ ރަނގަޅު. އެހެން މިދަންނަވަން ޖެހުނީ ލިބުނު ވަގުތާއި މުއްދަތާ އެކަށީގެންވާ ރިޕޯޓެއްކަމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ބޭނުން ކުރެވި [illegible] ކުރެވި އަދި [illegible] [illegible] އަދި އެއްބަސްވުންތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible]. އެގޮތަށް އެކަން ކުރަން [illegible] ސަބަބަކީ ބަޖެޓުގައިވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ [illegible] އަދި ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާތީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ [illegible] ކުރައްވާފައި. [illegible] ފަހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީން [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީއަކުން ޕަބްލިކްއެކައުންޓްސްކޮމިޓީ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ [illegible] [illegible] ކޮމިޓީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] ބަޖެޓުގެ ކޮމިޓީން [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]

ވިޔަސް ވަގުތާއި މުއްދަތާ ހުރިހާ ކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ހަމަ ރަނގަޅަށް ކުރުވުން މަސައްކަތްކުރެވޭ.
އެކަމަށްބަލައި ހަމަ ވަރަށް ހާއްސަ ޝުކުރެއް ފާޟިލް ޢިބްރާހީމް މާލޭގެ ދާއިރާގެ ޕްރޮޖެކްޓް ކޮންސަލްޓަންޓް
އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އިބްރާހީމް ރަޝީދު، ބަޔޯ ކޮމިޓީ މިހާރު ބަޔޯޑައިވަރސިޓީ މި ޕްރޮޖެކްޓުގެ ގޮތުން
ބަޔާންކުރަން ވަށައި އެބަޔޯޑައިވަރސިޓީގައި ވެސް ދިރި އޮންނަން. ދިރުމާއި އެހެން ދަރުމަތާއި ބަޔޯ
މަޢުލޫމާތުގައި ވެސް ބަޔޯ ބޭނުން އެއް ދިރިއުޅުން. އެއީ ޕްރޮޓެކްޓަޑް އޭރިޔާއަށް އެޑްވައިޒަރީގައި އަދި
ބަޔަރު އަސާސީ ދަ ޕްރޮޓެކްޓަޑް ދަތުރުތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ވަސީލަތް އަތޮޅު ރީޖަނަލް ވޯޓަރ ސަޕްލައި ގޮތުން އޮނިގަ
ބޭނުން އެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަނެގަތުމަކީ މާލޭއަތޮޅު ބޭނުން އެއީ އިޤްތިޞާދީ ބޭނުން އަހަރުގެ ތަފާތުގައި
އެކިފަހަރު ފަހަރެއް އެކި ގޮތްގޮތަށް ބޮޑުތަކުރުވެގެން ވެސް އެބަޖެހޭ އެބޭނުން ބޮޑުވެގެން އެމް ބޭނުންތަކަކީ
އަޅުގަނޑުމެން މި ފަސްކުރާ ރިޕޯޓް ރިޕޯޓްކޮށްދީސަލާމަތްކޮށްދިނުމުގެ ތަރުތީބުގެ އަހަރެން ހިފާ ހަމަގައިވެ ފެށި 3 ރިޕޯޓްކޮށްދީސަލާމަތް
މަޢުލޫމާތު މާލެއްޓަކު ބޭނުން ހަމައެކަނި އެއްސުރެ ކަނޑައެޅިގެން. އެހެން މިދަންނަވަނީ ސަރަޙައްދު ދިރުމާ ބޭރު
ބޭނުން އެއްސުރެ ކަނޑައެޅުމަށްފަހު މަޢުލޫމާތު ފުރުސަތުދިނުމުގެ ކަމަށެވެ. އަޅުގަނޑު ޖަމާކުރުމަށް ބޭނުމަކީ މިގޮ ކުރިން
ވެސް އެއްސުރެމަކުން ކަނޑައެޅިފައި ހުރިއިރުގައި އެ އެއްސުރެމަކުގެ މަޢުލޫމާތު ދެވިގެން. މިދިޔަ އަހަރު ވެސް ފަހު
މަސްވެރިންނަށް ދީ ސަރަޙައްދު ދިރުމަށްބަލައި އެއްސުރެން ޒާތުގެ ކުރުވި އަދި ބަރުސް ކުރުވި އެކަމުގެ މައްޗަށް
ރިޢާޔަތްކޮށް މަޢުލޫމާތު ރިޕޯޓް ހިނގާފައި މަޢުލޫމާތު ފިސް ވެސް ކުރުފައި. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެ އެއްސުރެގެ ދަށުން
އެ ސަރަޙައްދު ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭން. އެއީ 100 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތަރިކާ ސަރަޙައްދު އެއް މިހާރު ފަސް ފިސްވެފައި.
އެއީ ހަމަގައިމު ވެސް ރައްކާތެރިކަމާ މަޢުލޫމާތުގައި ދިރުމަށްކުރުމަކުގެ ހިއްސާކުރުމަކާއި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިގެން
ފަހަރަކު އަހަރަކުގެ ކުރުވުން ކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ފަހަރަކުގެ ބޮޑުބޮޑު އެކި.ޖީ.ޕީން ބައެއްގެ
މަސްރަހާގައި އެކި.ބީ.ސީއަށްބަލައި ހުރިހާ ޑިރެކްޓަރ ބޮއަޑްކަރީވަރަން ރިޕޯޓްރަނަޖަރަލް 95 މިލިއަން ހިސާ
އެހީގެ ގޮތުގައި ދެން މި ހިނދު ހިނގުން. އެއީ ހަމަގައިމު ވެސް މިހާރު މިޖާރުގައިކަމަށްބަލައި މި ރައްކާތެރިކަމުގެ
މަޢުލޫމާތު ކުރީން ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް. ހިތާމަ އަދި އަލިފޮސް އެ ބަޔާ އެގޮތް ހަމަޖެހުމަށްކުރުވި ފާޅު.
ޖެހިވަރަށް ޑިމޯކްރަސީ ހަމަޖެހުމަށްކުރުވި ރާޖޭގެ ޑިމޯކްރަސީ ހަމަޖެހުމަށްކުރުވިފައި ކުރިން ދުވަހަކު ބަޔާންކުރާ ޖެހިރަސް
ހެދީ ފައިދާ އެއް ފެނުނު ދުވަހެއް ނެތް. އިބްރާހީމް ރަޝީދު، އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ގިނަ ފާހަގަ އެބަހުރި. ހެދީ
ބޮޑުއިން އެއް ފާހަގަ ދަންނަވާލާނަން. މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ވަކާ އިން ދުޖެހުމަކު ސަރުކާރުގެ ބުރަބޮޑުކަމަށްކުރުވި މި ބަޔާންކުރާ
17 މިލިއަން ރުފިޔާ ޖެހިގެން އެބަވޭ. ފުރަތަމަ ދަރުބާރުގެ ނުވަތަ ފުރަތަމަ ޕްރޮސެސިނގް ގޮތުގައި އަދި
ވަޒީފާއަށްވިދާޅު އެކަންކަން ނިންމާނެ. ބަޔާން ދިރާސާކުރެއްވިމަ ދިރާސާ ކުރި ބައްޔެއް ކަނޑައެޅި އެންމެ
ކުޑަކުދިން އައުމި ހަމަވެސް އެހެންނެތް. ޖަވާބުދާރީ ކަންތައްތަކަށް ވެސް ބަޔާންކުރާ އަދަދުތަކުން ޖެހިގެން އެބަވޭ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ކަންތައްތައް މާ ޖަވާބުދާރީ ރައީސަކަށް ހުށަހެޅުން ޖެހޭން ނޫޅެމުން. އުޅެމުން

ކަމަށް ވަންޏާ މިތަނަށް ވަޑައިގެން ނިކަން ރަނގަޅަށް މި މަޢުލޫމާތުތަކާ އެއްކޮށް ބައްލަވާށޭ. އެ ބެއްލެވުމަށްފަހުގައި އިނގޭތޯ މި ކަންތައް ފަހުންދާ ގޮތް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރު ހުށަހެޅިފައިވާ އެއްވެސް އިސްލާހެއް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން އިސްލާހާ ނޫން. މިހެން މިދަންނަވަނީ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު އެޖެންޑާކުރުމަށްޓަކައޭ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު އެޖެންޑާ މި ކުރެވުނީ މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރުމަށް ގޮތްގޮތަށް ބަހާލައި އެކަކުގެ މައްސަލަ ރިޔާސަތުކުރަމުންދަނީ. މިހާރު މިހިރީ ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާކުރުމުގެ އިސްލާހުތަކާ ގުޅިގެންނޭ. އަހަރެންނަށް، މީގެ އެއްވެސް އިސްލާހަކަށް މި ވޯޓަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދެއް ނުކުރާނަން. އޭގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތާއީދުކުރަނީ މަޖިލީހުން ކޮމިޓީ އަށް ހުށަހެޅި ރިޕޯޓު އެ ◌ޮތަށް އެޖެންޑާކުރުން އެކަން ފާސްކުރުމަށްފަހުގައި. އެހެން ދަންނަވަމަ…

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބަށް. އެއަށްފަހު ފުރުޞަތު އަރުވާނީ ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ މަނިކު. އެހެންވީމާ، މިހާރު މުއްޠަލިބުގެ ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް މި ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله رب العالمين. والصلاة والسلام على أشرف المرسلي سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤައުމުގެ ހާލަތު ބަދަލުވެ ފަރާތްތަކުގެ ޑިމޮކްރެސީގެ މުސްތަޤްބަލު ރައްޔިތުންނަށް ސުލްޙުވެރި ސިފައިން އަނިޔާ ކުރާ ތަފާތުން ދިފާޢު ޤައުމުގެ މުސްލިމުންނަށް އަނިޔާކުރުވާ 4 ދުވަސްފަހުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ބަލަބަލާ ފާސްކުރުމަށް ބަހުސްކުރުމަށް އެ ކަންތައްތަކާ ހަނދާންކޮށްލަމުން ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމަކަށް ވީ އަޅުގަނޑު އެކަމަށްވެސް ހަމަގައިމުވެސް ފާހަގަކޮށްލަން. އަދި އެކަންތައް އެންމެ ނުރައްކާތެރިކަމާ އޭގައި ކަންބޮޑުވެގެން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ހަރަދުކުރުމަށް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތުގައި އެކަން ފައިދާ ލިބޭނެ ގޮތް ތަރައްގީކުރެވޭނެ ބަޖެޓް. ވަކި ބަރާބަރަށް ވަކި ކުރަމުން ކަންކަމަށްބަލާފައި ރިޢާޔަތްކޮށް ނޫނީ ވަކި ބަރާބަރު އެއްބަސްވާ ގޮތަކަށް ތަރައްގީކުރެވޭނެ ބަޖެޓް ނޫން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް ދޭންޖެހޭ 447 މިލިއަނާ ރުފިޔާ އުފައްދާދިނުމަށް ނުދީ ބަޖެޓުގައި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ މަޙްކަމާގެ ތަކު ކުޅުން އެއްކަލަ އެކުލަވާލާފައިވާ އެ ފައިސާ ދިނުމަށް ބަދަލުކުރުމުން އަ ކަމަށް ވެސް އިންތިޚާބުކުރައްވާ އެ ފައިސާ ނުދީ ބާއްވާފައި ދައުލަތުން ދީފައިވަނީ މިލިއަން ރުފިޔާ އެއް އެހެން ކަންތައްތަކަށް ހަރަދުކުރުމާ އިރު އޭރު ފައިސާ ހުރިގޮތް ކަލޭގެފާނު އަދަދުގައި ކުރާނަމަ ތައްޔާރުކުރެވިގެން މިވަނީ ނުލިބޭ ނުދެކެން. އަޅުގަނޑު

ގަބޫލުކުރާހިތްވަސީ އެއީ ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންނާ ހިލާފީ އުޖޫރަ ދުވަހު އަންނަ ކުރިން އުޖޫރަތަކަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ އެއް ނުދީ ކަނޑައެޅިގެން ސަރުކާރުން ހިފަހައްޓާ ހިފެހެއްޓުމުގެ މައްސަލަ. މިއިން އެންމެ އެއް ކަމަކީ މި ސަރުކާރުގެ ވިސްނުން ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންނާ ދޮގުހަދައި ހުރި ގޮތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތަކާ ޚިލާފަށް މަސައްކަތްތެރިކަމާއި އަދުވެރިންނަށް ފުރުޞަތު މިދަރި ބޭނުން ކުރަމުންދާއިރު ފާސްކުރެވިފައިވާ ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ނުކުތާ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކާ ދޭތެރޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސެލަރީ ސަލާމަތީ އަދާކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި ވަކިން ބަހާލައިގެން ވަޒީފާއާ ގުޅޭ ކަމަކަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ދުވަސް. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުން 3 ދުވަހުން 70 މިލިއަން ރުފިޔާ އަށް ހިފަހައްޓައިގެން ގާއިމުކުރި ނިކުމެގެން. އަދި މިސަރުކާރު ބަޖެޓުގައި މިއަދުގެ ތަފާސްހިސާބުން ހޯދިފައިވާ ދުވަސްތައް ނޫން ރުފިޔާ 231 މިލިއަން ޚަރަދު ހިމަނާ ކުރިން މިހާރު ދެއްކުމަށް ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ލާރި ފޮނުވުމަށް ނޫން ގެނެސް އެތަކެއް ޚަރަދުތައް ހިނގާ ދާނެ. އަދި އަމިއްލަ ހިތުން ހަދާފައިވާ ވަކި ބާރުތައް އިސްތިޢުފާދިނުމަށް ހުރި ފަސޭހަތަކުގެ މި ފައިސާ ދެވޭ ފަދަ ގޮތްތައް ބަންދުކުރި މިގޮތަށް ނަމަވެސް މިކަމުގެ ހާލަތުގައި ހުރި ގޮތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ދަތިތަކާއި ނިސްބަތުން ޚަރަދުތަކަކީ ސިވިލް ސަރވިސް ދ ދުވަހު ޚަރަދުކުރަން ހުރި ބަޖެޓުގައި ތަފާސް ހިސާބުތަކުގައިވާ ގޮތުން ނަގާފައިވާ އަދަދުތައް ގެންދަވާ. ދ.އ.ވިލިނގިލީގައި ޝާމިލް ރަށުގެ ސަރުކާރުގައި މަސައްކަތްކުރާ ދިވެހިން 278 މީހުންގެ ވަޒީފާ ސަރުކާރުން ނިންމި ޝަރުޠުތަކާއި ބަލައި ދިރާސާކުރެވި ވަކިވެ ޖަލްސާގައި ބަޔާންކުރެވުނު ނިޒާމީ ގޮތުން ބަހައްޓާ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންޖެހޭ ހިސާބަށް އަރާ ގެންދަވާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަސައްކަތްތަކަށް ކުރި ރިޔާސީ ކޮމިޓީ އަދި ހުރިހާ މީހުން އެންމެ ފަރާތަކަށް ވަނީ ގަސްދުގައި. މަސައްކަތާ ކަމުގެ ކުރުމުގެ ހުރިހާ ދިމާލަކުން ފުރުޞަތު ހޯދަން ދަނީ މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ދުވަސް ކުޑައެއްކަމުގައި ނަމަވެސް އެހާމެ ޖަލްސާތަކުން ދޫކޮށްފައި. އެހެންނަމަވެސް ސަރުކާރުން ވަޒީފާއާ ޖެހި ޖާގަ ދ.އ.ވިލިނގިލީގައި އަދާ ދަފްތަރު މިހާ ދ.އ. އެހެން ހަރަކާތްތަކުގައި އަދާ ދަފްތަރު މަސައްކަތް ހޯދި ފަރި މި ވައިބާ ނަގާފައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަޒީފާ ނިސްބަތްވާ ބައިން ވަޒީފާގެ ހިއްސާ ފޯރުކޮށްދޭން ވަނީ ޚިލާފަށް. ވަޒީފާ ނިސްބަތްވާ ބައިން ވަނީ ވަޒީފާގެ ހިއްސާ ދުނިޔޭ ވަޒީފާ ދިނުމުގެ ނިޒާމު ހިނގާ އަމަލުކުރާ ގޮތުގެ ކަންކަން ހުރި ފައި ނޫން ދެކެންޖެހޭ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެނުމުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަދިވެސް އެއް ފަރާތަކީ އަޅުގަނޑު މި ފިޔަ ވަޒީފާ ދޭ އިހުސާސްތައް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ދާ ދިސްކިޔުމަކީ ވަޒީފާއަކަށް ދާ ނިޒާމު ބަދަލުކުރާ ކަމުގައި އިސްލާހު ސަރުކާރުން ހަމައެކަނި ކުރާ ހިސާބަށް ބިނާކުރަން. އިސްލާހުގެ ހިސާބުތަކާއި ފަސް ފަހަރު ބޭނުން ކަނޑައެޅި ނަތީޖާ އެއްވެސް ފަދަ ގޮތެއް ބެހިގެން ދާނެ މިސާލު ފަސް އިސްލާހުތަކާ އެކަށީގެން ވޭތުވި ސަރުކާރުން ފިހާރަތައް ހުޅުވުން ހިމަނާ އެބަ

ފާހަގަކުރަންޖެހޭ. ހަމަ އެހެންމެ ކ. އަތޮޅުގައި އޮތް އެންމެ ބޮޑު އެއް ރަށް ކަމަށްވާ ދިއްފުރިމާދޫ ސިންގަޕޫރީންނަށް ދިނުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމެއް މިހާރު ވަނީ ފާޅުކޮށްފައި. އޭގެ އެއްކޮޅުގައި ދިވެހި ފުރުޞަތުން ރައްޖެ ދިރުމު އަހާ ދިވެހި ރައްޔިތުން ތަކާ ސުންނާފަރުވެފައިވާކަން ގޮތް ދަށްސިޔާސަތުތަކުގެ ސަބަބުން އެކަމާ ޗާޓަރު، ފުރުޞަތު ބޮޑުކޮށްދޭނެ ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަމުން ގެންދާ މަސައްކަތުގައި ދިވެހިންގެ ބަސް ހިފަހައްޓައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރާއި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަށް ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް ފާޅުވެގެން ދިޔަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މުޅިން ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވީހިނދު، މިއަދު މިކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ޚިޔާލުތަކެއް ދެކެން ބޭނުންވާ ބަޔަކު ކުރިމަތިވާ އަޑެއް ކަމަށް ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހިވަސައްލަމަށް ވެސް ބުނެވުނު ހާލަތާއި ހެދެމުންދާ ކަންކަމުގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ވިސްނައިދިނުމަށްޓަކައި މިއަދު މި ދުވަހަކީ ފައިސާގެ ފާގަތި ދުވަސް...

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ފާހަގަކުރެއްވުން:

﷽. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ޖަމާކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މަސައްކަތަކީ ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކުގައި އެ ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި އެންމެހައި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި ޚާއްޞަކޮށް ޗެއާމަން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކަށް ދަންނަވަމުން އެކަމާ ނަމަ ކޮންސަލްޓަންޓުން އެ ކޮމިޓީން ނުކުމެގެން ދިޔަ ބަޖެޓުނަން ވެސް އެކުރި ހިސާބުތަކަށް ނަމަ ސާބަސް ދަންނަވަންޖެހޭ. އެއީ އަދިއްލަތުވާ މިމަޖިލީހަކަށް ކުރިމަތިވެ ހުރި ކަންތައްތައް ބަޖެޓާ ހަވާލުވެގެން ނުކުމެގެން ދާން ކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑު އެކަމާ ޝުކުރުދަންނަވާ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވާލަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުރު އަތް ޖުމްހޫރީ އެއް ގެނައި އިދާރާ ފާހަގަކުރެވޭ އޮފީސްތަކުން ހަރަދުކުރާ ގޮތްތައް ކަންކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ ތެރޭގައި އެބުރި ސަރުކާރުތަކުން ވެސް ޖަހާލީ. އާދެ، މިހެން މިދަންނަވާ މިއަދު ނިމިގެން އައިސްފައި މިއަދު ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް ބަލައިލުމުގައި ހަރުދަނާ ބަދަލުތަކެއް ދަރުގައި. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ޖީ.އެމް.އާރުގެ ޗެޔަރުގެ ގޮތުގައި ހުންނަވާ ބިލްޑިންގެ ހިސާބުން އެކުލަވައިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރު އަދި ރަށްރަށުގެ ފާއިދާކުރާއިރު ދެމެހެއްޓުން އަޅުގަނޑު ޖީ.އެމް.އާރުގައި ހިނގާ ކޮމިޓީގެ ގެޓްވޭ ކުންފުނިތަކުން ޝުކުރުދަންނަވާލަން. އަޅުގަނޑުމެން ކަމާ އެއްބާރުލުން ގެނައި އިސްލާހުކުރެވުނު އަދި ރާއްޖޭގެ ބޮޑު ބޮޑު ގޮތްތަކެއް ފާސްކުރެވުނު. އެއީ ބޮޑަށްގައި މަސައްކަތްތަކާ މުއްދަތު ހިސާބުތަކާ ޖީ.އެމް.އާރު، އެމް.ޖީ.އެލްގެ ބަޖެޓުގެ ނިސްބަތް ބޮޑަށް މި ނަމަވެގެން މި އޮތީ. މިއީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބަޖެޓު ބޮޑަށްގައި މިއޮތީ. އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް މި ބަޖެޓު ހިސާބުކުރާ މިގޮތަށް ބަލަހައްޓާ ހިނދު އެމް.ޖީ.އެލް ގޮތުގައި ޖީ.އެމް.އާރުގެ ގޮތުގައި ހުރިހާ ގޮތުގައި ހުރުން. ވަރަށް ބޮޑު

އޮތުމުގެ ތެރޭގައި ހުއްޓެނީ. އަޅުގަނޑުވެސް މި މަޖިލީހުގައި މީގެ ކުރީގައި ވެސް ބަޖެޓުތަކަކަށް ވޯޓުދީ މަސައްކަތްކޮށްދެއްވާނެ ބިލްތަކުގައި ރައީސަށް އެކަން އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭނެހެނީ ރައްޔިތުން ހުރިގޮތުން ކަންކަން ބައްލަވައިގެން ދިރިއުޅުމަށް އިދިކޮޅު ޖާގަ މިހާރު އަދި އެއްކޮށް ޖާގަ މިހާރު ކަމެއް ބައެއް މިހާރު މި މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންނަށް ދޭން ހުރިމަތި ދިރުމަށް ކަނޑައަޅާ ފައިސާ ދައުލަތުން ލިބޭ އެއްޗެއްކަމުން ހަރަދުކުރާތީ ގޮތަކަށް ހަމަޖެހިގެން ދިޔައީމަ އެކަން އެ އޮތީ ހަމަޖެހިފައި. ދެން އެވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މިތަނުގައި އެ މިހާރުކޮށް ގޮތަކަށް ދައުލަތަށް ކަރުދާސް ވޯޓު ހުރިން ނުކުތާތަކެއް ނުނިކުމެ އެއް ކަމަކަށް ހަމައެކަނި ފާސްވުމުން ވޯޓު ދެއްވިޔަސް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މައްސަލައަކީ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ދައުރު ހަމަޖެހިފައި ނުހުންނަ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ގޮތެއް ނެތި ދޫކޮށްލެވުން. އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުގެ ފިކުރުގައި ގޮތުގަ އެކަނި މިފަދަ ވަރު މިޖެހެނީ ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ޕާޓީތަކުގެ ނޫން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފިކުރުގައި ގޮތްތަކަށް ޕާޓީތަކުން ނޫން ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ ގެނެ އެންމެ ބޮޑަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން ހަމަ ހިތްފަސޭހަކަން ރައްޔިތުން ގަބޫލު މިނިވަން އަދި ރައްޔިތުންނަށް ކަންކަން ކުރެވިދާނެ އިދިކޮޅުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހަމައެކަނި ވެސް ނުވާ. އަޅުގަނޑުމެން މި ހިސާބު ވިޔަފާރިކުރުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ފާހަގަ ޚިޔާލަކީ ކުރީގައި ހަމަ ދޮށިން ގައުމު މި ރާއްޖޭ އެކަމު ގޮތަށް އެއްގޮތަށް އިސްލާމީ ނިޒާމު ގާތުގައި ކުރިއަށްދިއުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ހަމަ ކަމުދާ ގޮތަކަށް ވިސްނަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ރާއްޖޭގައި އަދިން ގާނޫނީ ގޮތުން މި ރާއްޖޭގައި ހުރި ކަންކަމުގެ ރައްޔިތުންނަށް ދެނެގަތުމުގެ ވާހަކަ ދައްކައިދޭ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ އިސްލާހީ ބަދަލުތަކެއް މިމަޖިލީހުގައި އެ ބަޖެޓު ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރާ ޝަރުތެއް ނެތް. އިސްލާހީ ބަދަލުތަކާއެކު ކުރިޔަށް ގެންދިޔަ ބަޖެޓު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ދާދިފަހުން ހޯދާ ނޫން. އެކަމަކު ހަމަ، 2000 ވަނަ އަހަރު ފެށުނުއިރު ރައްޔިތުންގެ އިންތިޚާބުގެ ކުރިއަށް ހުރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭނެ ކުރީގައި ހުރި ބަޖެޓުތައް ބެލިމަ. އެ ބަޔަކަށް ދިނީ އާއި ކުރިއަރުވުމުގައި އަދި ރައީސުގެ، ދިވެހި ރައީސުގެ ހަރަކާތް ކުރުމުން ގެންދަވާ މަސައްކަތުން. އަދި ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކުރީގައި އެކު މަސައްކަތްކުރުން ނޫން. އަދި މިއަދު ވެސް ޒަމާނު ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ސަރުކާރުގެ ދިރިއުޅުން ރައްޔިތުން ކުރާ މަސައްކަތްކުރުން ނޫން. ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން އޮތުމެއް. ދެން އެހެރީގައި ސިޔާސީ ވެސް ހުރިހާ ޒަމާނު ފުރުޞަތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުތަކުން 2008 ވަނަ އަހަރު މި ޤާނޫނު އަސާސީ ވެސް ދިރިއުޅުން އެކު އަދި އިޤްތިޞާދީ ހިންގުމުގައި ބައިވެރިވި އޮތްމަސައްކަތުގައި މިއަދު މަޖިލީހުން މި ފުރުޞަތު ޒަމާނުގެ ބަދަލުތަކާ އެކު ކުރިއަށް އަންނަކަން. މިކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުމަކީ އޮތްގޮތް ސިޔާސީ އަދިއްތަ މަޖިލިސްގެ ރައްޔިތުންނަށް ޒަމާނުގެ ބަދަލުތައް އަދި ރައްޔިތުންނަށް ފާހަގަކުރި ކަންކަން ހުއްޓުވާލުމަށް ދިވެހިގައި މި ރައީސުގެ އިންތިޚާބު ހަމަކަންތަކުން މަސައްކަތްކުރުމަށް ޖިންސާނީ މަޖިލީހުގެ ފެންބަރުންނަށް ކުރިއަށްގެން ވާން ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް

ޒިންމާދާރު ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިއަދު ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައި މިއޮތީ ވަރަށް ރަނގަޅު. މި ކޮމިޓީގައި ތިއްބެވި ވަކި ސަރުކާރު ހިންގާ ޕާޓީއެއްގެ މީހުންނެއް ވެސް ނޫން. އަދި ވަކި އިދިކޮޅު ޕާޓީއެއްގެ މީހުންނެއް ވެސް ނޫން. އަދި މުޤައްރިރުކަން އިސްނަގަވާ މިކަމުގެ ތަޖުރިބާ ހުންނެވި ކުރީގެ ފިނޭންސް މިނިސްޓަރުކަން ވެސް ކުރައްވާފައި ހުންނެވި ބޭފުޅެއް. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓް އެކުލަވާލައި އަންނަނިވި ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފައިދާހުރި ގޮތަކަށް ވާހަކަދެއްކުމަށް ދަށުން މީގެ ޝަރުޢީ އިޖުރާއާތު ތަރުތީބުން ހުރި އެއީ ރަނގަޅު އެއްޗެއް ބަދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ކޮމިޓީން ފާސްކުރައްވާފައި ދޫކުރެއްވީ މިގޮތަށް އެކުލަވާލުމަށް ފަހު ކުރީގެ ބަޖެޓް ހުށަހެޅި ސަރުކާރުން ބަދަލުގެނެސް ހުށަހެޅިއިރު ވެސް ބަޖެޓާއި ގުޅޭ ޤާނޫނުތައް ބަދަލުކުރެވޭނެ ގޮތް ހަމަޖެހިފައި ނެތް. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓު ވަރަށް ގިނަ ޤާނޫނުތަކާއި ރައްޔިތުންނަށް ބަލާއިރު ބޮޑެތި ގޮތް ބަދަލުވެފައިވާ ބަޖެޓަކަށް ވެގެން ދިޔައީ. އަޅުގަނޑު ދެން ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި ސަރުކާރުން ފެށިގެން ދިޔަ ބަޖެޓްތަކަކީ ރައްޔިތުންނަށް ހެޔޮ ގޮތެއް ނުވެވޭ ބަޖެޓުތަކެއް.

މިހާރަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރު ވެސް ވަރަށް މުހިންމު ވެސް ކަންތައްތަކެއް. ރައްޔިތުންނަށް ހުރިހާ ކަމެއް ހަމަ ދޭނެ ހަމަ ހުރިހާ ބަޖެޓެއް އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވިސްނާވަރުގައި ވިސްނަން ޖެހެނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ހަމަ ސަރުކާރުގެ ވަޒަނާއި މިއަދު ދައުލަތުގެ ދަރަނި ރައްޔިތުން އަތުގައި ހަމަ ހިފަހައްޓަންޖެހޭ. މިހާރު ސަރުކާރު ދައުލަތަށް ގެނައި އަގު މަދުކުރުން ލިބެން ހުރި ރިޔާއްދުވާ މިނިވަން ސަރުކާރަކީ ރައްޔިތުން ވިސްނުމަށް ދައުލަތް ހަރުދަނާ ދެމެހެއްޓުމުގެ މައްޗަށް ބޮޑު ޒިންމާއެއް ހަމައެކަނި ސަރުކާރުގެ ވާހަކައެއް ނޫން. ހަމައެއާއެކު ބަޖެޓުގެ ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައަކީ އަޅުގަނޑު ރިޢާޔަތްކުރަން. އެހެން ބަޖެޓުގައި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް އެކަނި ހާއްސަ ހަދާ ރައްޔިތުން ފުރިހަމަ ކަމަށް ސަރުކާރު ހަމަ ދައުލަތް ލާރިދޭން. ބަޖެޓްގައި ހަމަ ވިސްނާ ގޮތަކަށް ބޮޑު ހާލަތު ރަނގަޅު ވެރިކަމުގައި ހަމަ ސަރުކާރުގައި ހަމަ ބަދަލު ބަޖެޓު ހަމަ ރައްޔިތުންނަށް ދޭނެ ވިސްނާފައި ހަމަ. ހަމަ ހަމަޖެހޭ. ރައްޔިތުންގެ، ހަމަ ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރުގެ ބޮޑުގައި އެކަށް ހަމަ ކުރަން ނުކުތާ ގޮތްތައް ލިބޭނެއެވެ.

އަޅުގަނޑުމެންގެ ވާހަކަ އެކަމުގެ ޖެހޭނެ ވެސް ނުވާނެ. ދެން އެކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ހުރި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ ވާ ގޮތެއް ބަޖެޓުގައި އެއްކޮށް ދެކެވޭ އެކަމީ ނަގައި ދެންމެ ދޭމަށް ފަހުން. އަންނަނީ ދެންމެ ހިސާބުކުރެވޭ ބަޖެޓު ބައެއް ތަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބަޖެޓް ބަދަލުވާ ނުކުތާތަކެވެ. އެކަން އެގޮތަށް ކުރާނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ފަހަރެއް ވެސް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، ޖިންމާދާރު ގޮތުގައި މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންނަށް ހާސްކޮށްދިނީ ބަޖެޓަށް ފަރާތްތަކުގައި ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބަޖެޓް ނޫން. ޑީ.އާރު.ޕީގެ ބަޖެޓް ވެސް ނޫން. އަދި އިދިކޮޅު ވެސް ނޫން. އަދި ރަށް ޤައުމު އަހަރު ކުރަމުންދާ ބަޖެޓް ވެސް ނޫން. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންނަށް މިކަން ކޮށްދިނުމުގައި ފަރާތްތަކަށް ފަރަކްއޮތްކަމުގައި ފައިދާ ކުރަން ކަންކަން ދެކޭ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން

ބަލާނަން. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ދުވެއްނުކުރެވޭނެ އެކަންކުރާކަން. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރާރިހް އޮތީ މި މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވި ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް ޒިންމާދާރު ގޮތެއްގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެހެން ކޮމިޓީތަކުން ނިމިގެން އަންނަ ރިޕޯޓް ހަމަ ވަރަށް ފަސޭހައިންނޭ. އެކަމަކު ބަޖެޓު ވީމަ މިސްކިތްތަކުގެ ފުރާޅުގެ ޗިން ނަގައްބަން، އަށްއަކަފުޓް ކުރަން، އަށްއަކަފުޓު ކުރަން އިޔާއިރި ވަރަކަށް ދައްކަން އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކައިގެން ކޮންމެ ގޮތަކަށް އިސްތާރު ހުރަހަކި ކަކުރިއި ވިއަސް ބަޖެޓަކީ އަޅުގަނޑުމެން ބަރަސަރަބް ބަދަހިކަމާއި އެހެރަތަކާ ކޮންމެ ކަމެއް ވެސް ކުރަވިން ދައުރުގަޔަން ބިލު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި އެ ބިލު ހުށަހަޅާފައި ހުރީ ކުރިއަށް ގެންދަން. އެ ކަމަކީ ބަޖެޓާބެހޭ މައްސަލައެއް. ކަނޑައަޅަން ދަރަނި ދައްކަން ބޭނުންވާ ބަޔަކީ ޝަރުޢީ ގޮތުން ބޮޑު ނިސްބަތެއް ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ދެކޭތީ ދިގުކޮށް ދެކިދާނެ. ކަމަކީ ވެސް ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމަށް ބޭނުންވާ ވަރަކަށް އަދި ބަޖެޓުގައި ހިމެނޭ ބޮޑެތި ގޮތަކުން ވެއްޓިގެން މިސާލަކަށް ތަރައްޤީ ބަޖެޓުގެ ގިނަ ބައެއް މިހާރު ބޭނުންވާ ރަށްރަށަށް ފޯރުކޮށްދޭން މުހިންމު ކަމަށް ބަޖެޓުގައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް 5 އަހަރުދުވަހުގެ 5 އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފިނިފެނޑާ ފިނިފެނި ފާސްކުރުމަކީ ކުރިން ބޭނުން ކަމެއް. ބަޖެޓަށް ގެނައި ބަދަލުތަކާއި ބަޖެޓުގެ ހިނގާ ފުރުސަތަކީ ހުސްވަމުން މި ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރު ދަށުގައި ނަގާނެ ދަރަނި ބަދަލުކުރުމަށް ބަޖެޓު ވިދާޅުވިޔަސް މި ބަޖެޓާބެހޭ މައްސަލައިގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ ދިރުވާލުމުގައި ބިމާބެހޭ ދައުލަތަށް. 5 އަހަރުން 5 އަހަރުން ބަދަލުވަމުން ބައެއް މަސައްކަތް. ކުރިން ކުރި ގަވާއިދާ ގުޅޭ ގާނޫނުތަކާއި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވަނީ ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. اسلام عليكم ورحمت الله وبركاته. ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅިފައި މިވާ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ތަރުތީބުގައި ތާރީޚީ ސަރުކާރަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަން ދައުލަތުން ހިނގާފައިވާ މަސައްކަތްތަކާ އަޅުގަނޑު ވެސް ޝުކުރުގެ ބަހެއް ދަންނަވަން. ރައީސް، އެ ބިލު އިން ކުރައްވާފައިވާ މަސައްކަތަށް ތަފާތުގައި ފުރިހަމަ ބަޔާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވާ ގިނަ ރަށްރަށުގައި ގެނެވުނު ބަދަލުތަކާ ދިމާވާ ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި އެ މަސައްކަތްތަކުގައި އެ ބިލު ވަރަށް ބޭނުންތެރި އެކިއެކި ކުރެވޭފައިވާ ކަންތައް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. މިއާއިއެކު އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުން ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގެ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް ކުރިއަށް ގެންދަވާ، ހުރިހާ ތަރައްޤީގެ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި، ހުރިހާ ރަށަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަން މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރުމުން ގެންދާ މަސައްކަތްތަކުގައި ވެސް

ކުރިއަށްދުވުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުން ގެންދާއިރުގައި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ބޭނުންވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހާޒިރުކުރާ މިފަދަ ފަންނީ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރީ އޮފިސަރުކަމުގެ ތެރޭގައި އުފެއްދުމަށް. އަދި، މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ތަޢާރަފްކޮށްދޭން ބޭނުންވާ މި މަޖިލީހުގައި އެ ނިޒާމު ފާސްކުރެއްވި ބިލުތައް ދާއިރާގެ ފަންނީ އަބަދުވެސް ރަނގަޅު. އިޖުތިމާޢީ ފަންނީ ވިޔަފާރީގައި ވަނީ އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރަމުންދާ އޮޑިޓަރ މަޢުލޫމާތު ސީދާ ކުރާ މެމްބަރުންގެ ކަމަށް. އެއީ އަދި އޮފީހުގެ ކަމުގައި ވިއަސް ނުވަތަ ޙިލާފު ކަމުގައި ވިއަސް އިލާރީ ހަރުގެ ތެރޭގައި ދާއިރާ ގޮތުގައި މި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ގޮތަކަށް ވަސީލަތުގެ އުފެއްދުމަށްޓަކައި ބާރުއަޅާ ކަމުގައި ދަންނަވަމުން. ބަޔަކު ބޭނުން ގޮސް ހުރި ރަށްގަބޫލުކުރެވޭ ބާރުގަދަ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ނަގަނީ ހިއްސާކުރެވޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެކޭ ކަމުގައި ބޭނުންތައް އެޅުމާއި ބަޔަކު ބޭނުންފުޅުކުރެއްވުން ދާ ބައެއް މައްސަލަތަކުގެ މަޤާމު ބާރު ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުން ގެންނަނީ ވާދަވެރިކަމުގެ ބެލެނިވެރިން ގޮތަށް ކަނޑައަޅާ މައްސަލަތަކާ ހަމައަށް ވިސްނުމަކީ ތަމްރީނު ދެއްވާ އެ އެމް އެމް ގ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ބަޔަކު ގޮސްކުރުމާ ރައްޔިތުންގެ ގޮތުގައި ބޭނުންވެރިކަމާއި މެމްބަރުންގެ ބަހުސް ގާނޫނީ ބާރުވެރިކަމާއި ވާއިރު އެ ގޮތް ގޮތް ގ ގޮތުގެ ތަޢާރަފްކުރި ފަރާތަކުން ބަޔަކު ރައްޔިތުން ބަދަލެއް ހިފެހެއްޓުމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތާމަ ބަލާ މަސައްކަތް ގޮތަށް ބަދަލު ކަނޑައަޅާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި ވަކި ހުރިހާ ބޭނުންވާ ރައްޔިތުން ކުރިއަރާ ރައްޔިތުން ވަކިކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ހިތްވަރާއި ގުޅިގެން ބޭނުންވާ ރަސްމީ ކަމަށް. އަދި،

ހޯދުމުގެ ބައިވެރިންނާއި މިހެން ބަހުރުވަ ރަމަޒާނު އިސްލާމީ ރޫޙާނީ އެކުލެވޭ މިންގަނޑާއި ހިފެހެއްޓުމުގެ ޙާލަތާ ސަރުކާރު ތިބެ ހުރި ބަހުސްތަކުން ރޫޙު މިވަނީ ބަލާލުމުގެ މުސްތަޤްބަލަށް. ހިފެހެއްޓުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަގެ ދަށުން ސަރުކާރާ ބަލާފައި ދިވެހި ރައްޔިތުން މި ގެނައުމަށް ދަށުން ކޮށްދިނުމަށް. އަދި، އޭގެ ސަބަބުން ވެރިކަމުގެ މިހާރު ދަށުން ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ގޮސް ހަމަ ސަރުކާރު މި ގަވާއިދު ހަދާ ބެލުމަކީ ބަލައިލުމަކަށް. އަދި ނުވަތަ ދަށުން ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ރައްޔިތުން ދަށުގައި ކުރިއަށް ބެލެވޭ ގޮސް ވަކިކުރުމާއި ހަމައެކަނި ގެނެސްދިނުމަށް ހުރިހާ ކަމެއް އެކުލަވާ މަސައްކަތްތަކާއި ގޮސް ބަޔަކު ކަނޑައެޅުމަށް ހުށަހެޅުމަށް އަދި ހިސާބުތަކާއި ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ބުނެ މަސައްކަތްތަކުގެ ރަނގަޅު މިހާރު ފަހުން މިކަމުގައި ދަށުން ދެން ބަލައިލުމުގައި ރަނގަޅު ކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއި ދަށުން ސަރުކާރުގެ ކަމުގައި ފެނެއެވެ.

ރަސްމީ ކަމަށް ބަލާ ސަރުކާރާއި ކުރިއަށްދާ ދައުރު ހުރިހާ ދަށުން ހިމެނޭ. ދަށުގައި ރައްޔިތުން މި ޙާލަތުގައި ހަމައެކަނި ގޮތަކަށް ދަށުން ބަލާ ތަނަށް ފެނިގެން ދެކެ ކަމުގައި ވެފައިވާ. ބަލައި ހިއްސާކުރުމުގެ ކަމަކީ ދެއްވައި ކަމަކީ ދަޢުވާއެއް ހުށަހަޅާ ގޮތުގައި އެބައެވެ. ބަޔަކު މިކަމާ ރައްޔިތުން ބޭނުމަކީ ސަރުކާރުގެ ހަރަކާތްތަކާއި ހުރިހާ މިންގަނޑުތަކެއް ހުށަހެޅުމަށް ބާރުލިބިދޭ. ރައްޔިތުން ހަމަވެފައިވާ ގޮތުން އެކަމަށް ހިފެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ހާލަތާ ދަށުން ބޭނުންކުރާ މަސައްކަތް ނުވަތަ ބަޔަކު ކަމުގައި ބަލާފައި ވަނީ ވިސްނާލެވޭ.

ބޮޑެތި ހިސާބުތަކާއި ގޮސް ދެމެހެއްޓުމަށް ބަލަހައްޓާ މަސައްކަތް ކުރާ ރައްޔިތުން ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ބަލައިގަނެ، ބަޔަކު ބާރުތަކާއި ރައްޔިތުންގެ ހަމަހަމަކަމާއި ދަށުން ބަލާލާނެ ގޮތް ނެރެ ހުރިހާ މިނިވަން ގޮތުގައި ވަނީ ވިސްނާ ގޮތެއް ބޭނުން ހިފާ ކަމަކީ ރައްޔިތުން ބަލާ ހިތާމަ ހިފެހެއްޓުމަށް ބަޔަކު ސަރުކާރު ރައްޔިތުން ކުރިމަތިލާ. އަދި، ހިފެހެއްޓުމަށް ގެނައުމަށް މި ބަޔަކު ގޮސް ހުރިހާ ކަމެއްގެ ހަމަހަމަ ކަމާއި ދަށުގައި ބަލައިގަނެ ބަޔަކު ހިފެހެއްޓުމަށް ކުރިއަރާ ރައްޔިތުން ދެން ފެނެއެވެ. ބަލައި ބާރުތަކުގެ ހަމަހަމަ ގޮތް ހިފެހެއްޓުމަށް ބަލައިލުމުގައި ގޮސް ދަށުގައި ވަނީ ވިސްނާ ހިތާމަގެ ކަމެއް ދަށުން ބަލައިލާ ގޮތަށް ހުރިހާ ކަމެއް ހުށަހެޅުމަށް ދެކެ ރައްޔިތުން. ދަށުން ހުރިހާ ގޮތެއްގެ މަސައްކަތް ބަލައިގަނެ މިއަދު ބަލާ މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭ ކަމަށް ރައްޔިތުން ކުރުމަށް 10

ވަކި ރައްޔިތުންގެ މިހާރު ގާނޫނު ހިފެހެއްޓުމަށް ބަލައިލާ ބަލާ ބާރުތައް އެ ހުށަހެޅުމުގެ ބަލައިލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެކަން ބަލާ

ޖުމްލަ އެއް ފާސް ހުރަހަޅާފައި އޮންނާނެ. އެ ޖުމްލާގެ މުރާދަކީ އެއިން އަޅުގަނޑު ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ މަޤްޞަދަކީ އޭގައިވާ ކަންތައްތައް ބަސްދަރުކުރުން ކަމަށް ވިއަސް، ޔަޤީންކޮށްދެއްވުން ކަމަށް ވިއަސް އަދި ފޯރުކޮށްދެއްވުން ކަމަށް ވިއަސް އަދި މިދޫން ފެސް ތަރައްޤީ އެއް ބޭނުންވާ އެކަނިކަން ވަސީލަތްތަކެއް ހޯދައިދެއްވުން ކަމުގައި ވިއަސް އެކަމުގެ ބޭނުންތެރިކަމާއި ރާއްޖޭގައި ހުރި ދަރަޖަ ރަނގަޅުކަމުގެ މައްޗަށް ބަރޯސާވުމާއި އަދި އެކަމުގެ ބޭނުންތެރިކަން ބޮޑުވެފައިވާ މިންވަރުން ރަށްރަށް ތަރައްޤީކޮށްދެއްވުމާ އަދި މިދެކަރިން އެއްވެސް ފަހަރެއްގައި އެއްވެސް އިރާދައެއްގައި އެހަރަކާތް ޖެހިފައިވާ ދަތިކަމެއް އެ ބަދަލަކަށް ޖެހިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ރަށްފުށުގައިހުރި މަސައްކަތްތަކާއި ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ ހޯދާކަށްދޭން ނުވަތަ އެއީ އެއް ފަށް ހުރިހާއެއްގެން ކޯޓުތަކާއި ނަގާ ފަރާތްތަކެއް ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ކަރުދާސް ނަހަ ހިނގަމުންދާ ކަމަށް ވަނީ ފެނިފައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދެކޮޅަށް ޢަމަލުކުރާ ފަރާތްތަކުން ފަދައިން ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ، ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތަކާއި، ރައްޔިތުން ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި ހިމާޔަތްކުރުމުންނެވެ.

އެކަމުގެ ލާރި ރައްޔިތުންނަށް ޕޭމަންޓުކުރުން. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަދެއްކެވުމުގައި ފާހަގަކުރެވޭނެ ބަޔާންތަކެއް އަޅުގަނޑު އެ ކާމިޔާބު ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އިސްކަންދީ ރައްޔިތުންނަށް ހެޔޮ ޚިދުމަތެއް ލިބޭނެ ގޮތް ހަދައިދޭނަމެވެ. ނަމަވެސް ރަށާއި މި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ ހުރި ބިލެއް ފާސްކުރެވިފައި ނުވާތީ ބޮޑެތި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުން ދިޔައިރު އެ ރައްޔިތުންގެ ބަޖެޓް ތިބޭ ގޮތަށް ނުވަތަ އެކަން ތަނފީޒުކުރުމުގައި ފައިސާ އިން އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުން އެކުލެވޭނެ އިމްތިޔާޒުތަކާއި އިސްކަމެއް އެ ރައްޔިތުންނަށް ތިބޭނެތީ އަޅުގަނޑު ޢަމަލުކުރަނީ. އަޅުގަނޑު މިކަންކަމަށް އުސޫލުތަކެއް ގެނެސް އެ ވާހަކަދައްކާ ފަރާތްތައް ކަލަ އަޅުގަނޑުމެން ވިއްކާލުމަށް ސަރުކާރުން ބަޖެޓު ކުރަނިކޮށް ސަރުކާރުން ކަމަށް ވިއަސް ދިނުމުގެ ބަޖެޓަށް ވެގެންދާނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ކުރިއެރުމާއި ދެމެހެއްޓުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެއް.

އަދި އެ ކަމުގައި ބޭނުންވާ ފައިސާ އަޅުގަނޑުމެން ހޯދައިދިނުމުގެ ގޮތެއް ހާސިލުކުރެވޭނީ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ފައިދާވާ ގޮތަށް ކަމަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑު އެ ރައްޔިތުންނާ ބައްދަލުކޮށް ގޮތްތަކެއް ހޯދާނަމެވެ، ރައްޔިތުންގެ ބަޖެޓުގައި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާވާ ގޮތަށް.

ޚިދުމަތްތަކާއި އެ ހަރުއިތުރުމެންނަން ލިބެންވާ ފުރުސަތުތައް މި ބަޖެޓުން ހުރިހާ ހަރުއިތުރުމެން ހަމަހަމަވާ ގޮތެއްގައި
ހޯދައިދެވޭނެ ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ޢާޒިމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް އެންމެ ފުރަތަމައިން ހަމަ އެއްވެސް ތަފްސީލެއް ނެތި މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލުތައް ހަދައި މި މަޖިލީހަ ހިސާބަށް ފޮނުއްވައިދެއްވި ކަމަށްޓަކައި މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް ހަމަ ޝުކުރު އަދާކުރަން ބޭނުންވޭ. ޙަޤީޤަތުގައި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ފަހަރުމައްގައި ވެސް އެންމެ ފުރިހަމަ ރަނގަޅު ބަޖެޓަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާކަށް ހަމަ ނުވިމަ. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ބަޖެޓަކީ އޮޅުންބޮޅުން ގިނަ، ތަފްސީލުތައް މަދު، ކެޕިޓަލްސެކްޝަންގެ ތަފާތު ވަރަށް ގިނައިން ފަރިތަކޮށް ގޮތަކަށް އެކުލަވާލެވިފައިވާ ބަޖެޓެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ޤަބޫލުކުރަން. އެއީ ހަމަ މައްސަލައަކަށް އަދި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ތަފްސީލުތައް މަދުވެގެން ދިއުން. ވަނީ ނުނިންމާ ގޮތަށް ކަންތައްތައް ބައްޓަންކުރެވިފައި އޮތުން. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ސަރުކާރުން ފަހަރުމައްގައި ވެސް ބަޖެޓު މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާކަށް ބޭނުމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ކޮމިޓީތަކުގެ އާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތުން [illegible] މިނިވަންކޮށްލެވިގައި އޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ މިއީ މިއަދުގެ ސަރުކާރަށް މިގޮތަށް މި ބަޖެޓު ހުށަހެޅުން މަޖުބޫރުވީ އެއް ސަބަބު. އެހެންނޫން ނަމަ މިގޮތަށް ބަޖެޓު ހުށަހަޅާ އޮތުމަކީ ސަރުކާރުން ކަންތައްތައްކުރާނެ އުސޫލުން ބެލުމެއް ނެތި، ޤާނޫނުއަސާސީ އަކީ ވެސް ބަލާލުމެއް ނެތި ބަޖެޓަށް ސަމާލުކަމެއް ނުދެއްވަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ މިގޮތުން މި ދަންނަވަނީ ސަރުކާރުން ބަޖެޓު ނުހަމަވަން ބޭނުންވާނެ މިދަންނަވަނީ މިގޮތުން ކަމްފުރަވާ ކަންތައްތަކަށް ބަޖެޓުގައި. މިސާލަކަށް ބަޖެޓުގައި އިދާރީ ފަންޑުތަކަކަށް ގަޑިއަކަށް ވެސް އިޝާރާތް މި ބަޖެޓު ހުށަހެޅުމުގައި އިޝާރާތް ކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތައް ނުގަކަށް ގަޑިއަކަށް ވެސް މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ބަޖެޓެއް ނުވާނެ. އިދާރީ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަކުރުމަށް ގޮސްހަ އެއް، ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް އެއްވެސް ކަމެއް ނުދެވި ހަމަ ހަނދާނެއް ވެސް މިއަދުގެ ސަރުކާރުން އެއްގޮތަކަށްވެސް ބޭނުން ނުވޭ ކަމެއް ހަމަ އަޅުގަނޑުކަށް ދަންނަވާކަށް ކުރުހުނި ހަމަ. ހަމަ އޭގެއިތުރުން މިދިޔަ އަހަރު ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅި ޕާޓީގެ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް އުނިކުރެވިފައިވޭ. ހަމަ ފުރަގަސްކަރަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ، ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަ އިޞްލާޙުކުރުމުގެ ވަޢުދު މިއީ ހަމަ އެއްކަމަށް ބީރު ކަންވަމުން ބޭނުން މިގޮތުން އެއްވެސް ކަމަކާ އަގުނަމައި

ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިއީ މީގެ އެއް ނުކުތާ. ހަމަ އެއާއެކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ދަންނަވާލަން ކުރިމަތިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ވެސް އަދި ޤާނޫނުގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝާއިޢުކުރޫ ބަޖެޓް ރިޕޯޓް ނުވަތަ އެ ކަންތައްތައް ފުދިއަ ގޮތުގެ އެންމެ ފަހުގެ ރިޕޯޓްތައް މި މަޖިލީހާ ހިސާބަށް ހުށަހަޅަން. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ހިސާބަށް ވެސް އެއްވެސް ކަހަލަ ތަފްސީލެއް މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައި އޮތް އޮތުމަކީ އަޅުގަނޑު މިދައްކާ ވާހަކަތަކުގެ ހަމަ އެއް ނުކުތާ. މުޅި ޖުމްލަކޮށް މުޅި ތަފްޞީލުކޮށް ބަޖެޓަށް ބަލައިލާއިރު އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ދަންނަވާން އޮތް [illegible] [illegible]، އަޅުގަނޑުމެންގެ އާމްދަނީގެ 1/3 [illegible] [illegible] މިހާ [illegible] ކަންތައްތަކަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް [illegible] ކަންތައްތަކެއް [illegible] ނިސްބަތުގައި ބަޖެޓުން ކަންތައްތައް [illegible] އެއް ނެތް. މިހެން [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިފައިން ޚިދުމަތް [illegible] މިހާ [illegible] ސިފައިން ޚިދުމަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން ދެނީ. މިކަންތައްތައް ކުރިއަށް [illegible] ބަޖެޓުގައި ވަރަށް މަދުކޮށް އޮތްކަން ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. އޭގެ އިތުރުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޖްތިމާޢީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓް ނެތްކަން އެ [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] ބަޖެޓް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ މި [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިހާ [illegible]، އަޅުގަނޑުމެން މިހާ [illegible] ބަޖެޓުގެ މި [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީން ބުނާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ބަޖެޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރިއަށް [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރު ހުއްޓުމަށް އަންނަ ކަހަލަ ގޮތެއް ހަދައިގެން ނުވަތަ ބަޖެޓް ފާސްވިޔަ ނުދީ ކަންތައްތައް ކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީ ބޭނުމަށްޓަކައި ކަންތައްތައް ކުރާކަށް. ވުމާއެކު އަޅުގަނޑު ފަހަރެއްގައި ވެސް މި ބަޖެޓަށް ވޯޓުނުދިނީ އެއީ ހަޤީޤަތުގައި މި ބަޖެޓަކީ އެންމެ މޮޅު އެންމެ ރަނގަޅު ބަޖެޓެއް ވީ އެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] ސަރުކާރުގެ ހިންގުން ހުއްޓުވުމަށް އަޅުގަނޑު ބޭނުން ނޫން ކަމުން ވާތީވެ އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ބަޖެޓަށް ވޯޓުނުދޭން

ނޫނީ ތާއީދުކުރާނީ. ދެން ހުރަހެޅިފައިވާ ހަމަ ޖުމްލަކޮށް ބަޖެޓަށް ބަލާއިރު ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކަކުން ދައްކަވަމުންދާ ވާހަކަ އެއް މިއީ ބައެއް މެންބަރުންގެ ބަޖެޓް އިސްރާފުވެގެން، ބައެއް ދާއިރާތަކުގެ ބަޖެޓް އިސްރާފުވެގެން ދިޔަ ވާހަކަ. މިސާލަކަށް ބަހާލެވިފައިވާގޮތުގައި ވަރަށް މަދު ރަށްރަށެއްގެ ނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރާ ނުކުރެވޭ ބަޖެޓް ވަރަށް ބޮޑު ބަން މަސައްކަތް ދިޔަ ކަމަށް. ގިނަ ރަށްރަށުގެ ބަޖެޓް މިއޮތީ ވަރަށް ބޮޑަށް ދަށްވެގެން ނުވަތަ މަދުވެގެންނެވެ. ބަޖެޓް އިސްރާފުވެގެން ނޫނީ ކުރިއަށްގެންދާ މިހާރު ވަކި ކުރާ އެއް ޖެހިފައިވާ މަސައްކަތް ނުވަތަ އެ މަސައްކަތުގެ މިންވަރަށް ވަކި ކަރުދާހަކަށް ވަކި ބަޖެޓްކަމުން ދިނުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ކަމުގައި އެ މަސައްކަތުގެ ބަޖެޓް ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ވާތީ ބަޖެޓް ބޭނުންކުރަނީ...

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، 2011 ވަނަ އަހަރަށް ތައްޔާރުކުރި ބަޖެޓް ދައުލަތުން ހުށަހެޅުއްވިއިރުގައި އެ ބަޖެޓަކީ ވަރަށް އޮޅުންބޮޅުން ބޮޑު ބަޖެޓެއް ކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް މިހާރު ބަޖެޓް ކޮމިޓީން މި ބަޖެޓް ދިރާސާކޮށް މިހާރު ވަނީ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ބަދަލުތަކެއް ބަޖެޓުގައި ހިމަނުއްވާފައި. އާދެ، މިހާ އޮޅުންބޮޑު ބަޖެޓެއް މަދު ދުވަސްކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި މި ކޮމިޓީން ބަލައި ދިރާސާކޮށް މިހާރު ވަރަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކާ ގެންނަވާފައިވާ ބަދަލުތަކެއް ކަމަށް ވީތީ އެ ބަދަލުތަކަކީ ވަރަށް ބޮޑު ކަމަށް ބަލައިލާއިރު އެކަމަށް ދިރާސާކުރައްވާފައިވާ އެކަމަކު ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތުގެ ދައުލަތުގެ އިރާދަކުރެއްވުމުން، ފާސްކުރި ކޮމިޓީގެ މެމްބަރުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު މީގެ ކުރީ ދުވަހު ބަޖެޓް ބަހުސް ގެންދަވާ ވާހަކަދެއްކި އިރު ވެސް އަޅުގަނޑު ހިތާމަ ދާއިރާގެ ބަނދަރާއި ނަރުދަމާ ނިޒާމުގެ ކަންތައްތައް ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ނުވާތީ އެކަމާ ދެކޮޅަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ވާހަކަދައްކައިފިން. އެހެންނަމަވެސް ބަޖެޓް ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑު ދެކެވާ ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން ބަޖެޓް ބޭނުންކޮށްދިނުމުގެ ބާރު މިފަދަ ނައިފަރުގެ ބަނދަރު ހިމެނުވައި ވާހަކަ އެ ކޮމިޓީ ޝުކުރުދަންނަވަން ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް އަދިވެސް ނައިފަރަކީ އެތައް ހާސް ބައެއް ދިރިއުޅޭ ބިމުގެ ގޮތުން ކުޑަ ރަށެއްގެ ގޮތުގައި އާބާދީ ގިނަ އެއް އޮތް ރަށަކަށް ވާއިރު އެ ރަށުގެ ފެނާއި ނަރުދަމާ ގެއިދޮރުކޮށްލައި ހުރުމަކީ ސިއްޙީ ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް އެ ރަށަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ދަތިކަން ފާހަގަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް މި ބަޖެޓް މިފަހަރު ދިރާސާކޮށްގެން އައި ބަދަލުގައި ވެސް ކެނޑިއްޖެ ނައިފަރުގެ ނަރުދަމާ ނިޒާމުގެ ފަހަރަކު ހިމެނިފައި ނުވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް 28 ރަށެއްގެ ނަރުދަމާގެ ނިޒާމަށް މި ބަޖެޓުގައި ފައިސާ ހިމަނުއްވާފައި ވާތީ މިފަދަ ނައިފަރު ވެސް ހިމެނޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. އަދި އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ނިސްބަތްވާ ބައެއް ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަފުޅުން ވެސް އަޅުގަނޑަށް އެނގިގެން ވަނީ މި ނައިފަރުގެ ނަރުދަމާ ނިޒާމު މި ބަޖެޓް ތަރުތީބުގައި ހިމެނިގެން ދިޔައީ ވެސް ނަސީބަކަށް ކަމުގައި ވެސް ވަރަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، މި

ބަޖެޓުގައި ނައިފަރަށް ވެސް ކަނޑައެޅިގެން 98 މިލިއަނެއް ޚަރަދުކުރާނެ ކަމަށް ހިމަނާފައި އެބަ އޮތް. އޭގެތެރެއިން ޕްރޮގްރާމުގެ އެކިއެކި ކަންތައްތައް ހިންގުމަށްޓަކައި 43 މިލިއަނެއް އެބައޮތް. އޭގެތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ހިތުން މި ފާޚާނާ ނިޒާމާއި، އަދި ބަނދަރުގެ ކަންތައްތައް ވެސް ހިމެނިފައި އޮންނާނެ. މީގެ އިތުރުން ޕުލިސް ބިލްޑިން ނިންމުމަށްޓަކައި 1 ލައްކަ 70 ހާސް ރުފިޔާ އެބަ އޮތް. އަދި ޕުލިސް ސްޓޭޝަނުގެ މަސައްކަތް ނިންމުމަށްޓަކައި 3 ލައްކަ ހިމެނިފައި އެބަ އޮތް. އަދި މި ނޫނަސް ނައިފަރުގައި ފަޔަރ ސްޓޭޝަނުގެ މަސައްކަތް ނިންމުމަށްޓަކައި ވެސް 98 ހާސް ރުފިޔާ އަށް މިހާރު މަގުތަކު ފިޔަވައިގެ ބަޖެޓު ފާސްވެގެން އަޅުގަނޑަށް އެބަހުރޭ. އާދެ، ޅ.ނައިފަރާއިއެކު 6 ރަށެއްގެ ބަނދަރު ހެދުމަށް 25 މިލިއަން ކަނޑައެޅިފައި އޮތީމު މި ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް ކަނޑައެޅިގެން މިއަހަރު ނިމިގެން ކަމެއް ނޫނޭ. އެއީ 2013 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް މި ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަށް ގެންދާނީ އަޅުގަނޑަކަށް ދަންނަވާކަށް ނޫން މި ކަނޑައެޅިގެން މިއަހަރު ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ނިމޭ ކަމަކަށް. އެހެންނަމަވެސް އުއްމީދުކުރަނީ އެ ދުވަސް އެކަން ވާނެ ކަމަށް. އާދެ، ރަށުގެ ފެނުގެ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި މިވެސް އަހަރު ބަޖެޓުގައި ބައެއް ހިމަނާފަ. އެއީވެސް 2013 ވަނަ އަހަރާއި ހަމައަށް ދެމިގެންދާ މަސައްކަތެއް. އަޅުގަނޑު އެންމެ ދަރުމަވަންތަކަމާއެކު އަޅުގަނޑުމެން ޅ.އަތޮޅު މެންބަރަށް ވަނުމުގައި ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްވަންދެން މަސައްކަތް ކުރި މީހާ. އެ އަތޮޅުގެ.....

(ވަގުތު ހަމަވުމުން)

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ފުރުޞަތަށް އަޅުގަނޑު މި ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާ ފުރަތަމަ ފަހަރު. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގެ ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި އަޅުގަނޑަށް ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތެއް ނުލިބުނު. ކަންދިމާވެގެން ގޮތުން އަޅުގަނޑު އެކަމުގެ އެއްނިޔަލުން ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ އެދި މަސައްކަތްތަކުގައި ކަމަން ވާން އަޅުގަނޑުގެ ފުރުޞަތު ދުވަސްކޮޅުކޮޅު ދެކެވޭ އެންމެ ފަހުން އެދި 12 ޖަލްސާ އެ ހިސާބުން ހުއްޓާލަން ބުނުން ވީ އަޅުގަނޑު އެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލީ. ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ހުރި ގިނަ ކަންތައްތަކެއް އެބަހުރި. އަދި ބަޖެޓުގެ ބައެއް ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ފާހަގަކުރަން ވެސް އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ. އެހެންނަމަވެސް މި ވަގުތު އަޅުގަނޑު އެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލާފައި ކުރު ގޮތަކަށް ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދެތިން ނުކުތާ ފާހަގަކޮށްލާނަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ވަގުތު މި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުން ބަޖެޓުގެ ރިޕޯޓު ހުށަހެޅިފައި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު ކުރު މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި 25 ޞަފްޙާއިން ވުރެ ގިނައިން ބަޖެޓް ދިރާސާކުރުމުގައި ކޮމިޓީން ބޭނުން މަސައްކަތްކޮށްފައި ކާރު ދިގު

ވަގުތު ހޭދަކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޤައްރިރު ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ވެސް ޝުކުރުއަދާކުރަން.
އެހެންކަމުން ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ހައިސިއްޔަތުން ކޮށްދެއްވި
މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު ޚާއްޞަކޮށް އަދިވެސް އެއް ފަހަރު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ބަޖެޓަކީ ވަކި މީހުންގެ އެއްޗެއް
ނޫން. ވަކި ބައެއްގެ ވެސް އެއްޗެއް ނޫން. މިއީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު. މިއީ އެންމެންގެ އެއްޗެއް. އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި ބަޖެޓަކީ ބާރު ގޮތް ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ވާހަކަދައްކަންޖެހޭން. ބޭރުގެ ގަނޑުން ފެނިގެން
އެންމެ ފަހު ސަރުކާރާ ހިސާބުން ވާރިދާތުކަމުގެދަށުން. ގާތުގައި ސަރުކާރުގެ ވާރިދާތު
ފާހަގަކޮށްލަން ބަޖެޓުގައި ހުރި އުނި ކަންތައްތައް ވެސް ފާހަގަކުރަން ބޭނުމީ. ހަމަ އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މިއީ
ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން ކަމަށް ވާތީ ބަޖެޓުގައި ހުރި ރަނގަޅު ކަންތައްތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ހާމަކޮށް ބައެއް ކަންތައްތަކަށް އިޝާރާތްކޮށްލަން ބޭނުން. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓު މުޅި އެއްކޮށް
ދެންނެވުމުގެ ކުރިން މި ހިނގާ 2010 ވަނަ އަހަރު ނިމިގެންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވެފައި ހުރި ބައެއް
ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން. (ވަގުތު ކުޑަކޮށްލާނަން) އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް 2010 ވަނަ އަހަރަށް
ސަރުކާރުން ހުށަހެޅި ބަޖެޓަކީ ގާތްގަނޑަކަށް 11 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓެއް. އެހެންނަމަވެސް މަޖިލީހުން
އޭގެތެރެއަށް 800 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކޮށް ހަރަދު ބަޖެޓުގެ ޑެފިސިޓް އެންޑޯސްކުރި ވަރަށް ބޮޑު ބަޖެޓެއް
އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރީމުން ދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް މިހާރު ނިމިގެން ދާއިރުގައި ދައުލަތުގެ ހަރަދުތައް ވަނީ 9.9
ބިލިއަން ހަރަދުކުރެވިފައި. އަޅުގަނޑު ހީވަނީ މިއީ ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ ބޮޑުކަމެއް. ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ބިލިއަން ކަމުން
އަޔު އަންދާޒާކުރެވިފައި އޮތީ 6.8 ބިލިއަން ރުފިޔާ. އޭގެތެރޭގައި ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ލިބޭން ކަމަށް ލަފާކުރެވިފައި
އޮތީ 900 މިލިއަން ރުފިޔާއަކާއި، ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވިފައި އޮތީ 1.2
ބިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނޭ. އެހެންނަމަވެސް އަހަރު ނިމިގެންދާއިރު ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީގެ ގޮތުގައި ލިބޭން ކަމަށް އަންދާޒާކުރި
ފައިސާ އިން އެންމެ ސުންޏެއް ވެސް ނުލިބޭ. އަދި އޭގެއިތުރުން ޖީ.އެސް.ޓީގެ ގޮތުގައި ލިބޭން ކަމަށް
އަންދާޒާކުރެވުނު 1.2 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަދަލުން 600 ކޮންމެވެސް މިލިއަން ރުފިޔާ އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް
ނުލިބޭ. އެހެންކަމުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އަހަރު ނިމޭއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރި ބަޖެޓުގައި ލިބޭނީ 5.5
ބިލިއަން ރުފިޔާ. ކަން އެހެން އޮތީ ދައުލަތުން ކުރެވުން، ސަރުކާރުން ކުރެވުން ގިނަ މަސައްކަތްތަކުގެ
ސަބަބުން މިއަހަރު އަހަރު ނިމޭއިރުގައި ދައުލަތުގެ ހަރަދު ބަޖެޓު އުނިވީ 600 މިލިއަން ރުފިޔާއަށް ވުރެ މަތިކޮށްގެން ވާނެ
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. މިއީ ކުރެވުނު ނަތީޖާގެ ކަމެއް ބަޖެޓެއް ކަމަށް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. މީގެ އިތުރުން
ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ދައުލަތުގެ ދަރަނި، ބަޖެޓުގެ ދަރަނި 2009 ވަނަ އަހަރު ހުރީ 30% ގައި. އެ އަދަދު މި
ހިނގާ 2010 ވަނަ އަހަރު 16.4% އަށް ދަށް ކުރެވިފައިވާ. އަދި ޖެހިގެން އަންނަ އަހަރު އެ އަދަދު 15.3% އަށް

ދަށް ހުރުމުގައިވޭ. އަދި މިހެން ގޮސް 2013 ވަނަ އަހަރު އަންނަ އިރުގައި ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން 5% އަށް ދަށް ހުރުމުގައި ވާކަން ވެސް އަދުގަނޑު ފާހަގަކުރެވެން. ދައުލަތުގެ ރިޕޯޓް 2009 ވަނަ އަހަރު ނިމުނު އިރުގައި 261 މިލިއަން ޑޮލަރު ރިޕޯޓުގައި ދައުލަތުކުރުވައި ހުރި ނަމަވެސް 2010 ވަނަ އަހަރު ނިމޭ އިރުގައި އެ އަދަދު 314 މިލިއަން ޑޮލަރަށް އަރާފައި ކަމަށް މިހާރު އަންދާޒާކުރެވިފައި ދައުލަތް. 2010 ވަނަ އަހަރު ނިމިގެން ދާއިރުގައި އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ދައުލަތުގެ ސަރުކާރުގެ އާމްދަނީ ތަނަވަސްނުން ހުރި މަސައްކަތުގެ އިތުރުން ވިޔަފާރީގެ ހުރިހާ ބާވަތެއްގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ދަފުތަރުން ދައްކާފައިވާ ފައިސާގެ ބޮޑު ބައެއް ދަރަނީގެ ގޮތުގައި ވާކަން އަދުގަނޑު ފާހަގަކުރެވެން. އެގޮތުން ހޯދުމަށް ޓްރެޜަރީ ބިލްގެ ދާއިރާ އަށް ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދީފައި ވާކަން އަދަދުތަކުން ފާހަގަކުރެވެން. 2011 ވަނަ އަހަރު ފެށުނުއިރުގައި މިކަން ފެށުން ދާދި ރިޕޯ ހިންގާ ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ލިބޭ ވަރަށް ބޮޑު ފުރުޞަތު. ކުރިން އޮޕަރޭޝަނަށް ނުލިބޭ އެއްބަސްވުން ސަރުކާރަށް ބޭންކުން ދައުލަތުން ދިނު ނަމަވެސް ދެން ސަރުކާރަށް ބޭނުން ދައުލަތުން ކުރިނަގާނީ ލިބޭ އެއްބަސްވުމުގެ ނިސްބަތުން. މި ގޮތުން ބަދަލުގެ ސަރުކާރުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ 16% އިތުރުވެގެން ދާކަން ވެސް އަދުގަނޑު ފާހަގަކުރެވެން. އެހެންނަމަވެސް ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރި މި ބިލު އާމްދަނީ އިތުރު ނަމަވެސް ރިސޯޓްތަކުގެ އަންދާޒާކުރެވޭ ރަނގަޅު ބަދަލެއް ގެނެސްދީ އެ އިޞްލާޙުތައް ކުރިއެރުވުމަށް އެކިއެކި ދިރާސާ ހިންގުން. ހުރުމުގައި ހުރި ތަފާސްހިސާބުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބަލައިލާއިރު އަދުގަނޑު 2010 ވަނަ އަހަރު ނިމޭއިރުގައި 31 ބިލިއަނުގެ މަސައްކަތް ނިންމާލެވުނު. ޖުމްލަ ދައުލަތް އަހަރުތަކަށް ބަލާއިރު 2006 ވަނަ އަހަރު އަދުގަނޑުތަކުން ހޯދިފައި ވަނީ 5 ބިލިއަނު. 2007 ވަނަ އަހަރު 13 ބިލިއަނު. 2008 ވަނަ އަހަރު 13 ބިލިއަނު. 2009 ވަނަ އަހަރު 15 ބިލިއަނު. މި ހިސާބު އަހަރު 31 ބިލިއަނު. އަދުގަނޑު ހިމެނޭ މިއީ ރަނގަޅު މަސައްކަތެއް ކުރުމުގައި ފާހަގަކުރެވޭނެކަމެއް. އަދި މިހާރު ގޮސް 15 ބިލިއަނުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ދާކަން އަދުގަނޑު ފާހަގަކުރެވެން. މީގެ އިތުރުން 2011 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުގައި 26 ބިލިއަނުގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ކަމަށް މި ބަޖެޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައި ވާކަން އަދުގަނޑު ފާހަގަކުރެވެން. އާދެ، ކުރިއަށް އޮތް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް ބަލާއިރު މި ބަޖެޓު ފެށުން ދާނީ މިހާތަނަށް ހުށަހަޅާ އެންމެ ބޮޑު ބަޖެޓަށް. 12.37 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ މި ބަޖެޓު ހުށަހަޅާ އިރުގައި އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި 8.7 ބިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭނެ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވޭ. އެގޮތުން މިގޮތަށް ޖީ.އެސް.ޓީގެ ގޮތުގައި ލިބޭ އާމްދަނީ އާއި ވިޔަފާރީގެ ފައިދާގެ ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ފައިސާ ހިމެނޭ. އަދި މިއަންނަ އަހަރު ފެށުނުދާނީ ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތަކާއި އެކުލެވޭ ބޮޑެތި ހިސާބު އަހަރުތަކުގައި. އާދެ، މިހާ ހިސާބުން އަދުގަނޑު ފާހަގަކުރެވުނު މަޑުޖެހުމަށް ގާއިމުކުރީ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ ދެން ބަލައިލުމުގެ ބަޖެޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައި ކަމެއް. ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ކަނޑައެޅުމަށް ފައިސާ ގެއްލިގެން ދާއެއް އަޅުގަނޑު ހިންގާ ކަންތައްތައް މަދުކަމަކީ އިޤްތިޞާދީ ފުދުންތެރިކަމުގެ އެ ދިމާގެ ފަދަ ފަރާތަކުން ކަނޑައަޅާފައި. މިއީ އެ އިޤްތިޞާދީ ފުދުންތެރިކަމުގެ ވާހަކަ އެއް ނޫން. މިއީ ކުރިން ބަޖެޓު ހުށަހަޅާ ކަރަދާހު އެ އިޤްތިޞާދީ ފުދުންތެރިކަމުގެ މަޝްވަރާގައި އިންނަވި

ކޮންމެ ފަހަރަކު މިކަން ފާހަގަކުރައްވަމުން ގެންދިޔައީ. ދައުލަތަކަށް އިނދިޔާވީ އެ ބިއްޔަތުމަތީ ގެންބަރާ ވަރަށް ކައިރިގައި ކުރިން ވެސް. އެއިން ކޮންމެ ފަހަރަކު ދައުލަތުގެ އެކަމަށް ތާއިދުކޮށް ވާހަކަދެއްކެވި. ނިމިގެން ދިޔަ ސަރުކާރުގެ އެންމެ ފަހު ބަޖެޓުގައި ދައުލަތުގެ އެ ވާހަކަ ދެއްކެވުމަކީ އެހެން ކަން އޮތުމުން ދައުލަތުގެ އެ ބަޖެޓުކަން ފާޅުވެ ނުދެން. ދައުލަތުގެ ހަނދާނުން ނޮތް ބިއްޔަތުމަތީ ގެންބާރު އެ ދުވަހު ކަންތައް ކުރެއްވި ގޮތެވެ. މިއަދު ދައުލަތުގެ ފާހަގަކޮށްލާ ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ ކުރިއަށް މިއޮތް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ސަރުކާރުން ބާރުވެފައި މިއޮތީ ދައުލަތުގެ މި އެ ދުވަހު ފާހަގަކުރައްވާނެ ގޮތަށް. މުޅި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ހަރަދުގެ ދިރާސާކުރުމަށް ހަރަދުގެ 63% އަލުން ކުރިއަށް މިވަނީ ސިފަ ދަށްކުރުމަށް އަލުގައެވެ. މިބައި ބޭނުމައި މި ވަނީ ކޮންމެ ދަރުމަ އާބާދީގެ ނިސްބަތުން އެ ދަރަކަތް ޤާނޫނީ ގޮތުން އެ ދަރުމައިގެ އޮހާރާ ހަވާލުކުރުމުގެން މަސްއޫލިއްޔަތު ގޮތަށް. އެހެންކަމުން، ދައުލަތުގެ ދަންނަވަނީ މިހާރު މި ހަރަކާތުގައި އަދި ބަޖެޓަށް ދައުލަތުގެ އާމުދަނީ ފާހަގަކުރައްވައި ގޮތަށް ބާރުލެވިގެން ހަރަކާތުގައި އަދި ބަޖެޓު. އެހެންކަމުން، ދައުލަތުގެ ދަންނަވަނީ ދައުލަތަށާއި އެ ބިއްޔަތުމަތީ ގެންބަރާ މިއަދު މި ބަޖެޓަށް ފޯން ދޭން ގަޑިބަރުވާ. ބިއްޔަތުމަތީ ދައުލަތު، ދައުލަތުގެ އިޤްތިޞާދީ މިފަދަ ގޮތުގެ ކަންކަމުގައި ދޫކުރެވިފައިވާ އަދި އިޤްތިޞާދީ. 2008 ވަނަ އަހަރު ފެށި ދުސްތޫރު އަށް ކުރިމަތިވި އިޤްތިޞާދީ ދަތިކަމުގެ އަސަރު ދައުލަތުގެ މުސާރައަށް ކުރިމަތިން އަދި މިއަދު މިވަނީ އެކަމަށް ހަރަދުގެ ޚާއްޞަކޮށް މަސައްކަތްކުރާ، މިއަދު މިދަނީ އެކަމަށް މަސައްކަތްކުރާ ކުރިމަތިން. މިއަދު ވެސް ދައުލަތުގެ ކަންބޮޑުވާ ކަމަކީ ދަރުމަތީގެ ބަޖެޓުގެ ދިރާސާކުރުމަށް ހަރަދު ބޮޑުކަން. އެގޮތުގައި މުވައްޒަފުންނަށް ކުރާ ހަރަދު މުޅި ބަޖެޓުގެ 49% އަށް ހެދުނު. މިއީ ދައުލަތުގެ ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އެހެންކަމުން، އިޤްތިޞާދީ މި ދަނޑިވަޅުން އަލަށްގޮސްދިޔަ ދައުލަތުގެ ވިސްނާލާގައި ހޯއްދަވާ މުވައްޒަފުންނަށް މުސާރަ ހަރަދާއި ޢަލަވަންސްގައި ދައުލަތުގެ ކަންބޮޑުވާ އެކަން ފާހަގަކުރައްވަނީ. އެއަށް ބޭއްވުމުގެ ގަވާއިދު އެބަދޭ. ދަރުމަތީގެ ބަޖެޓުން މުސާރަ ދީ މިހާރުގެ ގޮތުގައި މިހާރު 39377 މުވައްޒަފުން އުޅޭއިރު. މީގެ ތެރޭގައި ސިވިލް ސަރވިސްގައި ހިމެނޭ 28000 މުވައްޒަފުން އުޅެއެވެ. ޓީޗަރުން ފަދަ، ދައުލަތުގެ މި ދާއިރާގެ ސިފައިންނާއި، ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި 7000 މީހުން އުޅެއެވެ. މިސްކިތްތަކުގެ ޚިދުމަތްތެރިންގެ ގޮތުގައި 2700 އަށްވުރެ ގިނަ މުވައްޒަފުން އުޅެއެވެ. އޭގެ އިތުރުން ސިޔާސީ މުވައްޒަފުންތަކެއް ވެސް އުޅެއެވެ. ދައުލަތުގެ އިޤްތިޞާދީ އަދި ދުސްތޫރު އަސާސީގައި ސިޔާސީ މުވައްޒަފުންގެ އަދަދަކީ ކޮބައިތޯ. މިއަދު ސިޔާސީ މުވައްޒަފުންގެ ގޮތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޢައްޔަންކުރައްވާ ޖުމްލަ މީހުންނަކީ 125 މީހުން ރައީސް އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުން ދިހަވައި. އޭރު އިއްޔެ އެ ޖުމްލަ ކައުންސިލަރުން އެ މަޖިލީހުން ވެރިކަމުވާއި. އެހެންކަމުން، ސަރުކާރުގެ ޚިދުމަތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޢައްޔަންކުރައްވާ ހިތުގެ މަރުކަޒުތައް އެންމެ 125 މީހުން. މިއީ ދައުލަތުގެ ހިތުން މަޢުލޫމާތު ބޮޑު ކަމަށް މިދަރާ ސަރުކާރު ދާއިރާގައި މި ބޭފުޅުން ފޮނުވައި ވިދާޅުވަން ބަޔަކު ވަގުތުގެ ކަމުގައި ދައުލަތުގެ ދަންނަވަން. އާދަ، ދައުލަތުގެ ސިވިލް ސަރވިސް

ޓޫރިޒަމަށް މިއަދު ބަރޯސާވާނީ، ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންނަށް މިކުރާ ޚަރަދު ބަޖެޓުގައި ވެސް މި ބޮޑުވުން ޤަބޫލުކުރައްވަމުންދާތީ. މުޅި ބަޖެޓުގެ މިނާ ބޮޑު ހަރަދުތައް މުސާރައަށް އަނެއް ހަރަދުތަކާ އިތުރުގައި މިއީ ޤަބޫލުކުރެވޭ އަދަދެއްނޫ. މިއާ ދޭތެރޭގައި ވިސްނާލާއިރުން މިއަދު މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމުގެ މަސްވެރިކަމާއި މި ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑު ވިޔަފާރިވެރިންނަށް. އަޅުގަނޑު ނިމިގެން މިއަދަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ. އާދެ، ދެން އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން ހިންގުމުގައި އަހަރެން އެކުއެކު މުއައްސަސާ އެއް. ޕްރޮޖެކްޓް އިންޖިނިއަރު ތަފްސީލު އޮތްގޮތީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ލިބޭ ހަރާ އާމްދަނީ އެއް ޕްރޮޖެކްޓް ހަވާލުކުރާއިރު އެއީ ހަވާލާދީ އެއީ. ސަރުކާރުގެ އާމްދަނީ ބޮޑަށް އާދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނިމިގެން. ކިރިޔާ ވެސް އަޅުގަނޑު އެ މުއައްސަސާގެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޮނޑުވަން އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދަރުމަވަންތަކަމުގެ މަޖިލީހަށް. އަހަރު ނުވޭ ޗެކްސްޓޯރަސް އަޅުގަނޑުމެން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާމްދަނީ ކުރިމަގުގައި އަޅުގަނޑު މި ދަނޑުވެރިކަން ހިޔާ ބާރުއް އޮޅު މި ޒަމާނުގައި. މިއަހަރު ނިމުމުން ދާއިރާގައި 2010 ނިމުމުން ދާއިރާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖީބާ އާއިރާގެ ސަރުކާރު 700 މިލިއަން ރުފިޔާ ނިމިވާ ވަކަން އަޅުގަނޑު ޚަރަދުކުރަން. އަޅުގަނޑު މިއަދު މިއާއެކު މި ގޮވާލީ ބޮޑު މަސައްކަތެއްގެ ނަމަވެސް މި ފުރުޞަތު ހުޅުވާލައިދީފާނެ. އަދި ކުރިއަށް މިއުޅޭ ބޮޑު އަނގަބަހުން ވަކީ. އަދި ޖީ.އެސް.ޓީ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ގިނަ ނަމޫނާ ގެއްލުމެއް ދޫކޮށްދިނީ ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރަށް. މި ބަޖެޓުން ކުރެވޭ އިތުރު ހަރަދުތައް ހަމަޖެހޭނީ ސަރުކާރުގެ ލިބޭ ކުރިން އަހަރުތަކުގެ ޓޫރިޒަމް އާމްދަނީ ނިސްބަތުން ބޮޑު އާމްދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިތަކުން އެއްކޮށް. އެއީ ހަރަދުކުރަން ހިންގާނެ އަޅުގަނޑަށް. އެ ސަރުކާރުން ކުރަން ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެން މިހެން ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ދަރަނިތަކާއި އިންޓަރެސްޓާއި ކުރިމަތިވާނެ. އެމް.އެމް.އޭގެ ޕްރޮޖެކްޝަންތަކުގެ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އެކަ އޮތް. އަޅުގަނޑު ބައެއް ފަހަރު ހަމަ ހިތްޕުޅަށް މިއީ ހަމަ އެ ބަޖެޓުން ދެއްވާފައި އޮތް ޕްރޮޖެކްޝަން އެޕްރިސިއޭޓް. އެ ބަޖެޓުން ވިޔަފާރިވެރިއާ އޮތް އެއް ވާހަކަ އަދި ސަރުކާރުގެ ދަރަނިތަކާ ބަޖެޓުގެ ސިޔާސަތުގެ ސަރަޙައްދުން ހިތްޖެހިފައި ވާ އެމް.އެމް.އޭގެ ދޭއް ސިޔާސަތު އިންޓަރެސްޓާ ކުރިމަތިވާން ދެ ވާހަކަ. އެހެން އެ ބަޖެޓުން ވިޔަފާރިވެރިންގައި އެ ރިޕޯޓު ފައްޓަމުން ވިޔަފާރިވުމުން ދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަޖެޓް އެއް އަހަރުން އަނެއް އަހަރަށް ކުޑަވަމުން ކުޑަކުރަމުންދާ ވާނެ. މި ބަޖެޓުން ފެންނަން ވެސް އޮތް އެއްޗެއް އެއީ. 2009 ވަނަ އަހަރުގެ ޖީޑީޕީގެ 30%ގައި ހުރުމަށްފަހު 2010ގައި 16% އަށް. 2011ގައި 15% އަށް. 2012ގައި 14% އަށް. 2013ގައި 5% އަށް ކިރި ވަނީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިއީ ހިތާމަޔާ ވާ ބަޖެޓު ސިޔާސަތުގެ ސަރަޙައްދުން ވާ ކަމެއް. ގޮތެއްގައި ވާ ސިޔާސަތެއް ނޫން. މިއަދު އެމް.އެމް.އޭ އިން ކަނޑައެޅިގެން ކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެން ބާރު ގެއްލުވާ އަށް ކުރިމަތިވާނެ މި އިންޓަރެސްޓް ހިސާބު ކަމެއް. އެ ބަޖެޓުން ކުރިމަތިވާ ކަމަށް ބޭނުމާއި ހުރި ވިޔަފާރި ބިނާކުރަން މިއަދު ފަސޭހަ އިން ހަރަކާތްތެރިވާން އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންސަލްޓަންސީ އަޅުގަނޑުމެން. އަޅުގަނޑު ހިތުން

ދެފަހަރު ޓޫރިސްޓާ ރިން ފަހަރު މިހާރު ބޭލާ ޖަހައިފި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ވަގުތު މުދުރަކަނޑާލާނަން. ދުއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން.

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިން މަނިކު ވާހަކަދައްކަވަން:

އާދޭ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް ވާހަކަ ފެއްޓުމުން ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކުގައި މި ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ނިންމައިދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޒާހިރު އިބްރާހިމް އަދި ކޮމިޓީގެ ޑެޕިއުޓީ މުޤައްރިރު ދެންމެ ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ސޯލިހަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ހުށަހެޅުއްވި ބަޖެޓު އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ނަތީޖާ މި މަސައްކަތް މިއާ ހިސާބަށް ނިންމާލާ ރަޢްޔިތުންނަށްޓަކައި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ފާސްވެގެން ނިކުތުއިސްކަން އެއީ މި މުޅިރާއްޖެއާ ހަމައެކަނި ނައިސްކަން އެއީ އަޅުގަނޑު ތަޤްދީރުކުރާ ކަމެއް. އާދޭ، މި ބަޖެޓު މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަންޖެހޭ ހައިސިއްޔަތުން ހަމަ އަޅުގަނޑު ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ވާހަކަ ހަމަ ދައްކާލަން މިގޮތަށް ޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބަޖެޓުގެ މަޖިލީހުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ގޮތުން މި ދާއިރާ ދައްކާލައި މިއީ ކޮމިޓީގެ ބަޖެޓާ. މިކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޚާއްޞަކޮށް އެއީ ރިސޯޓުން އާމްދަނީ ދަނީ ނަގަމުން ޓޫރިސްޓުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިއުޅެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މުހިއްމުކޮށް ބަޔާ ކޮންޓެއިނަރު މާލެ އާއި މާލޭގެ ހުރިހާ ޓެކްސް މި އުފަލާއި ސަލާމަތާ ހާސް ޓެއްކުން ދިރިއުޅޭ މި ސަރަޙައްދުތަކުން ނުވާނަން އެއީ ހިމާޔަތް އެކަ ފާހަގަކުރަން. މިގޮތުގައި ވިލިނގިލީ ހުޅުމާލޭގެ ރަށްރަށުގައި 8000 ހާސް ޖަމާވެފައިވާ ދިރިއުޅޭ އާބާދީ ހުރި 11000، 12000، 13000 ވަރަކަށް ހާސް އެކިއެކި ޖަމާޢަތްތަކުން ދިރިއުޅޭ އާބާދީއަކަށް ބަދަލުވެ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭނެ ގޮތަކަށް ނުވާތީ އެއީ އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރާ ކަމެއް. ރަށުގެ އެކި ސަރަޙައްދުތަކުގައި 5 ޖާގައިގައި ދަނޑު އުފެއްދުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ވާހަކަ ބޮޑު ވިލިނގިލި، މާފުށިއާއި ވިލިނގިލިއާއި ބަޔަކު ހަމަ ދަނޑު ބަދަލުކޮށް ވަނީ ވެސް ނުލިބޭ އެއީ ހިތާމަޔާ އެކު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ކުރިން ވެސް ޚިޔާލުތަކެއް ހުށަހަޅައިގެން ދިރާސާކޮށް ޚިދުމަތް އެކުލެވޭ ސަރުކާރުގެ ވާހަކަދައްކަމުން ދާއިރާ ޚިދުމަތާ ގުޅުން އިޤުތިޞާދީ ދެކޮޅަށް ކުރިމަތިލާ ދުވަސް ދޭ ބަޔަކު ހިނގާފައި ސަރުކާރުން ބަދަލުކޮށް ފާހަގަކުރަނީ ހިތާމަޔާ އެކު ބާރު ސަރުކާރުން ގެއްލުނު. ހަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަމުން އަދި ސަރުކާރުން ތަކެއްޗެހި ދެކޮޅަށް ގޮތްގޮތަށް ގެއްލިފައިވާ ވިލިނގިލި ދާއިރާގައި ތިއްބެވި އެއް ހުޅުމާލޭގެ ގޮތަކީ ތިބޭ ވިލިނގިލި ހައިދަރާބާދު އެކު ހުރިހާ ބަނދަރުތަކެއް ދެރަ ބަދަލުކުރި ގޮތް ކުރަން. ކަމާ ބޭނު ވެފައި ފެނިގެން ތަރައްޤީ ކުރެވޭ ބޭނުން ނުކުރެވޭ ހިތާމަ އެންމެން. ތަރައްޤީ ރިސޯޓުން ކުންފުނިތަކުން ކުރާނެ. އެހެންނަމަވެސް އެއީ ކަމެއް ހުރިހާ ޚިދުމަތް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކުރާ ކަމެއް. އަދި އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު މަޖިލީހުގައި ފާހަގަކުރަމުން ހުރިހާ ދާއިރާއެއް

ބަޖެޓުގެ އޮބިސިން ތެރޭގައި އަދުގަނޑެއް ފުނިގެން ދިހަ ވިލިނގިލީގައި ކުޅެކުދިންނާއި އަސްހުންގެ ގާއްބަ
ޒްސްޕީބަރުއް ޤާއިމުކުރެވޭން ވާހަކަ އެވެ. އެ ވަޒީރު އަދުގަނޑެ ވާހަކަދައްކާވަ އަދުގަނޑެއް ސާފުވެގެން ދިޔައީ
ހަމަ ތަބާވެވުނު ކަމަށް އަދި މުޅިން ގާގަނޑުތަކުގައި ޖަމާކުރި އެކަން ކަރުވާ ޖަމާކުރި އަޅު ކަމަކަން އަދުގަނޑެއް
މިއިން އެއްވެސް ކަމުދާގަނޑުން ފުރުސަތުގައި ނުކުމެ. ނަމަވެސް މަސްވެރިކަމަށް ދިޔަގެން ދިވެހިން ހ.ވިލިމާލޭގެ ނަމުގައި
ފުދިދާ އެކަށީ ރައީސްކަރުން ސުއަބްރުގައި 3.792415 މިލިއަނާ ގާތްގަނޑަކަށް 3.7 މިލިއަން ރުފިޔާ
ޖެހުމަށްދަނީވެ. މިއީ ކުރުގޮތަކަށް ކަނޑައަޅަން ނިސްބަތްވުމަށް އެކި ކަލުރު ރަނގަޅުނުވިއަސް އަދި މިކަން
ރަނގަޅުކުރުމަށް ދެނީ ކުރުގޮތަކަށް ކަމެއް އަދުގަނޑެއް ވިސްނެވުމަށް އެއް ނޯތޭ މި ކަޑަހުސްރަތަކީ އަހުރާއި. އަދި
މިޔާ ހަމަ ވިދިގެން އަދުގަނޑު ފަހަރުކަމުގަ ރަނގަޅުކަމެއް މިނިސްޓަރ އެކު އެޖެންސީތަކުގެ ބަޖެޓުން 3 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑަ
އަހަރަކަށް ކުރިއަށް އެކު 2011، 2012ގެ ނިސްބަތުން 198 ރަށުގެ ސަރުކާރުގެ ފޯނާ އާއި ބޮޑުންގެ ހާލަތު
ރައްޔިތުންގެ ވާހަކަދައްކާފައި އެކުއެރުގައި އަދުގަނޑު ހެދި މި ދުވަސް ހަމަ ދުވަހުގެ ބަޔާގައި އަދުގަނޑެއް
އެއް ފަހަރު ފުރުސަތު ދިހަގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުނަރު މުއައްސަސާ ސަރުކާރުގެ ފޯނާގަތް ބަލައިލުމަށް.
އަދުގަނޑު ވަރަށް ހިތާމަކުރަން އެބައްގެ ހާލަތު ހުރި ގޮތަށް. އަދި އެ ކަންތައްތަކާ މިހެން 198 ރަށަށް ބަހައިގެން
މިހާ ކުރެކޮށް އަދަދެއްގެ ފައިސާ އިން ނުކުރުވުން ކަމަކަށް ވާހަކަ ފޯނުހުށަހަޅާފައި ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ހިތާވާ
ކުރިންނަށް ދަށްވާ އަހަރުމިއަދުވެމާއި އަދި ކަންތަށް އުޅުގުޅާދާކަން މި ފުރުސަތު ދިވެހިންތަ އަސާސީ ރައްޔިތު
ކަމުގައި ވާޖި މި ފުރުސަތަން އެދި ހިފުނުމަން އަދުގަނޑެ ގޮވާލަން. އަދި އެއްދުވަސް އެހެން ގޮތްތަކެއް ސަރުކާރުން
މިކަމަން ވިސްނާވަޖެއިގެތަން. ފާއްބަ ގޮތްއެއްގައި ސަރުކާރު ފުދިން ވާހަކަދެއްކި ގެންބަރުން ވިޔަފާރިއް މިޖީ ވަކި
މިހާރުގެ ބަޖެޓުގެ ނޫނޫ. ވަކި ޖާމިޢާގެ ބަޖެޓުގެ ނޫނޫ. މިޖީ އެންމެހައި ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ބަޖެޓު ކަމަން.
އެންމެދެން ކަމުގައި ވާނަމަ ފާހަގަކޮށްލަން 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި އެއްކޮށް ހިމާ ކަނޑައެޅިފައިގެ ވެރިއަން
ދިވެހި އެންމެހައި ރައްޔިތުން ހަމަ ފުރިހަމަ އަށް ފުރުސަތު ދެއްވާނެ. އެންމެހާ ރައްޔިތުންނަށް އެ ފުރުސަތު ވެރިއަރ
ދެއްވުމަށް ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ޔޫނިވަރސިޓީ ކަމުވާ. އެހެންނަމަވެސް ނަމަ މި ސަރުކާރުން ތިމަންނާމެންނަށް
އާމްދަނީ ސަރުކާރު ބޮޑު އެންމެ ތަފާސް ވިސް ބަޖެޓުކޮމިޓީގެން ނިމާދޭ ކަމަށް އަދުގަނޑު ދަންނަވަން. އާދެ،
މިއަދުން އަދުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ރާއްޖޭގެ 38 މިސްކިތުގެ އުފަލެއް ގާއްބަވާލުމުގެން ދިހަ ސަރަހައްދުގައި
ވިލިމާލޭގެ ސަރަހައްދު ވިލިމާލޭގެ ވާހަކަދެއްކި އެމީހުން އަދުގަނޑު އެހީވާކަން. ނަމަވެސް ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ
2011 ވަނަ އަހަރަށް މުޅި ބަޖެޓުގެ 37.9 މިލިއަން ރުފިޔާ މިއަދު ކަނޑައެޅި ދިހަ 38 މިސްކިތްތަކުގެ ރާއްޖޭގައި
އުޅުގަތާއި މުޅި މިސްކިތްތަކަށް ޖެހޭނެ އަދަދުގެ ކަމަކަށް އަދުގަނޑެއް ވާފަހުރުވެ 9 ވަރަކަ 99 ހާސް ރުފިޔާ.
މިއީ މިސްކިތެއް އުޅެނީ އަދަދުގެ ނޫން. މާލެ، ވިލިމާލޭގެ އެކަތާއި ހާސް ރައްޔިތުން ދިރިއުޅޭއިރުގައި
ސަރުކާރުން އަޅުއްވާފައި އެކު ވަރަށް މާދައީގެ ކުޑަކުޑަ މިސްކިތެއް އެކަނި ކުރިމަސްދު އެބަހުރި. އެއީ ސަލާމަތ

އަހަރެންގެ ޖެނެރޭޝަންގެ ޒަމާނުގައި މީގެ 17 ވަރަކަށް އަހަރު ކުރީގައި މިއަދުގެ ތަޢުލީމުންނަރްބަކައި އެ ތަރުގެ ތަޢްލީމުންނާއި އާއްމު ވިޔަފާރިވެރި އަދި އަޅުއްވާފައި ހުރި މިސްކިތެއް ފިޔަވައި އިތުރު ތަނެއް ސަރުކާރުން އަޅުއްވާފައެއް ނެތް. އަދި ހުއްޓާ ބިމެއް މިކަމަށް އެކަށައަޅައިގެން އޮތް އިރުގައި މި މަސައްކަތަކަށް ހަމައެކަނި މިހާ ކުޑަކަ ފައިސާކޮށްގެ އަދި ދިމަދިމާލަށް ފައިސާކޮށްގެ ތޮތޮރިން ފައިސާކޮށްގެ އޮތީވެ އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން. އެރަށުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަވަސް ބޭނުންވާ ވިލިނގިލީގެ ތަޢްލީމުން އަވަސް ބޭނުންވާ މިސްކިތެއްގެ ހަމަ ތަނަވަސް ދުއްބާރާފައި ހުރި ބީރު މިސްކިތެއް ކަމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އުޅުނީ. އަދި އެ ފުރުސަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިގެން ދެންޖެހުނު ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން. ކުދި ކުދިންނަށް ހާލަތު ގޮތަކުގައި ޕްރައިމަރީ ސްކޫލް، ޕްރީ ސްކޫލް ކުދިންގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ވާނީ ކުރިން ދުވަހު ދަންނަވާލައި. މާލޭ ހިއްސާކޮށް އަންހެނުންނާއި ވާހަކަ އާއި މިހާރު ވެސް އުމުރުގައި ހުރި ސަޤާފީ އަބްދުއްރަޙްމާން ޕްރީ ސްކޫލުގެ ހެޑް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޑިއުކޭޝަންގައި މި ވަގުތު ޖެހޭ ރައްޔިތުމީހުގެ ވާހަކަދެއްކުމާއި ގުޅުންހުރި ބިދޭސީންނަށް، ވަރަށް ބޮޑު ތަރައްޤީވެފައިވާކަން މިކަން ވެގެން މި ދަނީ. ކުރީގެ ކުލާސްރޫމްތަކުން ކުރި ސްކޫލްތަކުގެ ކުރިން ކިޔަވަންޖެހޭ ހާލަތުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ވާނީ ކުރިން ދުވަހު ވެސް މިމަސައްކަތުގައި ދަންނަވާލައި. އޭރުން އެއްވެސް ކަހަލަ ކަމެއް މި ބަޖެޓުގައި އެޑިއުކޭޝަންގެ ތެރެއިން ނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން. އަދި އެފަދަ ކަންތައްތަކުގެ މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ހިންގަމުންދާ ބަޖެޓު ސަލާމަތް ތަޢްލީމުގެ ބަޖެޓު މާ ސިފަ އާބާދީ އެއް މާލޭގެ ސްކޫލު ކުދިންސްކޫލުގެ ތަޢްލީމީ ހާސް ސްކޫލު، އެއް ސިޔާސަތުގައި ތިބޭކަމުގައި މިއީ ދުރަށްވާރުގެ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ. ނުވަތަ 3 ޖަހާއިރަށް ނިންމަންޖެހޭނީ. އާދެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ، އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙު ދެންމެގައި ފާހަގަކުރެއްވި ތަފާސްހިސާބުން މެމްބަރު ސަރުކާރުގެ ފަދަ މިސާލު ދަރުމަވަންތަ އެ ދަރުބާރު މިސްކިތަށް ހަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާ ހިތު އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އުފާވެރިކަމާއެކު އެއީ ގޮފިގައި ހުރި ބައިވަރު ފައިސާތަކެއް ނަގަމުން ނަގަމުން ގޯސް އެންމެ ބަޖެޓް އާއި ބާރުވެރި އިމަންނާމަން ދިހަވަރު ފައިސާތަކެއް އަށްނަ ވިދާޅުވެ އެ ގޯތި ބަޔަކަށް ވަގުތީވެ ހިމާޔަތް ހިތް އިސްރާފީ މަ އިންތިހާ އަން ބަރު....

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އޮތް ވަގުތު މިހާރު އެ ހަމަވީ އިނގޭތޯ. މި ހިސާބުން އަޅުގަނޑު މި އަރުވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 60 މިނެޓް، 1 ގަޑިއިރުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް. ދެން ޖަލްސާ ކުރިއަށް ދާނީ 4:00 ޖަހާއިރު. ވަގުތީގޮތުން އޭރު ދަންނަވަމުން މިވަގުތު އަޅުގަނޑު 4:00 ޖަހާއިރު ހުޅުވުމަން ނިންމާލަން.

[ހުސްވަގުތުކޮޅު 15:00 އިން 16:00 އަށް]

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަށް ގެރުކަނޑާލުމަށްފަހު އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން މި ފަށަނީ. އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް ދަންނަވާލާނަން. އަޅުގަނޑު ގަސްދުކުރަނީ މިއަދުގެ ޖަލްސާ އިތުރޮށްސި 6 ޖަހަންދެން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް. ކޯރަމް ގެއްލިގެން ނުވަތަ އެ ނޫންވެސް ސަބަބަކާ ހުރި ޖަލްސާ ކުރިއަށް ނުގެންދެވިއްޖެ ނަމަ މި ޖަލްސާ މިރޭ 8:30 ވާއިރު އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ ބަޖެޓް ބަހުސް ނިމެންދެން ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން މިރޭ 8:30 އިން ފެށިގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން މި ބޭފުޅުން ކޯރަމަށް ސަމާލުކަން ދެއްވައި، އަދި ވާހަކަފުޅު ކުރުކޮށްލައްވައިގެން ނަމަވެސް މި ބޭފުޅުން ޖަލްސާ 6 ޖަހާއިރަށް މި ކަނޑައެޅިފައި ވަގުތުކޮޅު އޮތް ބަޖެޓް ބަހުސް ނިންމާލެވޭނެހެން ބޭއްވިގެންދާނެ ކަމަށް. އާދެ، މިހާރު ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ތިއްބެވީ 10 މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދާނަން. ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު މި އަރުވަނީ ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު.

ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް މިހާރު ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާފައި އޮތީ މި މަޖިލީހުގެ ކަމާ ބެހޭ ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އޮތް ގޮތަކީ އެ ފާސްކުރަން ބޭނުން ގޮތް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާއިރު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ދެތިން ކަމެއް ދަންނަވާލާނަން. އެއްކަމަކީ މި ބަޖެޓު ބޮޑުމިން އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުން ވާހަކަ އަދި މި ބަޖެޓުގެ ކުޑަ ވާހަކަ އަދި ވެސް ނޫން. މި ބަޖެޓުގެ ގޮތަށް ނުވާ ވާހަކަ އަދި ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުން ވާހަކަ އަދި މި ބަޖެޓުގެ އިންސާފުވެރިކަން. އާދެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިތަށް ނުވާ މި ނޫނީ ދުވަހަކު ވެސް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ހުށަހެޅުނުއިރު ހަމަހަމަ އުސޫލުތަކުން ބަހާލި ވަރަކުން އަދި ކުރަމުން. މި ބަޖެޓުން ބަޖެޓުގައި ފާހަގަކޮށްލެވޭ ބަޖެޓު ކޮޅުގެ ޗާޓް 15 ވަނަ ސަރުކާރުގެ ޗާޓް 6 އިން ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ 57% ޚަރަދުކޮށްފައި އޮތީ އިޖްތިމާޢީ އިންސާފު ހޯދައިދިނުން. އާދެ، އެހެން އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާތަކުން ދަންނަވަސް ނަމަ މި ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ކުޑަ ބިދޭސީ މީހުން ނުވަތަ ވަޒީފާދޭ މީހުންނަށް ދިނުން. އަޅުގަނޑު ނުކުންނަވަރުން މި ރާއްޖޭގައި ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާ ބަދަލުތަކާ މީގެ ކުރިން ދިވެހިން ވެސް ސަރުކާރުން ހިންގާ ފަދަ ގޮތަކަށް. މިހާރު މި ފެނިގެން ދާ ބަދަލުތަކާ މި ރާއްޖޭގައި ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް

ވެރިކަން ހިންގުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުރަހެޅި ލާމަރުކަޒީ ބިލު ވަރަށް ޖުވާބު ކުރުމަށްފަހު އެހެންނަމަވެސް ފާސްވެގެން. އެ ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގައި އެ އިންނަނީ ރަށު ކައުންސިލުތަކާއި ސިޓީ ކައުންސިލުތަކާއި އަތޮޅު ކައުންސިލުތަކާއި އޮފީސްތަކެއް ހިންގުމަކާއި ކައުންސިލުތަކުން ދޭ ޚިދުމަތްތަކެއް ދިނުމުގައި ކައުންސިލުތަކަށް ތަރައްޤީކޮށް ހިންގާ މަސްއޫލިއްޔަތަކަށް ޚަރަދު ކުރުމަށް މިޔާރީގައިވާ ކަންކަމަށް ބަޖެޓެއް ސަރުކާރުން ކޮންމެ އަހަރަކު ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ފައިސާ ހިމަނައި ބަޖެޓު ފާސްވުމުން ފާސްވި ބަޖެޓާ އެއްގޮތަށް އެ ފައިސާ ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ކައުންސިލުތަކަށް ދޫކުރައްވާނެއެވެ. އެގޮތުން އާބާދީ، ރަށުގެ ބިމާއި ބަނދަރުގެ ބޭނުން ހިފޭ ސަރަހައްދު، އިދާރީ ދާއިރާ މީހުން އުޅޭ ރަށްރަށުގެ އަދަދު. މިނުން ގޮސް 7 ތަފާތު މިންގަނޑެއް. އެ މިންގަނޑަށް ބަޖެޓު ހަދާ މުޅި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތަކަށް އޭގެ ފައިދާ ލިބޭ ގޮތަކަށް ބައްޓަންކޮށްފައި އޮތް ބަޖެޓަކަށް ވާތީ އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ބަޖެޓަށް ތާއީދުކޮށްފައި ވަރަކަށްކަމަކާއިރު ދައްކަންވީ ވާހަކަ އަކީ މިއީ. މިއިން ކުރުކޮށްބުނަމަ އިޖުތިމާޢީ އިންސާފު. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ދުވަނަ ނުކުތް އަދި މި އިޖުތިމާޢީ އިންސާފު އަޅުގަނޑުމެން ތިބީ ކުރިން އެއްވެގެން ލިބުނީ ޑިމޮކްރަސީގެ ސަބަބުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ގޮނޑި ވާދަވެރި، ފިޔަވަޅު ޑިމޮކްރަސީއެއްގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފުރުސަތު މި ލިބުނީ. އަދި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމިޔާބުގައި މި ބައިޓަށް އަތް އަޅުގަނޑުމެން އޮނބު ބަޑު ވާތަރު މި ޑިހިޓަވިލު އިންސާފު އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އެ ދަނީ. އެއިން ފަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގެނީ އެ ޖެހި ފަސް މި ޑިމޮކްރެޓިކް ޕްރޮސެސްގައި ބައިވެރިވުމުގެ ޝަފާފުވެރިކަން އޮޅޭކަން. އަދި ބައިވެރިވަމުންދާ ކަން. މި ބަޖެޓާ އިދިކޮޅު ފަރާތަކާއި ހަވާލުކުރި ޑިމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދުރާ ދުރަކައި އަދިވެސް ޑިރިކައި އޮތް ފަރުކައިޖ ހަމަވަކަތަކަން ފާއިތުދުރަކައިޖ ބައެއް. ތިރީގައި އޮތް މިއަވުސަރ ސަރުކާރުން 100% ފައިސާ ބަޖެޓު ހިފަހައްޓައިގެން އެބޭފުޅުން ބޭނުން ބަހާކަން މަދުމަދުން އޮފީސްތަކަށް ދީ އެމުން ނަމަވެސް މިއަދު ސަރުކާރަށް ގަޑިފުކަރުތު މި ބަޔަކަން. އެހެންވީމާ އެއީ މި ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދައްކަން ބޭނުންވާ ވާހަކަ އެއީ. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމަކީ މި ބަޖެޓު ބޭނުމަށް އެޅުނު ލަފާ އެ ވާހަކަ ފަސް ކަނޑުފަސް ވަރަކަށް ދައްކާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ނުވާ ފަދި މި ބަޖެޓު ބޭއްވުމުން ފަހު މިއަދުވެސް މި ރާއްޖޭގެ ޑިމޮކްރަސީ އެއް ދުނިޔޭގެ މިއޮތީ 3 ފަހަރަން ބޭނުންވާ ފުރުސަތުތަކާއި ކަންކަން ހަމަޖައްސާ ދިނުމަށް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ތުރަންވާ ކައުލް. ޑިމޮކްރަސީ އަކީ އަގު ހެޔޮ އެއްޗެއް ނޫން. ޑިމޮކްރަސީގެ އަގު ބޮޑު. އެހެންނަމަވެސް އެ އަގު ދައްކައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ޑިމޮކްރަސީން ކުރިއަށް ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރިދިޔަ ކައުންސިލުތަކާއި ހިންގާދިނުމަށްޓަކައި. އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުން ކައުންސިލުތަކަށް 200 ގެ މިލިއަން އަދަދު މި ހަރަދު ކުރަނީ. ޕޮލިސީގެ ކަންކަން ހަމަޖެއްސުން އަޅުގަނޑު ހަނދުވަރު ސަރވިސް، ފަންސާހަކަން މިލިއަން އިތުރު ކުރަން އެބަ ޖެހޭ ހުން. އަދި ހަރަށްދިނުމުގެ މަޖިލީހުގެ ކަންކަމަށް ފަސް ހަމަ އެކަހެރިކޮށްލާ ރަނގަޅަށް ބަޖެޓާ

އުކުޅަވާލާފައި އެބައޮތް. މިއީ އަދުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެކެވެ. އެހެންވީމާ އަދުގަނޑުމެން ޑިމޮކްރަސީގެ ފައިދާތައް ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ފޯރުކޮށްދޭކަމަށްވަނީ ނަމަ އަދުގަނޑުމެންނަށް އެކަމަށް ހަރަދު ކުރަންޖެހޭ. ދެން އެންމެ ފަހު އަށް މާލޭ ނުހަނު ބަޖެޓުން މި ވިޔަފާރި އެބަ ބޭނުން ވަނީ ބޭނުން ބަދަލުކުރެވިފައި އަދުގަނޑު ކަމަކަށް އެއް ކަމެވެ. އަދުގަނޑުމެންގެ މާލިއްޔަތު ބޮޑުކުރުމަށް ދިވެހި ސަރުކާރުން ލިބުނު ވަރު. އަދުގަނޑުމެން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ދަރަނިތަކާއި ޚަރަދުތައް ކޮންޓްރޯލްކުރާނަމަ ބަޖެޓް އަދި ކަންކަމުގެ ބަދަލުގައި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާވާނެ އެތަކެއް ކަންކަން އަދި އެފަދަ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދެވިދާނެ. ބަޖެޓުން ބޭނުންވާ ޚަރަދުތައް ހަމަޖެހޭގޮތުގެ ވާހަކަ އަދިވެސް ކުރަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑުމެން ބަޖެޓް ބަލަ ނުކުމެ ޚަރަދުތައް ކުޑަކުރުމަށް ޓަކައި ފާސްކުރާ ކަންކަމާ ދޭތެރޭ ކަމެއް. މިއީ މުހިއްމު ކަމެއް އަދުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުތަކާއި އާމްދަނީގެ ތަފާތު ކުޑަކުރުމުގެ ވާހަކަ. މިހެން އަދުގަނޑުމެން މި ކަރަންޓު އިސްލާހުކުރުމުގެ ސަބަބުން ރަނގަޅު ކަމަށް ނުދެވޭނެ. އެހެންވީމާ އަދުގަނޑުމެން ދަރަނިވަރުން މި އެކަނި އެކަނިވެރިކަމާ ދުރުވާނެ ގޮތް ހޯދަން ޖެހޭ. ބިޔަ ހަރަދުތައް ހިފެހެއްޓުމަކީ ވެސް ނަފާވާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާތީ އެކަން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ކުރަން ވެސް ނުކުތުމެވެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލި މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް. އާދެ، އަދުގަނޑުމެން ވެސް އެންމެ ފުރަތަމައިން އަދުގަނޑުމެންގެ ކުރިމައްޗަށް މިހާ ފުރިހަމަ ތަފްސީލީ ރިޕޯޓެއް ބަޖެޓު ރިޕޯޓެއް ހުށަހެޅުއްވި ކަމަށްޓަކައި އަ ޝުކުރު ދަންނަވަން ފިނޭންސް ކޮމިޓީއަށް. މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އަދި ހަމަ އެހެންމެ އަ މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފުން ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފިނޭންސް ކޮމިޓީގެ ރައީސް މަސައްކަތްތެރިން. އާދެ، އަދުގަނޑުމެން ދަންނަވާނީ އަދުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މިއޮތް ބަޖެޓަކީ އަދި ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓް ރިޕޯޓް ބަޖެޓްގައިވާ މި އަހަރުގެ އަހަރުގެ ބަޖެޓް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ވެގެން ދާނީ އެއްމިލިޔަން އަދި ގާއި އަދި މަޝްވަރާ އެއް ދިނަ ކޮންމެ ބެލެވިގެންދާނެ ބަޖެޓަކަށް. ހުށަހެޅިފައިވާ ބަޖެޓް ގެ ސާބިތު އެއް، ހުށަހެޅިފައިވާ އަދުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ އެއް ހުއްޓަ ޓަކައި ބަޖެޓްގެ ޙަޤީޤަތް އެމަށް މިދަނީ ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ފެންސާރި ބާރަށް އަދުގަނޑުމެން ބަހުއްޓުމަށް ފެންނަކަމުން ބަޖެޓާ. އަދުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ އެއް ބަޖެޓަރުވެސް ބުނާ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ 3 ރަށަކީ ވެސް އެކަކުރި ދާއިރާގައި ވެސް ކޮންމެއަކު ކުރެވޭން. ހުށަހަޅާފައިވާ އެންމެ ބޮޑު ކޮންބޯޓަކީ އާއި ކަމެއް ކަމުގައި އަދުގަނޑުމެން މި ބާރަށް މި ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް. މި މަސައްކަތް ވެސް އެބައޮތް ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ޕްރޮޖެކްޓުން ހިނގުވައި. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ދެން އަދުގަނޑުމެންގެ އެންމެ ބޮޑު ނަޖިސް ނަގުދާގެ މަސައްކަތް. އެކަންކަން ވެސް އަދުގަނޑުމެންނަށް

ކަނޑައެޅިގެން ނުވޭ ކަމުގައި ވީނަމަވެސް ފައިސާ އެކުލަވާލެވިފައި ހުރި ކަމަށް މި ބަޙުޘުން ދައްކާ. ދެން އެހެންނަމަވެސް އެ ހަރަކާތް ވަރި ޚާއްޞަކޮށް އަދަދުތައް ކަނޑައެޅިގަ އެއް ނުވޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހޯދުމުގައި އަން މަސްލަ 3 ވަނަ ބާބުގައި މީގައި ހުށަހެޅިފައި އެބައޮތް. އޭގެތެރޭގައި ބަނދަރުކުރުމުގެ ތެރޭގައި އަދި ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު އެނގޭ ކަންތައްތަކާ ހުރި ސަބަބުތަކުގެ ކަންތައް ދަނގަޅުކުރުމުގައި އަދި އެހެން ސަރުކާރުގައި ކުރާ ބަޙުޘު އެއް އެކަން ފެށޭ މި ބަޙުޘުން ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެންނަން ޖެންނަން އެބަ އޮތީ. އެހެންކަމުން މި ބަޙުބޭ އުސޫލުން ދަނގަޅު އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަން މަސްއޫލު ދަނގަޅުން މަސްއޫލުކުރާ ކަމަށް ވަނަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރު އަދި އެކަށީގެންވާ ދަނގަޅު މަސްއޫލިއްޔަތު ގެންނަން ބަޙުބާ. އެގޮތުން ބަޙުޘަން ފަރާތް ދައުލަތްތަކުގެ ބަދަލުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު ބަޙުޘު ދިރާސާކޮށްގެން ވަރަށް މާއްދީކުރުމުގެ. އޭގެއިތުރުން ބަޙުޘުގެ ދަނޑުކަނޑުވާ ސަރުކާރުގެ އިތުރަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޚާއްޞަ އިތުރު މަޢުލޫމާތުތައް ޖަމާކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ބޭނުންކުރާ އެ ގޮތްތަކުގެ ތެރޭގައި އިސްލާމީ ދީނަށް އިސްލާމީ 9 ވަނަ އިސްލާމީ 8 ވަނަ އިސްލާމީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ތަޢާރަފުކުރާ ދީ އިސްލާމީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އޭގެތެރޭގައި އެއް އިސްލާމީ ޝަރީ.އިސް.އަލް.ފީގެ ފިޤްހުގެ ޤާނޫނުގެ އެ ފިޤްހުގެ ޤާނޫނުތަކުން މިހާރަށް ހަމައަށް ނުހިނގި ހުރި ނޫނީއްޔާ އެއްވެސް ކަހަލަ ފައިދާ އެއް ނުކުރާ ދަންނަދަން އިސްލާމީދީނުން މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ކުރުމަކީ ޙުކުމެއް ކަމުގައި ދީނީ ގޮތުން އިސްލާމީ އެއް އިސްލާމީޝަރީޢަތުގައި ހުށަހެޅިފައި.

ޚާއްޞަގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު ނަގަން އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ އެއީ، އަޅުގަނޑުގެ ދީނީތަކުގައި އެއީ އެނގޭ އާބާދީ ކުޅަ ދަން އެއީ ފާއިދާ. ފާއިދާ އަދި ދިފާއުކުރާ ވެސް ފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަކޮށްދެވޭ ގޮތެއް ކުރެވިފައި އެއީ ދަރަނި ނޫން ގޮ ކުރިމަތިވެ އަދާކުރުމުގައި އެއީ ފާގަތި ފިލުވައި. ފާގަތި ވެސް މިފަދަ ވަކި ހަމަކުރުމަށް. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ، މިއީ ފިޤްހުގެ ޤާނޫނުތައް މިހާރަށް ގެންދަން އިސްލާމީދީނަށް ކަމަށް ވަކި ވިދާ އަޅުގަނޑުމެންނަން އެ ދެކުގައި ފިޤްހުގެ ޤާނޫނުތަކުން ވެސް ހިނގާގޮތް އަހުލުވެރިވުން ދަނޑުވާ. އަދިހަމަ އެހެންގޮތް 9 ވަނަ އިސްލާމީގައި މި ވަކި ދާއިރާތަކުގެ ކަންތައްތަކުގެ ހާލަތަށް އަހަރެމެންގެ ސަރަޙައްދު އިދާރާތަކުން ސަރަހައްދީ އެއް ދީ ފާގަތި. ނޫނިއްޔާ އެ ކަންތައް ކަރުދާސް ދެކޮޅު ފާގަތި. ފަރާތް ފިޔަވައި ވެސް ކަމަށް އަނދިރި ދަ އެއް ފާއިދާ އަން އަތުވެއްޖެ. އެދި، މިދަންނަވާ އެކަށޭ ޖަނަރަލް ޓަރމްސްތަކާއި، ކަރަންޓު ދޫކޮށް އެއްވެސް ކަހަލަ ވަސީލަތްތައް ނުކުރެ އޮތްކަމަށް އިލުމުގެ ވަނީދެން އެ ރަށްގެ ރައްޔިތުން އަނދިރިގައި ތިބެމުންދާ ގޮތުގައި ދެން ކުރުވުން މަސައްކަތްތަކާކަން މިހާރު ވަކި ކަންކަމުގެ ފަރުދުގެ ހައްޤު ޢަމަލު. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތަކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ދީނީކަމުގައި މި ބަޙުޘުން އެބަ، ނޫނީ މި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް އަޅުގަނޑުމެންނަން ފާހަގަކުރެވޭ ހިނގައިދާ ކަމަށް ވަކި ކަމުގެ ފަރުދުގެ ހައްޤު އަންނަނި ކަމަށް ދެކެން.

ޖުމްލަގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ބަޙުޘު ކުރިޔަ އިން ކުރުމާއި ވާގޮތަށް މިއަދު ވަރަށް ދަނގަޅު އަދި ބޮޑު ވަސީލަތްތަކަކީ. އެހެން ހުރިހާ ބަޙުޘު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިލާން އަދި އިންތިހާ ވަރަށް ޖެ ބޮޑު މަޢުލޫމާތުތަކާއި ނުވޭ ވަރަށް ގިނަ އެއްބަސްވުންތައް ހުރި. އެހެންނަމަވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިވާގައި

ހޯލްސޭލްމާކެޓުގައި މި ބަޔަށް ރިޕޯޓުގައި މި ހިމަނާފައި މިއޮތް ޖަދުވަލު 3 ގައި މި ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް އަތޮޅުތެރޭގެން ކުރިމައްޗަށް އައިމަ އަތޮޅުތެރޭގެންނަށް ހަމަވެގެން ހިނގައްޖެ މި ބަޖެޓުން އަތޮޅުތެރޭގެން ދާއިރާ އަށް ވެސް ހުރި ކަންތައްތަކެއްގެ ވާހަކަ. ދެން އެންމެ ބޮޑަށް އަތޮޅުތެރޭ ދަރަޖަވެރިކަން ބޮޑުން ވަނީ އާބާދީން، މި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު މި ކަވަރުކުރަމުންދާކަށި އެންމެ ބޮޑަށް އާބާދީން ހުރި ވަސީލަތްތައް ކުރުގެ ދާއިރާއަށް ކުރުގައި ބަލާފައި މިއޮތީ ބޭނުން ނުވެގެން. ބޭނުން ގިނައިން ނަގާ ކަމަށް ވަނީ މިޔާ އަތޮޅުތެރޭގެން އެބަޖެ ސަރުކާރުން ވެސް ބަޖެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިޔަން. އެކަމަކު ބޭނުން ގުޅުވާފައި އެބަޔަށް އަތޮޅުތެރޭގެންގެ ރައްޔިތުން ޖާގަ ގެތައްގައި ދިރިއުޅުމަށް ގެންނަންޖެހޭ ތަކެތިގެ ކަންތައް. އެ ތަކެތިގެ އަގު ބޮޑުވެގެން ދަނޑު އެކަށީގެންވާ ގެތައްގައި ކަންޖެހުމުގެ ބޮޑުކަން ސިޔާސަތުގެ ނަތީ ކަމަށް ވިދާޅު. އެހެންކަމުން އަތޮޅުތެރޭގެން ބަލަންޖެހޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުން ނަގާ ކަމަށް ވިދާޅު މި ކަންތައްތަކަށް ސަމާލުކަން ދަށްޖެހުނު ވަން. ރަށްފުށުގައި ވެސް އަތޮޅުތެރޭ މި ބަޔަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ތަރައްޤީކުރަން. މި ބަޔަށް އަތޮޅުތެރޭ ތަރައްޤީ ވެސް ދެކެން. އެހެންކަމުން އަތޮޅުތެރޭގެން ދައުލަތް ފުރުސަތު ބޭނުންކުރުމުގައި މިހާރު އިނގިރޭސިންނެވެ. ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް ދައުލަތް ފުރުސަތުގެން.

ކުރިއަށް ދާއިރާގެ ޕްރޮޖެކްޓް އަންދާޒާ މުސާރަ ވަޒަނުކުރުމުގެ ކުރިން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ކާމިޔާބު ހިމެނުމުން ފުރުޞަތު އަދި ބަޖެޓު އަހަރެން ބޮޑުސަރުކާރަށް ފުރުސަތު ދެއްވި އަތޮޅުތެރޭ ދަރަޖަވެރިކަން އެމީ، ކާމިޔާ މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށާއި، މުޤައްރިރަށާއި، ނައިބު މުޤައްރިރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން، މިހާރަކީ ވަރަށް ބޮޑު ބަޖެޓެއް ކާނަމަކާއި މި ވަގުތަށް ޖާގަދެއްވާނެވެ. އަތޮޅުތެރޭ ދަރަޖަވެރިކަން އެމީ ރައްޔިތުގެ ވަރަކަ ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންގެ ރައްޔިތުގެ ވަރަކަ މި ދައުލަތް. ދައުލަތުގެ އަތޮޅުތެރޭގެންގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތު ކާބައިމީހުން. އެއީ ރައްޔިތުންނަށް ނުވަތަ ޕްރޮޖެކްޓްތައް. 3 ވަނަ އަހަރަކަށް ވެގެން ދާއިރު އަތޮޅުތެރޭގެން ދާއިރާ އަށް އެމީ ކާނަމަކާއި އަތޮޅުތެރޭ ދަރަޖަވެރިކަން ބޮޑުން. މިހާރު ބަޖެޓު ކާމިޔާ މަޖިލީހާ އިން ނިމިގެން އައިއިރުގައި ކުރިއަށްދާ ފަދަ އެބަ ކަމެއް ހިފެހެއްޓި. އެ 3 އަހަރުގެ މަސްދޫއަށް ކަމަށް އަތޮޅުތެރޭ ދަރަޖަވެރިކަން ހިއްސާ ހަތަ 2011 ވަނަ އަހަރު ވެސް އެ ފަދަ ހަރުން ކަމަކަށް. އެއީ ސަރުކާރުގައި ހަރުކަތްތެރި ކުރިއަށް ރައްޔިތުން ބޮޑެތި ދާއިރާތަކުން ހިނގާފައިވާ ބޭނުމުގައި ބާރުވެރިކަން ދިރިއުޅުމަށް މި ދަނީ. ދެން ބަޔާއި ބާރުގެން އެބަ ވިދާޅުވި ރައްޔިތުން ހައްޤުތައް ހަމަހަމަ އަށް އެމީ ބަޖެޓު. ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރުގެ ބަޖެޓު. އަތޮޅުތެރޭ މިހާ ވަޒަންވެރި ނުވަތަ ބަޖެޓް މިހުރިހާ ހަރުކަތްތެރި އަތޮޅުތެރޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ހިތާމަކުރަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ފަހުރުވެރިވާ މި ބަޔަށް މިއީ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރުގައި އެމީ ބަޖެޓު. މި ބަޖެޓުން ކުރިއެރުމާ އެއްބަސް އަދުލުވެރި. ކާކަށް އެކަށީގެން އަދުލުވެރި. ވަރަށް ހިތާމަވާ

އެކު މިދަންނަވަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ އޮޅުވެލިފުށީގެ ވާހަކަ. އޮޅުވެލިފުށްބަރު މި އިންނަނީ ހޮސްޕިޓަލްގެ މަތި ހިދުމަތުގެ ވާހަކަ. ހޮސްޕިޓަލް، ދެން ހޮސްޕިޓަލްގެ މަތި، އެއީ ހަމަހަމަ ކަމެއްކަމަކަށް ނޫ އިންސާފީ. އަޅުގަނޑަކަށް ހަމަ އެއްޗެހިތަކެއް ވެސް ހިއްސާ ނުވޭ އެއީ ހަމަހަމަ ކަމެއް ކަމުގައި ކުރެވޭ ކަމެއްކަން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި އިންތިޒާމު ފަރުމާކޮށް މިއޮތް ސަރުކާރުގައި ހޮސްޕިޓަލްތަކަށް ހަމަ ވަރަށް އިހުމާލުކޮށް ހަރާ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑަށް ދެންނެވޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ފެންނަނީ ފެނިގެން ދިޔަ، ސިއްޙީ ދާއިރާގެ ވާހަކަ. މިއަހަރު ބަޖެޓު 12 ބިލިއަނުގެ ބަޖެޓު ހުށަހެޅިފައިވުން ސިއްޙީ ދާއިރާ އަށް އޮތީ ކޮންކަހަލަ ތަނަކަށްތޯ. މިއަދު ވެސް މި ރާއްޖެ ހުސްޕިޓަލްތަކުގައި ފެނަކީ ހޮސްޕިޓަލް އޮތުމުން ޖަމްޢިއްޔާތަކެއް ނުހިންގޭ. އޭ.ޓީ.އެމް ޚިދުމަތައްވެސް، އިންޑިއާ އަށް ޚިދުމަތައްވެސް ދިނުމުގެ ބޮޑު ފަރާތަކަށް މިހާރު ޑޮކްޓަރުން ކޮޅަށް ގޮސް ޢާއިލާ އާއި ކުރިމަތިލާ މިޔާ ދެރަ، މިއީ ޤައުމީ ހުރިހާ ޢާއިލާތަކަށް ވާ ކަމެއް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށްރަށުގެ އަތޮޅުތަކުން ސަރުކާރުން ކުރާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިތާމަކުރަން. ދެން ބަޖެޓު ހުށަހެޅިގެން އައި ދުވަހު މި ފޮނުވާފައި ވާހަކަދައްކަވާ އިރު ބަޔަކު، އިސްލާމީ މެންބަރަކު ވިދާޅުވި ކުރިޔަށް 78 ގައި ކުރި ސަރުކާރު އުފެދިގެން އައި އިދާރީ ޖަލްސާއިން ފެށިގެން. 2008 ގައި ނިމުނުއިރު ދުވަހު 1500 ޖެހެމުން ކޮންމެ ބޭފަރާތަކުން ދަރަނިވެރިވެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ އެ ވާހަކަދައްކާތީ ތަޅުމާ ނުބައި ބައެއް އެ ދިރިއުޅޭ ބޭފުޅުން. މިހާރު ދެ އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޚަރަދުކުރެވިއްޖެ ދަރަނި ބޭފުޅާ ޖެހިފައި އޮތީ. އަޅުގަނޑަށް ހީވާ ގޮތުގައި 4 ހާސް ޖެހިދު އެބަހުރި ބޭފުޅުން. މިއީ އިޖުތިމާޢީ ސަރުކާރެއް؟ މިއީ ކޮންމެއްކަމެއް ކުރާ ސަރުކާރެއް؟ ދައުލަތުގެ މުދާ ނަހަމަ ގޮތުގައި ވިއްކައިގެން ފައިސާ ހޯދައިގެން އުފުލުމުގެ ފުރުޞަތު ބޭނުންކޮށް ގޮތްތަކުން ހަރަދުކޮށް ކަން ބޭނުންހާ މަސައްކަތްތަކެއް ދީ މި އަޅުގަނޑަކީ ހިއްސާ ނުވާ މިއީ އިޖުތިމާޢީ ސަރުކާރުއްގައެއް. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއީ އަނިޔާވެރި ސަރުކާރެއް. އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން ފުރަތަމަ ކައުންސިލުތަކުގެ އިންތިޚާބުގައި އެވަރު ރައްޔިތުން ވިސްނާވާނެ. މިއީ ރައްޔިތުންނަށް އެކަށީގެންވާ ސަރުކާރެއް ނޫން. މި ދަނޑިވަޅުގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ އަމަލުތަކާ ގޮސްފައި ހުރިކަން ކައުންސިލް ގޮސްފައިހުރިކަން ފެނިގެންދާނެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަމުން ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓަށް ވާހަކަދައްކަން ޖެހޭ ފުރުޞަތަށް ޝުކުރު ކުރަން އިންތިޒާމުގެ ކުރިން ރައްޔިތުންގެ ފުރުޞަތުގެ މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ބަޖެޓު ހުށަހެޅުއްވީމާ، މާ ބަޖެޓުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ނުލިބޭ. މާދަ، ސަރުކާރުން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު 2011 ވަނަ އަހަރަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައި ވެސް ކުރިން ދާއިރާގެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރަން ހިމަނާފައި. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ މަރުޙަލާގެ ތެރޭގައި މިކަން ރަނގަޅަށް މުރާޖަޢާކުރެވިގެން ވާނެ ކަމަށް ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން

ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ކުރިއަށް ގެންދަން ދަތިވާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އެހެންކަމުން މި ސަރުކާރަކީ އާމްދަނީ ސަރުކާރެއް. މި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވަރަށް ގިނަ ރަނގަޅު މިފަދަ ކަންތައްތައް ވާނީ ހިމަނާފައި. ދާއިރާ އަށް ލިބިފައިވާ މި ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ބައެއް ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ ކޮންމެ ބޭފުޅަކު ވެސް ވިދާޅުވަމުން ގެންދަވާތީވެ އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ އިން ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގައި ހިމެނޭ 4 ރަށުގައި މި ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ވެސް ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވާލުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. 4 ރަށަށް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ އެއް ރަށް ކުނބުރުދޫގެ މީހުން ނޮޅިވަރަމްފަރުގައި އާބާދުކުރުމާ ގުޅިގެން ކުނބުރުދޫ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ 2011 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ފަޅު ރަށެއްގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެހިގެންދާނެ. އަދި އެކަމަށްބަލައި އުމްރާނީ ގޮތުން އެ ރަށަށް ނޮޅިވަރަމްފަރު ގެންނަންޖެހޭ ތަރައްޤީތައް ގެނައުމުގެ ފުރުސަތު މިބަޖެޓުގައި ފަހިކޮށްދީފައި ވާތީ އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. މިގޮތުން ނޮޅިވަރަމްފަރުގެ މުޅި ރަށަށް ނަރުދަމާގެ ފަސޭހަކަން ލިބިދޭނެ ގޮތަށް ބަޖެޓުގައި ހިމެނި އޭގެ ކުރުމަށް މިހާރު ސަރުކާރުން ނިންމަވާފައި ވާ ކަމީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި ބަޖެޓާ ދުރު ކުރާ [illegible] ދަ ކަލާ. [illegible] އާއި އަދި [illegible] ކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި މިކަހަލަ އިތުރު ތަފްސީލުތަކަށް ދާ ނަމަ ވަރަށް ގިނައިރު ނަގާނެ ކަހަލަ ވަރަށް ގިނަ [illegible] މި ބަޖެޓުގައި [illegible] ވާކަން [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ދުނިޔޭގެ މި އިޤްތިޞާދީ ދަތިކަމުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ހުރަސްކުރަންޖެހޭ ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދަތިކަން އަދިވެސް އެބަހުރިކަން. އެހެންވީމާ ފުރަތަމަ އެކަން ޤަބޫލުކުރަންވީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަމަށް ހައްލެއް ހޯދުމަށްޓަކައި މަސައްކަތް ކުރަންވީ ވެސް. އެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ ޚަރަދުތައް ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ބޭކާރު އެކިއެކި އިސްރާފުގެ މަސައްކަތްތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ [illegible] ކުޑަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް ހަރަދުކުޑަކުރާ ގޮތުން ދިމާވާ [illegible] ވެސް އިޤްތިޞާދީ [illegible] ބަދަލު [illegible]

ދައްކަވާ. މި ބަހުސް އުފެދިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ތަފާތުވެފައި ވާ މައްސަލަތަކެއް. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ދަނޑިވަޅުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ކޮންމެ ގޮތެއްގައި ވެސް އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ އެއްޗަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ޚަރަދަކާ އެއްވަރުކުރަން. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުގެ މައިގަނޑު ވިސްނުންފުޅެއް ކަމުގައި މިހިރީ ޤާނޫނުއަސާސީ އެބަ ލާޒިމުކުރޭ ކަރަންޓާއި، ފެނާއި، ނަރުދަމާ އާއި [illegible]، ބަނދަރާއި މިކަހަލަ އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުވައި ދޭން. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވިސްނެވީ ވިޔަފާރި އުސޫލުން މި ކަންތައްތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] ޤާއިމުކުރައްވައިގެން އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] ގޮތެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި މިހާރު ސިޔާސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] އެންމެ [illegible] ގޮތެއްގައި [illegible] [illegible] ނެތް. އެހެންކަމުން މިއަދު ވެސް މި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް އެބަ [illegible] [illegible] [illegible] ބަނދަރު. [illegible] [illegible] ނަރުދަމާ. މިސާލަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް ބަނދަރު ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ނަރުދަމާ ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން އެ ރައްޔިތުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] ބޮޑުކަމުގެ ސަބަބުން [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible]. އެހެންނަމަވެސް ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވިސްނާފައިވާ ވިސްނުމެއް ނޫން. ސަރުކާރުގެ ވިސްނުމަކީ [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ރަނގަޅުކުރަން އުޅެނީ. އަޅުގަނޑުމެން ލިބޭ އެއްޗަކާއި ޚަރަދުކުރާ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ. [illegible] ކުރުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ލިބެން ކަންކަން އިތުރުކުރަން އުޅެނީ. [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޮޑު ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] އުފައްދާ އުފެއްދުންތައް އިތުރުކުރެވިގެން. އޭރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] މި ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އޭރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] މިއަދު ދަރަނިވެރިކަމުގެ [illegible] އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ބަދަލުގައި [illegible] [illegible] [illegible] މިއަދު އުފެދިފައިވާ [illegible]. [illegible] ވެސް އެނގޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ އުފެއްދުންތެރިކަން [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓުގައި

ސަރުކާރުން ވިސްނާފައި މިވަނީ މިދެންނެވި އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ގިއަރު ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަން. ދެން މިއާއިއެކު އަޅުގަނޑުމެން އައު ޤާނޫނުއަސާސީ އަށް ވާސިލުވީ އިރުގައި ބަޔާންކޮށްގައި ވެސް އިންތިޤާލީ މަރުޙަލާއެއްގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ތިބީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އައު ޤާނޫނުއަސާސީ އަށް ބަދަލުވި އިރުގައި ހިތާމައާ އެކު ދަންނަވަންޖެހޭ ދިވެހިރައްޔިތުން ތިބީ މިދެންނެވި ހާލަތަކަށް ތައްޔާރުވެގެންނެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެއްބާރުލުމެއް ވެސް އަދި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ އެއްބާރުލުމެއް ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީއަކަށް ނުލިބޭ މިއަދާ ހަމައަށް. އެހެންވީމާ، އެ އެއްބާރުލުން ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން އެމް.ޑީ.ޕީން ދެރިވަރުކަން ބޭނުންވާ [illegible] އަދި އެ [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] ވަރަށް ބޮޑަށް ދަތިވެގެން ވެސް ދިޔަ. މިއާއިއެކު އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތަކީ [illegible] ވިޔަފާރިއަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެ އަށް [illegible] [illegible] އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތެއް. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ މި އުޅެނީ ދުނިޔޭގެ ތަފާތު އިންވެސްޓަރުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ބޮޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މިއުޅެނީ. އެހެންވީމާ، ވިޔަފާރީގެ ފައިދާ އިން އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ބޮޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިޒާމުތަކަށް ވަރަށް ބޮޑެތި [illegible] ބަދަލުތަކެއް ސަރުކާރުން ގެނެސްފި. އެކަން ކުރެއްވުމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީގެ 16% ދަށްވެގެން ދިޔަ. އެހެންނަމަވެސް [illegible] ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެ އަށް އިންވެސްޓްމަންޓް [illegible] ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓް [illegible]. އެކަމުގެ ސަބަބުން އިތުރު ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތައް [illegible]. އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދުގެ ތެރޭގައި ދައުރުވާ ފައިސާ އިތުރުވެގެންދިޔަ. އެކަމުގެ ސަބަބުން ރައްޔިތުންގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުވެގެންދިޔަ. މި ވިސްނުން ސަރުކާރުގައި މިހިރީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މިދަންނަވާ ބޮޑު މަންޒަރު. އެހެންވީމާ، މި [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވިޔަފާރި [illegible] އިން [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible] ދިޔަ. މިއަދު [illegible] ފަރާތުން އެ މަސައްކަތް [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible]. އެހެންނަމަވެސް [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އިޤްތިޞާދު [illegible] [illegible] ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެ އާދައިގެ ނިކަމެތި ރައްޔިތުންގެ އަތުން ވެސް އެންމެ ބޮޑު [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] އެންމެ ބޮޑު

މާލުވެރިންގެ އަމުން ބޭނުން ނުކުރޭ މިންވަރަށް އެބަ ބޭނުން ނުކުރެވެނީ. އެހެންވީމާ، އިސްލާމީ ޖިދުބީ ކަނޑާލުމުގެ ވިސްނުންތޫނުގައި ސަރުކާރުން ބޭނުންވި ބިލުމަށް މި މަޖިލީހަށް ލިބިފަ އެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، ތަކެތީގެ އަދު އަތޮޅާ ފަރާތުން ނާނާނާ. މި ވަޒީރު ފުއްދުމުގައި ދުދުވެރިއަށްގެ ދަށުގެ އަޅާނުވަރޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިއްޔަތިތްރި ރަށްތިތްގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން. އެ ބޭފުޅުންގެ އެއްބާރުލުން ނެތި އެއް ރައީސް ނަޝީދު ޑިނާކަށް މި ކަމެއް ނުކުރެއްވޭނެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ އަސްއެ ރަޖީޒާތީ 2006 ވަނަ އަހަރު އަލުއްސަތްދު މަޤުދިނު އިބްރާހިމްފުޅާއްދުގެ ފެރިކަލުގެ ފާހާލު ވަރަށް ގިނަ އަރުތަކުގެ ކާބިލު ހަރުދަމަކަށް ކުރެއްވި. އާދެ ބަޔަކު ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފެރިކަލުގައި ވެސް ނިމިގެން ދިޔަ. އެހެންނަމަވެސް މި ހިސާބަށް އަޅުގަނޑުމެން އައި އިރު ވާރުތަ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ރިކާރަށް ހަރަދުތަކާއި ލިބިގެން ދިޔަ. ކަންމަ ކުރިބަލާބޭއް ނިންމާފާވައި ވަޅައިގަންނަވާ އިރުގައި އެ ކުރިބަލާބޭއް މެނޭޖުމެންޓުކުރަން ބޭނުންވާނެ ރިޔާސަތު ހަރަދު ހުރިބަލާކާސް ގޮތުން އެއްވެސް ވަރަކަށް ކުއްލިވާފަ އެއް ނެތް. އެމެރިކާވާންގެ ދުރުވިސްނުން ސިޔާސަތުގައި އެއްވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓް މި ބާރުބޭވާ ބާރުބިރުދުވަރު ބަޖެޓުގެ ގޮތި ކަމުދުން ގައި ހަކުތާ ގެންނަން އެއްވެސް ވަރަކަށް ނުކުރެވުނު. ހަކިސް ހޮޅުމިހޮހާ ހިނދު ކިޔަވާ ގަތަކުގެ ހުރިހާ މިންވަރަކީ ވާ ގެ ދިނަ އަދަދަކަށް ހަރިސާ ސަރުކާރުހުސްކަމުގައި އުޅުނުގެ ނަމިޖާއަކަށް ވެގެން ދިޔައީ ޖުމްލަ އަގު އުފެދިގެން ދިޔައީ. އަޅުގަނޑުމެން ކަންމު އެއްބާއް މި ގެނަހި ޖުމްލަ. އެހެންކަމަށްވާތީވެ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޖުމްލަގެ ޖަމާކިއުވި މަޖިލިސް ވަރަކަށް ކޮޅު ބާރުކުރުމަށް މުޅި އިސްލާމްގެ ބޭނުންތަކަށް ކަނޑައެޅިބާކަށް ޖުމްލަ ގަނޑުމެން ދިޔައީ. ކަންކަސްތުގައި ސާރުލަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖުމްލަދިރިން އިދިޔުންގެ މިލިކަތް ހަދަމުން ގެންދިޔައީ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤުތިޞާދުގައި ހުރި ކުރިކުރި ވިޔަފާރިތަކާއި އަދި މުދުލިންގެ ވިޔަފާރިތަކެއް މަޖުމަޢުން ނިކަމެތިވަމުން ގެސް ވަޒީރު ނިޒާމުގެ މައްސަލަތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި ފެނުމަށްވާން ފެނި. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓުގެ ހާލަތު މިއަދު ހަމައަށް އައިސްފައި އޮތްގޮތް. ދުނިޔޭގެ ހާލަތާ ދިމަކުރާން ވެސް އެ މީހުންގެ ބަޖެޓު ތާއީރުކުރާނެ އިރުގައި ވަރަށް ބޮޑު ފެކްސަޓެރިން ތަންތަން ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޭނުން ކުރެވިފައި މަސަތްކައިތާކު. ސާފް ސަމުދު އާއްމު އަޅުގަނޑުމެން ބާރަތް މުޅުދެ ކާރުމާރި ހާކަވީއެވެ ގެސްޓެމި ސަރުކާރުގައި ސާފް ސަމުދު ބާރަތްކަނޑައެޅިން ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުކަރު ގަދަ އާއްމު އަދިއިނީ ރާއްޖޭގެ ދިވަނަ އާބާދު. އާއްމު އަދިއިނީ ތަރައްޤީވާނެ ސަބަބު ތަނެއް. އެތަން ތަރައްޤީކުރަނިވާ ސަރުކާރުގެ މިރާއްޖެ ބަޔަ ފުރުސަތުދެއްވި އެތަނެއް ބިލިއަން ރޮއިރާ އެއް ހިލޭ ފުރުސަތުދުއްވީ އެތަނަށް އަހަރުދެކުދުނުގެ ސަރުކާރުން އެތަނުގެ މަޖަތާ ހަލި، އެތަނުގެ އޮޅުގަނޑު ތަރައްޤީ ކުރިއަރައި، އެތަނުގައި ވަނީ ހިދުމަތް އެދުރި، ދުނިޔޭގައި އެތަން

މަޝްހޫރުވެ، އެތަނުގެ ފަތުރުވެރިކަން ކުރިއެރުވުމަށް މަގުފަހިވެ، އެތަނުގެ އެއަރޕޯޓުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުވެ ދުނިޔާ ކަމެއް މިއީ އަމިއްލަ އަށް ޓޫރިޒަމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތަރައްޤީއަށް އަންނަން ކަންތައްތައް. އެހެންވީމައުނދޫންނާ ވަރުގަދަކަމާ ބާއްވުމަށްޓަކައި ނުވަތަ އޮލިމްޕިކްސް ބާއްވުމަށްޓަކައި ދުނިޔޭގެ ޤައުމުތަކުން ބިޑްކޮށްގެން އެތައް ބިލިއަން ޑޮލަރު ހަރަދުކޮށްގެން އެކަންތައްތަކަށް ވާދަކުރަނީ. އެތަންތަން ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި. އެހެންވީމަ، ސަރުކާރުގެ ވިސްނުމަކީ އައްޑު އަތޮޅަކީ ވެސް ސިޓީ އެކޭ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އެއްވެސް ރަށެއްގައި ކަރުދާހުގައި ސިޓީ ޖަހާފައި ބާއްވާކަން ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުންވާ އެތަން ތަރައްޤީކުރަން. އެކަން ކުރެވޭނީ ތިޔަ ބޭފުޅުން މި ބަޖެޓު ފާސްކޮށްދެއްވައިގެން. އައްޑު އަތޮޅުން އަދި ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ވަސީލަތްތަކާ ރައްޔިތުން ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ކުރަންވީ ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭނެ އެބަ ހިތްވަރުދެނީ މައި ސަރުކާރުން ވަޒީފާ އެއް ހިންގާނެ ރައްޔިތުންނަށް ޒުވާނުންނަށް. މިއަދު އަހަރެން ދެން ކަމަކަށް ނިކުމެ ކުރިއަށް ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ދަނީ. އަދި ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކާ ދެމެހެއްޓުމަށް ސަރުކާރުން ކުރަނީ ކަމަށްވާތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒަމާނުގެ ދުވަސްވަރުގައި އޮތް ޒުވާނުން ވަރަށް ގިނައިން އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ. ހުރިހާ ރަށްތަކުން ސަރުކާރުން ފެށި އެއް ހިނގާނެ ހިސާބަށް ދިޔައިރު ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކަށް ޖެހިލުންވާ ސަރުކާރު ދެން ގޮތަކަށް އަދި ފިނިފެނުން މިޔަ ގޮތުން އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އެދެނީ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކުން ދެއްވާ ހިތްވަރު ގިނަގިނައިން ހޯދޭނެ ގޮތް ހަދައިދިނުން. ސަރުކާރުގެ ކޮންމެ މަސައްކަތެއް ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ ކުރުމަށް ޓަކައި ބާއްވާ ބައްދަލުވުމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަނީ ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުން. އަޅުގަނޑުމެން އެދެނީ ޖަލްސާއެއް ބާއްވާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުން ބައްދަލުކުރެވޭ ގޮތް ހަމަޖެހިއްޖެ ނަމަ ހިނގާނެ ހިސާބަށް ދިޔައިރު ހަމަ އެގޮތަށް ސަރުކާރުން ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް ހަމަޖެހުމަށް އެދެނީ ކަމަށް ވެއްޖެ ނަމަ ސަރުކާރަށް ބާރު ދޭ ހިސާބަށް ޒުވާނުން ދާ. އެކަމަށް ޓަކައި "ރައްޔިތު މިހާ" އަށް ކުރަން ބޭނުން. އެހެންނަމަވެސް، ޤައުމު ދަށުގައި މީހާއަށް ޖެހުނު ބޭނުންކުރާ އަޅުގަނޑު ވެސް އެބަ ބޭނުން ކުރަން. "ރައްޔިތު މިހާ"ގެ ޒިންމާ ފައިވެރިންނާ އަދި ރައްޔިތުންނަށް ކަންތައް ހިތް. އެހެންވީމާ، މިކަމަކީ ވިސްނުމެއްގައި ބައްދަލުކުރުމުގައިވާ ބާޒާރު މި ބާޒާރު. ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތައް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރުކުރަން ބަދަލުގެނައުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ނުކުތް ހަމަ ޒިންމާދާރުގައި ވެސް ސަރުކާރުގެ ސިވިލް ސަރވިސްގެ ވަޒީފާތަކަށް، ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާތަކަށް ދަރިވަރުގެ މުސާރަ ދީ ވަޒީފާއެއް ތިއްބަވާ ނުކުތުމަށް. ދަރިވަރުގެ މުބާރާތުގައި މިއަދު ހިއްސާ މުސާރަ އަދި ކުޅޭ މުސާރަ އެއް ކަމަށް ދަނީ އަޅުގަނޑު ވެސް ޒިންމާދާރުން. އެހެންނަމަވެސް، ދަރިވަރުގައި ހިއްސާ ނިސްބަތް މުބާރާތް ކުރުމަށް ޝައުގުވެރިވާ ވަރަށް ހިއްސާ ނިސްބަތް މުބާރާތް ކުރުން ޒިންމާ ނޫން. އެހެންވީމަ، އެބަޖެޓް ސިވިލް ސަރވިސްގައި ވެސް އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިހުގައި ވެސް އަދި ޖަލްސާގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކޮށް ވިސްނާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެރިކަމަށް ހުރި ވިސްނުމެއް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާ ވިސްނުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަންނާނެ ކަންތައްތަކުގެން

އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ތިންވަނަ ދުނިޔޭގެ ފަގީރު ޤައުމެއްކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރަމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަރުދަނާކަމާ ހިފެހެއްޓުމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންނަށް ސަލާމަތްކޮށްދޭން. އެހެންވީމާ، މި ނަޒަރުން ބަލައިލާއިރުގައި މި ބަޖެޓަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ އަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ހިއްސާކުރާ ބައިވެރި ވާނެ ބަޖެޓެއް. އެހެންނަމަވެސް، މި ފުރުޞަތުގައި ބަޖެޓުގެ މައިގަނޑު ބައިތައް އެއް އަޅުގަނޑު މި ދާނީ. އެހެންވީމާ، މި ދާއިރާގައި ހުރި ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނާ ބައްދަލުކޮށް އެ ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވާލަން. މި ފުރުޞަތުގައި ކުޑަކުދިންގެ ފުރުޞަތުތަކުގެ ތެރެއިން ކުރިއެރުވުމަށް ބޭފުޅުންގެ ބޭނުންތަކަށް ދެއްވާ އަދި، އެހެންވީމާ، ހަމަ ނިންމާލަމުން ސަރުކާރުން ވެސް ދިނުމަށް ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ހޯދުމަށް ކުރިއަށް ދާނަމެވެ. މި ކުރީގެ އަހަރުތަކުގައި ބައްދަލުވުންތަކުގައި ރައްޔިތުންނަށް ދެއްވާފައިވާ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭގޮތުން ކުރިއަށް ދާނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިސްނާލެވޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރި ފުރުޞަތުތައް މަސައްކަތްކުރެވޭނެ.

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ކާފު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މައުސޫމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މިދުވަސްވަރު މި ދުސްތޫރު ދިރާސާކުރާ ބަޖެޓު މި މަޖިލީހުން އަރިހުން ކޮމިޓީ އިން ނިންމާފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މިއަދު އަދި މަޤްބޫލު އަށް އާދެވިދާނެ ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ މުވައްޒަފު މާލިއްޔަތު ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު ދާސިލް އިޤްތިޞާދީ ސަރުކާރުގެ ޙިސާބުން، ނަމަވެސް މުވައްޒަފު ހިންގުމުގެ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު އިޤްތިޞާދީ މުޢާމަލާތު ބަޖެޓަށް ވަކިން އިޤްތިޞާދު ބަޔާންކުރާ އަދި ސިޔާސީ ދާއިރާ ދިނުން.

އަދި އެ ކޮމިޓީގެ އެހެން މެންބަރުންނަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ، އެ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ހިއްސާދާރުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވާހަކަ އަކީ، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ދިރާސާ ވަރަށް ރަނގަޅު ހުށަހެޅުމެއް. ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތައް ހުށަހެޅުން އެ ބޭނުންވާ މުއައްސަސާތަކުގެ ބޭބޭފުޅުންނާ ވާހަކަދެއްކުމާ ބަޔާންކުރާ ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިގެން. މިގޮތުގައި އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ކަމަކީ ސަރުކާރަކުން އިޤްތިޞާދީ ޖަވާބުދާރީވާގޮތް. ސަރުކާރުގެ ހަވާލުވެފައި ޖަވާބުދާރީވާނެ އެއް. އިސްލާމީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 23 ވަނަ މާއްދާ އިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޚިދުމަތްތަކާއި އިޖުތިމާޢީ އަދި އިޤްތިޞާދީ ޙައްޤުތައް ބައްލަވާ ދަރުމަވެރިކަމުގެ.

އެކަމަކު ސަރުކާރުން ވަރަށް ގިނަ ކަންކަމުގައި އެކި ބަޔަކަށް ޚިދުމަތްދީފައިވާ ކޮލިޓީ. އެއީ ބަލަހައްޓާ، ނަމަވެސް އެއީ ފުރާ މި ކަންކަމުގައި ސަރުކާރުން ޚިދުމަތްދީފައިވާ އިސްލާހު ކަމުގައި ވަރަށް ގިނަ ބޭނުން ވެސް ޖެހިލުމެއް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓު މަސައްކަތްކުރުމުން ދިރާސާކުރު ހަމަ ކޮމިޓީގެ ގިނަ ބޭނުން

މަސައްކަތްކުރަމުން ދިޔައީ ލިބޭ އާމްދަނީ އާއި ހަރަދާ ގުޅުވައިގެން މި ބަޖެޓް ބައްޓަންކުރެވިފައި ވާ ގޮތަށް ކަންތައް ގެންދިއުމަށް ތާއީދުކުރާ ރޫޙެއްގައި. އެހެންނަމަވެސް، މިގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލިން ލޯކަލް އިންތިޚާބު ކައިރިވެގެން އަންނައިރު ލޯކަލް ކައުންސިލުތައް ބަޖެޓާ އެއްކޮށް އޮޅުވާލުމުގައި އަސްލު ސަރުކާރުން އެވަރަށް ވިސްނާފައި ނުވާކަން ކުރިން. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީގެ ބަޖެޓްކޮމިޓީ މެންބަރުންގެ ބާރު މަސައްކަތުން އެކަންތައް ވެސް ހަމަޖެހިގެން ދިޔަ. ދެން އެންމެ މުހިންމު ކަމަކީ ބަޖެޓް ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް ނިންމުމަށް ފަހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުށަހަޅާފައި ހުރި މުޅި ބަޖެޓް ގައިމު ނުކުރެވި ދިޔަ ކަމެވެ.

ބަޖެޓްގައި ޖީ.އެމް.ޕީ ގެ ދުވަސްވަރު ހުންނަ ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރާ ދެކޮޅު ހަދާ ފަރާތްތަކުން އިތުރުކުރުމަށް ފަރިތަކުރި ބަޖެޓްގެ އިތުރު ކޮށާނަށް ހުށަހެޅުނު. އެކަމަކު ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށް އަވަސް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުން ގެންދިޔަ ބަޖެޓް ކޮމިޓީގެ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓް ބޭރުން ގިނަ މިލިއަނުން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓް ކޮމިޓީގައި އެކަމާ ގުޅިގެން، ބައެއް ރިޕޯޓް ފޮނުވާ ހިނގާފައިވާ ވަރަށް ބޮޑު ބަޖެޓް ކޮށްފައި ހުރި ކަމަށް ބުނެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަންގައިފި.

ހަމަ ހިސާބުން ފެށިގެން ބަޖެޓްގެ ބަހުސް ފަށާފައި އޮތް ކަމަށް އެ ކަމާއި ގުޅުނު ޙަޤީޤަތަކަށް ބަލާފައި މެންބަރުންނާ ވާހަކަދެއްކީ ސަރުކާރުން ގިނަ ރުފިޔާ ކޮށްލެއްވި ކަމެއް ނެތި ރައްޔިތުންނާ ގުޅޭ ގޮތަށް ދައުލަތް ޖެހިފައިވާ މުޅި ބަޖެޓް ގިނަ. ރައްޔިތުންނަށް ސަރުކާރުގެ ހިދުމަތް ލިބޭނެ ގޮތް ހޯދަމުން ދިޔައިރު، އެމް.ޑީ.ޕީ ގެ ދައުލަތް ސަރުކާރު ސަރުކާރުން އެ ގޮތަށް ދިމާލުކޮށްފައި ވާ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކިން.

ވަރަށް މުހިންމު ރިޕޯޓެއް މެދު ސަރުކާރުން ވިސްނަވާލައްވައިގެން ދިޔައީ އަދި ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް ނޫން. މިހާރު ފެނިގެންދާ ގޮތުގައި ބަޖެޓް ހަމަޖެހިފައި ނުވާ ކަމަށް ފެންނަ ރައްޔިތުންނަށް އެހެންވީމާ، އެއީ ފަރަގު ހުރި ކަމެއް ނޫނެކެވެ. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތައް ރައްޔިތުންނަށް ވިސްނައިދިނީ ސަރުކާރުން އަޅުވަނީ ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ ހުރި ގޮތަށް ދެކޮޅަށް ސަރުކާރުން އެއް ބަހަކުން ރައްޔިތުންގެ ކުރިއަށް މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް ކުރާ ވަކި ޙަޤީޤީ ޒިންމާ ވަޅުލާފައެވެ. މިކަމާ އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭ ގޮތް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ގުޅުވައިގެން ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ލިބިފައިވާ ބާރު މަޢުލޫމާތު ދެއްވުމަށް ސަރުކާރުގެ ކަންކަމުގައި ސަރުކާރަށް ސުވާލުކުރުމާއި އެކަމުގައި ބަލަހައްޓައިދިނުމަށް ރައްޔިތުންގެ ތަރުޖަމާނުން ކަމުގައިވާ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރުމެވެ. މިހާރު ސަރުކާރުން މަޖިލީހަށް ކުރާ ބޭނުން ޤާނޫނަށް ފެށިގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި

ބަޖެޓް ބައްޓަންކުރަންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ އެއްޗަކާއި ގުޅުއްވައި ގޮތަށް. އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް ދަންޖެހޭނީ ޚަރަދުއަސާސީ އިން ލިބިދީފައިވާ އަސާސީ ބޭނުންތައް ފުރިހަމަކޮށްދިނުމުގައި. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިއަދު ވާހަކަދެއްކި ބައެއް ބޭފުޅުން ވިދާޅުވެއްޖެ މިދިޔަ ދެ އަހަރުތެރޭ އެތައް ބައިވަރު ބަނދަރުތަކެއް ހެދިގެން އައި ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިދާ 10 އަހަރު ކުރިން ހިންގި ސަރުކާރުން ފެށިގެން މިއަދު އެ ކުރުން ކަނި ދިޔަ ނިމިއްޖެ ބޮޑުން އެއީ މިއަދު ހިނގާ ކުރާކާ. ސަރުކާރާ އިޚްތިލާފުކުރަމެވެ.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒުބައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. اسلام عليكم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ހުށަހަޅުއްވާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ވަރަށް ރަނގަޅު ބަޖެޓެއް ކަމަށް ބައެއް ބޭފުޅުން ވިދާޅުވާ ވާހަކަ އެބަ އަހަމު. ވަރަށް އުއްމީދުން ފުރިގެންވާ ބަޖެޓެއް ކަމަށް ބައެއް މެންބަރުން އެބަ ދެކޭ. ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭނީ މި ބަޖެޓަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނާއުއްމީދުން ފުރިގެންވާ ބަޖެޓެއް ކަމަށް. އަޅުގަނޑު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އަށް މި މަހުގެ 8 ވަނަ ދުވަހު ލިޔެ ފޮނުވި ސިޓީއާ ގުޅިގެން އެ ކޮމިޓީ އިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ކަމާ ބެހޭ ހިސާބުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރެއްވުމުން އެ ފަރާތުން ވިދާޅުވީ ވަނީ ދުވާފަރުގައި 45 މ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނުއްވާފައިވާ ކަމަށާއި އަދި އެ ފަރާތުން ބެއްލެވި އެކަމަށް ޝަރުތު ހަމަވާ ފަރާތްތަކަށް ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑު ސުވާލެއް އުފެދެންޖެހޭ ކަމެއް މިއީ ކިހާ ފަރާތެއްގެ ހިސާބުތަކުގައި ވެސް. 76 ފަރާތެއްގެ ތެރެއިން 45 ފަރާތެއް ޝަރުތު ހަމަވާ ގޮތަކީ މިކަން ނިންމުނު ގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް މިހާތަނަށް ނޭނގޭ އެކަނިވެރި ނިންމާފައި މިއަދު ނިންމާފައިވާ ޒިންމާދާރުވާނެ ކަމެއް ނޫން. ދުވާފަރުގައި ވެސް އެބަހުރި ބަރު އޮޅުމެއް. އެ އޮފީހުގައި ބަލަހައްޓާ ހިންގުމުގެ ޒިންމާ ކުދި ހަމަވެސް ކުރު ބައެއް، ނޫނީ. ޝަރުތަކީ ކޯބައިކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޭނގޭ އަދިވެސް އަދި ޝަރުތުތަކާ ނިސްބަތުގައި 45 ގެ ކަމަށް ނިސްބަތުން އުވައިލުން ނުވާނެ. ބޭރު އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ ގޮތަކަށް މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން ލިބެން އެބަޖެ. އެކަން ކުރަންޖެހޭ ދުވަހެއް އެނގެން އެބަޖެ. މިއީ ކަމެއް ނޫން. އެއްވެސް ފަރާތަކުން ހިސާބުކޮށްފައި ނުވާ ކަމުގައި ވެސް ނޫން މިއީ. ހިތާމަ ކުރާ އެއްކަމަކީ މިހާރު ކަމުގައި ދައުލަތުގެ އޮފީސް ކަމާ ބޭނުން ވަޒީފާ މި ދައްކަނީ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި އަޅުގަނޑު ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ކުޑަކުޑަ މިންވަރެއް ހިމެނިފައި އޮތް ކަމަށްޓަކައި ވެސް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މާ ބޮޑު ކަންތައްތަކެއް ހުރިގެން އުޅޭ ބައެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮށްދެއްވާނެކަމަށް ކޮށްދިނުމަށް އެދިއެދި ދާދި ބަލާދިމުން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދުވާފަރުގައި ހަމަހަމަ ކަމެއް އޮތްކަމަށް ވާނަމަ މިދާ 2 އަހަރު ކުރީއްސުރެ ކޮންމެހެން ކަމެއް ކޮންޓްރެކްޓަރު މިގޮތަކަށް ވެސް ކަންތައްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް

ކޮށްދެއްވާށެވެ. ބަލާއި ޖަމާލާ އެއްގޮތަށްވާގޮތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަނީކަމަށެވެ. މިކަމަކީ ދަނޑުވެރިކަމުގައި މި އިހުސާސްކޮށް ބޭނުންތެރިވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އޮތީ ވާހަކަ އަދި މި ބަޖެޓުގައި މިއޮތް 45 ގޭގެ މަސައްކަތަކީ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިންގަމުންދިޔައީއެވެ. އެކަމުން މިކަމަން އަދުއްލުގައި މިގެ ކުރިން ކުރިއާ މަސައްކަތްތަކުން ފުރުޞަތު ގެންނަން ކަންތައްތައް ނިންމައިދެއްވައިފިއެވެ. މިގެ ކުރިން ފާހަގަކޮށްލާ ވިލާތްވެއްޖެމާ، އެއްވެސް ފައިސާ ހިނގާފައި ނުވޭ. ކުރީގެ އެއްޗެހިތަކުގައި އަޅުގަނޑު އެހީތެރިކަމުގެ ޖާގަ އަލި މިކަންތައްތަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް ތަރަހަކަށް މިކަންކަން ކުރީގެ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ކަމަށް. ދައްކާ ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް އެންމެ ފުރަތަމަ ބަޖެޓް ކޮމިޓީގައި މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރައްވާފައިވާ ގޮތަށް އެ ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން. ޚާއްޞަގޮތެއްގައި ކުރިނބީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރުގެ ނަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް އުއްމީދުކުރާ ގޮތުގައި މި ބަޖެޓްގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ، އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ އުތުރުފަރާތު މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއީ ރަށްރަށުގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެހި، ހަސްދުރަކައި މިހާރު ހަދަމުންދާ ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ނިމި، ތެޔޮއްޖެ ނަރުދަރަ މި ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި ނިމޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އުމަރު ބަދުރު ގަނޑުބަރުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަށް ދާއިރާގެ މި 3 ރަށުގެ މިކަންތައްތައް އެބަ ފެނޭ ވަރަށް ސާފުކޮށް. އާދޭ އިތުރުން ތަޢުލީމީ ފެންވަރުގައި ބަދަލާއިއެކު އަޅުގަނޑުމެން މިއަދަކީ ބަޖެޓާ ކުރިމަތިލާފައިވާ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުސާރަ މިވަނީ ޝަރުޠީ ކާޑުގައި އެބަ މައްސަލަ އާއި ގެންނުއި ގޮތަކާ ކަސްތޮޅުގައި ނުވަތަ މަޖިލީހުގެ ބުރަނުން ފުރުޞަތު ނުވާތީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބަޖެޓް ތަރައްޤީ އިން ޝައްކު ހުރި ކަމަކު ވެސް ކަނޑައެޅިފައި އެބަހުރި ތިން ނުރައްކާތެރި ކަންކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި 1 އަހަރުވެގެން މިކަމަށް ދިމާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ދެވަނަ ފިސްކަލްކަން މިކަމުގައި ދެން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖޫންމަސްއާސިލީގެ 7 ވަނަ ބާބުގައި ޖެހޭ ޝަކުލު ސަރުވިސް ކޮމިޝަނުގެ ހަރުދަނާ ފައިދާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތް މިވަނީ ހުއްޓިފައި ކޮންމެ ތަން މި ފެންނަނީ. އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި އެ ކޮމިޝަނުގެ އެއްވެސް މެންބަރެއްގެ މަސައްކަތަކަށް އަޅުގަނޑު ޝައްކެއްނެތް. އެބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑު ތައުރީފުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، ސިޔާސީ ގޮތުން އުފެދިފައިވާ ކޮމިޝަނަކަށް ވާތީ މަސައްކަތް ނުކުރެވި ދަންނަވާން ޖޫންމަހުގެ އަޅުގަނޑު ރޭރިހާ ސިފައިން ކުރިން އެ ބާރުތައް ދީ މިކަންކަމަށް ހައްލުލާން ގޮތެއް އެބަ ހޯދަންޖެހޭ. ސިވިލް ސަރވިސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެތައް ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި ބައެއްގެ ފަރާ

މިދައުރަކީ 1 އަހަރު ވެގެން ދިޔައިރު ސުވާލުކުރާއިރުގައި މި ކަންތައްތައް މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، ހަޤީޤަތުގައި މިކަމަށް އަވަސް ހައްލެއް އަންނާނެ ގޮތަކަށް ބޭނު ދެ ދުނިޔޭ ވާހަކަދައްކައިގެން ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެން ވިޔަސް މި ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ބޮޑު ބަޔަކަށް ނުލިބޭ އެއްބަސްވުމެއް ހޯދައިގެން މަސައްކަތްކުރަމުން އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ބޮޑަށް މި ދުރާލާވުން ދަނީ އައްޑު އަތޮޅުގެ ސާކް ސަމިޓްގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު ދުރާލާކުރެއްވި ސާކް ސަމިޓް އައްޑު އަތޮޅަށް ދުރުދުރަށް އެއްފަހަރު މަސްއޫލު އައި ނުން. ކޮންމެ ސަރުކާރަކުން އޮތް ކަމުގައި ވިޔަސް ތަރައްޤީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދި ދިމާދިމާލަށް ބަހައްޓައިފައިވާ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޒިންމާދާރުކަން ކަމެއް. ކޮންމެ ކަމެއް މާލޭގައި އޮންނަނީކަމަށް ނުޖެހެން. އަދި ކޮންމެ ކަމެއް ވަކި ގޮތަކަށް ސަރުކާރުން ސިޔާސަތު ކަނޑައެޅިފަ އެކަމާ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ވެސް ކޮންމެ ކަމަކާ އިދިކޮޅު ހަދާކަށް ދެކޮޅު ހަދާކަށް ވެސް ނުޖެހެން. އަޅުގަނޑު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޭ.ޑީ.ބީގެ ރިޕޯޓުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުނިޔޭގެ އެތެރޭގައި މިހުރި ގޮންޖެހުންތަކާ އެއްކޮށް ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަދި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ ހުރި ތަރައްޤީގެ މަގުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ދުނިޔޭ އިން ނަގާ ޖިންސީ ހަމަހަމަކަމުގެ ނިޒާމު އެމް.ޑީ.ޖީ އިން ފެށި ނަގައި މީހުންނަށް ހަރަކާތް ޤައުމު ހިންގުމުގައި އުޅުނު އެއްބާރުލުން ލިބޭ އަދި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ ހުރި އަދަބަކަށް ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ ހިއްސާކުރާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދުކުރަން. ސަބަބަކީ ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތީގައި ހުރި މަސައްކަތްތަކަކީ ނުކުތް މިބާރު ކުރިއެރުން ނިންމުމުގެ ނިންމަން ނުކުތް މީހުންނަށް ސިޔާސީ މީހުންނެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭތީ ނުކުރަން. ބަޖެޓް ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ޖުމްލަ 77 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ފަހަރަކު ބަޖެޓް ހިންގުމުން ފެއިލްވާ އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކާ ދަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަވާއިދު ކޮށް ބޭނާ ގޮތުން ކޮންމެ އަހަރަކު ފެސް ދުން ބަޖެޓް ކޮމިޓީގައި ވޯޓު ކޮމިޓީ އާއި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ. ބަޖެޓް ކޮމިޓީގައި މި ބަޖެޓް ކޮމިޓީ އިން ބަޖެޓް އަހަރުގެ ބޮޑުކަމުގައި ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ދިފާއީ ޚިދުމަތް ޤާނޫނުއަސާސީގައި މި ބޮޑު އަސާސީ ހައްޤުތަކާ ދިމާވެގެން އެންމެ ދުރު ދަރަޖައެއްގެ ދިރާސާ ކޮންމެ ފަހަރަކު ބަޖެޓުން ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ބޮޑުއިން ލަފާއި ފެށިގެން ވެސް ދަރަޖަ އިސްލާހު ދިޔަ ކަންތައްތައް ކުރަން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރޫލްބުކް އެކަނި ކޮމިޓީތަކުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅިފައި މިކަން ފޯނުފެށިއްޖާ ދެވަނަ ފަހަރު ފެސް އޭގެ ބަޖެޓްކޮމިޓީގައި އެކަމަށް އަވަހަށް އެދި ދިޔައިރުވެސް ހަރަކާތްތަކަށް އެކަމަށް ނުދިނުން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައެއް ރަށްރަށުގައި 300 މީހުން، 400 މީހުން ދިރިއުޅޭން ކުދިކުދި ވިޔަސް ވ. ރަށްރަށަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަސާސީ ހައްޤުތައް ހަމަހަމަކަމާއެކު ލިބެންޖެހޭ އެމީހުން ބޭނުންވާ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ނ.އަތޮޅު ނޫނީ އަދި ބަޔަކު މި ރަށްރަށަށް ވަނީ ފަހަތަށް. އެހެންނަމަވެސް ޖެހޭ ބައްޓަނިގައި. ހަރަދަށް ހިސާބު އެކަމާއިއެކު ނިމިގެން ދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ. އެ ކުރިއަށް އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނި ކުރިއަށް ޖެހިލުމެއް ނެތި ބަލައިލަން. އަ ނުން ބޭނުންވާ

ހޯދައިދިނުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ ސިޔާސީ ގޮތުން އަބަދު ދެކޮޅުވެރި އޮންނަ ބަޔަކަށް އެކަން ވާ ގޮތަކަށް، ސަރުކާރު އޮންނަ ބަޔަކަށް އެކަން ވާ ގޮތަކަށް އޮތުމަކީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ނޫން. އޭގެ ބަދަލުގައި ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިކަންކަމަށް އެންމެ އަވަހަށް ހައްލު ބޭނުންވާ ކަންކަން ބެލުމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ބަޖެޓް ކޮމިޓީގެ ޖިންސާ އެއް. އަދި އެކަން އެގޮތަށް ކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން. ޚާއްޞަގޭ ވެރިކަން ކުރާ ޕާޓީތަކަށް ބަޔާނާއިއެކު ހައްޤާއި ވެރިކަން ކުރާ ޕާޓީއާ ހަމައަށް ވިސްނާ ކުރި އެންމެހައި ބޭނުންކުރާވަރަކުން. މަރުކަޒު އަށް ބަޖެޓުކުރުމުގައި ވިޔަފާރި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގެ ރަސްމީ އަށް ބަޖެޓަށް ކަމުގައި ވިޔަފާރި، އެންމެފަހުން ބަޖެޓަށް ކަމުގައި ވިޔަފާރި މި ހަރަކާތް މިނިވަން ބޮޑުތަކެއް ހަރަކާތްތަކުގެ އިދިކޮޅުން ހަރަކާތްތަކުގެ މީޑިއާ ހަރަކާތްތަކެއް މިނިވަން ގެއްލުމެއް. ޙަޤީޤަތުގައި އަސާސީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ވަނަ މާއްދާއިން ނެރުނު ކައުންސިލަރުން ހިނގާފައި ވާތީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބާރުތައް މިހާރު ބަޔާން ކުރައްވަން. އަޅުގަނޑުމެން މިސްރާބު ވެސް ހިމަނައިދީން މިސާލަކަށް ހުރިގޮތް ބަދަލުވަނީ. އިންތިޚާބުކުރުމަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ފާސްކުރެވުނު މި ދަރިވަރު ޗާޓު.ޑީ އަށް ތާއީދުކުރާ ރަށްރަށުގެ އެއްބަޔަށް ހިމެނިފައިވާ އެކަން ރަނގަޅަކީ ގެންދާ ތަން. މިސާލަކަށް ތަޢުލީމީ ބިން ހިއްސާކުރާ މަސްތަކަށް ދުވަހު އައިސް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ޢަމަލު ކުރެވޭ. އެކަން ވެސް ދިމާއި ތަރައްޤީ އަށް. ސިޔާސީ ނުފޫޒުކަންތައް. އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީ އަށް އެއްބަޔާ ފިޔަވަޅު އެއްވެސް މަސައްކަތް އެއް ނުޖެހޭސަން. އެއްޗެހިތަކެއް، ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ އެ ފިޔަވަޅުތަކަށް ފާހަގަކުރަން ސިޔާސީގޮތުން އެ ރަށްރަށުގެ މިހާރު މިއީ ގޮތަކަށް ކަންކަން ނުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން. އެއްކަލަ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ވަރަކަ އަޅު ނިންމާލުމުގެ ކުރިން ވެސް ދުވާލަކު ތާރީޚުގެ ހިއްސާކުރި މަންޒަރު ދެއްކުމަށް ވަރަކަ އަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމަ އަށް ތާއީދުކުރަން. ސިޔާސީ އަށް ހިއްސާގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނު އަރަޙުމް މި ފެށީ. އަޅުގަނޑުމެން އެކަށީ ސިޔާސީގެ މަސައްކަތް ކާމިޔާބު އެއްފަހަރު ނުނިމިގެން. ސަރުކާރުން ހިމެނިފައި އެ މިހުނނަން އަދާކުރެވިގެން އެކަން ވެސް އެމީހުންނަށް އެބަ އަންގަންޖެހޭ. ހަޤީޤަތުގައި އެމީހުންގެ މުޅި ދިރިއުޅުން ފުރަތަމަ ފަސްވަރަކަށް ފިނި ބަޔަކު ދިރިއުޅުން މުސްތަޤުބަލު އެ މީހުންނަށް ބައެއް ފައިސާގެ ގޮތް ރައްކާތެރިކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ސަރުކާރުން އަންގައިދިނުމަށް އެއީ ޤާނޫނީ ސަލާމަތީ އިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައެއް ރައްކާތެރިކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ދެވޭ ވަރަށް ބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތެއް ކުރުމަށް އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެއްކަލަ، އެކަމާ ދޭތެރޭ ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގެ ބޮޑުކަމުގައި މި މަޢުލޫމާތު ސަރުކާރުން ގޮތުގެ ނިންމާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އޭގެ އިތުރުން....

ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހި ދައުލަތުގެ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ނިމި މި ފްލޯރ އަށް ހުށަހެޅިގެން ބަހުސް ކުރަމުންދާ ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ ވާޖިބެއް ކަމުގައި ދެކެން މި ބަޖެޓް ވަރަށް ސިޔާސީ ވަރަށް ހަރުބޮޑި މާޙައުލެއްގައި އޮއްވާ ވަރަށް ހިކުމަތްތެރިކަމާއި ވިސްނުންތެރިކަމާއި ތޫނުފިލިކަމާ އެއްކޮށް ބަޖެޓް ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު އަދި ނައިބު މުޤައްރިރު ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްކޮށް ރޭއާއި ދުވާލު މިންނެތް މަސައްކަތްކުރެއްވިކަމާއި ނިސްބަތާ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި ބަހުސްކުރުވުމުގެ އެކުލަވާލެއްވުމާއި އެއްކޮށް ޝުކުރުދަންނަވަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް މި ފްލޯރ އަށް ހުށަހެޅިގެން ފުރަތަމަ ބަހުސްކުރުވުމުން ދިޔައިރުގައި ވާދަވެރި ފަރާތްތަކުން އަޑުއިވުނު ދިޔައީ މި ބަޖެޓަކީ ވަރަށް ޕޯޕިއުލާ ނޫން ބަޖެޓެއް ކަމަށް ވާހަކަދައްކަވައިގެން ދިޔައީ. އަދި ބަޖެޓުގައި އެއްވެސް ތަރައްޤީއެއް އެކުލެވިގެން ނުވާކަމަށް ވާހަކަދައްކަވައިގެން ދިޔައީ. އަދި މި ބަޖެޓުން އާއްމު ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާ އެއް ނުކުރާނެ ކަމަށް ވެސް ވާހަކަދައްކަވައިގެން ދިޔައީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން މިއަދު މި ރައްޔިތުންގެ ކުރިން އަށް ވިޔަފާރި ބޭނުމަށް މި ބަޖެޓުން ތަފްޞީލުކޮށް މި ބަޖެޓަށް 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ޖުމްލަ ޚަރަދުތަކުގެ ވިސްނުމާއި ޚަރަދުތަކުގެ ލުއިތަކުން އެންމެ މައްޗަށް، ތިރިން މައްޗަށް ބަލާއިރުގައިވާ ބަޖެޓުގެ ކަމަށް ވިދާޅުވި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މީގެ އެންމެ ބޮޑު ހިއްސާ މިވަނީ ދައްކާފައިވާ ބަޖެޓުގެ ކަމަށް ދައުރުތަކުގެ އެންމެ ބޮޑު ހިއްސާ އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތްތަކަށް ބަޖެޓުގެ 57% އެކުލެވިގެން ވާކަން މިއީ ހަމަ ހަޤީޤަތެއް. ހަމަ އެހެންމެ ލާމަރުކަޒީ ބިލު ސަރުކާރުން ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ކައުންސިލުތަކަށް ޚަރަދުކުރުމަށްޓަކައި ގްރާންޓް ދޭންޖެހޭ މިންވަރު އެއީ މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ވާކަން، މި ވިސްނުން ގެންގުޅުއްވި ސަރުކާރުންނަކަން. އެހެންވީމާ، މިކަން މި ވިސްނުން ގެންގުޅުއްވި ފަރާތަކީ ރައްޔިތުން ބާރުވެރި ކުރުވުމުގެ ވިސްނުން ގެންގުޅުން ފަރާތަކަށް ވާތީ އަދި ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއްކަން މިއަދުގެ ސަރުކާރަކަށް ދޭން އެނގިވަޑައިގެން ސަރުކާރުން މި ބަޖެޓުގައި މި ފަހަރު ހިމެނުމާއި ވާތީ އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ވެސް މިހިސާބުގައި ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ އެހެންމެ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ބަޖެޓަށް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާ ބައެއް ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުމާއި އަދި ޚަރަދުތަކުގެ، ބައެއް ބަޖެޓުގައި ބޭފުޅުންގެ ކަންބޮޑުވުންތަކުގެ ޚިޔާލުގައި ކަންބޮޑުވުމެއްގެ ނޫނީ ބަޖެޓުގައި ޒާތީބަޔާން ކުރުމުގެ ބަނދަރު ނުހަނި ވާކަމާއި، ކުރުނުތަކުގެ ސަރުކާރުގެ އާއި ފުރާ، އަދި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތްތައް ނުހިނގާތީކަން ބައެއް، ނުހަރަކާތްތެރިވުން ތަރައްޤީކުރުމުގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ހަމަ ހިތުގައި އުފެދޭ ސުވާލެއް މިއީ އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުގެ އުޅުނުން އެންމެ 7 އަހަރުން ފުރިގެން އަދިވެސް ގަސްދުވެރި ވަޒީފާގައި އުޅޭ އަޅުގަނޑު އެ ބަދަލުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މިފަދަ ވާހަކަ ރިސާލަތުން ފުރިގެން ކޮށް މިދިޔަ ގާނޫނު އަހަރު، މިދިޔަހަކަން އަހަރު ފެށިކަން ކުރިޔަށް ދިޔަ އިތުރުކަމުގައި ކުރުނުގެ ދިނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތްގައި ޔޫރޮޕަށް

ހުރި ނަމަ ބަނދަރު ވެސް ހެދިފައި ހުރީ. ނަރުދަމާ ވެސް އެޅިފައި އޮތީ. ރައްޔިތުންގެ އަތްމަތި ވެސް ތަނަވަސްކޮށްފައި އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް އެއް އަޅުން ފުރާވައި އަސްލު އަލުން ޖާގަ ފަދަ ކަމެއް މިއަދު އެންމެ ދޯ އަރަހަމް ސަރުކާރުތަކަށް ނިސްބަތްކޮށްފައި މި ކައުންސިލްތަކާއި ނުހިމެނޭ، އެއްކޮޅު ހިސާބު ދިމާލުކުރުން ބަޖެޓުތަކުގައި މިގޮތަށް ވެސް ބޭނުމަކީ ދެންވެސް މި ސަރުކާރުން ކުރެވޭނެ އަދި ކަމެއް ކޮންމެ ރަށަކީ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލް މޫސާ މަނިކު ކުރެއްވި ބިނާކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި ހޫނުކަމާ ވަޒީފާތަކެއްނުވާނެ. އެހެން އަޅުގަނޑު ނުދަންނަވާނަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު ފުރަތަމަ ހުށަހެޅިގެން ވަކިކުރައްވާފައި އިރު ވެސް ބޭނުން މި ބަޖެޓަކީ ތަރައްޤީ މިފަދަ އަސާސީ ތަނަވަސްވެގެންދާނެ ބަޖެޓެއް. މި ބަޖެޓަކީ ރައްޔިތުންގެ އާދެ ސަރުކާރު ބަދަލުވެގެންދާނޭ ބަޖެޓު. މި ބަޖެޓަކީ އާދެ ރައްޔިތުންގެ އެހެންނަމަ ކުރިއަށްދާން ރައްޔިތުންނާއި ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން ދިރިއުޅުން ބަޖެޓެއް. އަ ދުވަހު އަޅުގަނޑު ވަގުތީގޮތުން ދިރިއުޅުމުގައި ވަރަށްގިނަ ޖީބުތަކުގެ ބޭނުން މިއަދުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެން ވަގުތީގޮތުން އުފެދިފައިވާ މިންވަރަށް ކަންތައްތަކެއް ގެނބިގެން މިއަދު އަޅުގަނޑުގެ ހިތް އުފާވެރިކަން ފާޅު ބޭނުން ވަނީ މި ބަޖެޓު ތަރައްޤީކުރުމަށް ބަޖެޓުގައިވާ ބަދަލު އެ ބޭފުޅުންނަށް ފެނިގެންދޭ. މިހެން ހާމަކޮށްލަން ޑިމޮކްރަސީ ރައީސް، އަޅުގަނޑު އެއްބާރުލުން މި ޑިމޮކްރަސީ މަޖިލީހުގެ ޑިމޮކްރަސީ ހުރިހާ މެންބަރުން މި ބަޔަކު ދެކޭތީ މި ބަޖެޓު މި ޑިމޮކްރަސީ މަޖިލީހުން އަވަހަށް ފާސްކުރެވިދާނެ 2011 ވަނަ އަހަރަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އުއްމީދުތައް އާވާ އަ ބޭފުޅުންނަށް އަސާސީ ތަނަވަސް ފުރުޞަތު އަހަރެއް ވެގެންދާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ދަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނާއި އަދި މުޤައްރިރު ކުރެއްވި ބެލި މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ، މި ބަޖެޓުގެ ސަބަބުން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ތަނަވަސްކަމާ އާދާ ގާތަށްކަން އަހަރެއް ވިޔަފާރިތަކުގެ ކުރިއެރުމަށް ޒާތީ އަދި ތިމާގެ ޤައުމަށް އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ހާލަތަކު ހިތްހަމަޖެހުން ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން އުފާކުރާ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވެސް އަމާން. މި އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓުގެ ޖީބުތަކުގައި ވަރަށްގިނަ ވަގުތު ދިނަ މެންބަރުން ހުރިހާކަމެއްގައި މި ތަފުސީލު ނެތި ބަޖެޓެއް ކަމަށް. ބަޖެޓަކީ ވަރަ ބަޖެޓުގެއް. މިއީ ތަފުސީލު ނެތި ބަޖެޓެއް. މިއީ ސިޔާސީ ބަޖެޓެއް. މި ސިޔާސީ ބަޖެޓެއް. މިއީ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާ ޚިލާފު ބަޖެޓެއް. މިއީ ބަޖެޓެއް. ކަން ހުރިކަން ނުހުނދޭން. ހުރި ކަމެއްގެ ނުހުނދޭން. މިއީ ބަޖެޓެއް. އަޅުގަނޑު ދިރާސާކުރަމުން ދަނީ ދިރާސާކުރަމުން. އެހެންނަމަވެސް މިއީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާނީ މިއީ ބަޖެޓުގެ ތަފުސީލު

ނެތް ދެން އެހެންނަމަވެސް ކޮމިޓީ އިން މި ދިރާސާކުރި އިރުގައި އެބަހުރި މި ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ތަފްސީލުތަކެއް ހިމަނުއްވާފައި. އަދި އަޅުގަނޑަށް ފެނުނީ އެބައިވޫ ސީ އެއް އެބައިރޫ ކަމަކަށް ތަފްސީލު. އެހެންނަމަވެސް، ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއްގެ މިކަންތައް ސަރުކާރުގެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިގެން ވޯޓް ދުވަހުން ފަސޭހަކަމެއް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ކުރިން ވާހަކަދެއްކި ފަދައިން ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލިން، އަޅުގަނޑު ބަލައިލިން 2 ކަމަކަށް. އެއްކަމަކީ، އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ އަށް، އާދެ، މިބަޖެޓުގައި މިއަހަރު އެ މިހާރުގެ ދާއިރާގެ ވާހަކަ އެ މިހާރުގެ އަތޮޅު ވާހަކަ ދެއްކުން މިއީ ހަޖެކަމަކަށް ވެފައި މި އޮންނަނީ. އަޅުގަނޑުގެ ކަން ނޫނީ ދެން ދުރުނަތުގެ ފެންވަރުގެ މިހުންނަނީ ކަންނޫނީ ދޫނި ދުރުނަތުގެ ވާހަކަ ދެއްކިން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވާހަކަދެއްކި އަޅުގަނޑު ދާއިރާ ބޭނުން ގޮތްތަކަށް އަދި ދުވަސް ބޭނުންވާނެ މި ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ދަތުރުކޮށްލާއިރު، އާދެ، ކުރިއަށްދާ ދެމިލޭ ޕްރޮގްރާމް އެހެން މަސައްކަތް ވެސް އެކަމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުން ދިމާވި އަޅުގަނޑުގެ ކަންކަމާ އިތުރަށް މަސައްކަތް ކުރާނަމޭ. އާދެ، ކުރިއަށް އޮތް ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގެ ދަށުން ހަރަދުކުރެވޭ ވާހަކަވެސް ދެކެނިވި ބަޔަކު ދިމާ މުހިންމު ޕްރޮގްރާމު ގެއްލުންތަކާއި ކަމަކަށް ކުރިއެރުން ދާއިރާތަކަށް ވެސް އަނެއްކާ ބިނާކުރަން. އާދެ، ކުރިއަށް ދަނީ ދުވަސް ދެމިފައި ސަރުކާރުގެ ބައިގެ ދާއިރާތަކަށް ފައިސާދިނުމަށް ކޮށްފައި ސަރުކާރުން ވިޔަފާރިކުރާ ބައިވެރިވުން. އާދެ، މިއީ މަދު އެކުވެރިންގެ ދެކެވެނި. އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުގެ ބޭނުމަށް ދިޔަ ތަފާތު ހޯދުމެއް ވެސް ބަޖެޓުގެ ވާހަކަ. އާދެ، ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ވައިގެ ބޮޑު ބައިވެރިވުމުގައި ވެސް އަދި އެއްގޮތަކަށްވުމުގައި ވެސް މިދުވަސް ކުރުކުރެވިފައި ކުރާނެ ސިފަސުރުތު ވިސްނުމެއް.

އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލިން އާދެ، މާލޭގެ ދާދި ފަހަރުވެ 20 އަހަރުވެސް އެވަ އަހަރު. އެހެން އެއްދުވަހު އަހަރު 3 އަހަރާއި، އެންމެ ދުވަސްވަރު އަހަރު 4 އަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ނަގައިފިއްޔާ އެއީ 7 އަހަރު. އެއީ އަހަރުތަކެއް ނިސްބަތުން ބަޔާންކުރި 35% އަހަރު. އެހެންނަމަވެސް މިފަހަރު މި ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގައި ހުރި ޕްރޮޖެކްޓް ބަޔާންކޮށްފައިވާ. ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ 52% ޕްރޮޖެކްޓު ހުށަހަޅާ މި ދުވަސްވެ 35% އަހަރެއް. މިއީ ދެތި މާލޭގެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގައި މިހިސާބު 13 އަހަރަކު އަހަރުތަކުގެ ނިސްބަތުން 65%. އެހެންނަމަވެސް ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގައި ކަނޑައެޅިފައި ވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ހިސާބުފައިވާ ނިސްބަތަކީ 48%. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ދެކޮޅަކީ އިޖްތިމާޢީ މުޅިއަހަރު ބޮޑުބައި ފަދަ ޑޮލަރު އަދި ރިޔާސަތުގެ ބަޖެޓުގެ މިކަމަށް ވެސް ދެން އެހެން ފަހަރުގައި ނިމުނުވެސް ވިސްނުންތެރިކަން ދޭއްވައިގެން މިކަމަށް ވެސް ހައްލެއް ގެނައުން. އާދެ، އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ އަށް ބަޖެޓުގައި އއ.މަތިވެރި ބަނދަރު ހެދުމަށް ފައިސާ ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާތީ އަޅުގަނޑު ވެސް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި އއ.މާޅޮހު ސަރަހައްދު 4 ރަށްފުށް ބޯޓުގެ އިމާރާތް ހުޅުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާތީ ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި ދަންނަވަންތޯ މިހާރު ބަނދަރު ނުހަދާ އޮތް ހިމަނުއްވާފައި ބަނދަރު، އއ.ހިމަންދޫގެ ބަނދަރު މަރާމާތުކުރުމަށް ފައިސާ ހިމަނުއްވާފައި އެބަ އޮތް. އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގެ ކީއްވެ ކަމެއް ބަނދަރު ހަދާދޭ މަރާމާތުކުރަނީ އެއް. އެހެންނަމަވެސް ބަނދަރު ހެދުމާ މަރާމާތުކުރުމާ ހަމަހަމަވެސް ފައިސާ ހިމަނުއްވައިގެން މި ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ހަމަޖެހިއްޖެނަމަ އަޅުގަނޑު ޝުކުރުވެރިވާނަން.

އާދެ، މި ބަޖެޓަކީ ވަޢުދުތައް ފުއްދުމުގެ ބަޖެޓެއް ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އުފަލިވޭ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ކަސްތަމީ ފިހާރަތަކުގެ ދަރަނިތައް ކަނޑާލުމަށް ދިރިއުޅުމުގެ ޚަރަދުތަކަށް، އާދެ، މިހާރު މަސައްކަތް ގެއްސަ ހުރި ޚަރަދުތަކެއް ތިބިއަސް ގިނައަށް ބަރަށް ގިނައަށް ޖަލާލްގެ، އަދި ޖަލާލްގެ ހިފެހެއްޓުމާއި، އަދި ޖަލާލްގެ އަދި އަގު ދަށްކޮށްދިނުމާއި، މިދިޔަ ކަންކަމާއި އަދި މިކަންކަމުގައި އުޅުއްވާ ނަމަ އަދި 20 ހާސް ވަޒީފާ އުފެދިގެން ދާ ކަމަށް ވާނަމަ އުކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މަޖުބޫރު ކުރާނަށް ކަންކަމަށް އެއީ. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ކުރިއުރުމާއި ފުރުޞަތު އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒު. ޝުކުރިއްޔާ.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހި ދައުލަތުގެ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު މި މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މިއީ ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ހުށަ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްރަށުގައި އަމާ ޤައުމީ ފެންވަރުގައި ތަރައްޤީކުރުމުގެ ބަޖެޓެއް. އެކަމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު އުފާކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިދުވަސްވަރަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ އެކިއެކި ފަރާތްތަކަށް ވަރަށް އަސަރުކުރާ މި ސަރުކާރަށް އިސްލާހު ދިނުމަށް ފުރަތަމަ ސަރުކާރުން ދީފައި ކަންތައްތަކާއި ނިޒާމުތަކެއް މަސައްކަތްކުރާ ސަރުކާރެއް ކަމަށް ވިދާޅުވެފައިވާ ދައުރު، މި ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ދިޔައީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފުރަތަމަ ފަހަރަށް އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި 38 ރަށުގެ މިސްކިތް ބިނާކުރުމަށް ކަމަށް މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި ވާކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ރާއްޖޭގައި ފުރަތަމަ ފަހަރެއްގައި 1 އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި 38 މިސްކިތް އެޅުމަށް ހަމައެކަނި ބަޖެޓުކުރެވިފަ މި ސަރުކާރުން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައެވެ. ހަމަ އެހެއްނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ އަދި ރައްޔިތުންނަށް އަދި އުސޫލުން ކަންތައްތައް ހުރަސްއަޅާކަމަށް ވިދާޅުވެފައި ދާއިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މި ބަޖެޓުގައި ޚާއްޞަކުރެވުނު ތަރިކަން ހައްޔަރުކުރެވުނުމަސަތައް 35 ރަށުގެ ބަނދަރު އަލަށް ހެދުމަށް ވެސް ހިމެނިފައިވާތީ. އަދި ކުރިއަށް ހުރި 16 ރަށެއްގެ، ހިނގަމުންދާ 16 ރަށެއްގެ ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް މި އަހަރު ނިންމާ އެއަށް ފަހިކަން ދިނުމަށް ވެސް ހިމެނިފައިވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު އުފާކުރަނީ މި ކަންތައްތަށް ފާހަގަކުރަން. ހަމަ އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި ބަޖެޓުގެ އެއް އަހަމިއްޔަތު އުނިކަން އަށެއް އަހަމިއްޔަތު 4 މިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުކުރާ ޖީ.އެސް.ޓީގެ ރިޔާސަތު ހަރަދުގެ ގޮތުގައި 3 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކުރެވިފައި އެއީ އަޅުގަނޑު އެހާ ގަބޫލުކުރަންވީ ކަމެއް ނޫން. ސަބަބަކީ ވަކި ޖީ.އެސް.ޓީގައި ތަފްސީލުކުރެއްވާ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ގިނަ މެންބަރުން މިހާރު ވެސް ގޮސްފައި ހުރީ އެ ތަނުން އެލަވަންސާއި މުސާރަ އެބަ ނަގަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ގޮސްފައިވަނީ ޙަމަލާކުރާ ވާހަކަދައްކާއިރު އެއީ އެއްލާ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ކަނޑައެޅިގެން ޖީ.އެސް.ޓީގެ ގޮތުން ބޭނުން ގޮތެއް މަގާމުގެ ހައިސިއްޔަތުން އެ ކޯޕަރޭޝަނުގައި

މަސައްކަތްކުރައްވާ އެއްވެސް ބޭފުޅަކަށް އެލަވަންސެއް، މުސާރަ އެއް، އުޖޫރަ އެއް ނަންގަވާނެ ފުރުޞަތެއް ނޯވޭ. އަޅުގަނޑު އެކަމާ ހިތާމަކުރަން. އަދި އޭގެތެރޭގައި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ހިމެނިވަޑައިގެންނަވާތީ ވެސް އަޅުގަނޑު އެކަމާ ހިތާމަކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓަށް ބަލައިލާއިރުގައި އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ އަށް ވެސް ކަންތައްތައް ކުރެވޭ ގޮތަށް ހުރި ބަޖެޓެއް ކަމުގައި. އަޅުގަނޑު ދާއިރާގައި ވެސް މިދަންނަވާ މިސްކިތް އަޅާ ރަށްތަކުގެ ތެރޭގައި 2 ރަށެއް އެބަ ހިމެނިގެންވޭ. އެއީ މޮޅަދޫ އާއި މާރަންދޫ. އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި އިހަވަންދޫގެ ފެނުގެ ނިޒާމު ވެސް މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި އެބަވޭ. އެކަމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު އުފާކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގެ ފުރަތަމަ މަރުހަލާގައި ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކަންބޮޑުވެ ވަޑައިގެންނެވި. މި ބަޖެޓުގައި ތަފްސީލުކޮށް ހިމެނިފައި ނުވާތީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބަޖެޓު މި ފޮނުވަނީ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ގޮތުގައި ޖުމްލަ އެ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް ހިސާބުން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ހިސާބުން ހިމެނުމަށްވުރެ މި މަޖިލީހުން އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތެއް ނިންމުމަށް. ބަޖެޓުގެ ޕްރޮގްރާމް ފުރަގައި ބައްލަވާ ހިސާބަކުން ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ މަޖުބޫރާ. ކޮމިޓީ މަޖުބޫރުގެ ބޮޑުތަކައި އެކަނިމައި ބަހުރުވާ، އެ ހުށަހަޅާ މަޖުބޫރުގައި ހުށަހެޅުމްތަކުގެ ގޮތުގައި މި ބަޖެޓު. އެ ހުށަހަޅާ ދެ ރިޕޯޓު ނަމަވެސް ބަހުސް ނިމި ކޮމިޓީ އަށް ރިޕޯޓު މިދުވަސްވީ ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުން ހުރި ބަޖެޓުން ވެސް މިއަދު ވިޔަފާރިވެރިން ގެންދަމުން މިނިސްޓްރީން ދޫކޮށް އެއްބަދަލުވުމާއި ޕްރޮގްރާމުތަކުގެ ރަނގަޅުކަމުގެ ވާހަކަ. އަދި ދިހަ ޕްރޮގްރާމުތަކާއި ހިމެނިފައިވާ ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، 5 މިނެޓުގެ ވަގުތުކޮޅުގައި އަޅުގަނޑަށް މިދަންނަވާ ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން މާ ގިނަ ވާހަކަ ދެއްކޭކަށް ނޯވޭ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިތާމަޔާ އެކު ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު އަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ތަފާތުގެ އަސާސެއް އުފަން ބޭފުޅުންނަށްޓަކައި އުފައްދަވައިގެން އުޅޭ ޖަމާޢަތްތަކުގައި ފަރާތްތަކުން މި މަޖިލީހުގައި ތަމްސީލުކުރައްވާ މެންބަރުން ސާލް ސަބަބު އަދި، ފަޅުއެރުވުމުގައި ބާއްވަމުން ހުރަހަކަށް ވެފައިވާ ބަޖެޓު އުނިކޮށްލާފައިވުމަކީ އަޅުގަނޑު އެކަމާ ހިތާމަކުރަން. މިކަމުގެ ސަބަބުން އަދު އަނގައި ތިބެގެންދިޔަ ކުރިއަށްގެންދަން އެކަމާ އެކީ އަޅުގަނޑު އެކަމަކަން ޒިންމާދާރުކަމާ ނޫން. އެކަމުގެ ނިކަމެތިކަން އެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް އަންގާނަން. މި ދުވަސްވަރު 200 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނިފައި އޮތުމުން އެ ދާއިރާގެ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ވަރުގަދަ ކުރުމަށްޓަކައި ކުރުވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ސަރަޙައްދުން އެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް ދިން ކުރިން ފައިދާތަކެއް ކުރިމަތިކުރާ އެއީ ހަމަ ކުޑަކުދިން ވެސް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، 2010 ވަނަ އަހަރަށް ވުރެ 2011 ވަނަ އަހަރަށް ބަޖެޓުގެ ހާލަތުގައި 44% އިތުރަށް ބަޖެޓުކުރެވިފައި ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާއިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އެ ހުރިހާ ކޮންމެކަމަކަށްޓަކައި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް އެ ދާއިރާތަކުގެ ކަންތައްތަކަށް ހުރަސް ބާއްވަން ބޭނުންތެރިވާ ވާ ފަރާތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވިސްނާލަން ފަހަރު އިން ބާކީ ނަގާލެވޭ މި ބަޖެޓުގައި ފާސްކުރެވުނުން. އެހެން މި ދުވަސްވަރު ބަލާއިރު

އާބާދީގެ ގޮތުގައި ބަޔަކުގައި 59% ހިމަނާފައިވާއިރު މި ދުނިޔޭގެ އާބާދީ ނުކުޅެދޭ އަޅުގަނޑުމެން މި އެދޭ ކުއްލިއަކަށް ނުކުތުމުގެ މަގު ބަނދު އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ މީހުންނަށް ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތަށް ބަސްބަހާއި ނަރުހަރުގެ މަސައްކަތް އެ ކަންކަން ގުޅިގެން ދިރިއުޅުން ވިއްސާރަކަން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުތަކަން ޖެހޭ ކަމެއް. އެކަން ވިދާޅުވީ އަޅުގަނޑުގެ އިޖްތިމާޢީ ހިދުމަތް އުފެދެނީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މުއައްސަސާއަކުން ވެސް މިނިސްޓަރު ބޮޑުވެރިން ޕްރޮގްރާމްތައް ކަނޑައަޅާ ޢާއިލީ ބަޔަކާ އެއްބައިވަންތަ ތަޢުލީމީ އެކި ދާއިރާގެ މަސައްކަތެއްގެ ގަވާއިދު ތަރުތީބުކުރެވިފައި އަޅުގަނޑުމެން ދަނީ. ޝަރީޢަތުގެ ޢާއިލާ ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ ހިދުމަތް އިއްވުނުގެ ދުވަހު 2011 ވަނަ އަހަރު ފާހަގަކުރެވި އެންމެ ފުރިހަމަކޮށްދިނުމުގެ ފަހުން ރާއްޖޭގެ ޢާއްމު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުން ގެންދެވުނު 200 މީހުންގެ ކުރިން ހިމެނިފައިވާ. މިއީ ވެސް އަޅުގަނޑު ތަފާތު ކުދިންނާ މުޢާމަލާތްކުރުމާ ތައްރީފު ވަޒީފާ ދޭން ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭން މުޖުތަމަޢުގެ ރަނގަޅު ތަރައްޤީ ލިބުމާ ބެހޭ އިހުތިރާމް ބޭނުންވާ ހިދުމަތްތަކެއް. އެހެންކަމުން ތިމާގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ތަފާތުވާ މި ޤައުމަށް ފައިސާ ކުރިއަރާ ބިނާކުރެވޭ ދިރިއުޅުމެއް ދޭން ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ ހިދުމަތްތަކާ ފަސޭހަކަމާއެކު މި ޤައުމުގެ ސަރަޙައްދު ހިންގުމުގެ ބަދަލުތައް، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭ އެކަމާ ތަޢާރަފްވުމުގެ އެކަމަކު ހިދުމަތް ދޭން ތަރުތީބުކުރެވުނު، ހަމަ އެހެންނަމަވެސް ދިވެހި ތަފާތު ކުދިންނަށް ތަޢާރަފުކޮށްދެވޭ ޤާނޫނު ދިނުމަށް ދެވެން ބަޔާންކޮށްފައި. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މި ބަޔަކަށް ފުރިހަމަ އެއް ތަޢާރަފް ބޮޑު ފާހަގަ ކުރަމުންދަން. ފަހަރު ޙަޤީޤަތް ޝުކުރިއްޔާ. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.

މަޢުލޫމާތު ދާއިރާގެ ޚިދުމަތް ވިސްނުން ބަދަލު ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޖްތިމާޢީ ބަޔާން. އަޅުގަނޑު ވެސް އެންމެ ފުރަތަމަ ތަފާތު ކުދިން ބަޔަކު ސާފުކުރި ދުވަސްވަރު މާލެއިން ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތް ހިތްވަރު ދެމެހެއްޓުމަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން ބޭނުން. ވަރަށް ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތަޖުރިބާގައި ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްކުރުމަށް ހިދުމަތްތެރިން ދޭން ތަފާތުގެ އެކުލަވާލައި ވަރަށް ބަރާބަރު ޚާއްޞަގައި ދުވަސްތަކުގެ ކަންކަން ގެންދިޔަ ގޮތުން މަސައްކަތް ކުރިއަރުވައި މި ވަނީ. އެހެންނަމަ، އިޖްތިމާޢީ ދުވަސްތަކުގައި އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަޔަކު ހަރަކާތްތަކާ އަޅުގަނޑުގެ ބަރާބަރު ގޮތުގައި ތަފާތު ދަރިވަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ކުރިމަތީ އޮތީ 3 އަހަރުދުވަހެވެ. އެއީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބޭނުމީ ތަޢުލީމު ލިބޭ އެއީ ބޮޑު ސަބަބެއް. ދެވަނަ ކަމަކަށް މުޅި އުމުރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަދަލުވެފައިވާ އެއީ ކުރިމަތިލާން ކަމެއް. މިންވަރަށް ކަމަކަށް މުޅި އުމުރު ބަދަލުވެފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަރުތީބުކުރެވޭ ވަރުގެ އިސްލާމީ ދީނުގެ ގޮތުން މިއުޅެނީ ހުރިހާ ދާއިރާއެއް. ފަހަރަކު ކަމަކަށް ދެކެ އިޙުސާސް އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި އަދި ބަދަލު ތަފާތު މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލީ ނަމަ އެއީ އެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮތް އަހަރުދުވަސް ކަމަކަށް

އަޅުގަނޑު ނުދެކެވޭ. އެހެނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކިޔަންދެ މި ބަޖެޓު ކަމުންދިޔަ ނަމަވެސް ސަރުކާރުގެ ހިންގުން ހުއްޓާލާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ތާއީދު ނުކުރެވުނު. އެއީ ވަރަށް ގިނަ މީހުންގެ މުސާރަތަކާ އަދިވެސް އެހެނިހެން ކަންކަމާއި ގުޅިފައި މިހުރީ. މިކަހަލަ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތުގައި ޤައުމު އޮތް އިރުގައި މިކަހަލަ ކަންކަން ހުއްޓިގެން ގޮއްސިއްޔާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުމެން އަދި މިއަދު ވުރެ ވެސް ދަތި ހާލަތަކަށް ވެއްޓިގެންދާނެ. ހަމަ މިބާއްވަން ކުރިއަށް މިއޮތް ލޯކަލް ކައުންސިލް އިންތިޚާބު. އެ އިންތިޚާބުގެ ކަންތައް ވެސް ހަމަ ވަގުތުން ހުއްޓިލުމަކަށް އަންނާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު ފާސްނުކުރެވިގެން މިހެން ގޮއްސިއްޔާ. ދުވަސް ކަމަކަށް އޮތީ މުޅި، ދުވަސް މަދުކަން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނީ މުޅި އޮތީ ބަދަލުކޮށްލަން. މި މަދުކަން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލާއިރު އަޅުގަނޑަކަށް ވިސްނުނު ގޮތަކީ މުޅި އޮތީ ބަދަލު ކަނޑާލަން ޚަރަދުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެ ފުރުޞަތެއް ނެތް. އެއީ ވަގުތުގެ ދަތިކަމާ އެކު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ލިބުނީ އެއް ހަފްތާ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރަން ބަޖެޓަށް ބަދަލުތައް ގެންނަން. ކޮމިޓީ އަށް މި ލިބުނީ އެއް ހަފްތާ. އެ ހަފްތާގެ ތެރޭގައި ވަރަށް މަސައްކަތްކުރީ. ހަމަ ގާތްގަނޑަކަށް ހެނދުނުން ފެށިގެން ކޮންމެ ދުވަހަކު ވެސް ގާތްގަނޑު 12 ގަޑިއިރުން ކަހަލަ ގޮތަކަށް މަސައްކަތްކޮށްގެން ގެންދިޔައީ. އެހެންވިޔަސް، އެ ވަގުތުކޮޅުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްގެން މިހާ ހިސާބަށް ވެސް މި އައިސްފީ. އެ މީޓިން ފުރުޞަތުގެ ވައްތަރެއް ފެނި ބަޖެޓު އެކުލެވޭ މިކަމަށް ދެއްވި ބަދަލުގެންނަން ފުރުޞަތުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުލިބުނު. އެހެންވިޔަސް، އެކަން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުކުރެވުނު. މިހާރު މި ގެނެސްފައި މިހިރީ ވަރަށް މަދު އިޞްލާޙުތަކެއް. ޚަރަދުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންވި ވަރު ގޮތަކަށް ވެސް މިއަކަށް އިޞްލާޙުތަކެއް ނުގެނެވޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އަޅުގަނޑަކަށް މިހާރު މި ބަޖެޓު އޮންނަން ކޮމިޓީގައި އެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުމެން ދެން ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ސަރުކާރުގެ މެޝިނަރީ ހުއްޓިލާފާކަށް ނޭދެމު. އަޅުގަނޑަކަށް މި ބަޖެޓު ކަމުނުދޭ ވަރަށް ގިނަ ސަބަބުތަކެއް އެބަހުރި. އެއް ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވައި މުޅި މަޤްޞަދުތަކަށް ބަލައިލާ މި ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަރުކާރު ދިނުމުގެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ހުކުހަކާލައި އޮތް ބަޖެޓެއް ނޫން. އެއްގޮތަކަށް ދަންނަވަން ނަހަ ކަރުދާހުގެ މަދުވެރިވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އޮތް ކަންތައްތަކެއް އޭގެ ތެރޭގައި އެބަހުރި. އެހެންވިޔަސް، އެކަމާ އަޅުގަނޑަކަށް ދެއިލާ ނުކުރެވޭ. އަނެއް ކަމަކީ މިއީ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ބައްޓަންކުރަން ސަރުކާރުން ފޮނުވައިލެއްވި ވަޒީރުގެ ފޮއްދައިދިން ކަމަށް އަޅުގަނޑަކަށް ފެނިގެންދިޔަ ބަޖެޓެއް ނޫން. އަނެއް ކަމަކީ ހަމަ ދުވުނުއްޓިނިވ ވަޒީރީ އަށް ރިކަރަންޓް◌ޚަރަދުތަކާ ގުޅޭ އެއް އަހަރުން އަނެއް އަހަރަށް ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުތަކާ ގުޅޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި ބަޖެޓުގެ ކަންތައްތަކެއް މިހިރީ. އެހެންވިޔަސް، އަޅުގަނޑަކަށް މި ބަޖެޓަށް އެއްގޮތަކަށް ވެސް ތާއީދެއް ނުކުރެވޭނެ. ބޮޑު މަންޒަރަށް ބަލައިލާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ނިސްބަތުން ބަލައިލާއިރު ޖުމްލަ ޚަރަދު 2010 ވަނަ

އަހަރު 61%ގައި އޮވެފައި 2011 ވަނަ އަހަރަށް 64% އަށް އިތުރުވެގެންދާނެ ކަމަށް މި ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ އެއް އެއްގޮތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ހިތްހަމަޖެހިގެން ފާސްކުރަން ތިބޭ ބަޖެޓެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ ބަޖެޓު ހުށަހެޅިގެން އައިއިރު މިދޫ، ކަޑައެޅިގެ އަށް، ކަޑައެޅިގެ ސަރުކާރުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދުށިން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އިޤްތިޞާދުކޮށްލިއްޔާ މިދޫ، ކަޑައެޅިގެ ސަރުކާރު ވަން ސެޝަން ބަދަލުކުރަން ބޭނުންވާ އުމްރާނީ ތަރައްޤީ ގެނައުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ މި ބަޖެޓު ތެރޭގައި ހިމެނިގެން މިހާރު އަދިސާފުގައި މި އޮޅޭ. އެހެންވީމާ، އެކަން ހަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ދެން ބަޔަށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް ޝަންފައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އެއްކަމަކީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުސާރަ މިހާރު ނުދީ އޮތް ބައި ކޮޕީން ނިމާ ގޮތަކުން އަލުން ސަރުކާރުން ބަޖެޓު ހުށަހަޅައިގެން ސަރުކާރުން އެއީ ދައުލަތުން އެއްޗެއް ކަމަށް ބަޖެޓުގައި ނިންމާފައި އެބަ އޮތް. އަނެއް ކަމަކީ އިންޖިނިއަރުންގެ ކަމަށް ދޫކުރި ފައިސާ ސަރުކާރުން ހުރިހާ ކަމެއްގައި އެއީ އުޅެ ހަމައެކަނި އުޖޫރަ ކަނޑައެޅުމަށް ނިޔަލަށް އިންޖީނުތަކަށް މަރުކަޒު ދުކަނޑައިލެވުނު އެއްޗެއް ކަމަށް ބަޖެޓުގައި ނިންމަވައިފި އެބަ އޮތް. އަނެއް ކަމަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ދީނީ ގޮތުން ފައިސާ ސަރުކާރުން ހުރިހާ ކަމެއްގައި ފާހަގަކުރަން ޖެހޭ ކަމެއް އޮތީ ކާނާގެ އަގުގައި ޖަހާ ޓެކްސް ގުޅިގެން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް ޚިޔާލު ފާޅުކުރުމުގެ ކަމުގައި ވެސް އެ ފައިސާ ދީފައި ކަރަ ޓެކްސް ނިސްބަތުން. މިއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ވަރަށް މުހިއްމުކަމާއި އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ފުދޭ ބަޖެޓެއް ނޫން. އަނެއް ކަރަކަރުގެ ޖީއެސްޓީ އިން ބަލައިގަތުމަށް ރިޔާސަތުން 200 މިލިއަން ރުފިޔާ މިހާރު އެއްބަސްވެފައި އެބަހުރި. އެއީ ގާނޫނު ވާޖިބު އެ ކައުންސިލްތަކަށް އަދާކުރަމުންދާ އެ ކައުންސިލްތަކަށް ދެވޭ ފައިސާގެ ޓެކްސްގައި ކަނޑައަޅާފައި ހުރި ފައިސާ. މިއީ ވަރަށް މުހިއްމުކަމެއް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ. އެއީ އެ މީހުންގެ ގާނޫނީ ވާޖިބުތައް އަދާކުރަން ސަރުކާރުން އަދި ޕްރޮވިންސްތަކުގެ ޓެކްސްގައި ފައިސާ ނުދިނުމުގެ ސަބަބު އެ ކައުންސިލްތަކަށް މިހާރު ހަމަ ކައުންސިލް ހަމަޖެހިގެން ހުރިހާ ކަމަކަށް ކޮށް މިއަދު މަޖިލީހުގެ ކޮށްފައި. އަނެއް ކަމަކީ ހަމަ ދަނޑުވެރިން 50 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ސަބްސިޑީ އެއް ދިނުމަށާއި، މަސްވެރިންނަށް 100 ރުފިޔާގެ ސަބްސިޑީ އެއް ދިނުމަށް ބަޖެޓުގައި މިހާރު ކަނޑައެޅިގެން ހުށަހެޅި މި ވަނީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިކަހަލަ ކަންތައްތައް މިދެ ޕާޓީގައި ހިމަނާލައިގެން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޕީ.އެސް.އެމް.ޕީގެ ކަންތައްތަކަށް ވެސް ބަދަލުތަކާއި ގެންނަން ޖެހޭ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެން ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ބަޖެޓެއް ނުލިބިފައި. އެހެންވީމާ، މިއަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާނަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިއީ އެއް އަޅުގަނޑު އެންމެ އެދޭ ބަޖެޓެއް ނޫން. ބައެއް ވަރަށް ހަމަ ހިންގަން ނުކުރެވޭ ކަހަލަ އަދަދުތަކެއް ވެސް މިދެ ޕާޓީގައި އެބަހުއްޓޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ ޖީ.އެސް.ޓީ އިން ހުރަހަށް ބަޖެޓެއް ނޫން. ސަރުކާރުން ހުރަހަށް ބަޖެޓެއްމެދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަލިޔުގައި ބައެއް ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ފޮނުވާ ނިޔާއީން. އަބަދުވެސް ވަރަށް ރިވި ސްކޫލުގެ ދަށުގައި ވަރަށް ކުޑަކުޑަ އަދަދުތައް ޖެހެސްވާގައި އެބަހުރި ނުހިއްޕާ ވަރަށް ބޮޑެތި އަދަދުތަކުގައި ވަރަށް ހަރުކާ ސްކޫލުތައް ލިޔުއްވާގައި އެބަހުރި. މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ބަޖެޓުގެ ތެރޭގައި އެބަހުރި. މި

ހުރިހާކަމަކީ އަޅުގަނޑު ހިތުން މި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ރަނގަޅުކުރަން މިފަހަރު ފުރުޞަތު ލިބުން ކަންކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމަ، މިހާރު އޮފޮރަތް ދެން ބަޖެޓު ފާސްކުރަން އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ ބަޔާނެއް ނޫން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހިތަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް. ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އައްސަލާމްޢަލައިކުމް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2011 ވަނަ އަހަރަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅުއްވި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ކުރެއްވި މަސައްކަތަށް އަދި އެ ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުޤައްރިރު ކުރެއްވި މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު އަދާކުރަން. އަދި ހުށަހެޅިފައިވާ އެ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންތަކުގައި ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒް މި ކަމުގައި ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. ޖުމުލަކޮށް ހުރިހާ މެންބަރުން ވަރަށް ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތްކޮށް ނިންމާފައި މިވަނީ. މި ބަޖެޓާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، ބަޖެޓު އަޅުގަނޑުމެން ބަލާ ގޮތުގައި ދެން އެ ބަޔަ ނަޒަރުކުރުމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެންނަނީ. ބޭރު ކަވަރަށް ބަހައިލިކަމުގައި ވަނީ ނަތަ ކޮމިޓީ ގޮތުން ވެސް ބައެއް ބަދަލުތައް ގެނެވިފައި. ދެން މިކަހަލަ ގޮތަކަށް ބޭނުން ބަޖެޓުގައި ގެންނަ ކަމަށް. ދެން އޮފީސްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނިމިގެން ޝަރުތުތައް ކުރެއްވުމާއި ބަޖެޓު ގޮތުން ހަމައެކަނި ވެސް ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިނިވަންކަމާއި މަޝްވަރާކުރެވޭ ގޮތަށް އެ މިގެ ކުރަން އެއްވެސް ބަޖެޓް ޖެހޭ އިތުރު ދަޢުވާތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދަތި ކުރެވޭ ކަމެއް ނުހިމެނުނު ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގައި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ސަރުކާރުން މިހާރު ވަނީ އެ ބަޖެޓު ދެކޭ ގޮތުން މަސްލަޙަތު ފިޔަވަޅު. އަދި ޚަރަދުކުރުން އޮފީހުގައި ހުރި މަސްލަޙަތު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޤާމުތަކުގައި މިހާރު ވަނީ ފިކުރުކުރެވިފައި. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަކިން ޝުކުރު އަދާކުރަން މަޤާމުތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން ލިބޭނެކަން މި ވަގުތު ފާހަގަކުރެވޭތީ. ބަޖެޓުގެ ރިޕޯޓު ދެކޭ ގޮތުން ހަމަ ފާހަގަކުރެވުނު އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ފާހަގަކުރެވޭ މިދަނޑި ޕްރޮޖެކްޓު މަސައްކަތް ކުރަން ބަޖެޓު ދެކޭ ގޮތުން ކުރެވިދާނެ ރިޕޯޓު. އެ ރިޕޯޓުގައިވާ ބައިވަރު އަޅުގަނޑު ދެކޭ ނުކުތާ. އެހެންނަމަވެސް، ދެން އެ ރިޕޯޓުގެ

ކޮންމެވެސް ހިސާބެއްގައި އެބަލާ ދެން މި ބަހުސްގެ ތެރޭގައި ވެސް ވަރަށް ދިގުކޮށް ދެކެވެމުންދާ ވާހަކަ އެއް އައްޑު އަތޮޅުގައި ސާކް ސަމިޓް ބާއްވަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނިންމެވުމާ ގުޅިގެން އެކަމަށް ހަރަދުތަކާއި ދާއިރާ 231 މިދިޔަން ރުޅިއާ އެކަމާ ހަރަދުކުރެވުނީ އެކަމާ ކަންބޮޑުވެގެން ބަޔަކު ބޭފުޅުން އުޅުއްވާކަން. ދެން މިއީ ކުރުން ރަނގަޅު ހަރަދެއް ނޫން ކަމުގައި ވެސް މީގައި ވެސް އެބަ ހިމެނޭ. ބޭނުން ފައިސާ ހުރުމަށް ވެސް އެދިވަޑައިގަންނަވާ. ދެން މީގައި ހުރި ޖުމްލަ ކަންތައްތަކުން ބަލައިލާއިރު އަދަދުތަކުން މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޖަލްސާގެ ކޯރަމް ގެއްލިއްޖެ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހާޒިރުވެވަޑައިގަތުން އެދެން. ކޯރަމް ލިބެންދެން ޖަލްސާ އިސްތިރާޙަތަކަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ ރިޔާސަތަށް ބޭނުމަ ޝުކުރުވެރިކަމާއެކު އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތުދެއްވިތީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ކަންބޮޑުވެގެން ދިޔައީ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓަކީ ސިޔާސަތު އެކްސްޕެންޑިޗަރ ބަދަލު ދުރުވެފައިވާ ބަޖެޓު ސިޔާސަތުތަކަށް ވާތީ އިޖުތިމާޢީ ބަޖެޓު ސިޔާސަތު ހިފެހެއްޓޭކަން ކަމަށް ވިދާޅުވި ވިދާޅުވެފައިވުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ބަލައިލީ އެންމެފަހުގެ ހަމަޖެހިގެން އެއީ އެމް.އެމް.އޭގެ ޤާނޫނާއި އަދި މާލިއްޔަތު ޤާނޫނު ބަލައިލުމުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެމް.އެމް.އޭ އިން މިކަން ކުރާނެ ގަވާއިދު ނުފެނޭ. އެމް.އެމް.އޭގައި ބޯޑު މެންބަރުންނަށް އެއީ މަނިޓަރީ ސިޔާސަތު ކޮމިޓީއާއި ޑެޕިއުޓީ ގަވަރުނަރު ބައްދަލުވުމުގައި ބާއްވާފައި އޮބްޒަރވަރުގެ މި ސިޔާސަތު ޤާނޫނީގޮތުން އަމިއްލަ ސަރުކާރުގެ ޕޮލިސީއަކީ ސަރުކާރުގެ ގޮތުން ބާރުލިބިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އެހެންކަމުން މިރޭގެ ރިޕޯޓު ބާރުއަޅުއްވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބަދަލު މި ޑޮލަރުގެ ވައްތަރަށް ވާސިލުވެވޭ އަގުތަކެއް ގޮތުން ހިނގާ ކޮންމެވެސް މިންވަރަކަށް އެކަން ފެންނަން އިނގޭ. އަދި އިތުރުން ޑޮލަރު މި ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިސާ ދައުރުކުރާ މިންވަރު ބަލައިލާއިރު ޑޮލަރު ބެހެއްޓުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ބަހައްޓާ ބެލެނިވެރިކަމެއް ދަށުން ހިފާފައި ހުރި ސިޔާސަތުތަކާއި ޕޮލިސީއަކާއި ކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހިނގާ ގޮތަށް ހިފާފައި ހުންނަ ގޮތަށް ޑޮލަރު ބަހައްޓާ ކަމަށް ވާނަމަ ހިނގާ ގޮތަށް ބޭނުންވެއެވެ. އަދި މި ސަރުކާރުން ބަލައިލާއިރު ކަނޑައަޅާ ޚަރަދު އާމްދަނީ ބަޖެޓު ދާއިރާއިން ބަލައިލުމުން ގެއްލުމެއް ދިމާވާ ބާރަށް ދިއުމުން ފައިސާ ނުލިބި ފާޑުފާޑުގެ ހިސާބުން އެނބުރި އައިސް މި ޑޮލަރު ބަލައިލުމުން ދިވެހިން ހޯދާ ގޮތް ހިފެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާ ހިސާބުގެ ތެރޭގައި ކަނޑައެޅިފައިވާތީ ހިފެހެއްޓޭ ގޮތަށް ހަރަދުކުރާ ކަމަށް ނުވޭ. ކޮންމެވެސް ހިސާބެއް ބަޔަކު ސަރުކާރުން ކަނޑައެޅި ޕޮލިސީއެއް ކޮށްފައިވަނީ ފަރުދުން އޮތް ޤާނޫނުގައި ބެލެވޭ ބަޖެޓު ބޭނުންކުރާ ގޮތް

އެއްކޮށް ހަމަ ދަންނަވާލަން އެބަ ބޭނުންވޭ. މުޅި ބަޖެޓުގައި ޖުމްލަ 600 މިލިއަން ރުފިޔާ އެބަ ހިމެނޭ އައްޑުއަތޮޅަށް ޖުމްލަ ހަރަދެއް ކުރެވޭ ކަމަށް. އޭގެ ތެރޭގައި މި ހިމެނޭ ސާކް ސަމިޓްގެ އަދަދު އާދެ، 231 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރެއިން 2 މިލިއަން ރުފިޔާ ފިޔަވައި، ދެ މިލިއަން ރުފިޔާ ފުވައްމުލަކަށް ހަރަދުކުރަނީ. ފިޔަވައި ހުރިހާ ހަރަދެއް އެއަރޕޯޓަށް ކުރެވުނުކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އެގޮތުން ކޮންވެންޝަން ސެންޓަރެއް އެޅުމަށް 110 މިލިއަން. ހިޔާޖެއް ހެދުމަށް 0.5 މިލިއަން. ގަމުގެ ކޯޒްވޭ ރަނގަޅުކުރުމަށް 1 މިލިއަން. އަދި ބައެއް ފިޔަވަޅުތައް ހެދުމަށް އެއް މިލިއަން. ފުވައްމުލަކާއި، ހިތަދޫގެ ހޮސްޕިޓަލް ރަނގަޅުކުރުމަށް 5 މިލިއަން މިކަހަލަ ގޮތަކަށް ބަހާލެވިފައި ވަނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓަށް ހުރަހަކޮށްފައިވާ އިސްތިހާރު ތެރޭގައި އެބަ ހިމެނޭ 100 މިލިއަން ރުފިޔާ ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލް ހަރަދުކުރުމަށް ކޮންޓްރެކްޓް ބޮޑުކަމާ ހުރަހަށްވެފައި ބައެއް މަދުކުރައްވާފައި 200 މިލިއަން މަދުކުރައްވާފައި. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ފޭސް ސ. ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލް ތަރައްޤީކުރުމަށް 30 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނިފައި އެބަވޭ. މިއީ މި ދެންނެވި 5 މިލިއަނުގެ ބޭރުން ފޭސް އަދި އޭގެ އިތުރަށް އެހެނިހެން ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ދަރުން ހަދި ފަހުން ފޭސް ސިޔާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާފައިވާ ގޮތުން ޖަލްސާ. އެކަމާ އެހީގައި ވަރަށް ގިނަ އިދާރީ ބަދަލުތަކެއް ވާން އެ ޕްރޮޖެކްޓް ފޮނުވައި. މިހާރުވެސް މި ފަހުން ފޭސް ހުޅުލޭ އެއާޕޯޓުގައި އިސްލާހުކުރަމުން ދާ ޕްރޮޖެކްޓްގައި ދަން ހުރި އެކްސްޓް ވިޝަނާއި ކަންފަރުގެ މަގުމަތިގައި އެބަވޭ. އިތުރަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، ޕީ.ޕީ.ޕީގެ ދަރުން 20 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ޕްރޮޖެކްޓްބޭސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު ފޮތުގެ 19 ވަނަ ސަފްހާއިން ފެންނަން އެބަ އޮތް. އޭގެ ތެރެއިން އެއް ބިލިއަން ރުފިޔާގެ އަދަދު މިހާރު ހަރަދު މި ކުރަނީ. ޖީއެމްއާރާއި ކުރިއަރުވަން އެއްބަސްވުމާ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާއިރު ޖުމްލަ 37 މިލިއަން ރުފިޔާ ކުރިޔަކާ އެކި ކަންކަމަށް ޖަޕާނުންނާއި ދޫ ގޮތުން ބަޖެޓުގައި ހަރަދުކުރެވޭކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އަދި ހަމަ އާއްމުކޮށް އިސްތިޝާރީން ދޫކުރެއްވުމަށްޓަކައި ޖުމްލަ 50 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދު އެބަ ކުރޭ. އަދި މިއަހަރު ދޭއިރު ޖުމްލަކަން ކުރިއަން އޮތީ 3 އަހަރު ތެރޭގައި 38 މިސްކިތެއް ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި 78 މިލިއަން 769 ހާސް 133 ރުފިޔާ ހަރަދުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައި ވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ އުފާވާ އެކު ފާހަގަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، ދީނީ ކަންކަމުގައި، ދީނީ ކަންކަމާއި ސިޔާސީ ކަންކަން އެއްކޮށްލުމުގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަކި ހިސާބެއްގައި ހުންނަ މަދުރަސާ އަޅުގަނޑުމެން ކޮން ސަރަޙައްދުގެ އިމާރާތް ކަމުގައި ދެކި އަދި ނުވަތަ އިމާރާތް ހުންނަންޖެހޭން ކިހާ ބޮޑުކަން ބޭރުން ދަރިވެރިންނަށް. އެހެން ދަންނަވާލަން މި ޖާގައިން އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓު ގޮތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން ވެސް ހަމަ ތަރުތީބު ހިސާބުން މިދަނީ ބައެއް ރަނގަޅުކުރުމުގެ ފުދު ކަންކުރުން ފައިސާ ނޯޓު ވާހަކަ ނުވަތަ މަގު ހެދުމަށް ފައިސާ ނޯޓު ވާހަކަ. ނަރުދަމާ އަށް ފައިސާ ނޯޓު ވާހަކަ. މިހުރިހާ ވާހަކަތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާއިރު

އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެއް އަނގަބަހުން ބުނަމުން މިދަނީ ދަރަނި ބޮޑުވާ ވާހަކަ. އަހަރުމެން މޫސާ އަދަދު ވެސް ވިޔާރުވެއްޖެ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއީ ކުރުމުގެ ދާއިރާގެ އިބްރާހިމްގެ މެންބަރު. އަދަދުކަމަށް ވިޔާރުވެއްޖެ ބޮޑުކަން ޖާރު ދަރަނީގެ އަދަދު. ދަރަނި ބޮޑުވެގެން މިދަނީ އޮތީ ސަރުކާރުން ހޯދާ ރައްޔިތުންނަށް ހިމަނަންޖެހޭ ބަޖެޓަށް ސިޔާސަތުގެ ގޮތުގައި ހިމަނައިގެން ޕްރޮޖެކްޓުތަކުން ބޮންޑުތަކާއި ބޮޑުވެގެންދާނެ. އަދި ހަމައެކަނި ސިޔާ ސަރުކާރުން އަމިއްލަ ޚަރަދުގައި ސަރުކާރުން މިސާލަކަށް ހަމަ ބޮޑުކަމުގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ގޮތުގައި އަމިއްލަ ހަރަދުގައި ބޮލާ ޖެހޭ މި ސަރުކާރުން މިރަށު ވެރިން ރަނގަޅު ބަދަލުތަކެއް ގެނައީ. އެހެންކަމުން ޖެހޭ ބާރު ގޮތަށް ބޮލާ ހަމަ ދަރަނިގޮސް އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޖާގަ ދޫކުރީ އަޅުގަނޑުމެން އަދިއްޔާ ސަރުކާރުތަކުން އެބައުޅޭ. ޖީ.އެސް.ޓީ ސަރުކާރުން ހިސާބުކޮށް 4%. އެހެންނަމަވެސް، މަޖިލީހުން ނިމުނީއްޔާ ޓޭކްސް ބެލެވޭ 3% އަށް ތިރިކުރެވުނީއޭ. މިހާރު ނިންމުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ނިންމަނީއެވެ ސަރުކާރުގެ ޖުމްލަ ސިޔާސަތަކީ އެއީ އިންތިޚާ އަށް ދުރުވެފައިވާ ސިޔާސަތުގެ ކުރުގައި ދޫކޮށް ނުވާން. ހަމައެކަނި އިޤްތިޞާދީ ޖުމްލަ ސިޔާސަތުގެ ގޮތުގައި އާދޭ، އޮންނަނީ އެއްހަމަކުރުމަށް އިސްކަންދޭ އަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި އެޑްވަރޓައިޒްކުރުމަށް ފަށާނެ. މިހަމައިން ބަލާލީމާ ބޮޑު ދަރަނިވާ ސިޔާސަތުގެ ގޮތުގައި ގުޅިގެން ކުރެވެނީ ކުރުމުގެ ފަށައިގެން ސަރުކާރުން އެދެނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖުމްލަ ބޮޑު ބަދަލުކަން ބަދަލުކުރެވިދާނެ. އަދި މިހާރު ގެނުވަން މަޖިލީހުން ފޯސްކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ބިލުތައް އަމަލަކު ފާސްވެ ނިމިއްޖެ މައްސަލަ ހިމެނޭ ސަރުކާރު ބަޔާންތަކުން ޑިވެލޮޕްމަންޓު ދެން ކުރުމުގައި ދޫކުރި. އިސްކަން އަޅުގަނޑު ދަރަނިވާ ބޮޑުކަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިން ރައްޔިތުގައި ހުށަހެޅި އިސްކަ ދި ނިންމާ އަރަމުން އަޅުގަނޑު އަމިއްލަގޮތަށް ބޮޑުވީ. އެހެންނަމަ ކުރިން އިން އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ބީ.ސީ އަދި 95 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑައެޅި މިލިއަން މީހާ އެއް ގައުމުކުރުމުގެ ނަމުގައި. މިލިއަން މީހާ އެއް އަޅުގަނޑު ދަރަނިވާ ބޮޑުކަން، ކަމަށްވާ ގެނަ ފައިސާ އެއް ޖަމާކުރިކަމުގައި ވިއަސް އަދި ކުރިން ސަރުކާރުން އެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުރިން ވާހަކަ އެގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ބަޖެޓުގައި ބަޖެޓުން ސިޔާސަތުން އެމް.ޑީ.ޕީ ކުރިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެގޮތުން ސަރުކާރުން އެމް.ޑީ.ޕީ ކުރިން ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖުމްލަ ވިސްނުން ބަދަލުގެނައިސް މިހާރު މީހާ އެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިޔަތްބާ. ހަމަ އެހެންމެ އެ މީހާގައި މަސައްކަތްކުރާ އެންމެހައި ގުޅުންތަކަ އެދި ފަރުމާކުރަން ޑިބޭޓުކުރަން ލިބިފައިވާ ވަކި އަތްކަށް ނުލާހިކޮށް ބަހައްޓަން ނުކެރޭ މިކަމާ ނުވާނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރަނިވާ ބޮޑުކަން ވަނީ. އަދި އާމްދަނީގެން ޓޫރިސްޓް އިންޑަސްޓްރީ ކޮމިޝަނަށް މިހާރު އެ ބޮޑުވެސްނަން ދައުލަތުގެ ހަމަ މިލިއަން ނުވަސަތޭކަ ފަނަރަ ހާސް ހަސަތޭކަ ފަންސާސް ދެ އިތުރުވެފައިވީ 5.8 މިލިއަން ރުފިޔާ. ޖުމްލަ 13 މިލިއަން ރުފިޔާ ޓޫރިސްޓް އިންޑަސްޓްރީ ކޮމިޝަނަށް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރު މިކޮންޓްރީ ފުލުހުންގެ ކަންތައްތައް ބަހައްޓަވާފައިވާތީ ޖުމްލަ ހިސާބުތައް ބަލައި ބޮޑުވެގެން އޭގެތެރެއިން. އެހެންނަމަވެސް، ޓޫރިސްޓް އިންޑަސްޓްރީ

ކޮމިޝަންގެ މަޤްބޫލިއްޔަތާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ބަލަހައްޓާ ދަށުވެރިން އޮތީ. މަގު ބަދަލުގެ ދުނިޔޭގައި މިހާރު ކަނޑައެޅިފައި މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދުނިޔެއަށް ކުރިމަތިލި. މަގު ބަދަލުގެ ދުނިޔޭގައި ފެނުގެ ތޫނުކަން ބޮޑުވެގެން އެންމެ ކަމުގައި ވެސް ނަމަ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ދުނިޔެއަށް މިއަދުވެސް އެކަންކަމަށް މި ގެނެސް ކުރީގެ ތަރައްޤީތަކުން. އެހެންކަމުން ފެނުގެ ދުނިޔޭގައި ހިމާޔަތް އެންމެ ގިނަ މައިސަލަތަކެއް ތަރައްޤީކުރުމުގެ ކުރިއަށް މުއައްސަސާ އަށް 13.7 ބިލިއަން ކުރީގާ އަދުގަނޑު ދާއިރާ އަދި ހަމަ އެހެން ފުޅާވެ ހުރިހާ ކުރިއަށް ތަރައްޤީވުން މިހާ އަދިވެސް، ކުއްލިއަކަށް ތަރައްޤީވުން މިހާ އަދިވެސް އެއީ އެ ކޮމިޝަނަށް އެ ހަދައިގަތުމުގެ ހިސާބުގެ އަދިއަދު ސިޔާސީ އުފެދި. އަދުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރުން ފެނުގެ ދުނިޔޭގައި މައްސަލަތައް އުޅެމުން. އަދުގަނޑު ދަނޑުވެރިކަން ބޭނުން ހަމަ ހޯދު މިނިސްޓްރީއާއި އަދި ފެނުގެ އުމްރާނީގެ ވެ ހަމަވެލާގެ ދުނިޔޭން މިކަމުން ކަމަށް އެޖެންސީތަކުން ހުރިހާ އަދުގަނޑު ދަނޑުވެރިކަން ބޭނުން ވޭ. ފެނުންނެއް އެއީ އިންސާނީ ބައެއް ކަމުގައި ދައުލަތުން ފިނިއަށް ނިކަންޏާއެ އަދުގަނޑު ދަނޑުވެރިކަން ބޭނުން ވޭ. އިތުރަށް އަދުގަނޑު ދަނޑުވެރިކަން ބޭނުން ވޭ 65 އަހަރުން މަތީގެ އެންމެ ބޮޑު 2000 ދުވަހާ އަށް ފަހު މަދުކޮށް އަދަދުކަން ޒިޔާ ލިބޭނެ ކަމުގެ ކަނަވަދުކަން ބަޖެޓް އަދުގަނޑު ބާނީ އެބަ ލިބޭ. އާގޮތުގައި ނުކުތުނު ބިރުކަމާ އަދުގަނޑު އެބަސް ހަމަ ހަތްދަމާގައި ފެސް ބޭނުން ކަށަވަރު ބޭނުމެއް ނުން. ނަފްސާނީ ގޮތުންނާއި ޖިސްމާނީ ގޮތުން ހުރި އެހެން ބޭނުންވާ ބަހި މީހުންގެ 10000 ލީޓަރުން އެކިވަރުކަން ފެނުކަން އެބަދުވާ. އެކަށިފައި މައިހުގެ ދުވަހުން ޖޯޑެއް ލީޓަރު 2700 ލީޓަރު 6000 ލީޓަރުން ބަދަލުވާކަމަށް ތަފާސްހިސާބު ބަޖެޓްގައި ފުދިސާ އެބަދުވާ. އަދި ޖަރާމް ޕަނޑުވާ 32000 ލީޓަރު މަދަނަކައި ބާޒާރުތަކުން ސަރުކާރުން އެވަސް ޖެހިއަކީ މަހުން ފިނިގެން އެކަން ކުރުމަކު ނިސްބަތުވާ. މިއާ ގުޅޭ ގޮތުން ޒުވާނުން އިޤްތިޞާދު ހަމަ ވިޔަފާރި އަދުގަނޑުގެން ބަޖެޓުގެ މުދަލު ސަރުކާރަށް ނުވަތަ ސްކޫލް ސްކޫލްޓީޗަރ އަށް ޖީނަވެފައި ޤާނޫނު ރައްކާތެރި އުފައްދަކުރަން. އަދުގަނޑު ހިފޭ ހަމަ މުކަލުގައި އޮބާރޯގާލު ޔަށް އެންމެ ރަހަގަނޑު އާރަވާޓީވާއިގެންނޯޅޭ ރާއްޖޭގެ ރައްކާތެރިން ތިބި ގާތަށް. އަދުގަނޑެއް ފެސް ސްކޫލް ސްކޫލްޓީޗަރ އަށް ޖީނަވެފައިވާ ނުވަތަ މި ކުރި ދުވުނުވަތަ އޮބި ރައްކާތެރިން ސްކޫލް ސްކޫލްޓީޗަރ އަށް ޖީނަވެފައިވާ ވާ ބަޔެއް ކަމަށް ރާއްޖެތަކާ ޙިސާބުކުރަން އަދި އެކަމަށް ބޭނުންވާ މިޔާ ފެސް ނުން. އެއްބަސްވުމެއް ދިޔަ ޤާނޫނީގައި ރައްކާތެރިންނާ އާރާއި ވާވާގެ މިންވަރާއި އަދި އާދަކަށް ހަމަހަމަކަމާ އެކު ބާރުގެ ވެވުމުގެ ސަލާމަތުން ރައްކާތެރިންގެ ދުވަހުން އެމީހުން ބާރުކު ނިކަމެތިކަމުގެ މައިގަނޑު ތިޔަ ބޮޑުން މި ސަރުކާރުން ތަރައްޤީކުރުމުގެ ކުރިމަތިލާއަށް އެކު އެ ލިބުނުކަން އާލާވެށް ބޭނުން ވޭ. މި ފެއްސާތަކާ މިއީ އަދުގަނޑު ދަނޑުވެރިކަން ގޮސްގެނބުނު ފެއްސާ އެއް ނުން. މިއީ ގޮވާލަން ފެއްދޭ ދުވަހުގެ ރައްކާތެރިވުން އުފެއްދުމުގެ ސަރުކާރު ހަދަވާއިލާ ފެއްސާ. އެހެންކަމުން އަދުގަނޑު ނިކަމެތިކަން ދަނޑުވެރިކަން ބޭނުން ވޭ މި ބަޖެޓަށް

ދިޔާ ޢާއިލާތަކަށް ސަރުކާރަކުން ހުރިހާކަމެއްގައި ޢިމާރާތެއް ބަޖެޓެކޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިއެރުމަށް ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރު އަށް ޓޫރިޒަމާ އެއްކޮޅު ބަޖެޓުން މި ބަޖެޓަށް ވޯޓުދެއްވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ގަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފު ޢަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، 2011 ވަނަ އަހަރަށް ޚަރަދުކުރާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ދިރާސާކުރެއްވި، ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ހިމެނޭ މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މި ބަޖެޓަކީ ޤައުމުގައި ވެސް އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ވިދާޅުވި ފަދައިން ތަފްސީލު ވަރަށް ކުޑަ ބަޖެޓެކޭ. އެހެންނަމަވެސް، ބަޖެޓުގެ ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރާއި އަދި ނައިބު މުޤައްރިރުގެ ވަރަށް އެއްބާރުލުމާއެކު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ އިން މަސައްކަތްކުރެވުނު ވަރަށް ފަސޭހަކަމާ ވެގެން ދިޔަ. ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު މާމިގިލީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގާސިމް އިބްރާހީމް ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޚާއްޞަ ޝުކުރުއަދާކުރަމުން. އާދެ، ބަޖެޓު ދިރާސާކުރުމުގައި އެއާ އަދި ދިރާސާކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި ހަމަ ބޮޑެތި ސަބަބުތަކުގެ ވަރަށް އުނދަގޫތަކާ ދިމާވި ނަމަވެސް ވަރަށް ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި މި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރެވި ހަމަޖެހިފައިވާ ތާރީޚުން ކުރިން ފާސްވުން ކަމަށްޓަކައި އަދިވެސް އެއްފަހަރު ޝާމިލުވަމުން ޝުކުރުދަންނަވަން އަޅުގަނޑު. އާދެ، ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ނުވާތީ ބަޖެޓަށް އަރާ އިސްތިޢުމާލުކޮށްފައި ގެނެވޭ ބަދަލު ފަސޭހަކުރުން ދައުލަތަށް ވަރަށް ނަގާފައިވަން، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ 231 މިލިއަން ރުފިޔާ އޮތް އަދަދުގެ އެ ސަބަބުގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން އެ އިސްތިޢާރު ވީއިރު އެ އޮފީހު އިން އެ 231 މިލިއަން ރުފިޔާ ބޭނުންކުރުމުގެ ނިޔަތުގައެއް ނޫން. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ސަބަބު ބޭއްވުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު އިޢުތިރާޒުކުރާ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު އެދޭނީ އަހަރު ވެސް އަދި ރާއްޖޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައި ވެސް ހަމަ މިކަހަލަ ބޭނުމެއް ޖަލްސާތަކާ ސިމިނާރާ އެއްޗިހި ބޭއްވުން. އެއީ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ދެން ފަހަރަކު ދިމާވާ ވަކި ޒަމާނެއްގައި ފައިސާ ނަގާ އެ ފައިސާ ހަރަދުކުރުމުގެ ކުރިން އިތުރު އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި އެއްބަސްވުމަކަށް ހާސިލުކުރުމުގައި ނުރުހުންތެރިކަން އަޅުގަނޑުމެން ބާއްވާ 2 އަހަރުގެ ނަތީޖާ އިން ފެންނަން އޮތީ. ހަމަ އެހެންމެ ބަޖެޓު މަޝްވަރާކުރުމުން ނަމަވެސް އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނަމުން އެންމެ ބަޖެޓު މަޝްވަރާކުރުމުގައި އެއް ނުވޭ. މިސާލަކަށް ވަކި ރަށްރަށަށް ޚާއްޞަ ރަށްރަށުގެ، ރަށްރަށުގެ އެ ރަށްރަށުގެ ދިރިއުޅުމުގެ އަދަދުގެ ރަށްރަށާއި ޖާގައި އެ ރަށްރަށުގެ ނިސްބަތުން ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގައި ޚާއްޞަކޮށްގެން އަދަދުތަކެއް ޖާގައި އެވަރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއީ ޚިދުމަތްކޮށްދެވޭނެ މިއަދު. މިސާލަކަށް ރަށްރަށް އެވަރު ރަށްރަށަކީ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މިސާލަކަށް ކަމުގައި އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ނުވޭ. ދެން އެންމެ ބޮޑު ރަށްރަށަކީ

މިސްކިތްތައް އިމާރާތްކުރަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދަދެއް ޖަހާފައި މި އޮންނަނީ. މިސާލަކަށް 37 މިސްކިތް 36 މިލިއަން ރުފިޔާ ނުވަތަ 37 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑައެޅިގެން މިވެނި ރަށެއްގެ މިސްކިތް އިމާރާތްކުރަން މިހާވަރަށްކަން އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޫނީ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލި މި ބަޖެޓް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް އައިސް އޮކްޓޯބަރު މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަފުސީލުކުރެވިފައިވާ މިންވަރަށް ބަހާއިރު އެކަށީގެންވާ ވަރަކަށް މިހާރު ތަފުސީލުކުރެވިފައިނުވާ. އަދި، ކަމަށް ބަޖެޓަކާ ވީސް އެބަޖެޓުގެ ދާއިރާ ބަހާ ގޮތުން އެ ބޮޑުޖެހޭނެ ކަންބޮޑުވުންތަކާއި އެހެންނޫންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ރައީސް. ހަމަ އުޅޭނެ އަޅުގަނޑު ދެ އަޅުގަނޑުމެން ތަކުރާރުކުރާ ދާއިރާ ހަމަ ދުނިޔޭ އައި ސުނާމީގައި 6 އަހަރުވެގެން ދިޔައިރު ދުނިޔޭ އައި ސުނާމީގެ އެންމެ ބޮޑު ގެއްލުން ލިބުނު ރަށެއް. އަދިވެސް އެ ރަށުގައި އިމާރާތްކުރަން ހަލާކުވެފައިވާ 31 ގެ އަދިވެސް އެކީސް ގެތައް ނުހެދި. އަދި މިދަރަޖަ ބަލަންށް އަދިއަބަދު ވެސް އެ 31 ގެ ރަށުގައި އެބަ ހުރޭ. ހަމަ މުސްތަޤްބަލު ބަނދަރު ވެސް ހުރިގައި އުޅެނީ ބަނދަރުމަތީގައި ގަޑިޔާޒަމާނާ މިކަހަލަ އެއްވެސް ކަމެއް އަދި މިސާލަކަށް ކުރެވިފައެއް ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިފަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ތެރޭގައި ވެސް އުނިކަންތައްތައް ރަނގަޅަށް ކަނޑައެޅިފައި ނުހުރޭ. އަދި ސަރުކާރު އަރި ތޫދު ބަނދަރުތަކުގައި ސަރުކާރުން ކަންތައްތައް ނަމަވެސް އަދިވެސް ކަހަލަދަރަޖައިގައި މީހުން މިދަނޑިވަޅުގައި އުޅެމުން. އެ މީހުން އުޅަމުން އުޅެން ރަނގަޅަށް ބަދަލުވެދާނެކަން ދަނާއަށް ކަކަހަ ވެސް އުފެދިފައިވާ ބަޖެޓުގެ މިކަހަލަކަމަށް ތަރައްޤީވާ ވަރަކަށް ނުވޭ. ރަނގަޅު ބަޖެޓް މިހާރުވެސް އަދި ދަތުރުވާ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދަތިވާ ގޮތުން އެ ހުރިހާ ކަމެއް ރިޕޯޓުގައި މި ބަޖެޓުގެ ތެރޭގައި ރިޢާޔަތްކުރާނެކަން ކަށަވަރެއް ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ބަޖެޓް ނިމުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާއިރު އެ ރަށްރަށުގެ ހިސާބުން ކުރާ ގޮތަކަށް ބަދަލުކުރުމުގައި ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތަކެއް ކުރެވިދާނެކަމަށް މިހާރު ބަޖެޓުގައި ނެތް. އެއީ އަޅުގަނޑު އެދެނީ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މިކަމަށް ބަލައި އެއްބަސްވާ ކަމަށް ދަންނަވަމުން. އަދި، މިހާރު ވެސް މި ބަޖެޓް ފާސްވުމުން މިކަމުގައި އެހީވާ މިންވަރު ބަލައި ކަނޑައަޅަން ޖެހޭ ކަމަށް ދަންނަވަން. ޕްރޮޖެކްޓުތައް ހިނގާ، އަދިވެސް ދަތުރުފަތުރު ރަނގަޅު ކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި 300 މިލިއަން ރުފިޔާ އެކު ރަށްރަށުގެ ފެނާއި ނަރުދަމާގެ މަސައްކަތް ފަށަން މި ބަޖެޓުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ މި ބަޖެޓުން ރަށްރަށަށް ވަކި ނަރުދަމާގެ މަސައްކަތް ފަށާނެކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ފަހަރެއްގައި ވެސް ބަލަނީ މިހާރު ރަށްރަށަށް ނަރުދަމާ ހިދުމަތް ދޭން ތައްޔާރުވާން ވެސް ކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޖެޓުގައި ނަރުދަމާ ދިރުން މި ބަޖެޓާ އެއްބަސް ބަޖެޓުގެ އަޅުގަނޑުމެން ތާއީދު ކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ބަޖެޓުގައި އަދި ހުށަހެޅުމުގައި އިސްލާމީ މި ބަޖެޓާ ގުޅޭ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ޖަވާބުދާރީ އިސްލާހުތަކާ އެކު ނަރުދަމާ އަޅުގަނޑު މިހާރު ބަޖެޓް ފާސްކުރުމަށް ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުގެ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވާލާނަން. އާދެ، ބަޖެޓް ކޮމިޓީން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްކުރައްވައިގެން ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި އެ ބޭފުޅުން ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް ބަޖެޓް އެ ބޭފުޅުން ވެސް ބޭނުންފުޅުވާގޮތަށް އުނިއިތުރު ދާއިރާތަކަށް އެ ބޭފުޅުންގެ ދާއިރާތަކަށް ވެސް މިގޮތުން ބަޖެޓުން ބައި އުފުލޭނެ ގޮތަކަށް ބަޖެޓް އެކުލަވާލައްވާފައި ވާތީ އެ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ހަމަ އެހެންމެ އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ވެސް މި ބަޖެޓުގެ ސަރަޙައްދުން ދާއިރާގެ 3 ރަށް ނަރުދޫ، މަރޯށި، މިލަންދޫ މި 3 ރަށުގައި ވެސް މި 3 ރަށުގެ ތަރައްޤީއަށް ބޭނުންވާ ގިނަ ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެންމެހާ ކަންތައްތަކާ ދޭތެރޭ އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. ހަމަ އެހެންމެ މި 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ޕީއެސްއައިޕީގެ މިސްކިތުގެ ޢިމާރާތް ގޮވާލި މި ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައި ވާތީ ކަމާ ދޭތެރޭގައި ވެސް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ނަރުދޫގެ ސްކޫލުގެ ކްލާސްރޫމް އަދި ތަރައްޤީ އަދި ބަދަލުކުރުމުގެ ކަންތައްތައް އަދި މިލަންދޫގައި އިމާރާތްކުރަންޖެހޭ އެހެނިހެން އިމާރާތްތަކާއި މިލަންދޫގެ ނަރުދޫގެ ސިއްޙީ ޚިދުމަތްދިނުމާއި ހަމަ އެއާއެކު 2 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ ސްކޫލް ފަރުމާކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި ހަމަ ނަރުދޫގެ އާއި ބޭނުން ގެއްލުންދިނުމުގެ ކަންތައްތަކަށް ފައިސާ ހިމެނިފައި ވާތީ ވަރަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން ހިތާ އެދޭ ކަމަކީ ވެސް އަޅުގަނޑު ދާއިރާގެ ރަށްތަކަކީ ހަމަ ބޭނުންތެރި ތަރައްޤީ އަށް ހަމަ ދާއިރާގެ އެހެން ރަށްތަކާ

ހަމަހަމަ ތަރައްޤީ ދޭންވާތީ ފަރުވާތެރިވުމަށް ގޮވާލަން. އަދި އެކަށޭނަ ދާއިރާއެއް ނުވަތަ މަސައްކަތްތަކާއި މިހެން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާއިރު އަސާސީ ތަރައްޤީ އަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުކުރުމުގައި ހަމަ ސަރުކާރު އެކަށީގެންވާ ވަރަކަށް ބަޖެޓު ނުކުރެވިފައި ހަމަ އަސާސީ ޚިދުމަތް މި ފަހަރު ހަމަ އިޖްތިމާޢީ ހަމަ ބޭނުންތަކަށް ބަޖެޓު ނުކުރެވިފައި ހަމަ ބޭނުންތަކަށް ހަމަ އަސާސީ ތަރައްޤީ ނުކުރެވިފައި މިހެންގޮސް ފާހަގަކުރެވޭ. ދަތުރުކުރުން ފަސޭހަ ކުރުމަށް ބަނދަރު ގޮވާލުމުގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ހަމަ ކުރިއަށް ދާ އެކަމަށް ހަރުދަނާ އިޞްލާޙުތައް ފާހަގަކުރަން. މިގޮތުން ބަޖެޓުގައި މިފަދަ ކަންކަމާއި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ފަސޭހަކުރުވަން. އެކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރާ ވާހަކައެއް ބަނދަރު ޤާއިމް ކުރުމަށް ބަޖެޓުގެ ބޮޑު މަސައްކަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުކުރުމުގައި ފަސޭހަ ކުރުމަށް ދަތުރުފަތުރު ހަރުދަނާކުރުމާއި ހަމަ ސަރުކާރުން ދިވެހިރާއްޖެގައި މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްތައް ބަދަލުކުރުމުގައި ކުރިއަށް ގެންގޮސް ހިމެނުން ކަނޑައެޅުމުގެ ކާކު ތަނަވަސްކުރުން ކުރިއަށް ގެންދާ އަޅުގަނޑުމެން މި ބަނދަރު ތަރައްޤީ އެއް ހަމަ ސިޔާސީ ކަންކަމުގެ ތަފާތު އެބަ ފެނޭ ގެނައުމަކީ ހަމަ އެކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ހަރުދަނާ ދެއްވަން. ހަމަ އެއާއެކު އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރާ ކަމެއް މި ދާއިރާގެ މިކަމާ އެންމެ ބޭނުންތެރި އެއް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން ކަމަކީ ދާއިރާގެ ތަރައްޤީއާ ދާއިރާއިން މަސައްކަތް ޚިދުމަތް އެކަލަވާލާފައި. ދާއިރާގެ ތަރައްޤީއާ ސިޔާސަތުތަކެއް ކުރިއަށްގެންދަވާ. އެއް ސިޔާސީ ގޮތުގެ ދަށުން އެއް އުސޫލުގެ ދާއިރާ

ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ، ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ލަނޑުދަނޑިތައް ހާސިލުކުރުން. އަޅުގަނޑު މިހެން މި ދަންނަވާލީ ސަބަބެއް ނެތި އެއް ވެސް ނޫން. މީގެ ކުރިން ވެސް މި މަޖްލީހުގައި ބައެއް ފަހަރު ވާހަކަދައްކަމުން ދާއިރާގައި އަޑުއިވިގެން ދިޔަ މި ސަރުކާރުން މިހާރު އަޅާ ފިޔަވަޅުތައް ނުވަތަ މިހާރު މި ކުރަމުންދާ ބައެއް ކަންތައްތަކަކީ ސަރުކާރު ބަދަލުވުމާއެކު ނުވަތަ އެ [illegible] ސަރުކާރު [illegible] [illegible] [illegible] އެ ބަދަލުވުން އެ ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން [illegible] މިފަދަ [illegible] 77 [illegible] 80% [illegible]

149

ކަމަކަށް. ހަމަ އެއާއެއްކޮށް ދެވަނަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާ ހިތް އޮތީ، ސަރުކާރުގެ މިހާރުގެ ވުޒާރާތަކުން ނުވަތަ އިދާރާތަކުން ވެސް ދޭ ޚިދުމަތްތައް ވަރަށް ބޮޑުމިނުން އަވަސްކުރަން ޖެހިފައިވާ ކަމަށް. މިހެން މި ދަންނަވާލަން ޖެހުނީ ސަރަހައްދީ ބައެއް ބޮޑުގެ އިންވެސްޓަރުން އައިސް ރާއްޖޭގައި އިންވެސްޓްކުރުމަށްޓަކައި އެތައް ގިނަ ގުނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާއިރު އަހަރު ދޮޅު އަހަރު ދުވަސް ވެގެން ދާއިރުގައި ވެސް އެ ބޭފުޅުންނަށް އެދޭވާ ޖަވާބެއް ނުލިބިގެން. އެ ކުރަން އުޅޭ ކަންތައް ބޭނުންވާ ގޮތަށް ހަމަޖެހިގެން، އެ ސިޓީ އެއް ފޮނުވާލާފައި އެ ސިޓީގެ ޖަވާބު 1 މަސް ދުވަސް ވާންދެން އެއް މޭޒުމަތިން އަނެއް މޭޒުމަތިން މިހެން ގޮސް އެތައް ދުވަހެއް ވަންދެން އެ ތަކެތިފުޅުކުރަންޖެހޭ ތަން އެހޯދާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ ވެސް، މި ސަރުކާރުގެ ދިމާވެފައި. އެހެންވީމާ، މިވެސް ޚާއްސަ ގޮތެއްގައި މި ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑަށް ސަމާލުކަމެއްދީގެން، މި ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތައް އިތުރަށް ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި މި ވަގުތީ މި ވަގުތު ވެސް އަވަސްކޮށް ހޮވާ ދިރާސާކުރޭ. ޤައުމު ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނީ ހުރިހާ ތަރައްޤީއަށް ވިސްނުންތެރިކަމާއި ކާރޫބާރުތަކަށް ވެސް ބޯނަސްތަކަކާ ދޭން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ހިތް އޮތީ އަދި މި ދާއިރާގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ވެސް ޖެހިޔަ ވުޒާރާތަކުން ޤާނޫނީ ރަނގަޅު ތަރައްޤީގެ ކޮމެޓީއާއި ނިޒާމުގެ ތެރެއިން މި ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދަން. އަދި ބައެއް ޤާނޫނުތައް ބަދަލުކުރަން ޖެހޭ، ތަރައްޤީގެ ގޮތުން ވެސް ކުރިއަށް ދާއިރު މިހާރު ވެސް އެބަ ފެނޭ. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި ކަމުގައި ހަމަ އެކަނި ވުޒާރާތަކުގެ ބަދަލުގައި ހުރިހާ ކަމެއް ގާތްކުރުމަށް ވެސް ކުރިއަށް ދާނެކަމަށް. ވުޒާރާތަކުގެ ދެމެދު އެކި ދާއިރާތަކުން ހިންގާ ގޮތް ބަލައިގެން ދާއިރާތަކުގެ އިތުރަށް ތަރައްޤީގެ ކަންކަން ސިޔާސަތުތަކުގެ ތެރެއިން ހުރިހާ ވުޒާރާތަކާ، ކުރިއަށް 50 ކަރުދާހުގައި އެއް މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ ހަމަ އެ ތަސްދީޤުކުރެވޭ ފޯމެއްގެ ބަދަލުގައި ހަމަ، މަސައްކަތް ހަމަ ހުރިހާ ކަންކަމެއް މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ނަމަ، ހުރިހާ ތަރައްޤީގެ އެއްކޮށް ހަމަ އެ ތަންތަނުގައި. ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ގާއިމުކުރުމަށް ކަރަންޓް ތަރައްޤީކުރުމުގެ ގޮތުން، ނަރުދަމާ މި ހުރިހާ ކަމެއްވެސް ތަރައްޤީގެ ކަރަންޓް ފުރިހަމަ ކުރާނެ ގޮތް އެއްކޮށް ތަރައްޤީގެ އެ ތަނުގައި ހަމަ ފުރިހަމަ ބަދަލުކުރުމުގައި ގެންގުޅުނު ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންކުރަން ވެސް ބަދަލުކުރުމުގައި ގެންގުޅުން. މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވީ ނަމަ އެއީ ދިމާކުރަން ނުވަތަ އަދި. އަތޮޅުގައި އެކުނަ 110 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓުގައި އެ ބަޖެޓުގެ ބައިވަރު ހަދަން 18 ނުވަތަ 20 މިލިއަން ރުފިޔާ. ދެއްކީ ކަރަކަ ބަޖެޓުގައި 18، 20 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުކުރާ އިރުގައި އެ ބަޖެޓުގައި އެ ހުނަނަ 50 ގެ ބަދަލުގައި މި ހަރަދު ވަކި އެންމެ ދެ މިލިއަން ނުވަތަ 3 މިލިއަން ރުފިޔާ. ނުވަތަ 10 މިލިއަން ރުފިޔާ. އެ 10 މިލިއަން ރުފިޔާ އަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް ދޭންޖެހޭ ހިސާބު ބަޔަކަށް އިސްލާހީގޮތާއި ބަދަލުގައި ވެސް ބަދަލުކުރުމުގައި އެކަން ކުރުވާނެކަމާ ދެމޭ ސަރުކާރުތަކުން. އަޅުގަނޑަށް އެއްޗެއް މިހެން

ބަދަލުކޮށްފައި ހުރި ތަރުތީބުގައި ނުވަތަ ބަދަލުކޮށްފައި، އިމާރާތްތަކާއި ހުރި ތަރުތީބުގައި ދިރިއުޅޭ މީހަކަށް ވާތީވެ މި ވާހަކަ މި ދެއްކެނީ. އެކަމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ފަސޭހަތަކާއި އެކަމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ [illegible] [illegible] ވެސް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީވެ އަޅުގަނޑުގެ ވެސް އަމިއްލަ ތަޖުރިބާ ވެސް އެކަމުގައި ހުރީމާ އެކު އަޅުގަނޑެން މި ވާހަކަ މި ދެއްކެނީ ތަކުރާރުކޮށް. އަޅުގަނޑު [illegible] މި ޤައުމުގައި ތިބި ހުރިހާ [illegible] ބޭފުޅުންނާއި ކިޔަވައިގެން ތިބި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް މިކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤައުމު ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި ޤައުމު އާރާސްތުކުރުމަށްޓަކައި މި ދެންނެވި އުސޫލުން އައު މާސްޓަރ ޕްލޭނެއް އެކުލަވާލަން. އަދި މާސްޓަރ ޕްލޭނާ އެކުލަވާލައިގެން އެ މާސްޓަރ ޕްލޭނަކީ ކޮން ޕްލޭނެއް، [illegible] [illegible] އޮތް ކަމަށް ވިޔަސް [illegible] މާސްޓަރ ޕްލޭނެއްގެ [illegible] [illegible]. [illegible] ލިބޭ ކޮންމެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް ނޫން. އެހެންވެގެން ތަކުރާރުކުރުން މި ވާހަކަތައް [illegible]. ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 4 ބިލިއަން [illegible] ކޮންމެ އަހަރަކު. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ޤައުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ވެސް މި ޤައުމުގައި ތިބި ބައެއް ބޭފުޅުންނާ މި ވާހަކަ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]. [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ބަޖެޓުން ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާލަނަން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް އުފާކުރަން ކޮންފަރެންސް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible]

ބޭފުޅުން ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްކުރެއްވި ކަމަށް އަޅުގަނޑަށްވެސް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށްޓަކައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރުދަންނަވާލަން ބޭނުން މި ފުރުޞަތުގައި. އާދެ، މިހާރު އަދިއްސަ އޮތް ރިޕޯޓުގައި ހުރިގޮތުން ބަނދަރުގެ މަސައްކަތްތަކާ އުނދަގޫވެފައިވާ ވާހަކަ މިއީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް އުފާކުރާ ކަމެއް. ޖީ.އެމް.އާރުގެ ފިނޭންސިންގެ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް ހުރިގެ ބަނދަރުގެ މައްސަލަ ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ހައްލެއް މި ބަޖެޓުން ލިބޭނެ ގޮތެއް މި އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް މިދިޔަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި މުސާރަތަކުގެ ބިން ހިއްކުން ވެސް އޮތް. އަދި ވެސް އެ މަޝްރޫޢު ވެސް ނުފެށޭކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އަދި ފެށޭނީ ކޮން ދުވަހަކުންތޯ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ސަރުކާރުން މިނިސްޓަރު ވެސް މިދިޔަ ހަފްތާ މަސްދުވަސް ވެގެން ދިޔައިރު ނޮތް ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހިމެނުނު ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވަން ބޭނުން ވަނީ އެހެރީ ތަރައްޤީގެ ބިން ހިއްކުމުގެ މަޝްރޫޢުތަކާއި ތިލަފުށީގައި އެ ހުރި މިދިޔަ އަހަރު ބޮޑެތި ކުރިއެރުންތަކެއް ބިން ހިއްކުމުގެ މަސައްކަތް ބަޖެޓުގައި ކޮންމެހެން ވެސް މިހާރު ކުރިއަށް ގެންދާން ޖެހޭ ކަމެއް. އެ ބަރާބަރު ގޮތް ނިމިފައި ހުރި އެތައް ބައިވަރު ބިމަކީ މިހާރު ގޮތުގައި ބިން ނިމިފައި. އެންމެ ފަހުން އިއުލާންކުރި ވެސް 270 ހެކްޓަރު ގިނަ މިހާރު ވަނީ ގޮއްޓަން އެދިފައި. އެހެންނަމަވެސް ހަރުގެ މިހާރު ބިން އޮތީ ގޮތުގައި 170 ހާ ގޮތުގައި ބިން. އެހެންވީމާ، މި މަސްރޫޢު އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން އެދެން ވީ ވެސް އަވަހަށް ފެށޭތޯ. ދެން ދިއުމުގެ ބަނދަރުގެ މަސްރޫޢަށް ވެސް މިއަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް ހިސާބުކުރިތާ މަސްރޫޢު. އަދި މިއަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ވެސް އެބަ އޮތް ހިސާބުކޮށްފައި. އަހަރު ނިމުން 3 ދުވަހަން ވީ ފަހުން ވެސް އެ މަސައްކަތް މިހާރު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ފެށުމުގެ ކުރީގައި ބަރުން ފެންނަމުން ދާ ކަމަކީ އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބޭ. އެހެންވީމާ، މި މަސްރޫޢު ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްސުރުޚުރަން އިލްތިމާސް އަހަރުބަރަން މި މަސްރޫޢު ދުވަހެއްގައި ގޮތަކަށް ނުނިމި ބަޖެޓުކުރެވިފައި އޮތީ. މިހާރު އަހަރުގެ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި އެކަށި މި ފަހަރު އޮތީ. އެހެންވީމާ، 2011 ވަނަ އަހަރު ދިއުމުގެ ބަނދަރުގެ މަސައްކަތް ނިންމައިދޭން ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އެމް.އެން.ބީ.ސީ އަށް މިދިޔަ އަހަރުގެ ވެސް ދައުލަތުގެ ކޮންޓްރެކްޓު ބަޖެޓުން ވަނީ ވަރަށް ބޮޑު ހަރަދުތަކެއް ކުރެވިފައި. އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުގައި ނިހަމަތާ އެތަން ރުޅިއާން ދެއްކި ވަނީ އެމް.އެން.ބީ.ސީ އަށް ހަރަދުކުރެވިފައި. އެހެންކަމަކުންނާ އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ފުރުޞަތުގައި ދަންނަވާލަން ބޭނުން ބައިވެރި ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށުގެ ފުޓްބޯޅަ ދަނޑުތަކާ އެއްކޮށް ވެސް މިއީ ހަމަހަމަކުރަން. ހިންގުމުގެ ވެސް އެ ގޮތުން ދަނޑު ހުރިހަމަ ވެސް އިންވެސްޓްކުރުމަށް އެ ކަންތައް ފުރިހަމަކުރަން އެއްގޮތަށް ކުރަން ދުވަހު ވެފައި އޮތް ކަރުދާސް. އެހެންވީމާ، ކޮންޓްރެކްޓަރަށް ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ވިޔަސް ހިންގުމުގެ ދަނޑުގެ ކަންތައް އަޅުގަނޑު ހަމަ ނިންމައިދިނުމަށް ސަރުކާރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން. ދެން މިހާރުގައި ދަނޑުވެރިން އެބަޖެ އެއްބައި ފަހަރު 37 މިލިއަން، 42 މިލިއަން އަހަރު ހަރު ގޮތަށް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ސަރުކާރަށް ބޭނުންވާ

ވަޢުދުތަކީ މިސްލިމްތަކުގެ ހުރުމަތް ބަލަހައްޓާ އޮތީ މިއަދަށް އަހަރު ހުރިހާ މިސާލުތަކުން ހަމަ ނިންމާ ގޮތަކަށް ނޫން. އެހެންވީމާ، ޙަދީޘްތަކުގައިވާ ބަޔާން ފަރާތްތަކުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައިވާ 42 މިސާލު މިއަދަށް އަހަރު ހަމަ ނިމުން ދެން. އެހެންވީމާ، އެބަޔާން ފަރާތްތަކާއި ޙަދީޘްތަކުގައިވާ ގޮތުން ކަރުދާސް އެކުލަވާލައިގެން ބަލަހައްޓާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަނޑު ބަލައިލީމާ މި ފެންނަނީ އެއް ބަޔަކު ހުށަހަޅާ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަނޑު ބަލައިލީމާ މި ފެންނަނީ އެއް ބަޔަކު ހަމައެކަނި 42 މިސާލު ނިންމާ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައި ވާތީ އެކަށީގެން ފާހަގަ ކުރެވެން. ސޮރުކަނޑާ މި މަސައްކަތަށް ގަސްތު ނިންމާ ބަޔާން ކުރުމުގެ ބަލަހައްޓާ ފަރާތް އެންގެވީ މި ފޮނުވާ އެންމެ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ހަމަ ބަނޑު ފާސްކުރާ ފޮނުވާ. އެ ފޮނުވި އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުގެ ކަރުދާސް ކަރުދާސްތައް 42 މިސާލު. ހަމަ ނިމިގެންދާނެ. ސަރުކާރުން

އިއްޔެ ބާރަކު ތަހުރު.

ބަދަލު ދަރިފުޅުގެ މަސްހުނި ސަލާމް ތަޢާރުފް ވަރަކާތުހުވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ފެށޭ މި ފުރުސަތުގައި އަރިހުގައި ޙާޟިރުވެވުނީ ބަނޑު ދިރާސާކުރައްވާ ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ އެންމެހައި ޢިލްމުވެރި ފަރާތްތަކުން ޝުކުރިއްޔާ. އަދި ހާއްސަކޮށް ބަނޑު ދިރާސާކުރައްވާ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން މާލިޔަތީ ދާއިރާގެ ޢިލްމުވެރި ފަރާތް އިބްރާހީމް އަދި ނަޢީމް މެންބަރު ހުސައިނުގެ ދާއިރާގެ ޢިލްމުވެރި ފަރާތް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސަލީމް އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުގެ ކަރުދާސް ތައްޔާރުކުރައްވައި. އާދެ، ކުރީ ދުވަސް ފެށޭ ބަނޑުގެ ބަރުސަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާ ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ފެށޭ ހަމަ ޤަބޫލުކުރަނީ ބަނޑަށް ޙައްޤުތަކުގެ އެއްމިނުމަކީ ބަޔާނާކޮށްދީ ހަރާއިދުކުރުމަށްވާ އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ ނަންބަރުކޮށްލެއް ކަމަށް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަނޑު މަސަލަކާ ގޮތެއް. މިއަދު ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެން ބަނޑު މަސަލަތަން ބާރުން ވެސް އެ ގޮތަށް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަނީ މި ބަނޑަކީ ވަރަށް ގިނަ ޙަޤީޤަތުގެ އެކުލަވާލާ ބަޔާނަށް ވެގެންދާ ބަނޑު އެކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މިހެން މި ދަންނަވާލީ ތާއީދުކުރަން އެކަން އެހަރުގެ ބަލާނުން ނުވާ ހެދި ބައެއް ކަންކަމެއްގައި މި ބަނޑުގައި ހިމެނޭގޮތު ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބަޔާނަށްކޮށްލެއް ވިސްނާ އެކަން އެނޑިހެދި، ދަންނަވަނީ ދަރާއި ވަރަކަށް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ވަރަކަ މި ދަންނަވާލީ. އާދެ، ދަރިވަރުން އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާ ބާ.އަޑުގެ މިހެން ދަރިޔާ ހެދިހާ ޙަރަކާތް ޖާޙަމޫކުރުމުގެ ފުރުސަތު. މި ދަރުބާރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަފުރެ ޙަޤީޤަތުގެ ބަޔާނާގައި ބާ.އަޑުގެ ކިޔާދު އަލި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ ބަޔާނުގައި ފުރަގަސްކޮށް ހަދާއި. މި ހަރުގައި ހެދި މިސާލުބަން، އެ މިސާލުބަން ވަދު ފަންކާ ޖާގައިދާ ފުރުސަތު ޖާގައިފައި ހެދި އުވަބައި އަންނަނީ ހިރަފުސްގެ ސިފައިގައި ބަރައިގެން މިހެންގެ ގަޙާން. މިފަދަ ހާލަބައިގައި ހެދި މިސާލުބައި އަދި މިހާބަން އަޅުގަނޑުމެން ހަރުޖަބަރުގެ އެއްވެސް ޙަރަކާތް އަދި ހާއްޖުގެ އެއްވެސް ޙަރަކާތް

އެ ދެއްކުމަށްޓަކައި ވާހަކަ މިސާލެއްގެ މި އަޔަ ވާހަކަ މިއުޅޭ ދަންނަވަން އަޅުގަނޑު އެހެންކަމުން ނޫނޫ. އެއް ދިޔަތު ވާހަކަތައް މި ދައްކާ މިސާލެއް ގެންގޮސް އަޅުގަނޑު ވަނީވެސް އަޅުގަނޑު ބޭނުން ހުރިހާ ކަމެއްވެސް ރައްދު ދަރުކަމުން ގެންދިޔަ. މި މިސާލެއް މަރުހަލާތަކުގައި ނުވަތަ މިސާލެއްގެ އިޢާދަކުރުމުގައި ތިމަންނަމެން ސަރުކާރުގައި މި އިޔާދަ އެދުރުންނާއި، މިކަން ކޮށްދިނުމަށް އެދި ދަސްކުރުމުގެ މިހާރު 12، 13 އަހަރު ފެށިއްޖެ. ނަމަވެސް އެއީ މިވަނީ މި މަސައްކަތަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ޖަމަލު ސިފަ އެއް ނަހަމަސައްކަތް. ފައިސާ ނުލިބޭތީ މިކަން ނުކުރެވޭތީ އުޅޭތޯ އެބައް ޖަމާނަތަކެއް ވެގެން ހިނގައްޖެ. މާބަޔާވިނޭ މިކަން ވޭނެ ގޮތެއް ހެދުވައިދޭތޯ ކިޔާލައި އެ ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރި އާދޭސްކުރީ އަޅުގަނޑު މިއަދު ފެށި ހަދު ހަމަހާނަ އެބަހުރި. އާދޭ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، ބ. ކާރދު މިސާލެއް އެޅުމަށްޓަކައި މި ބައްޗަކަށް ފައިސާ ހިލުސިމުގައި ވާ ވާހަކަ. މިއީ ހަމަ ގައިމުވެސް 12، 13 އަހަރު ވަންދެން ބައްކަ ނުހަދާވެފެން ސަރުކާރުގައި އާދޭސްކުރަމުން ދިޔަ ކަމެއް ފެނިގެން ދިނީބަރު އަޅުގަނޑުމެން އުފާ އެއް ފިހާރަގޮތުގެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އާދޭ، އަޅުގަނޑު ފެށި ޓަކާފުރުތަކަން ހުރި އަތްމަށް ކަމަށް ހެއޮލާފައިވާ ފަސްޓްރިފޭޝަން އެއް ފަހަރު ހުރިކަން ގެންދިއުމަށް އެއްފެށި ސަރުކާރުގައި ފަރުދާ ކަމާބެހޭ ވަގުތު ކަމެއް ނުލާ. ކަމަ އޮފީހަށް މި ސަރުކާރުގެ ފެށި އެދި މާ ފަރާތަކުން ނުލާ. އެކަންނަމަވެސް ތަރުޖަމާ އެކަން ބާރުފޮނުވާ ދެ ކަރުސަތޯ އަދި ކަންތައް ތަރުތީބު ކަރުސަތޯ ކަމަކަށް ވާނީ، މިކަމާބެހޭ މި ބައްޗާއި ފައިސާ ދިޔައިބާވަތް ހިލުސިމުގައި ވާކަން އެއީ އަޅުގަނޑު އުފާ އަނު ފާހަގަކުރެވޭ. ހަމަ ގައިމުވެސް ރަށުގެ ހިމާޔަތްކުރުމަށްތަކާއި ކުރިއަށްދިޔަ ސަރުކާރުގެ ނުރަނގަޅު އެ ރަށުގައި ދިރިއުޅުން ބިނާކޮށް އާރާސްތުކުރުމަށް ގެންދިޔުމަށް ވާހަކަ ބިރުފިލަވަކާކަށް ފައިދާ މިކަމެއް ފައިސާގެ ހަމަ ބައްޗަކު ހިލުސިމުގައި ވާކަން އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާ އެއް ފާހަގަކުރަން. ހަމަ އެކުލެވިފައި އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުކުރަމުން ގެންދާ އަނބުރާ ކޮބައިދާލުވުމީ އާއި އަހުރު ކަސްދުއިޖުކުރާ މި ބައްޗަކު ހިލުފުން ޝަރީޢަތް. ކުރިއަށް، ދަރުލަތަށް ޖެއްސި އާގޮތްދިނިއްޖެ އެއް ފުރު ޓެކްސް އަދި ދިޔަނު ދަރުދަސްވާ ބާބު ދޭރުކުމާކީ ހިންގުމަށް، އަދި ބާބު ދޭރުކުމާކީ ވެމުދު އަދުކުރުމަށް ދާ ބާބު ގަވާއިދުތައް ދެކެފައި އޭގެ އިސްކޯލު ދިރުމަށްޓަކައި ކަރުދާނަށްޖެހިގެން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރާ ޖެހިލުއެވާ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އާދޭ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ ބައްޗާއިދަރުބަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވެއްޖެ ވާ އެންމެ ބޮޑު ހަރަކާތް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ އާފުރިޖަވާއިދު ފުރު ބޮޑު އެއްޗެއް ދިޔަރަށް ފަރުވާ ގޮސްގައި ހަރުދަނާކުރުން މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދާބުފަހައިވާ ފަރުވާ ބޮޑު ވަޢުދެއް އެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އާދޭ، އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނީ މިއަދު މި ފެނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޑރ ކަރިސްތޯއި އުފާވެރިން ޖެހިފައި. ޑރ ކަރިސްތޯއި އުފާވެރިކަން މުޅި ދައުލަތުގެ ހަރަކާތްތަކާ އިސްކޮޅުކޮށް މިފެނި އަޅުގަނޑުމެން މުޖުތަމައުކޮށް އަދިން ދިރުވާކޮށް މިކަމުގައި ހަރުދަނާ ހުރިހާރަށަށް. އަޅުގަނޑުމެން މުސްތަޤްބަލު

ކަނޑައެޅެންޖެހޭނީ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އަށް ބަލައި އާމްދަނީގެ ނިސްބަތުން މުސާރަ އަށް ވެސް ވަކި ޕަސެންޓެއް ހޭދަކުރެވޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސާރަތައް ކަނޑައެޅިއްޖެ ނަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންމެވެސް މިންވަރެއް ދައުލަތުގެ އާމްދަނީގެ [illegible] މަސްރޫފުތައް ހިންގުމަށްޓަކައި ޚާއްސަ ކުރުވިގެން ހިނގައިދާނެއެވެ. އާދެ، ހަމަ އެފަދައިން މި ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑަށް [illegible] އެއް ކަމާ [illegible] ސިޔާސަތަށް އަނެއްކާވެސް ސަރުކާރުން [illegible]. އާދެ، [illegible] ހަމަ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ ސިޔާސަތުތަކެއް އަނބުރާ [illegible]. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ސިޔާސަތަށް ގޮސް [illegible] މީހުން [illegible] ކުރުމަށްޓަކައި ފައިސާ މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި [illegible] އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް [illegible]. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ [illegible] އެހެންކަމުން މި [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިއަދުގެ ސަރުކާރަށް [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] ދާއިރާގެ [illegible] ޝުކުރިއްޔާ.

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝީމް އަލީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. السلام عليكم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2010 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓުގައި، ދައުރުކުރައްވާމި 2011 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ ބަޖެޓުގައި ރެކަރަންޓް ޚަރަދުތަކާއި، ތަރައްޤީއާއި، ސިއްޙަތާއި، އިސްލާމީ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ދާއިރާއަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އަދަދުތަކާއި ހުށަހެޅިފައިވާ އަދަދުތައް ނޫން ކަމުގައި ވާނީ އަޅުގަނޑުގެ ކުރީގެ ފުރުސަތުގައި. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލިން މަޝްރޫޢުތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު، ބަނދަރުތަކުގެ ސަރުކާރުން ރިޔާސީ ޕްރޮޖެކްޓުތަކާ އެއް ނޫނޭ. ތަރައްޤީކުރަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އުނގަނޑޭ ބަނދަރުތަކާއި ފެހި ފަރާތް ދިނަ ބައްދަލުކުރުމުގެ ރަށްރަށުގެ ވަރަށް ބޮޑެތި ފަހަރު ހުރި ރ. ބަނދަރުގެ ޝަރުޠު ފެށި ބޭނުން ހިނގާދާނޭ. ހަމަ އެހެން ޖާގަތަކުގެ ބަނދަރު ހަދަން ފައިސާ ނުހިމެ ރ. ބަޔަކަށް ބޭނުން އަދި ހަދަން ވާނެ. ބަނދަރު، އަދި ހަދަން ދޭ ވަރަށް ފުރަ ބޮޑު ހަރަދު ދޭ ކަމަށް ޖާގަތަކަށް ކަނޑައެޅިފައި ވާކަމީ، ރ. ވާހަކަ ފެށި ދަންނަވާލަމުން ވެސް. ހަމަ އެހެން އުނދަގޫތައް ރިޔާސީ ޕްރޮޖެކްޓް، އާދެ ހިމާރުތަ ބަލާގެން މިހާރު ފެށިޖެ ހިނގާދާނޭ ރ. ޕްރޮޖެކްޓް. ކަންތައްތަކާ ޖެހިފައިވާ އެހެނިހެން ވަސީލަތްތައް ފެށި ވަރަށް ބޮޑު ދަރަޖަފުޅާ ވާހަކަ ދަންނަވާލާނަން. ކަންމިހެން އޮތް ނަމަވެސް ބަޖެޓު ކޮމިޓީ އެކުލަވާ ހާދަ ޖީ.އެސް.ޓީ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއް ވެސް ސަރުކާރުން މި ހަމަހަމަ ބަޖެޓު ވަރަށް ބޮޑު ބައެއް އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީ ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ކޮށިއެކުވެރިކަމާއި ދާއިރާތަކުން. އެދުރުގެ ކަންތައްތަކުގެ ބަނދަރު ހަދާނެ ކާކުތޯ ބަނދަރު ނިންމަން ބައެއް ފުރަތަމަ ދެކުނު ރައްޔިތުންގެ ސަރުކާރުން ކޮންމެ ވެސް ގާތްކޮށްދެނީ އޮފީސް ކޮމިޝަނަށް ބަޖެޓު އެހީވާ ވެސް ކަނޑައަޅާ އަހަރު ޖަހަކަތް ދެ ފަހަރު އަދި އެހެނިހެން ވެސް މިސްކިތްތަކާއި ވެސް އެކަށީގެންވާ ވަރަކަށް އިތުރުކުރެވޭނެ ހިސާބުން ދޫކުރެވޭނެ.

ހަމައެހެން ސަރުކާރުގެ ގޮތުން ކަމަށްވާ ތިބެން ވެސް ކަނޑައެޅުން ގޮތެއް ރ. ގޯތިގެދޮރު ހަމަޖެހިފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓް ދޭ ބިޔަ ދޭތެރޭގައި މިއަދު ޖީ.އެސް.ޓީގެ ގޮތުގައި ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފުރުޞަތު ކުރަމެވެ. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ގޮތުގައި ވަކިން ހުށަހެޅުމަށް ކޮމިޓީގެ ރިޔާސަތު މާލިއްޔަތު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި ގޮތުގައި އަދި ދާއިރާއާ އިޤްތިޞާދީ ވެސް ވަރަށް ރިޔާސީޕްރޮޖެކްޓް އެކު ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު މި ފުރުސަތުގައި އެދެނީ ދަންނަވާލަން އެކު ވާހަކަ އެ ބައެއް ގޮތުން އެހެ ފަރަގުކުރަމުން ޖޭއެސްސީ ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ދެއްވި ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައި 3 މިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުކުރުމަށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީން. އެގޮތް އިތުރުކުރުމުގެ ފިނޭންޝަލް ނުކުމެ. ބަޖެޓުގައި 6 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަނޑައެޅުމުގައި އޮފީހަށް 3 މިލިއަން ރުފިޔާ ދިނުމަކީ އެގޮތް ޒިންމާ އެއީ ބަޖެޓުގައި ޖުޑީޝަރީ ފަށަހަޅާފައި އޮންނަ ވަރުގަދަ އެއް ދައުރެއް އެއީ ޖުޑީޝަރީ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް މިއީ ދެއްކޭ 3 ގުނަ ފެށޭ ބޮޑުކަމުގައި ކޮންމެ ވަރަކު ހުރިހާ ވަރުގަދަ ބާރުގެ. ސަލާމަތް ކޯޓު ފައިސާ ހޯދަނީ ހޯދުމަށްޓަކައި ފައިސާ ހޯދައިދީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮމިޝަނަށް ހުރިހާ ވަރުގަދަ އެއްވެސް ގޮތް ނެތް ސަރުކާރު ވަރުގަދަ ދުވަސްވަރުތަކުގައި މުޤައްރަރު އެއް މިއީ. މިސާލަކަށް ކޯޓު ބަޖެޓު ކޮންމެހެން ހިސާބުހިސާބުން އަމަލުކުރަނީ ވަޒީފާއަށް ބަޖެޓު ހިފެހެއްޓުމުގެ

ތުރުއިން 6 މިލިއަން ކަސްޓަމަރުވައި އަދި އެއިން ވެސް ދުރުބައިލާގަ އެއްބަހާ ދުވަސްމަ އެއީ ގިނަ އަދަދެއް ކަމުގައި އެގޮތަށް ހީކުރުމުގައި އެއީ ތަޢުލީމުގެ ސެކްޓަރު އަށް ބަޖެޓުތަކުގައި ހިމެނޭ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރާ އެކު ތަރައްޤީކުރުމަށް ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފާހަގަކުރެވޭ. ދެ ސަރުކާރު ސަރުކާރުގެ ކޮމިޝަންތަކުގައި މިހާރު ވެސް މަސައްކަތްކުރާ ބަޖެޓުތަކުގައި އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ވުރެ ވެސް ބާރަށް ހިނގާ. ނިސްބަތުން ބަލާއިރު އެއީ ވަރަށް އާދައާ ހިލާފު ގޮތަކަށް އުފެދިފައި އޮންނަ ކޮމިޝަނެއް. ދައުލަތުގެ މިޑި އެންމެ ވަރުގަދަ މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރެއިން މިއީ ކޮމިޝަނެއް އެއީ. އެ ކޮމިޝަނަކީ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ކޮމިޝަނާއި އެހެނިހެން ވެސް ބޮޑެތި މުއައްސަސާތަކާއި ވަރަށް ތަފާތު ކޮމިޝަނެއް. ޕާޓީބަދަލުކުރުން މަސައްކަތްކުރަމުން ދެފަރާތް ގޮތުގައި ކޮމިޝަންތަކުގައި އެހެން ކޮމިޝަންތަކާ އެއްވަރަކަށް ނުދޭ. ހަމަ އެހެން މުވައްޒަފުންގެ ނިސްބަތަށް ބަޖެޓު ވެސް މިހާރު ވެސް ސްޓެޓިސްޓިކްސް ބަލައިލިއްޖެ، މަޖިލިސް ހިސާބަށް ބަލައިލިއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ އެންމެ މުވައްޒަފުންގެ ގޮތުންނާއި، ޖާގައިގެ ގޮތުން އެންމެ ނިކަމެތި އެއް ކޮމިޝަނަކީ ވާނީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރު ހިންގާ ޕޮލިސީ އަށް ނިސްބަތްވާ ބަޔަކު މެންބަރުން މިވާހަކަ ދައްކާލީމާ އަޅުގަނޑަށް ބަޖެޓުގައި ވެސް ވަރަށް ހުރުމަތް. އާމްދަނީ ސަރުކާރުގެ ކަމުގައި އަދި ޖުޑިޝަލް ޖުޑިޝަލް އަށް ސަރުކާރުގެ ކަމުގައި ނިސްބަތް އެކަމަ އެ ނިޒާމުގައި ވާހަކަފުޅު ދައުލަތުގެ ޖުޑިޝަލްސަރވިސްއާއިގެ އެންމެ ވަރުގަދަ އެއް ބަޔަކު އެއީ ބަދަލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ދާއިރާ. އެހެންވީމާ، އެ ދާއިރާ ވަރުގަދަކުރުމަށްޓަކައި ވަރުގަދަ ބަޖެޓެއް ހުށަހެޅުމަކީ އެއީ ބަޖެޓުގައި ޖުޑީޝަރީގެ ހަރުދަނާ އަށް ވެސް ޖުޑީޝަރީ ސުލްހަ އާއި އަމަންއަމާންކަމަށް ވެސް އަންނާނެ ވަރަށް ބޮޑު ކުރިއެރުމެއް ކަމުގައި ދެކެން. އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ މި ބަޖެޓުން ރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ދާއިރާއާއި އިސްލާމީ ކަންތައްތަކާއި އަދި ތަޢުލީމާއި، ސިއްޙަތާއި ޤާނޫނީ ދާއިރާތައް ރާއްޖޭގެ ހަރުދަނާކަމާއި ފަދަ ކަންތައްތައް ހަރުދަނާވާނެ ކަމަށް ހާސިލުކުރެވޭނެ ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.

ބިލަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ރިޔާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެއްކެވުމަށް 2011 ވަނަ އަހަރަށް ތަރުތީބުކުރެވި ބަޖެޓް ދިރާސާކުރައްވާ ކޮމިޓީން ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ އެންމެހައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ މުހިއްމު ނުކުތާ އަކީ މި ބަޖެޓުގައި މުހިއްމު އެއްކަލަމްއާގެ ކޮމިޓީގައި ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްކޮށްދެއްވާފައި ވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ދުވަހުން ދުވަހަށް ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގައި ރާއްޖޭގެ ރައްކާތެރިކަން ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ރާއްޖޭގެ ރައްކާތެރިކަން ދަރަނިވެރިވެފައިވާފަދަ ކުރެކުރުން މަސައްކަތްކުރުން ދުވަސް ދިމާވެދާނެ. އެހެން، މިކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަދި ހަމަ އެއާއެކު އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ގިނަގުނަ މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށްޓަކައި

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފައިސާ ވެސް ބޭނުންވާ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ދަރަންޏަށް ފައިސާ ވެސް ހޯދަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް މި ދަރަނި ދެއްކޭނެ ގޮތަކަށް މުސާރައަށްބުރަވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ދަރަނި ހަރަދުކުރެވޭތޯ އަދި ހަމަ އާއިލާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ އާމްދަނީން އެ ދަރަނި ދެއްކުމަށްބަހާލާއިރު އެ ދަރަނީގެ އިންޓަރެސްޓްގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ މުސާރަތެރެއިން ކެނޑޭނެ ދިރުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސާރަތެރެއިން އެއީ ކިހާވަރެއްކަން ކަށަވަރު. މިގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ މި ދަރަނި ކެނޑުމުގައި ހަރަދުކުރެވޭކަން ދިޔައީ. އެގޮތުން ހާއްސަކޮށް މުސާރައިގެ މިނިވަން ކޮމިޝަންތަކާއި މުއައްސަސާތަކުގެ ހަރަދުތަކާއި ދެކޮޅަށް މުސާރައާއި އަސާސީ އެއް ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އަދި ޤައުމުގެ ހާއްސަކޮށް ހިންގުމުގެ ހަރަދުތަކާއި ދެކޮޅުވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ފަހުން ދޭތި ވަޒީފާ އަދި ބޮޑުވާ ކާސްދު ރައްޔިތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ކަމެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވާ ކަމެއް ކަމުގައި ކަރަދުގެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަގު ކޮޅުން މުސާރައިގެ ދަރަނި މިންވަރު ހަރަދުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރަންޏަށް ފައިސާ ދިނުމުގެ ނުލަފާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސާރައިގެ ބޮޑު ބައެއް ކެނޑިގެން ދާ ކަމަށް. މިގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އެއް ކަމަކަށް މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ދަރަނި ހަމަ ކަމެއް ކަމެއްކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ވަރަށް ބޮޑު ބައެއް ކިޔެވުމުގެ ކަމަށް ޚަރަދުކުރާ ދެއްވި ފަހުގައި މިހާރު ކާމިޔާބު އަދި ދަރަނީގެ ބޮޑު ބައެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ނިޔަތަކީ ސަރުކާރުން ދޭ ތަފާތު ލޯނުތައް.

1 ބިލިއަން ޑޮލަރުގެ ބަޖެޓް ޑެފިސިޓް މާލިއްޔަތު ހޯދުމަށް 2 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ އަޅުގަނޑުމެން އެ ޑެފިސިޓް އޭގެ ހަރަދުކުރަން. އާދެ، 14 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓް ޑެފިސިޓަކީ އަޅުގަނޑުމެން 25 މިލިއަން ރުފިޔާ އަހަރަކު ހަރަދުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން ސަރުކާރަށް އެބަޖެޓް މުސާރައާއި ބަދަލާ ނުވަތަ ލިބޭނެ އުސޫލުން މިކަންކުރާ ބަދަލާ ހަމަޖެހުމުން ލިބޭ ޙައްޤު. ހަމަ މިގޮތަށް ބަޖެޓްގެ އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާ ރައްޔިތުން ކުރިމަތިވެސް ކިހިނެއް ހެދީ މިހެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިއީ މުހިއްމު ކަމެއް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވަގުތުކޮޅު ނިންމާލުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ އަޅުގަނޑު އުފާކުރާ އަޅުގަނޑު ދައުރުގެ ބިލުތަކުގެ ބަޔަކަށް އަހަރު ގޮތަށް މި ބަޖެޓްގައި ވަގުތުކޮޅުގައި އުމުރާއި އަދި ޕްރައިމަރީ ވެސް ބައިވަރު އަހަރު ގޮތަށް ވަގުތުކޮޅުގައި އުމުރާއި އަދި މުދައްރިސުން ވެސް ސަރުކާރުން މިއަހަރު އަޅުގަނޑުއިދާރާ ކަމަށް ވަގުތީގޮތުގައި ވާތީ އަޅުގަނޑު އުފާކުރަ ވަގުތު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް، އަޅުގަނޑު އުފާވާނެ ވަގުތުކޮޅުން ބޭނުންވާ އަޅުގަނޑު ނިންމާ އަދި

އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ތަޢުލީމީން ބޭނުންވާނެ ނުހަނު ގިނަގުނަ ކަންތައްތައް ހުރިކަން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޢުލީމީންނާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރާއި އަޅުގަނޑުމެން ތާއީދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެވޭ ވަރުކަށްނޫން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަންތައްތައް ފެނޭ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ ބައެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ ހުރިހާ ކަމަކަށް ވެސް އެދޭށޭ. އެހެންނަމަވެސް ސަރުކާރުން މިވަގުތު ވާންހުރި މިންވަރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އުފާވާ އެކު ބަލައިގަންނަން. އެހެންކަމުން މިފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު މިއަހަރު މިހާރު މިއުޅޭ ބަޖެޓު ފާސްކުރެއްވުމަށް ގިނަ މެންބަރުން ތާއީދުކުރައްވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީ އެކަމާ އުފާކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑު ވާހަކަކޮޅު ނިންމާލަން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.

ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދިރާސާކޮށްފައިވާ ބަޖެޓާ ބެހޭ ގޮތުން އެއްކޮށް ދަންނަވާލުމުގެ މިހާ ތަސްވީރެއްގައި ފުރުޞަތު ދެއްވި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ހަމަ މިއާއެކުގައި ބަޖެޓު ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީގެ އެންމެހައި މެންބަރުން އެކުރެއްވި ބުރަ މަސައްކަތަށްޓަކައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ނުހަނު އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރުދަންނަވަމުން، އަދި ހާއްސަ ގޮތެއްގައި އެ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު މާފަންނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް ޢިބްރާހީމާއި އަދި ނައިބު މުޤައްރިރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢިބްރާހީމް ޒުހައިރު ކުރައްވާފައިވާ ބުރަ މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު ފަޚުރުވެރިކަމާއެކު ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ހަމަ މިހާ ހުރި މި ވާހަކަދައްކާއިރު އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އާދެ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސްގެ މަޤާމުގައި ހުންނެވި ޢަލީ ހާޝިމް އަޅުގަނޑުގެ ބަރަހަނ އުފަން އަދި އަޅުގަނޑުމެން ފަނޑުރަށް ކަރުގައި ދެކުދުން އަދި ދިއްދޫ އިބްރާހީމް ކަލާފާނުގެ ދަރިފުޅާ އާނާގެ ވަރަށް މަސައްކަތުގައިން މި ދު އަހަރުގެ ތެރޭގައި މި ދުވަހު 30 މިނެޓު އަދިގައި މި ބޭފުޅުންނަށް ފުރިހަމަދެއްގަންނަވާނެ ހޯދުމުގެ 9ގައި 30 މިނެޓު އަދިގައި ވަނީލާން ނަގައި 15 މިނެޓުގެ ދައްކަން ޖެއްސާ ދަރަނި ކެހިލުއްވުމުން ގެންދަވާފައި ވާކަން. ހަމަ އެއާއެކުގައި އެ ދަރަނި ކެހިލުއްވުމުގެ މަސައްކަތާއި ހުރި އެކަމަށް މަސައްކަތްކުރުމުން ދާ ތޯސް. އެހެންނަމަވެސް ހިތާމަ އަދި އެކަން އެކުދަލް ކުރެއްވުމުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަޖިލީހަށް ފުރިހަމަ ދިރާހި ނަގާ އެއްވަރިއާ ބަރުކްސް. އަޅުގަނޑު އެދެނީ ބަލި ރަށުގެ ޚިދުމަތް އަދި މި ތަރުވަން އިތުރަން ހަމަ ކިބުތުން ދަނީ ކަމަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ވާހަކައިގައި ފާހަގަކޮށްލި ނުކުތާތަކުން ބަޖެޓުގެ ދިރާސާކުރުމުގައި އިރު ހުށަހަޅުއްވާފައި ދޭހަވާފައި ވާކަން އަޅުގަނޑު މިފެނިފައިވާ ބަޖެޓުން ވެސް

ހަމަ އަދި އިތުރުނުކުރުމާއި ގެޖިސްބު އާގައި ބަޔަބަޔަށް ކުރަކަގޮވާއިވާ ދިރާސާކުރެވިފައި ތަރުތީބުކުރެވިން ވާންވާނީ

އާއެކުގައި އާމްދަނީ އިތުރުވާން ވަގުތާ ދައުލަތުގެ ގޮތުގެ މަތިން ބަޖެޓު ފާސްވެގެން ދިޔުން. އެހެންކަމުން

މިފަދަ ދި ދިރާސާ ކުރެއްވުމުގައި ބަޖެޓު ކުރަކަގޮވާއިވާ ކުރަދުގާއި އަދި ބަޖެޓުގައި ފާހަގަކުރެއްވާ ނުކުތާތަކުގެ

މަސައްކަތް ބިނާކޮށް ކުރި ބަޖެޓުގެ ހިސާބުވާއިވާ ކުރި ބަޖެޓުގެ އަދަދަށް ބަދަލުއައި ނުވެއްނެސް މި ބަޖެޓު ފާސްކުރުމަށް މި

އިއްޔާތުތަކުގެ މަޖިލީހާ ހަމަޔަށް ގެންސްދާއުވި ކަމާ އަތުގައިވާ ދަރަނިވާނީ ވަރަށް ޖިންސާދަނު ޒުވާނުގައި މިފަދަ ކުރަމުގެ

މަސައްކަތު މި އިއްޔާތުތަކުގެ މަޖިލީހުން ކުރިއަށް ގެންދިއުން ކަމުގެ ހައްކާއި ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ހަމަ

މިއާއެކުގައި އަޅުގަނޑު ނިންމާލަމުން ދަރަނިވާވަން ބޭނުންވާނީ ދިޔައީ ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑު ދަރަނިވާވަން

ބޭނުން ވާނީ މިފަދަ ކުރު މި ބަޖެޓުގައި ދިޔައީ ޗުބުވާތީ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް އަދި ހުރި ބުހާރާގެ ގައި

ގޮތަށް ފަރުން ރަޔިސްލޮބަލުވޭރިއާ ވަގައިދަފުން ދިޔައީ ރައްޔިތުން އެކަމާ ކަންޑަޖެވި ރަނގަޅުކުރެވޭ މަސްސަލަ އަށް

ހަމަޖެހި ހޮދުމަށް ޖަހާކަމަށް ކުރި ބަޖެޓުގައި މި ވަރަށް ބޮޑު އަދަދެއް ހިނގުމަށް ވާކަން. އަޅުގަނޑު އަދުގައި އާދެ ދިޔައީ އަށް

ހުރި ކަންތައްތައްގެ ރައްޔަތު މިހާރު ފެނާ އާދެ ވާހަކަ ދަރަނިވަނީ. އެހެންކަމުން، ދިޔައީ ރައްޔިތުން އަބަދުފެނާ މި

ސަރުކާރާ ދާދިބަރާއި ކުރަމުން އަދި އުއްމީދު އިންޒާރުކުރެވިއްޖާ މި ދަނީ ފެނުނަމުން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު

އިންޒާރުކުރެވިއްޖާ ސަރުކާރާ އެކަމަށް އެމަސައްކަތުގައި ގަސް މިސަރުކާރުގެ ޖިބާނުހި ހުރިހާ ގަޔާދީ އެއް

އަޅުގަނޑުމެން އިންޒާރުކުރެވިއްޖާ ދިޔައީ އަން ގެނެސް އެ ޖަހައިދޭ ދިޔައީގައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމަން. އެހެންކަމުން،

އަޅުގަނޑު ދަރަނިވާވަން ބޭނުންވާ ނިންމާލަމުން ވެސް އަޅުގަނޑު ވަޅި މިވެނި އެވެނި ކަންތައްތަކާ ދިޔައީ

ޖަހައިދޭއަންބަކައި ހުރި ނުދެނެއްވި ކަމުގައި ވިދާޅު މި ބަޖެޓުން ވަރަށް ބޮޑު ގައިދާ އެއް ދިޔައީ ޚަރަދުވި

އަޅުއްވާފައި އުޅުއްވާނަނަން ވެސް އަދި ކައިރީގައި އެ ރަށުގެ ހުކުމަތު ފެބުރުއަނަ އެހެން ގަޑިއަރާކަތް ވެސް

ފެބުރުއާރީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ހަމަ އެއާއެކުގައި މުޅި މި ބަޖެޓުގެ މުއްދަތަށް ވާނީ ރާއްޖޭގެ ދިނަ

ރައްޔިތުންނަށް ކަކާތް ހުރުމަތްތަކުގެ ފެބުރުއާރީ މުއްސަނދި. އެއްނިވާ، ތޫރިސަސާސްގެ 75 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ

ގޮތުގެ މަތިން އަޅުގަނޑު ދަރަނިވާނީ މުޅި ޖުމްލަ ރައްޔިތުންނަށް މި ބަޖެޓުން ޚައިދާތަކެއް ފޯރާ ގޮތަކަށް

ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތައް ކުރައްވާނޭ. އަދި ހުށަހަޅާގޮތުގައި ޑިޕާޓްމަންޓްތަކަށް ހަރަކާތްތެރިވާ ބަޖެޓުން އުސޫލެއްގެ

ގޮތުން އެ ޑިޕާޓްމަންޓުގައި ހަމަހަމަ އުސޫލުން ކަންތައްތައް ކުރައްވާނަމަ ސަލާމަތްކަންކޮޅުވާން ކަމަށް އަޅުގަނޑު

ވަރަށް ބޮޑަށް އުއްމީދުކުރަމާ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ދިރާސަތުން ފާހަގަކުރެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ، މިހާ ހިސާބުން ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގައި ފުރުޞަތު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެން

ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވާ ނިމުނީ. ޖާބިރަކުގެ ތީއޮރީގެ ފާހަގަކުރެވުން ދެވަނަ ފުރުޞަތަކަށް،

ފުރުޞަތެއްގައި ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިޝާރާތްކޮށްފައި ސެކްރެޓޭރިއޭޓަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިއާ ހިސާބުން 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ބަހުސް މި ނިންމާލީ. ބަޖެޓަށް ހުށަހެޅުން އިޞްލާޙުތަކުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ތަންދޭ އިޞްލާޙުތަކަށް ވޯޓަށް އަހުން ފަހުގެ ތާރީޚެއްގައި ބާއްވާން ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ އެއް އޮންނާނީ 28 ޑިސެމްބަރު 2010 ވާ އަންގާރަ ދުވަހު ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

الحمد لله رب العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.